

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА

БАГІН МИХАЙЛО ЛЕОНІДОВИЧ

УДК 528:332.3:502.4

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗЕМЕЛЬ
РЕГІОНІВ**

Спеціальність: 193 Геодезія та землеустрій

Галузь знань: 19 Архітектура та будівництво

Подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Багін М. Л.

(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник: Радзінська Юлія Борисівна, кандидат технічних наук, доцент

Харків – 2024

АНОТАЦІЯ

Багін М. Л. Забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 193 – Геодезія та землеустрій. – Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Харків, 2024.

У першому розділі «Теоретичні положення щодо визначення інвестиційної привабливості земель регіонів» обґрунтовані теоретичні підходи до визначення ІІ земель регіонів, охарактеризовані методи і моделі оцінки, узагальнено відповідний міжнародний досвід.

Запропоновано авторське визначення інвестиційної привабливості земель регіонів, яке характеризується сукупністю взаємопов'язаних елементів просторового, економічного, містобудівного, екологічного, інноваційного, безпекового, нормативно-правового забезпечення, реалізація яких здійснюється шляхом застосування геоінформаційних та інших технологій, методів, моделей, спрямованих на формування напрямів територіального розвитку й створення кількісної основи прийняття обґрунтованих рішень щодо залучення інвестицій у сферу земельних відносин на регіональному рівні.

Для оцінки ІІ ЗР використовуються методи математичного моделювання, які реалізуються за наступними етапами: формування геопросторового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів; визначення факторів, що впливають на формування та використання інвестиційної привабливості земель; встановлення залежності між факторами на основі коефіцієнтів кореляції та детермінації; побудова моделі впливу чинників на інтегральний показник забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні; визначення критеріїв адекватності математичної моделі; інтерпретація отриманих результатів. Охарактеризовані критерії адекватності математичних моделей: F-критерій Фішера, t-критерій Стьюдента, критерій перевірки на гомо або гетероскедастичність, критерій Дарбіна-Уотсона, перевірка на

мультиколінеарність. Для проведення розрахунків застосовуються програмний комплекс Statistica та Excel.

Встановлено, що оцінка чинників здійснюється на основі кількісних і якісних методів. Кількісні методи застосовуються шляхом використання показників, які мають відповідні параметри та визначаються на основі даних Офіційних сайти державної служби статистики і Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру. Якісні методи застосовуються при відсутності кількісних параметрів для визначення відповідних показників та базуються на інструментарії експертних оцінок.

Запропоновані підхід до відбору експертів щодо оцінки ІП ЗР, який базується на сукупності критеріїв: наявність професійної освіти; наявність досвіду роботи на регіональному рівні; рівень участі у проектах забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні; наявність вченого звання та ступеня; наявність досвіду роботи у сфері земельних відносин; реалізація можливостей застосування сучасного інструментарію забезпечення інвестиційної привабливості земель; рівень застосування методів і моделей оцінки ІП земель на регіональному рівні. Оцінка компетентності експертів здійснюється відповідно встановлених бальних оцінок, значення яких варіюється від 0 до 10. У результаті дослідження визначені 26 експертів для оцінки забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

Доведена необхідність застосування інтегрального методу, який базується на розробленому геопросторовому забезпеченні та сукупності взаємопов'язаних етапів, моделей, що дозволяє отримати узагальнюючу оцінку щодо побудови кількісної основи формування й використання інвестиційних ресурсів у сфері земельних відносин для забезпечення розвитку регіонів.

У результаті систематизації міжнародного досвіду щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів, виокремлені моделі використання земель у різних Європейських країнах та встановлено вплив центральних і державних органів влади на земельні відносини, визначені особливості їх реалізації, шляхи здійснення орендних відносин.

Охарактеризовані європейські моделі, що застосовуються для формування, розподілу та використання земель, які свідчать про можливості та визначення власників і користувачів земельної ділянки, відповідних особливостях та обмеженнях. Представлені процеси забезпечують цільове призначення земель та їх використання й впливають на рівень інвестиційної привабливості земельних ресурсів

У другому розділі *«Побудова багаторівневої системи показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів»* виокремлені чинники просторового, економічного, містобудівного, екологічного, інноваційного, безпекового, нормативно-правового забезпечення ІІ ЗР, розроблена багаторівнева система показників оцінки.

У результаті дослідження визначені чинники формування та використання земель, які впливають на інвестиційну привабливість земель регіонів та будують підґрунтя для створення просторового забезпечення. Виокремлені містобудівні чинники, що впливають на інвестиційну привабливість земель регіонів. Встановлено, що за останні роки відбувається зниження основних показників функціонування будівельної сфери, що негативно впливають на забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. Слід вказати на забудовані землі, які визначаються їх використанням від 1 до 5,7%, що характеризується тенденціями до зниження у більшості регіонів. Виокремлені екологічні чинники забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

Визначені інноваційні, безпекові, нормативно-правові чинники, що впливають на рівень забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні. Це створило умови для розробки багаторівневої системи показників оцінки рівня ІІ земель.

Запропонована багаторівнева система показників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, яка складається із трьох рівнів: локального (3 рівень); системного (2 рівень); інтегрального (1 рівень). Розроблена багаторівнева система показників дозволяє сформувати основу для оцінки рівня ІІ земель на регіональному рівні, запропонувати метод, який враховує просторове, економічне,

містобудівне, екологічне, інноваційне, безпекове, нормативно-правове забезпечення.

У третьому розділі *«Метод інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів»* розроблено й реалізовано метод інтегральної оцінки рівня ІІ ЗР, представлені результати математичного моделювання показників інвестиційної привабливості.

Запропоновані етапи розробки методу інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів. Доведено, що оцінка локальних чинників здійснюється із застосуванням аналітичних і якісних методів.

Встановлено незначний рівень інвестиційної привабливості земель регіонів. Найбільшими значеннями цього показника характеризувались: Житомирський; Київський; Львівський регіони. Найнижчими значеннями рівня ІІ земель визначались регіони: Донецький; Запорізький; Луганський; Херсонський. Представлена регіональна структура обумовлена наслідками агресії РФ, впливом зовнішніх і внутрішніх чинників, наявністю регіональних особливостей. Значне зниження інвестиційної привабливості земель у представлених регіонах визначено проведенням, в основному, бойових дій. У цілому отримані значення інтегрального показника свідчать про необхідність зміни траєкторії представленого показника, розробки дій для його зростання на основі здійснення математичного моделювання, прогнозування, що створює кількісну основу підвищення ІІ земель на регіональному рівні.

У результаті математичного моделювання встановлені причинно-наслідкові зв'язки між системними чинниками й інтегральним показником рівня інвестиційної привабливості земель регіонів. Це дозволило сформулювати кількісну основу для прогнозування змін інтегрального показника та розробити заходи для зростання рівня інвестиційної привабливості земель, враховуючи особливості формування та використання просторового, економічного, містобудівного, екологічного, інноваційного, безпекового й нормативно-правового забезпечення.

У четвертому розділі *«Науково обґрунтовані рекомендації щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів»* представлені

результати прогнозування змін чинників ІІ ЗР, математичного моделювання впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на узагальнюючий чинник регіонального розвитку, розроблені науково обґрунтовані рекомендації забезпечення ІІ земель регіонів.

Визначено зростання системного чинника на 4 %, що забезпечило позитивні зміни інтегрального показника у всіх регіонах. Крім того, слід зазначити, що збільшення системного просторового чинника на 1% сприяло до позитивних зрушень у наступних регіонах: Вінницький, Дніпропетровський, Донецький, Запорізький, Київський, Кіровоградський, Луганський, Миколаївський, Одеський, Полтавський, Харківський, Херсонський, Чернігівський.

Встановлено, для забезпечення позитивної динаміки інтегрального показника інвестиційної привабливості земель у всіх регіонах необхідно забезпечити збільшення економічних параметрів на 20%. Подібні тенденції спостерігаються із містобудівними чинниками. Зростання системного екологічного чинника на 15% призведе до збільшення інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості у всіх регіонах. Інноваційні параметри мають більший синергетичний ефект. Збільшення системного безпекового чинника всього на 2% призводить до позитивних зрушень у системі формування ІІ земель у всіх регіонах. Слід вказати на необхідність та можливості трансформацій нормативно-правового забезпечення у контексті формування інвестиційної привабливості, де межею для її позитивних тенденцій є рівень збільшення відповідного системного чинника на 6%.

Здійснено моделювання впливу інтегрального показника за рахунок визначених напрямів зростання чинників інвестиційної привабливості земель й індексу змін валового регіонального продукту на одну особу. Розроблена математична модель є адекватною лише частково за окремими критеріями і підтверджує висновок про низький рівень впливу інвестиційної привабливості земель регіонів на забезпечення регіонального розвитку. Встановлено, що за останні надзвичайні роки створена негативна ситуація відносно напрямів формування та забезпечення ІІ земель у контексті регіонального розвитку.

Розроблені науково обґрунтовані рекомендації забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів у розрізі збільшення просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових і нормативно-правових чинників.

Запропонована схема формування та використання методу інтегральної оцінки дозволяє визначити й обґрунтувати напрями створення кількісної основи забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. Це дозволяє здійснити геопросторовий моніторинг, візуалізувати відповідні зміни та розробити сценарії.

Розроблено та реалізовано сценарний підхід до забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. Доведена необхідність застосування геоінформаційних моніторингових карт для забезпечення ІІІ земель регіонів, які дозволяють перманентно відстежувати зміни відповідних чинників для виявлення негативних явищ, своєчасного реагування та їх попередження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в наступному:

удосконалено:

– категоріальний апарат щодо визначення інвестиційної привабливості земель регіонів, який, на відміну від існуючих, базується на сукупності взаємопов'язаних просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових, нормативно-правових чинників та сучасному інструментарію геоінформаційних систем, методів, моделей, що дозволило побудувати кількісну основу розробки прийняття обґрунтованих рішень відносно залучення інвестицій у сферу земельних відносин на регіональному рівні.

– типологічну структуру інвестиційної привабливості земель регіонів, яка надає можливості виокремити чинники для побудови багатофакторної системи показників оцінки ІІІ;

– багаторівнева система показників оцінки інвестиційної привабливості земель регіонів, яка, на відміну від наявних, базується на локальних, системних чинниках для визначення інтегрального показника й розробки методу інтегральної оцінки;

– метод інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, який базується на сукупності показників, методах і моделях, що дозволило сформуванню кількісної основи для математичного моделювання й прогнозування чинників ІІ;

набули подальшого розвитку:

– процеси математичного моделювання чинників ІІ ЗР на основі застосування кореляційно-регресійного аналізу, критеріїв адекватності моделей, що, на відміну від існуючих, надало можливості встановити причинно-наслідкові зв'язки між показниками інвестиційної привабливості;

– математичні моделі залежності між інтегральним чинником інвестиційної привабливості земель регіонів й індексом зміни валового регіонального продукту на одну особу для визначення прогнозних тенденцій;

– прогнозування інтегрального показника інвестиційної привабливості земель регіонів на основі результатів математичного моделювання, що, на відміну від існуючих, дозволило сформуванню кількісних підґрунтя забезпечення ІІ;

– науково обґрунтовані рекомендації забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів, що базуються на результатах оцінки, математичного моделювання й прогнозування для забезпечення ІІ, враховуючи сценарії й заходи її зростання, можливості застосування геоінформаційних моніторингових карт.

Результати дослідження впроваджені у діяльність підприємств та організацій, що функціонують у системі земельних відносин на регіональному рівні, у навчальний процес Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова.

Ключові слова: використання земель, інвестиційна привабливість земель, регіони, математичне моделювання, прогнозування, інтегральний показник, просторові, економічні, містобудівні, екологічні, інноваційні, безпекові, нормативно-правові чинники, розвиток, науково обґрунтовані рекомендації, геоінформаційні моніторингові карти.

ABSTRACT

Bahin M. L. Ensuring the investment attractiveness of the lands of the regions. – Qualifying scientific work on manuscript rights.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in specialty 193 – Geodesy and Land Management. – O. M. Beketov Kharkiv National University of Urban Economy, Kharkiv, 2024.

In the first chapter, «Theoretical Provisions for Determining the Investment Attractiveness of Regional Lands», the theoretical approaches to determining the investment attractiveness of regional lands are substantiated, assessment methods and models are characterized, and relevant international experience is summarized.

The author's definition of the investment attractiveness of the lands of the regions is proposed, which is characterized by a set of interrelated elements of spatial, economic, urban planning, ecological, innovative, security, regulatory and legal support, the implementation of which is carried out through the use of geo-informational and other technologies, methods, models aimed at the formation of directions territorial development and the creation of a quantitative basis for making informed decisions regarding the attraction of investments in the field of land relations at the regional level.

Mathematical modeling methods are used to assess the investment attractiveness of the lands of the regions, which are implemented in the following stages: formation of geospatial support of the investment attractiveness of the lands of the regions; determination of factors affecting the formation and use of investment attractiveness of land; establishment of dependence between factors on the basis of correlation and determination coefficients; building a model of the influence of factors on the integral indicator of ensuring the investment attractiveness of land at the regional level; determination of the criteria of adequacy of the mathematical model; interpretation of the obtained results. The criteria for adequacy of mathematical models are characterized: Fisher's F-test, Student's t-test, test for homo or heteroskedasticity, Durbin-Watson test, multicollinearity test. The software complex Statistica and Excel are used for calculations.

It was established that the evaluation of factors is carried out on the basis of quantitative and qualitative methods. Quantitative methods are applied by using indicators that have appropriate parameters and are determined on the basis of data from the Official Websites of the State Statistics Service and the State Service of Ukraine for Geodesy, Cartography and Cadastre. Qualitative methods are used in the absence of quantitative parameters to determine the relevant indicators and are based on the tools of expert evaluations.

The proposed approach to the selection of experts to assess the investment attractiveness of the lands of the regions, which is based on a set of criteria: availability of professional education; having work experience at the regional level; the level of participation in projects to ensure the investment attractiveness of land at the regional level; availability of a scientific title and degree; having work experience in the field of land relations; implementation of the possibilities of using modern tools to ensure the investment attractiveness of land; the level of application of methods and models for assessing the investment attractiveness of land at the regional level. The assessment of experts' competence is carried out according to the established points, the value of which varies from 0 to 10. As a result of the study, 26 experts were identified to assess the investment attractiveness of the lands of the regions.

The necessity of applying an integral method, which is based on the developed geospatial support and a set of interrelated stages, models, which allows to obtain a generalized assessment regarding the construction of a quantitative basis for the formation and use of investment resources in the field of land relations to ensure the development of regions, is proven.

As a result of the systematization of international experience in ensuring the investment attractiveness of the lands of the regions, models of land use in various European countries were singled out and the influence of central and state authorities on land relations was determined, the specifics of their implementation, ways of implementing lease relations were determined.

The European models used for the formation, distribution and use of land are characterized, which testify to the possibilities and determination of the owners and users

of the land plot, the corresponding features and restrictions. The presented processes ensure the targeted purpose of land and its use and affect the level of investment attractiveness of land resources

In the second chapter, «Construction of a multi-level system of indicators for the formation of the investment attractiveness of the lands of the regions», the factors of spatial, economic, urban planning, ecological, innovative, security, regulatory and legal provision of the investment attractiveness of the lands of the regions are singled out, and a multi-level system of evaluation indicators is developed.

As a result of the research, the factors of land formation and use that affect the investment attractiveness of the lands of the regions and build the foundation for the creation of spatial support are determined. Urban planning factors influencing the investment attractiveness of the lands of the regions are singled out. It has been established that in recent years there has been a decrease in the main indicators of the functioning of the construction sector, which negatively affects the investment attractiveness of the lands of the regions. It should be pointed out the built-up land, which is determined by its use from 1 to 5.7%, which is characterized by downward trends in most regions. Environmental factors ensuring the investment attractiveness of regional lands are singled out.

Innovative, safety, regulatory and legal factors affecting the level of ensuring the investment attractiveness of land at the regional level are determined. This created conditions for the development of a multi-level indicator system for assessing the level of investment attractiveness of land.

A multi-level system of indicators for assessing the level of investment attractiveness of regional lands is proposed, which consists of three levels: local (level 3); system (level 2); integral (1st level). The developed multi-level system of indicators makes it possible to form a basis for assessing the level of investment attractiveness of land at the regional level, to propose a method that takes into account spatial, economic, urban planning, ecological, innovative, safety, regulatory and legal support.

In the third chapter «Method of integral assessment of the level of investment attractiveness of the lands of the regions» the method of integral assessment of the level

of investment attractiveness of the lands of the regions was developed and implemented, the results of mathematical modeling of indicators of investment attractiveness are presented.

Proposed stages of development of the method of integral assessment of the level of investment attractiveness of the lands of the regions. It is proved that the assessment of local factors is carried out using analytical and qualitative methods.

An insignificant level of investment attractiveness of the lands of the regions has been established. The largest values of this indicator were characterized by: Zhytomyr; Kyiv; Lviv regions. The regions with the lowest values of the level of investment attractiveness of land were: Donetsk; Zaporozhye; Luhansk; Khersonskyi. The presented regional structure is due to the consequences of the aggression of the Russian Federation, the influence of external and internal factors, and the presence of regional features. A significant decrease in the investment attractiveness of land in the presented regions is determined by the conduct of hostilities, mainly. In general, the obtained values of the integral indicator indicate the need to change the trajectory of the presented indicator, to develop actions for its growth based on mathematical modeling, forecasting, which creates a quantitative basis for increasing the investment attractiveness of land at the regional level.

As a result of mathematical modeling, cause-and-effect relationships between systemic factors and the integral indicator of the level of investment attractiveness of the lands of the regions were established. This made it possible to form a quantitative basis for forecasting changes in the integral indicator and to develop measures to increase the level of investment attractiveness of land, taking into account the peculiarities of the formation and use of spatial, economic, urban planning, environmental, innovative, security and legal provisions.

The fourth chapter «Scientifically based recommendations for ensuring the investment attractiveness of the lands of the regions» presents the results of forecasting changes in factors of the investment attractiveness of the lands of the regions, mathematical modeling of the influence of the integral indicator of the level of investment attractiveness of the lands of the regions on the general factor of regional development,

developed scientifically based recommendations for ensuring the investment attractiveness of the lands of the regions.

The growth of the system factor by 4% was determined, which ensured positive changes in the integral indicator in all regions. In addition, it should be noted that the increase in the system spatial factor by 1% contributed to positive changes in the following regions: Vinnytsia, Dnipropetrovsk, Donetsk, Zaporizhzhya, Kyiv, Kirovohrad, Luhansk, Mykolaiv, Odesa, Poltava, Kharkiv, Kherson, Chernihiv.

It was established that in order to ensure positive dynamics of the integral indicator of the investment attractiveness of land in all regions, it is necessary to ensure an increase in economic parameters by 20%. Similar trends are observed with urban planning factors. An increase in the systemic environmental factor by 15% will lead to an increase in the integral indicator of the level of investment attractiveness in all regions. Innovative parameters have a greater synergistic effect. An increase in the system security factor by only 2% leads to positive changes in the system of forming the investment attractiveness of land in all regions. It should be pointed out the necessity and possibilities of transformations of regulatory and legal support in the context of the formation of investment attractiveness, where the limit for its positive trends is the level of increase of the corresponding systemic factor by 6%.

Modeling of the influence of the integral indicator was carried out at the expense of the determined directions of growth of factors of investment attractiveness of land and the index of changes in the gross regional product per person. The developed mathematical model is adequate only partially according to certain criteria and confirms the conclusion about the low level of influence of the investment attractiveness of the lands of the regions on the provision of regional development. It has been established that in recent extraordinary years, a negative situation has been created regarding the directions of formation and ensuring the investment attractiveness of land in the context of regional development.

Scientifically based recommendations for ensuring the investment attractiveness of the lands of the regions in terms of increasing spatial, economic, urban planning, ecological, innovative, security and legal factors have been developed.

The proposed scheme of formation and use of the integral assessment method allows to determine and substantiate the directions of creating a quantitative basis for ensuring the investment attractiveness of the lands of the regions. This allows you to perform geospatial monitoring, visualize relevant changes and develop scenarios.

A scenario approach to ensuring the investment attractiveness of regional lands has been developed and implemented. The necessity of using geo-informational monitoring maps to ensure the investment attractiveness of the lands of the regions, which allow permanent monitoring of changes in relevant factors to identify negative phenomena, timely response and their prevention, has been proven.

The scientific novelty of the obtained results is as follows:

improved:

- a categorical apparatus for determining the investment attractiveness of the lands of the regions, which, unlike the existing ones, is based on a set of interrelated spatial, economic, urban planning, ecological, innovative, security, regulatory and legal factors and modern tools of geo-information systems, methods, models, which made it possible to build a quantitative basis for the development of informed decision-making regarding the attraction of investments in the field of land relations at the regional level.

- the typological structure of the investment attractiveness of the lands of the regions, which makes it possible to single out the factors for building a multifactor system of indicators for assessing the investment attractiveness;

- a multi-level system of indicators for assessing the investment attractiveness of regional lands, which, unlike the existing ones, is based on local, systemic factors for determining the integral indicator and developing the method of integral assessment;

- the method of integral assessment of the level of investment attractiveness of regional lands, which is based on a set of indicators, methods and models, which made it possible to form a quantitative basis for mathematical modeling and forecasting of factors of investment attractiveness;

acquired further development:

- processes of mathematical modeling of investment attractiveness factors of regional lands based on the application of correlation-regression analysis, model

adequacy criteria, which, unlike the existing ones, made it possible to establish cause-and-effect relationships between indicators of investment attractiveness;

- mathematical models of the dependence between the integral factor of the investment attractiveness of the lands of the regions and the index of changes in the gross regional product per person to determine forecast trends;

- forecasting of the integral indicator of the investment attractiveness of the lands of the regions based on the results of mathematical modeling, which, unlike the existing ones, made it possible to form a quantitative basis for ensuring investment attractiveness;

- scientifically based recommendations for ensuring the investment attractiveness of the lands of the regions, based on the results of assessment, mathematical modeling and forecasting to ensure investment attractiveness, taking into account the scenarios and measures of its growth, the possibility of using geo-informational monitoring maps.

The results of the research are implemented in the activities of enterprises and organizations operating in the system of land relations at the regional level, in the educational process of O. M. Beketov Kharkiv National University of Urban Economy.

Keywords: land use, investment attractiveness of land, regions, mathematical modeling, forecasting, integral indicator, spatial, economic, urban planning, ecological, innovative, safety, regulatory and legal factors, development, scientifically based recommendations, geo-informational monitoring maps.

Список публікацій здобувача:

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Багін М. Л. Забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. *Комунальне господарство міст. Серія: Технічні науки та архітектура*. 2024. Том 4. № 185. С. 103–107. DOI: <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2024-4-185-103-107>.

2. Багін М. Л. Науково обґрунтовані рекомендації забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. *Технічні науки та технології*. 2024. № 2(36). С. 290–296. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5363-2024-2\(36\)-290-296](https://doi.org/10.25140/2411-5363-2024-2(36)-290-296).

3. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Фролов В. О. Математичне моделювання чинників інвестиційної привабливості земель регіонів. *Комунальне*

господарство міст. Серія: Технічні науки та архітектура. 2024. Том 3. № 184. С. 169–173. DOI: <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2024-3-184-169-173>.

(Особистий внесок: автором запропоновані напрями та представлені результати математичного моделювання чинників інвестиційної привабливості земель регіонів).

4. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Фролов В. О. Містобудівні чинники забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів: стан та напрями трансформацій. *Гірничий вісник*. 2024. Вип. 112. С. 68–73. DOI: <https://doi.org/10.31721/2306-5435-2024-1-112-68-73>. *(Особистий внесок: здобувачем виокремлені містобудівні чинники забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів).*

Праці апробаційного характеру:

5. Багін М. Л. Формування інвестиційної привабливості земель регіонів: міжнародний досвід. IX Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні технології землеустрою, кадастру та управління земельними ресурсами». 2024. Київ, Україна. С. 9–12. URL: <https://gis.nau.edu.ua/sites/default/files/conf/land/2024/Land2024.pdf>.

6. Багін М. Л., Горб О. І. Інвестиційна привабливість земель регіонів: теоретичні положення. Матеріали XLI-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку». 2024, Анкара, Туреччина. С. 350–353. URL: <http://perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-41.pdf>. *(Особистий внесок: здобувачем обґрунтовані теоретичні положення щодо визначення інвестиційної привабливості земель регіонів).*

7. Багін М. Л., Горб О. І. Оцінка інвестиційної привабливості земель в умовах відбудови регіонів. The 5th International scientific and practical conference «Modern technologies and processes of implementation of new methods» (February 06–09, 2024) Madrid, Spain. International Science Group. С. 37–39. URL: <https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2024/02/MODERN-TECHNOLOGIES-AND-PROCESSES-OF-IMPLEMENTATION-OF-NEW-METHODS.pdf>. *(Особистий внесок: здобувачем запропоновані напрями оцінки інвестиційної привабливості земель).*

8. Багін М. Л., Горб О. І. Теоретичні підходи до визначення інвестиційної привабливості земель в умовах відбудови регіонів. Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference «Modern problems of science, education and society». Kyiv, Ukraine. 2024. С. 249–252. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/02/MODERN-PROBLEMS-OF-SCIENCE-EDUCATION-AND-SOCIETY-5-7.02.24.pdf>. (Особистий внесок: здобувачем обгрунтовані теоретичні підходи до визначення інвестиційної привабливості земель).

9. Багін М. Л., Горб О. І., Гой В. В., Величко В. А. Методи і моделі оцінки інвестиційної привабливості земель в умовах відбудови регіонів. I Міжнародна наукова конференція «Технології та суспільство: взаємодія, вплив, трансформація». 2024. Кременчук, Україна С. 373–374. URL: <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/16.02.2024/53>. (Особистий внесок: здобувачем запропоновані методи і моделі оцінки інвестиційної привабливості земель).

10. Багін М. Л., Гой В. В., Штерндок А. В. Безпекові та інноваційні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів. Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні світові тенденції розвитку науки, освіти і технологій». 2024. Біла Церква, Україна. С. 39–40. URL: <https://www.economics.in.ua/2024/03/20-2.html>. (Особистий внесок: здобувачем виокремлені безпекові та інноваційні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів).

11. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б. Аналіз складу та вимог до проектної документації з розробки проектів землеустрою. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Новітні технології та досягнення земельного адміністрування та територіального планування», ред. кол.: М. К. Сухонос, С. Г. Нестеренко, Ю. Б. Радзінська – Х.: ХНУМГ, 2022. С. 91–92. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2022/Tezy_2022/Zbirnyk_6_10_2022.pdf. (Особистий внесок: здобувачем представлені результати аналізу складу та вимог до проектної документації з розробки проектів землеустрою).

12. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б. Багаторівневість системи обмежень та її вплив на планування використання земель населених пунктів. Перспективи розвитку територій: теорія і практика. поствоєнне відновлення: матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених / Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Рада молодих вчених при МОН України, Рада молодих вчених при

Харківській обласній військовій адміністрації, Varna free university «Chernorizets hrabar», Slovak technical university in Bratislava, Częstochowa university of technology, Одеський національний економічний університет [та ін.] – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. 580 с. С. 61–63. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2023/Tezy_2023/Zbirnyk%20tez_16-17_11_23_2_compressed.pdf. (Особистий внесок: здобувачем охарактеризовано систему обмежень та її вплив на планування використання земель населених пунктів).

13. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б. Вплив на інвестиційну привабливість земель прифронтових міст внаслідок агресії Росії. Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє (інноваційний ліфт): поствоєнна розбудова : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2024. 324 с. С. 178–181. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2024/Tezy_2024/Konferencia_tez_i_15%20berezna.pdf. (Особистий внесок: здобувачем визначено вплив на інвестиційну привабливість наслідків агресії РФ).

14. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б. Нові підходи у плануванні використання земель населених пунктів в об'єднаних громадах. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених : «Перспективи розвитку територій: теорія і практика» / Рада молодих вчених при МОН України, Рада молодих учених при Харківській обласній військовій адміністрації, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Varna Free University «Chernorizets Hrabar», Slovak Technical University in Bratislava, Częstochowa University of Technology – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 274 с. С. 52–54. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2022/Tezy_2022/2022_molodi_v_cheni.pdf. (Особистий внесок: здобувачем запропоновані підходи для планування використання земель населених пунктів територіальних громад).

15. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Штерндок Е. С. Економічні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів. I Міжнародна науково-практична конференція «Perspectives of contemporary science: theory and practice». 2024. Львів, Україна. С. 231–234. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/03/PERSPECTIVES-OF-CONTEMPORARY-SCIENCE-THEORY-AND-PRACTICE-4-6.03.24.pdf>. (Особистий внесок: здобувачем виокремлені економічні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів).

16. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Штерндок Е. С. Містобудівні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів. X Міжнародна науково-практична конференція «Problems and prospects of modern science and education». 2024. Стокгольм, Швеція. С. 27–29. URL: https://www.researchgate.net/publication/381375609_PROBLEMS_AND_PROSPECTS_OF_MODERN_SCIENCE_AND_EDUCATION. *(Особистий внесок: здобувачем обгрунтовані містобудівні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів).*

17. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Штерндок А. В. Просторові чинники інвестиційної привабливості земель регіонів. Матеріали XLIII-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку». 2024 р. Пештера Болгарія (дистанційно). С. 197–199. URL: <http://perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-43.pdf>. *(Особистий внесок: здобувачем виокремлені просторові чинники інвестиційної привабливості земель регіонів).*

18. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Штерндок А. В., Кривенко С. В. Формування просторових чинників забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів / Науковий вісник будівництва. 2024. № 110. С.114 – 118. URL: <https://svc.kname.edu.ua/index.php/svc/article/view/1767/1748>. *(Особистий внесок: здобувачем охарактеризовані просторові чинники забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів).*

19. Bahin M. L., Radzynska Y. B., Pliencko O. L. The economic efficiency of land use of the rural settlements. Research and education in the global world: eurointegration processes: Book of papers of the 2023 International Forum for Young Researchers. 2023 / O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, TESOL-Ukraine [and oth.]. – Kharkiv : O. M. Beketov NUUE in Kharkiv, 2023. 508 p. Pp. 269–271. URL: https://eprints.kname.edu.ua/63575/1/%D0%A4%D0%9E%D0%A0%D0%A3%D0%9C_2023%2017.10.pdf. *(Особистий внесок: здобувачем визначена ефективність використання земель).*

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗЕМЕЛЬ РЕГІОНІВ.....	12
1.1 Обґрунтування теоретичних підходів до визначення інвестиційної привабливості земель регіонів.....	12
1.2 Характеристика методів і моделей оцінки інвестиційної привабливості земель регіонів: теоретичні положення.....	28
1.3 Міжнародний досвід забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.....	50
Висновки до розділу 1.....	59
РОЗДІЛ 2 ПОБУДОВА БАГАТОРІВНЕВОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗЕМЕЛЬ РЕГІОНІВ.....	63
2.1 Стан та трансформаційні процеси, що відбуваються у системі земельних відносин регіонів.....	63
2.2 Економічні показники, що впливають на забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.....	72
2.3 Чинники містобудівного забезпечення, що впливають на формування інвестиційної привабливості земель регіонів.....	94
2.4 Характеристика напрямів та особливостей формування й використання екологічних чинників, що впливають на інвестиційну привабливість земель регіонів.....	110
2.5 Інноваційні, безпекові, нормативно-правові чинники забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.....	126
2.6 Розробка багаторівневої системи показників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів.....	132
Висновки до розділу 2.....	141

РОЗДІЛ 3 МЕТОД ІНТЕГРАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РІВНЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗЕМЕЛЬ РЕГІОНІВ.....	143
3.1 Розробка методу інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів.....	143
3.2 Реалізація методу інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів.....	153
3.3 Математичне моделювання показників інвестиційної привабливості земель регіонів.....	168
Висновки до розділу 3.....	174
РОЗДІЛ 4 НАУКОВО ОБГРУНТОВАНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗЕМЕЛЬ РЕГІОНІВ.....	177
4.1 Прогнозування змін чинників інвестиційної привабливості земель регіонів.....	177
4.2 Математичне моделювання впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на узагальнюючий чинник регіонального розвитку.....	187
4.3 Розробка науково обґрунтованих рекомендацій забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.....	195
Висновки до розділу 4.....	211
ВИСНОВКИ.....	215
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	218
ДОДАТКИ.....	243

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ГІС – геоінформаційні системи;

ЗР – землі регіонів;

ІП – інвестиційна привабливість.

ВСТУП

Актуальність теми. Зростання значення земельних відносин у сучасній системі місцевого самоврядування, потребує переосмислення підходів до забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні. У сучасних надзвичайних умовах спостерігається зниження ефективності використання земель, скорочення можливостей залучення інвестицій у сферу земельних відносин, що негативно впливає на розвиток регіонів. Поглиблюють представлені процеси негативний вплив зовнішніх і внутрішніх чинників, наслідки агресії РФ, розбалансування регіональних й стейкхолдерних зв'язків.

Для забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів сформовано та застосовується відповідне нормативно-правове забезпечення: Конституція України, Закони України «Про інвестиційну діяльність», «Про банки та банківську діяльність», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про Державну програму заохочення іноземних інвестицій в Україні», «Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій», «Про захист іноземних інвестицій», «Про іноземні інвестиції», «Про інститути спільного інвестування», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні». Поряд з цим, на недостатньому рівні виокремлені чинники, що забезпечують інвестиційну привабливість земель на регіональному рівні.

Розробкою теоретико-методичних підходів до визначення напрямів та особливостей використання земель, застосування сучасних геоінформаційних систем для їх моніторингу займались вчені: Б. Данилишин, Я. Вілліамсон, Р. В'яткін, Ж. Кауфман, К. Мамонов, А. Мартин, К. Наконечна, С. Нестеренко, Л. Новаковський, Ю. Палеха, А. Раснянська, М. Трегуб, В. Шипулін, Е. Штерндок та ін.

Напрями забезпечення інвестиційної привабливості та її обґрунтування представлені у наукових розробках авторів: В. Андрєвої, Р. Безпалько, Л. Боровік,

А. Гайдуцького, З. Герасимчук, Р. Квасницької, С. Петровської, Ю. Радзінської, С. Холод та ін.

У роботах вітчизняних і зарубіжних авторів представлені теоретико-методичні положення та практичні аспекти щодо визначення інвестиційної привабливості, виокремлені напрями та особливості використання земель, охарактеризовані можливості застосування геоінформаційних систем для забезпечення їх моніторингу. Проте на недостатньому рівні розроблено категоріальний апарат щодо визначення ІІ ЗР, обґрунтовано метод до оцінки її рівня, у повному обсязі не сформовано кількісну основу для формування науково обґрунтованих рекомендацій до забезпечення ІІ. Це гальмує процеси регіонального розвитку.

Отже, тема дисертаційної роботи щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів є актуальною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано на кафедрі земельного адміністрування та геоінформаційних систем ХНУМГ імені О. М. Бекетова відповідно до завдань держбюджетних НДР МОН України: Територіальний розвиток використання земель. Етап 2: «Формування системи територіального розвитку використання земель міст та регіонів», де здобувачем охарактеризовано сучасний інструментарій забезпечення збору просторових даних. Етап 3: «Методичні та методологічні принципи забезпечення територіального розвитку використання земель» (ДР № 0120U105347), де автором визначені основні принципи формування містобудівної документації та охарактеризовані інструментальні методи моніторингу земель у контексті забезпечення їх інвестиційної привабливості.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка теоретичних, методичних положень і практичних рекомендацій щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

Для досягнення мети вирішуються завдання:

- запропонувати визначення інвестиційної привабливості ЗР;
- обґрунтувати чинники забезпечення ІІ земель регіонів;

- запропонувати багаторівневу систему показників оцінки рівня інвестиційної привабливості ЗР;
- розробити метод інтегральної оцінки рівня ІП земель регіонів;
- встановити причинно-наслідкові зв'язки між системними чинниками й інтегральним показником рівня інвестиційної привабливості ЗР;
- здійснити прогнозування системних чинників ІП земель регіонів;
- розробити математичну модель, що характеризує вплив інтегрального показника за рахунок визначених напрямів зростання чинників інвестиційної привабливості земель й індексу змін валового регіонального продукту на одну особу;
- запропонувати науково обґрунтовані рекомендації забезпечення ІП земель регіонів.

Об'єкт дослідження – процеси забезпечення інвестиційної привабливості ЗР.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо забезпечення ІП земель регіонів.

Теоретичну базу та методичні засади дисертаційної роботи складають загальнонаукові методи: наукового обґрунтування, систематизації, порівняння, формування нормативно-правового та інформаційно-аналітичного забезпечення, системного аналізу.

Для досягнення мети та отримання результатів дослідження використовуються спеціальні методи: *обґрунтування теоретичних положень* – для визначення інвестиційної привабливості земель регіонів; *класифікації* – для виокремлення чинників та побудови багатофакторної системи показників оцінки рівня ІП ЗР; *експертного аналізу* – для оцінки локальних чинників забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів; *аналізу ієрархій* – для визначення вагових коефіцієнтів взаємного впливу системних чинників забезпечення ІП ЗР; *кількісного аналізу* – для оцінки показників рівня інвестиційної привабливості земель регіонів; *математичного моделювання* – для встановлення причинно-наслідкових зв'язків між системними чинниками та інтегральним показником рівня

забезпечення ІІ ЗР; *структурно-логічного аналізу* – для розробки науково обґрунтованих рекомендацій забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів; *геопросторового аналізу* – для побудови геоінформаційних моніторингових карт забезпечення ІІ ЗР.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в наступному:

удосконалено:

– категоріальний апарат щодо визначення інвестиційної привабливості земель регіонів, який, на відміну від існуючих, базується на сукупності взаємопов'язаних просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових, нормативно-правових чинників та сучасному інструментарію геоінформаційних систем, методів, моделей, що дозволило побудувати кількісну основу розробки прийняття обґрунтованих рішень відносно залучення інвестицій у сферу земельних відносин на регіональному рівні;

– типологічну структуру інвестиційної привабливості земель регіонів, яка надає можливості виокремити чинники для побудови багатофакторної системи показників оцінки ІІ ЗР;

– багаторівнева система показників оцінки інвестиційної привабливості земель регіонів, яка, на відміну від наявних, базується на локальних, системних чинниках для визначення інтегрального показника й розробки методу інтегральної оцінки;

– метод інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, який базується на сукупності показників, методах і моделях, що дозволило сформуванню кількісну основу для математичного моделювання й прогнозування чинників ІІ ЗР;

набули подальшого розвитку:

– процеси математичного моделювання чинників інвестиційної привабливості земель регіонів на основі застосування кореляційно-регресійного аналізу, критеріїв адекватності моделей, що, на відміну від існуючих, надало можливості встановити причинно-наслідкові зв'язки між показниками ІІ ЗР;

– математичні моделі залежності між інтегральним чинником інвестиційної привабливості земель регіонів й індексом зміни валового регіонального продукту на одну особу для визначення прогнозних тенденцій;

– прогнозування інтегрального показника інвестиційної привабливості земель регіонів на основі результатів математичного моделювання, що, на відміну від існуючих, дозволило сформулювати кількісне підґрунтя забезпечення ІІ ЗР;

– науково обґрунтовані рекомендації забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів, що базуються на результатах оцінки, математичного моделювання й прогнозування для забезпечення ІІ, враховуючи сценарії й заходи її зростання, можливості застосування геоінформаційних моніторингових карт.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що теоретичні результати і методичні положення відносно використання результатів прогнозування інтегрального показника інвестиційної привабливості земель регіонів та застосування науково обґрунтованих рекомендацій забезпечення інвестиційної привабливості впроваджені у діяльність Громадської організації «Земля громад» (Харківська область, акт № 12 від 05.03.2024 р.).

Сформована кількісна основа прийняття обґрунтованих рішень щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів та геоінформаційний інструментарій використовується у діяльності ТОВ «ГИС КОНСАЛТИНГ» (м. Харків, акт № 1703/24 від 18.03.2024 р.).

Асоціацією фахівців землеустрою України застосовуються результати дослідження щодо використання геоінформаційних моніторингових карт та заходів забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів (м. Київ, довідка № 34 від 25.03.2024 р.).

Метод інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів та математичні моделі залежності між інтегральним чинником й індексом зміни валового регіонального продукту використовується у діяльності Височанської селищної ради Харківського району Харківської області (сел. Високий, Харківський район, Харківської області, акт № 15 від 18.04.2024 р.).

Багаторівнева система показників оцінки інвестиційної привабливості земель та результати математичного моделювання відповідних чинників застосовуються у діяльності Харківської обласної громадської організації «Спілка землевпорядників Харківщини» (Харківська область, акт № 21 від 10.05.2024 р.).

Південною міською радою Харківського району Харківської області впроваджені у діяльність визначені типологічні засади та категоріальний апарат щодо характеристики інвестиційної привабливості земель регіонів (сел. Південне, Харківський район, Харківська область, акт № 15.05.2024 р.).

Результати дослідження щодо застосування категоріального апарату визначення інвестиційної привабливості та типологічних засад її формування у сфері земельних відносин використовуються у навчальному процесі кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем ХНУМГ імені О. М. Бекетова при викладанні дисциплін «Основи земельно-кадастрових робіт», «Методологія оцінки нерухомості», «Математичні методи і моделі у землеустрої», «Управління земельними ресурсами» (м. Харків, довідка від 22.05.2024 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною працею, в якій представлені авторські підходи, визначення, висновки та рекомендації щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. Запропоновані рекомендації застосовуються для підвищення ефективності земельних відносин на регіональному рівні, враховуючи вплив просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових, нормативно-правових чинників ІІІ ЗР. Усі основні положення та результати дисертаційної роботи отримані здобувачем особисто.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та результати дисертаційної роботи доповідалися і були позитивно схвалені на міжнародних і вітчизняних науково-практичних конференціях: XLI Міжнародна науково-практична конференція (Анкара, 2024), IX Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні технології землеустрою, кадастру та управління земельними ресурсами» (Київ, 2024), XII International Scientific and Practical Conference. Kyiv (Київ, 2024), The 5th International scientific and practical conference “Modern

technologies and processes of implementation of new methods” (Мадрид, 2024), I Міжнародна наукова конференція «Технології та суспільство: взаємодія, вплив, трансформація» (Кременчук, 2024), Міжнародна науково-практична конференція «Perspectives of contemporary science: theory and practice» (Львів, 2024), XLIII Міжнародна науково-практична конференція (Пештера, 2024), X Міжнародна науково-практична конференція «Problems and prospects of modern science and education» (Стокгольм, 2024), Міжнародна науково-практична конференція “Сучасні світові тенденції розвитку науки, освіти і технологій” (Біла Церква, 2024), Міжнародна науково-практична конференція «Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє (інноваційний ліфт): поствоєнна розбудова» (Харків, 2024), International Forum for Young Researchers (Харків, 2023), VII Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Перспективи розвитку територій: теорія і практика. Поствоєнне відновлення» (Харків, 2023), Міжнародна науково-практична конференція «Новітні технології та досягнення земельного адміністрування та територіального планування» (Харків, 2022), VI Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Перспективи розвитку територій: теорія і практика» (Харків, 2022).

Публікації. Основний зміст дисертації відображено у 19 наукових працях, з них: 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття апробаційного характеру, 14 – у матеріалах конференцій.

Структура і обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, 4 розділів, висновків, списку використаних джерел із 234 найменувань на 26 сторінках. Загальний текст дисертації викладено на 406 сторінках, включає 75 таблиці, 26 рисунків, 9 додатків на 163 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗЕМЕЛЬ РЕГІОНІВ

1.1 Обґрунтування теоретичних підходів до визначення інвестиційної привабливості земель регіонів

Сучасні умови, які визначаються зниженням основних показників функціонування регіонів, скороченням землекористування на регіональному рівні, негативним впливом чинників на формування та використання земель, наслідками агресії РФ, потребують застосування сучасного інструментарію, техніки та технологій щодо зміни представлених тенденцій. У цьому контексті особливого значення має забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів як одного із важливих системних параметрів регіонального розвитку.

У сучасних умовах створено нормативно-правове забезпечення інвестиційної діяльності: Конституція України [80], Закони України «Про інвестиційну діяльність» [150], «Про банки та банківську діяльність» [130], «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [134], «Про Державну програму заохочення іноземних інвестицій в Україні» [137], «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» [139], «Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій» [140], «Про захист іноземних інвестицій» [148], «Про іноземні інвестиції» [152], «Про інститути спільного інвестування» [153] та ін.

Виокремлені нормативні аспекти здійснення земельних відносин на регіональному рівні: Закони України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» [131], «Про державний земельний кадастр» [135], «Про державний контроль за використанням та охороною земель» [136], «Про землеустрій» [149], «Про охорону земель» [156], «Про оцінку земель» [159], Постанова Кабінету Міністрів України «Положення про моніторинг земель»

[128], Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової програми використання та охорони земель» [166].

Поряд з цим, відсутні єдині підходи до визначення інвестиційної привабливості земель. Зокрема, фокусуючи увагу на результатах використання земель, у наукових розробках визначається поняття «земельні інвестиції» як вкладення коштів у реальні (технології, сукупність технічних, комерційних знань, права користування землею) та фінансові (цінні папери) активи, що необхідні для підвищення рівня віддачі земельних ресурсів або збереження їх суспільної значущості з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту [81].

Виокремлюються функціональні напрями забезпечення інвестиційної привабливості земель на шляхом досягнення:

- засобами захисту економічної конкуренції та обмеження монополізму через обмеження площі земель, що може перебувати у власності однієї особи, що, своєю чергою, попередить обезземелення селян;
- заборонаю на перепродаж земельних ділянок на певний строк;
- встановленням оподаткування, що запобігає спекулятивним операціям, зокрема шляхом запровадження диференційованого розміру державного мита;
- встановленням вимог до потенційних покупців земельних ділянок;
- іншими засобами відповідно до закону [64].

Характеризуючи функціональні напрями забезпечення інвестиційної діяльності, визначаються: цілі цієї діяльності, інструментарій її здійснення, ризики, які можуть виникнути [171].

У цьому контексті інвестиційна привабливість розглядається як доцільність вкладення в нього вільних грошових коштів» [175, с.128].

Виокремлюються напрями забезпечення інвестиційної привабливості:

- інвестор на базі міждержавного порівняння інвестиційного клімату вибирає країну інвестування;
- на основі міжгалузевої оцінки інвестиційної привабливості обирає галузь пріоритетну для інвестування;

- обирає регіон на основі міжрегіональної оцінки інвестиційної привабливості;

- керуючись результатами між підприємницької та між проектною оцінки, визначається з підприємством та інвестиційним проектом [40, с. 85].

Визначені фактори, що впливають на забезпечення інвестиційної привабливості земель: соціально-економічні, юридичні, фінансово-кредитні, фіскальні та інші фактори [26].

Розвиваючи представлений підхід, деякі вчені визначають інвестиційну привабливість земель як сукупність мотиваційних чинників, які формуються як всередині підприємства, так і за його межами та спонукають інвесторів (власників або розпорядників інвестиційного капіталу) вкладати власні або залучені інвестиційні ресурси в реальні інвестиційні проекти системи аграрного виробництва [171].

Виявлені фактори, що негативно впливають на формування інвестиційної привабливості сільськогосподарських земель:

- скуповування значних площ сільськогосподарського призначення фінансово-промисловими групами, що матиме своїм наслідком утворення латифундій латиноамериканського типу з найманими працівниками;

- відчуження селянами земельних ділянок сільськогосподарського призначення за ціною, що є істотно нижчою за економічно обґрунтовану;

- концентрація значних площ сільськогосподарського призначення у власності фінансових установ (банків) під час переходу заставної землі у власність заставоутримувача;

- виникнення явища «спекуляції» земельними ділянками, коли значні площі земель сільськогосподарського призначення скуповуватимуться фінансовими спекулянтами з метою подальшого їх перепродажу за більш високою ціною, що призведе до зростання вартості аграрної продукції і спричинить інфляцію;

- неконтрольована зміна цільового призначення та урбанізація сільськогосподарських земель [4, с. 144–145].

На факторах, що впливають на формування інвестиційної привабливості земель зосереджується увага у розробках [71, 77, 98].

На інструментах забезпечення ІІ земель наголошується у наукових розробках [36, 84, 100].

Для забезпечення інвестиційної привабливості земель виокремлюються наступні чинники: економічні; природні; екологічні; політичні; правові; інші чинники [119, 191].

Розвиваючи подібний підхід, визначаються наступні фактори: політичні; природні; виробничі; фінансово-економічні; трудові; інноваційні [30].

Залежно від рівнів формування інвестиційної привабливості визначаються фактори, що впливають на неї:

– держава: економічна, політична та соціальна ситуація в країні; досконалість законодавства; прозора, дієва судова система; гарантії захисту прав інвесторів; наявність інвестиційної інфраструктури; рівень розвитку ринкових відносин і ринкової інфраструктури; низький рівень екологічного, інвестиційного, політичного, кредитного, комерційного, валютного ризиків; культура й освіта населення; конкуренція в галузі; валютна і фіскальна політика;

– регіон: демографічна характеристика регіону; рівень загальноекономічного розвитку регіону; рівень розвитку інвестиційної інфраструктури регіону; рівень розвитку інфраструктури регіону; політика місцевих органів самоврядування; рівень безпеки діяльності в регіоні; демографічні показники регіону; рівень доходів населення; наявність і доступність природних ресурсів; суб'єкти господарювання: рівень ліквідності та платоспроможності; кредитна й інвестиційна історія; рівень фінансової стійкості; маркетингова діяльність; кадровий потенціал; управлінський облік і контролінг; стан виробничих технологій; конкурентоспроможність; унікальність суб'єкта господарювання; рейтинг у галузі; структура капіталу [35, 83].

Визначені чинники прямого впливу на інвестиційну привабливість: технічні; трудові; організаційні; ресурсно-сировинні; комерційні; фінансово-аналітичні; конкурентоздатність; інноваційні; виробничі; споживчі; чинники непрямого

впливу: природно-географічні; екологічні; правові; економічні; політичні; законодавчі; соціальні [46].

Таким чином, інвестиційна привабливість характеризується комплексом якісних і кількісних показників, що всебічно визначають спроможність примноження інвестованого капіталу і є похідною характеристикою від інвестиційного клімату в країні, і як інтегральний показник, що формується під впливом чинників прямого і непрямого впливу, визначає бажання чи відмову інвестора вкладати гроші в такий інструмент як підприємство [46].

Формування ІІ земель регіонів залежить від: рівнів розвитку продуктивних сил, інвестиційного ринку та фінансово-кредитної системи; розвиненості законодавчо-нормативної бази держави; прозорості та умови провадження інвестиційної діяльності для іноземного інвестора [104].

Інвестиційна привабливість характеризується як гарантоване надійне і своєчасне досягнення цілей інвестора на базі економічних результатів діяльності даного інвестора [117]. Це віддзеркалює положення результативного підходу до забезпечення інвестиційної привабливості.

При визначенні ІІ ЗР особливого значення набувають напрями та особливості здійснення їх оцінки [112, 113, 114, 115, 122, 124, 221].

На особливостях здійснення земельних відносин, розробки та застосування кадастрової інформації для формування інвестиційної привабливості фокусують увагу [120, 123, 125, 183].

Отже, визначені чинники, що впливають на формування земельних відносин та забезпечують інвестиційну привабливість земель регіонів: рівень регулювання земельних відносин; рівень реалізації повноважень регіональними інституціями, а саме: розпорядження землями, що знаходяться у спільній власності територіальних громад сіл, селищ, міст області; забезпечення реалізації державної політики в галузі використання та охорони земель; погодження загальнодержавних програм використання та охорони земель, участь у їх реалізації на відповідній території; затвердження та участь у реалізації регіональних програм використання земель, підвищення родючості ґрунтів, охорони земель; координація діяльності місцевих

органів земельних ресурсів; організація землеустрою; встановлення та зміна меж сіл, селищ, що не входять до складу відповідного району, або у разі, якщо районна рада не утворена; вирішення земельних спорів; вирішення інших питань у галузі земельних відносин відповідно до закону; забезпечення повноважень місцевих державних адміністрацій у галузі земельних відносин: розпорядження землями державної власності в межах, визначених Кодексом; участь у розробленні та забезпеченні виконання загальнодержавних і регіональних (республіканських) програм з питань використання та охорони земель; координація здійснення землеустрою та державного контролю за використанням та охороною земель; підготовка висновків щодо надання або вилучення (викупу) земельних ділянок; викуп земельних ділянок для суспільних потреб у межах, визначених законом; підготовка висновків щодо встановлення та зміни меж сіл, селищ, районів, районів у містах та міст; здійснення контролю за використанням коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат лісогосподарського виробництва, пов'язаних із вилученням (викупом) земельних ділянок; координація діяльності державних органів земельних ресурсів; внесення до Кабінету Міністрів України пропозицій щодо встановлення та зміни меж районів, міст у порядку, визначеному законом; вирішення інших питань у галузі земельних відносин відповідно до закону; особливості продажу земель; забезпечення захисту прав на землю; рівень відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам; напрями та особливості вирішення земельних спорів; рівень охорони земель; забезпечення управління земельними відносинами; рівень планування використання земель; рівень контролю за використанням та охороною земель; повнота та достовірність формування інформаційно-аналітичного й просторового забезпечення Державного земельного кадастру; рівень відповідальності за порушення земельного законодавства [65].

Крім того, визначається структура та рівень використання земель регіонів. При цьому особливого значення має визначення обмежень прав на землю, характеристика яких представлена у Додатку А, табл. А.1.

Визначені чинники, що характеризують рівень планування використання земель та їх охорони і впливають на формування інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні: встановлення та зміна цільового призначення земельних ділянок; примусове відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності; рівень формування та використання Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель; рівень розробки та застосування комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території; рівень державного контролю за використанням та охороною земель; рівень реалізації заходів у галузі охорони земель; рівень нормування в галузі охорони земель; забезпечення охорони земель при здійсненні охорони земель; рівень фінансування в галузі охорони земель і ґрунтів; відповідальність за порушення законодавства України про охорону земель.

На потенційних можливостях використання земель регіонів зосереджують увагу [28, 51, 82, 222].

У контексті визначення інвестиційної привабливості запропоновані функціональні заходи її підвищення у розрізі відповідних груп чинників, що впливають на цей процес:

- заходи політики: реформування аграрного сектору; формування сприятливого інвестиційного клімату; свобода вибору джерел фінансування інвестицій; державна підтримка ефективного інвестора; подолання адміністративних бар'єрів залучення; фінансово-економічні: формування нового механізму фінансування; забезпечення доступу до кредитних ресурсів; покриття частини комерційної ставки банку ефективним фермерам; спрощена система оподаткування;

- організаційно-правові: захист економічних інтересів інвесторів; спрощення бухгалтерського обліку; кооперування; формування ефективної системи управління; страхування інвестиційного ризику;

- інноваційно-технологічні: підвищення урожайності культур; застосування сівозміни та якісного насіння; раціональне використання водних і земельних

ресурсів; впровадження нової техніки та прогресивної технології; зберігання і первинна переробка сільськогосподарської продукції;

- інформаційно-технічні: забезпечення вільного доступу до інформації; підвищення знань учасників інвестиційної діяльності; використання інформаційних технологій; створення полігона нової техніки і прогресивних технологій; обмін передовим досвідом [77].

Розвиваючи функціональний підхід, деякі вчені характеризують інвестиційну привабливість як всі види вкладень, що забезпечують досягнення відповідних результатів [2].

У контексті функціонального підходу визначені напрями формування та застосування інвестиційної привабливості земель:

- розвиток регіонального інвестиційного законодавства;
- підтримка інвестицій з боку місцевої влади шляхом надання гарантій і пільг;
- формування інвестиційної відкритості та привабливості території, її інвестиційного іміджу;
- проведення активної діяльності по залученню іноземних інвестицій;
- формування інвестиційної інфраструктури (заставні фонди, перестраховальні компанії, розвиток бізнес-центрів тощо);
- розробка системи взаємопов'язаних економічних, організаційних та правових заходів, спрямованих на створення привабливого інвестиційного клімату території і пожвавлення інвестиційної активності;
- створення інвестиційних пакетів, тобто наборів інвестиційних проектів, здатних привести до вирішення проблеми конкретних ділянок земель з програмою розподілу економічних, технічних, фінансових ресурсів та ризиків між виконавцями по тимчасовим інтервалам (строків і термінів окупності капіталовкладень) [55].

Шляхи щодо забезпечення використання земель представлено у Додатку А, табл. А.2. Визначені шляхи забезпечення використання та охорони земель на регіональному рівні: визначення оптимального варіанта розв'язання проблеми

використання та охорони земель на основі порівняльного аналізу можливих варіантів; способи забезпечення використання та охорони земель; забезпечення результатів використання та охорони земель; результати оцінки фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів для використання та охорони земель; здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування земель.

У цьому контексті визначаються напрями підвищення інвестиційної привабливості регіонів:

- розробка громадами схем просторового планування власної території;
- розробка регіональних програм розвитку інвестиційної діяльності із залученням бізнесу та громадськості;
- розробка інвестиційних паспортів та їх розміщення на сайтах громад. Не всі громади, на сьогодні, застосовують такий інструмент залучення інвестицій як інвестиційний паспорт громади, оскільки не мають досвіду, з його створення. Доцільним є розміщення такого роду паспортів на сайтах громад, із повною інформацією щодо розташування громади, детальними описом наявних ресурсів, туристичних маршрутів, пам'яток архітектури, наявністю відповідних фахівців, переліком можливих пропозицій стосовно проектів, програм, тобто тієї важливої та необхідної інформації, що допоможе залучити інвестора в кожен регіон [25];
- удосконалення правової та організаційної бази для забезпечення сприятливого інвестиційного клімату;
- державна підтримка інфраструктури: розвиток логістичної інфраструктури, фінансування інвестицій та інновацій за кошти державного бюджету, залучення альтернативних джерел фінансування, передача об'єктів у концесію, сприяння розвитку державно – приватного партнерства, запровадження спеціальних режимів інвестиційної діяльності; сприяння та організаційне забезпечення пільгового кредитування інноваційної діяльності;
- вивчення досвіду успішних громад, щодо питання залучення інвестицій;
- розробка регіональних інвестиційних програм формування та виконання регіональних бюджетів розвитку;

– використання спеціального сервісу InvestUkraine, для індивідуального супроводження інвестора в Україні, який є відокремленим підрозділом Держінвестпроекту України та працює за принципом «єдиного інвестиційного вікна»;

– співпраця з міжнародними організаціями, які займаються супроводом процесів залучення інвестицій (наприклад, з квітня 2015 року по грудень 2020 року, Федерація канадських муніципалітетів за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади впроваджувала проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС). В рамках даного проекту, фахівці надавали підтримку: створення та розповсюдження навчальних продуктів щодо інвестицій; запровадження стандартів залучення та супроводу інвесторів; розробка програм і стратегій залучення; розробка інвестиційних паспортів; створення інвестиційних паспортів. Фахівці вказаного проекту розробили кейс – стаді «Впровадження інвестиційних інструментів на регіональному та муніципальному рівнях» [72].

Більш того, у розвивають у своїх роботах функціональний напрям вчені [42, 48].

Рейтингові характеристики інвестиційної привабливості виокремлюються у розробці [67].

Розвиваючи рейтинговий підхід, застосовуються експертні та аналітичні методи, що дозволяє визначити місце регіону за інвестиційною привабливістю [98].

Слід вказати, що для визначення інвестиційної привабливості земель виокремлюються їх особливості [45, 64, 178, 229].

Інвестиції в землю, навіть у військовий час, зростають, оскільки: землю неможливо знищити; земля – стабільний актив; спостерігається формування ринку землі; відбувається зростання вартості землі [68].

Після закінчення воєнного стану, на думку фахівців, для забезпечення інвестиційної привабливості виокремлюються наступні чинники:

– «стратегія регіонального розвитку. В Україні існує Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки. Стратегія має стати основою для

планування різних публічних інвестицій, враховуючи особливості регіонів і територій. Вона за своєю суттю виконує координувальну роль, що передбачає узгодження секторальних інвестицій, інтересів держави з інтересами і потребами регіонів. У рамках цього необхідні чітко зафіксовані територіальні громади в Україні;

– необхідна податкова реформа, яка має бути спрямована на те, щоб зробити Україну конкурентною серед інших країн Східної Європи, зокрема в контексті боротьби за іноземних інвесторів. Українська влада активно наразі обговорює модель оподаткування, так звану 10-10-10, яка передбачатиме впровадження єдиної ставки для трьох основних податків: на прибуток, на доходи фізичних осіб і на додану вартість. На мою думку, нам не потрібно чекати закінчення війни, щоби прийняти цю податкову реформу. Вкрай необхідно почати діяти вже зараз;

– гарантії держави. В цьому контексті я маю на увазі так зване плече держави, що включає дієву судову систему та правоохоронні органи, а також додаткові стимули. Саме функціонування зв'язки правоохоронні органи – суд є потужним стимулом для інвестиційної привабливості України, планування та початку залучення інвестицій в Україну та запобіжником від рейдерського захоплення бізнесу» [90].

Крім того, особливостями земельної ділянки для забезпечення інвестиційної привабливості є: розміри та форма ділянки; наявність обмежень природного характеру (заболоченість території, структура ґрунтів, рельєф та інше); наявність штучних об'єктів на території та можливість їх перенесення (лінії електропередач, трубопроводи та інше); під'їзні шляхи до території; небезпечні геологічні процеси та можливість їх попередження; доступність фасаду території до магістралей містоформуєчого значення [189].

У контексті формування інвестиційної привабливості на регіональному рівні особливого значення має формування інституційних особливостей, зокрема за рахунок проведення інвестиційних конкурсів, чинники яких представлені в Додатку А, табл. А.3.

Таким чином, визначені чинники проведення інвестиційних конкурсів на регіональному рівні:

- визначення стейкхолдерів;
- формування переліку об'єктів на інвестиційний конкурс;
- забезпечення землекористування;
- рівень вирішення майнових питань;
- напрями та особливості проведення інвестиційних конкурсів.

Визначаючи інвестиційну привабливість земель регіонів, характеризують потенційні ознаки та можливості їх використання. При цьому виокремлюються наступні потенціали функціонування територій:

- ресурсно-сировинний потенціал, тобто середньозважена забезпеченість балансовими запасами основних видів природних ресурсів: мінерально-сировинних, земельних, водних, лісосировинних, рекреаційних;

- виробничий потенціал – враховує рівень і структуру валового продукту території, частку збиткових підприємств, рівень виробництва промислової продукції на душу населення, частку витрат на відтворення основних фондів, іншими словами, він відображає сукупний результат господарської діяльності на аналізованій території;

- споживчий потенціал – виражає сукупну купівельну здатність населення регіону і вимірюється грошовими доходами в середньому на душу населення, співвідношенням доходів 10 % найбільш та найменш забезпеченого населення, середньомісячної заробітної плати працівників в економіці, співвідношення середньодушових грошових доходів до прожиткового мінімуму, часткою платних послуг у грошових витратах населення;

- інфраструктурний потенціал – відображає економіко-географічне положення земель і його інфраструктурну облаштованість;

- інтелектуальний потенціал, який відображає освітній рівень населення через показники питомої ваги фахівців з вищою та середньою освітою на 10 тис. населення, кількість вищих навчальних закладів, кількість професорсько-

викладацького складу, кількість учнів, які навчаються в аспірантурах і докторантурах;

– інституційний потенціал – відображає ступінь розвитку провідних інститутів ринкової економіки і виражається через кількість кредитних організацій, їх сукупний статутний капітал, величину часток державних, приватних і змішаних підприємств;

– інноваційний потенціал – виражається в показниках кількості академічних наукових установ на даній території, кількість розроблених і впроваджених інноваційних проектів. Відображає рівень впровадження досягнень науково-технічного прогресу в регіоні;

– трудовий потенціал – виражається через показники чисельності працездатного населення на території, чисельність економічно активного населення, рівень безробіття, природний приріст на 1000 жителів, середньої тривалості життя населення, рівень міграції населення;

– фінансовий потенціал території, характеризується прибутковістю підприємств, об'ємом податкової бази, прибутковістю бюджету території. Інша складова інвестиційної привабливості, поняття «інвестиційний ризик», відображає доцільність здійснення капіталовкладень на даній території, ймовірність втрати інвестицій чи доходу від них [105, 106].

До визначення ІІІ особливого значення мають виокремлення можливостей до її формування та застосування:

– як запас наявних можливостей інвестиційних ресурсів певного таксономічного рівня, потужність потоку яких щодо продукування інвестиційних доходів-ризиків зумовлена спроможностями інституційного середовища забезпечити безперервність та інтенсивність протікання інвестиційного процесу [27];

– сукупна можливість власних і залучених економічних ресурсів забезпечувати при наявності сприятливого інвестиційного клімату інвестиційну діяльність підприємства з метою і масштабах, визначених економічною політикою країни та стратегією розвитку підприємства [56];

– здатність реалізувати сукупність інвестиційних можливостей щодо генерування додаткових потоків капіталу завдяки мобілізації наявних ресурсів з метою підвищення ефективності діяльності підприємства [53];

– інвестиційні можливості можуть, зокрема, бути створені та використані підприємством шляхом мобілізації внутрішніх інвестиційних ресурсів [39].

У цьому контексті заслуговують на увагу наукові розробки [49, 62].

Для провадження інвестиційної діяльності характеризуються ризики, що впливають на формування та здійснення відповідних напрямів, враховуючи особливості земельних відносин: економічні; політичні; соціальні; екологічні; кримінальні [47].

Поряд з цим, у системі земельних відносин для забезпечення інвестиційної привабливості доцільно враховувати безпекові ризики, особливо в умовах агресії РФ.

Характеризуючи містобудівні параметри інвестиційної привабливості земель регіонів, особливого значення набуває розробка й впровадження комплексних планів територій, характеристика яких представлена в Додатку Б, табл. Б.1.

Виокремлені напрями та особливості розробки й впровадження комплексних планів територій:

- забезпечення комплексного плану;
- структурні елементи комплексного плану;
- рішення про затвердження комплексного плану;
- формування інформаційно-аналітичного та просторове забезпечення комплексного плану;
- проектні рішення комплексного плану щодо перспективного використання території територіальної громади;
- доступ до матеріалів комплексного плану;
- особливості розробки комплексних планів;
- формування концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади;
- забезпечення сталого розвитку території територіальної громади.

Функціональні характеристики інвестиційної привабливості розглядається через призму проблемних аспектів формування та використання інвестицій.

Заслуговує на увагу визначення, у якому фокусується уваги на комплексних характеристиках інвестиційної привабливості земель, виокремлюючи технологічні особливості та фактори, взаємодія яких спрямована на зростання вартості земель і підвищення зацікавленості інвесторів, землевласників, землекористувачів, органів державної влади, громадських організацій [169]. У цьому контексті інвестиційна привабливість визначається як інтегральна характеристика, достатня соціально-економічна, організаційно-правова, морально-психологічна і суспільно-політична зацікавленість суб'єкта інвестиційної діяльності вкладати свої кошти у той або інший об'єкт [33, с. 18].

У рамках системного підходу інвестиційна привабливість визначається як сукупна характеристика окремих територій країни з погляду інвестиційного клімату, рівня розвитку інвестиційної інфраструктури, можливостей залучення фінансових ресурсів, що істотно впливають на формування прибутковості засобів, що вкладаються, і інвестиційних ризиків [32].

Виокремлюючи інтегральну характеристику інвестиційної привабливості, особлива увага фокусується на стані, можливостях розвитку, обсягах і перспективах отримання і розподілу прибутку, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності [187, с. 322].

Для формування й використання інвестиційної привабливості, враховуючи комплексні характеристики, визначаються відповідні напрями:

- державний протекціонізм у реалізації підвищення інвестиційної привабливості;
- формування державної системи забезпечення інвестиційної безпеки з метою зниження галузевих інвестиційних ризиків;
- зниження податкового тиску для виробників галузі;
- підвищення заробітної плати пропорційно підвищенню продуктивності праці;
- стимулювання залучення коштів населення;

– формування і реалізація ціленаправленої інвестиційно-амортизаційної політики [74, 172].

Характеризуючи інвестиційний потенціал, розвивається ресурсний підхід:

– комплекс інвестиційних ресурсів у поєднанні з можливостями, засобами та умовами їхнього залучення і використання в інвестиційній діяльності підприємства» [196];

– сукупність прихованих інвестиційних ресурсів, джерел, можливостей, засобів, запасів, які під впливом зовнішніх або внутрішніх факторів інвестиційного середовища формуються і починають взаємодіяти для вирішення поставлених стратегічних завдань в результаті інвестиційної діяльності підприємства [59];

– сукупність інвестиційних ресурсів в поєднанні з можливостями, засобами і умовами їх залучення і використання у інвестиційній діяльності підприємства» [234].

Таким чином, у результаті дослідження запропоновані теоретико-методичні підходи до визначення інвестиційної привабливості земель регіонів:

– функціональний, який характеризується напрямками формування та реалізації інвестиційної привабливості на регіональному рівні;

– інструментальний, що визначається сукупністю техніки, технологій, методами, моделями, які впливають на створення підґрунтя відносно створення інвестиційної привабливості земель;

– структурний – фокусується увага на елементах формування та реалізації ІІІ ЗР;

– нормативно-правовий, де визначається напрями та особливості створення й використання законодавчого забезпечення. Крім того, характеризуються різні аспекти використання земель, враховуючи нормативно-правове забезпечення;

– інформаційно-аналітичний та просторовий, який характеризується сукупністю інформаційних параметрів формування й застосування інвестиційної привабливості земель регіонів;

– потенційний, де визначаються можливості формування та використання інвестицій у сфері землекористування на регіональному рівні;

- безпековий, який враховує сукупність безпекових характеристик та параметрів, що впливають на формування та реалізацію земельних відносин;
- комплексний, який характеризується сукупністю параметрів та елементів попередніх підходів і дозволяють забезпечити застосування комплексу інструментів забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

Розділяючи положення комплексного підходу, запропоновано авторське визначення інвестиційної привабливості земель регіонів, яке характеризується сукупністю взаємопов'язаних елементів просторового, економічного, містобудівного, екологічного, інноваційного, безпекового, нормативно-правового забезпечення, реалізація яких здійснюється шляхом застосування геоінформаційних та інших технологій, методів, моделей, спрямованих на формування напрямів територіального розвитку й створення кількісної основи прийняття обґрунтованих рішень щодо залучення інвестицій у сферу земельних відносин на регіональному рівні [11, 13].

У цьому процесі особливого значення мають теоретичні обґрунтування щодо формування кількісної основи прийняття рішень на основі застосування методів і моделей до оцінки інвестиційної привабливості земель регіонів.

1.2 Характеристика методів і моделей оцінки інвестиційної привабливості земель регіонів: теоретичні положення

В існуючих наукових розробках відсутні єдині підходи до оцінки інвестиційної привабливості земель регіонів, виокремлення відповідних методів і моделей. Зокрема, визначаються параметри та особливості кількісної оцінки ІП, враховуючи особливості і напрями використання земель [14, 15, 16, 17, 18, 200].

Деякі автори фокусують увагу на сукупності критеріїв, які характеризують напрями та особливості функціонування регіонів: виробничий потенціал (потенціал основних засобів); трудовий потенціал (вартість, освіченість); природно-ресурсний потенціал (баланси енергетики, земельних ресурсів, природних ресурсів); потенціал економічної інфраструктури; інноваційний

потенціал; потенціал соціальної інфраструктури; потенціал транспортної доступності; природозахисний потенціал; потенціал ємності ринку рівень економічного розвитку; стан довкілля; рівень загальної безпеки; економічно-правове середовище (фінансова стабільність, податкові пільги для інвестора, відсутність податку на інвестиції, очікування економічної активності, рентабельність у виробничих галузях та галузях спеціалізації); активність регіону щодо інвесторів, інвестиційна діяльність у регіоні [73, с. 11].

У цьому контексті визначені наступні показники: індекс фізичного обсягу валового регіонального, валовий регіональний продукт на одну особу, кількість підприємств регіону на 10 тисяч наявного населення, обсяг капітальних інвестицій регіону у % до загального обсягу по Україні, рейтинг регіону відносно інших регіонів України, оцінка інвестиційної привабливості регіонів за результатами дослідження [101].

Для оцінки інвестиційної привабливості виокремлюються наступні чинники: політичні; соціальні; інституціональні; екологічні; макро- і мікроекономічних умов функціонування національної економіки, що забезпечують стабільність інвестиційної діяльності вітчизняних і міжнародних інвесторів [1, 107].

Оцінка інвестиційної привабливості регіонів враховує сукупність факторів, які впливають на вітчизняних і закордонних інвесторів та визначають рівень формування й використання інвестиційних ресурсів:

- характеристики економіко-географічного положення: близькість регіону до кордонів держави, рівень розвитку виробничої інфраструктури, зокрема, наявність транспортних коридорів, прикордонних терміналів, нафто- і газопроводів, близькість до столиці та інших розвинутих промислових центрів України;

- характеристики природно-ресурсного потенціалу: економічна оцінка мінеральних, земельних, лісових та рекреаційних ресурсів регіону;

- трудовий потенціал, що визначається показниками:

- наявності трудових ресурсів – густина населення, чисельність економічно активного населення (у розрахунку на 1 км²), пропозиція робочої сили на ринку праці;
- освітньо-кваліфікаційний рівень трудових ресурсів – підготовка кваліфікованих робітників професійно-технічними навчальними закладами, підготовка кадрів ВНЗ I–IV рівнів акредитації, підвищення кваліфікації кадрів, кількість працівників, які навчалися нових професій (у розрахунку на 10 тис. чол. економічно активного населення);
- вартість робочої сили – середньомісячна номінальна заробітна плата працівників регіону;
- економічний потенціал, що визначається обсягом валового регіонального продукту у розрахунку на душу населення;
- місткість споживчого ринку: показники сукупних витрат домогосподарств (у середньому за місяць у розрахунку на 1 домогосподарство), роздрібного товарообороту та обсягу реалізованих послуг, оплачених населенням (у розрахунку на душу населення);
- інфраструктурний потенціал: густина автомобільних шляхів і залізниць, місткість АТС (на 10 тис. чол. населення), вартість основних засобів виробництва і розподіл електроенергії, газу й води (на душу населення);
- науково-технічний потенціал: кількість спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи (у розрахунку на 10 тис. чол. економічно активного населення); обсяг наукових і науково-технічних робіт (на душу населення); обсяг затрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи;
- інвестиційні преференції: наявність вільних економічних зон, територій пільгового інвестування в регіоні;
- рівень інвестиційного ризику регіону, який складається з інтегрованих складових:
 - політичного ризику – наявність або відсутність політичної та кадрової стабільності, авторитетність місцевої влади;

- економічного ризику – активність регіону в реалізації економічних реформ і регуляторної політики, адекватність інвестиційних намірів стратегії економічного розвитку регіону;

- соціального ризику – демографічне навантаження постійного населення, міжрегіональна та міждержавна міграції, доходи населення, рівень розвитку соціальної інфраструктури в регіоні, кількість безробітного населення, криміногенна ситуація;

- екологічного ризику – рівень забрудненості навколишнього природного середовища, наявність зон екологічного лиха тощо [116].

Відповідно до Методики розрахунку інтегральних регіональних індексів економічного розвитку, розробленою Державною службою статистики України запропоновано визначати інвестиційну привабливість через призму наступних показників:

- інвестиції в основний капітал, у розрахунку на одну особу середньорічної чисельності наявного населення, грн.;

- інвестиції у житлове будівництво, у розрахунку на одну особу середньорічної чисельності наявного населення, грн.;

- обсяг прямих іноземних інвестицій, у розрахунку на одну особу чисельності наявного населення на кінець року, дол. США;

- зміна обсягу прямих іноземних інвестицій, у розрахунку на одну особу середньорічної чисельності наявного населення, дол. США.

Непрямою характеристикою інвестиційної привабливості регіону є показники, що визначають розвиток транспортної мережі регіону та зовнішньоекономічної діяльності:

- щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям, км на 1000 кв. км території;

- обсяг експорту товарів, в розрахунку на одну особу середньорічної чисельності наявного населення регіону, дол. США [142].

Відповідно до Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій запропоновано визначати інтегральний показник через

призму комплексу чинників: майнового стану інвестованого об'єкту; фінансової стійкості; ліквідності активів; прибутковості інвестованого об'єкту; ділової активності; ринкової активності [141].

Для оцінки інвестиційної привабливості земель міст запропоновано здійснювати інтегральну оцінку через призму взаємопов'язаних чинників:

- формування інформаційного забезпечення для здійснення інтегральної оцінки ІІ земель міст;
- визначення та характеристика факторів, які впливають на формування інвестиційної привабливості земель міст;
- розробка методу і моделей інтегральної оцінки інвестиційної привабливості земель міст;
- побудова багаторівневої системи показників, які впливають на формування ІІ земель міст на основі ієрархічного методу класифікацій;
- визначення показників другого рівня на основі мінімальних значень аналітичних даних локальних коефіцієнтів ІІ земель;
- оцінка показників другого рівня шляхом узагальнення кожної групи показників на основі локальних моделей;
- оцінка показників першого рівня із використанням локальних моделей, що враховують вплив груп інвестиційних факторів та рівень взаємодії між ними;
- оцінка вагових коефіцієнтів методом аналізу ієрархій;
- розробка моделі інтегральної оцінки та визначення інтегрального критерію інвестиційної привабливості земель міст;
- розробка методичних рекомендацій щодо підвищення інвестиційної привабливості земель міст [169, 170].

Визначення інтегрального показника використання земель міст здійснюється через багаторівневу систему чинників:

1. Функціонально-планувальні показники: доступність громадських центрів; зони магістралей підвищеного містоформуючого значення; зони доступності пасажирського транспорту; зони доступності курортно-паркових комплексів, місць пам'яток та розваг; зони примикання до відводу залізниці чи розташуванні

залізничної колії; рельєф території; несуча здатність ґрунтів; залягання ґрунтових вод; затоплюваність паводковими водами; заболоченість території; геологічна характеристика району; структурні особливості ґрунтів (штучність).

2. Територіальні показники: географічні показники; соціальні показники; економічні показники; інформаційні показники; адміністративні показники; кліматично-просторові показники.

3. Показники інженерного забезпечення та благоустрою території: наявність твердого покриття; наявність централізованого водопостачання; наявність каналізації; наявність теплових мереж; наявність газопостачання; інфраструктурне забезпечення території.

4. Показники середовища, екології та історико-культурної складової: зони заповідної території; зони регулювання забудови; зони охорони історичного ландшафту; землі охорони пам'яток; землі паркової зони; території оздоровчого призначення; території рекреаційного призначення (курортні зони); санітарно-захисні зони; землі водоохоронних зон; землі з обмеження забудови за ступенем забруднення атмосферного повітря; землі з обмеженням забудови за рівнем напруження електромагнітного поля; землі з перевищенням припустимого рівня шуму (від залізниці та аеродрому); землі в ареалі забруднення ґрунтів (важкі метали) [169, 170].

Для реалізації комплексного підходу до оцінки інвестиційного потенціалу регіону визначені наступні етапи:

- провести аналіз інвестиційного потенціалу на трьох рівнях: глобальному, національному, внутрішньо-регіональному;
- застосувати диференційований підхід до оцінки інвестиційного потенціалу з позиції різних типів інвесторів, тобто вивчити сприятливість інвестиційного клімату для конкретних груп інвесторів;
- виділити кластери сформованості інвестиційного клімату за типами інвесторів;
- проаналізувати окремі складові інвестиційного потенціалу в контексті оцінки соціально-економічної ситуації загалом;

- провести оцінку інвестиційного іміджу регіону;
- використати SWOT-аналіз інвестиційного потенціалу шляхом оцінки сильних і слабких сторін регіону як місця для інвестицій, потенційних можливостей і небезпек, який допомагає виявити вузьке коло ключових проблем;
- у вигляді таблиць, графіків і карт показати розподіл, динаміку, групування регіонів і їх географію за складовими інвестиційного потенціалу, зміною рейтингу, регіони, недооцінені вітчизняними та іноземними інвесторами, розподіл внутрішніх капіталовкладень та прямих іноземних інвестицій за типами регіонів у рейтингу;
- застосувати соціологічні методи та експертні оцінки, опитування інвесторів;
- використати кваліметричні методи оцінки інвестиційного потенціалу на базі його якісних характеристик;
- за допомогою методів економетричного моделювання провести аналіз репутації, тобто ретроспективний аналіз (оцінити попередні коливання показників, і на цій підставі прогнозувати їхні майбутні коливання, виявити причини цих коливань та оцінити вплив зміни різних показників на зміну результуючих показників);
- шляхом факторного аналізу також можна визначити вплив зміни одних обраних показників на зміну інших, що дозволить виявити найбільш вагомі фактори, від яких залежить інвестиційний потенціал;
- провести аналіз неформальних показників;
- дослідити вплив інвестування на економічну структуру регіону й держави загалом, адже безконтрольне інвестування в одні галузі і повне ігнорування інших може деформувати структуру економіки, порушити рівновагу господарської системи [188].

У контексті реалізації розробленої методики визначені напрями оцінки інвестиційної привабливості, які представлені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Напрями інтегральної оцінки інвестиційної привабливості за даними [141]

Напрями	Характеристика
Підготовка вхідної інформації	забезпечує отримання вхідної інформації для подальшої її обробки. Для отримання цієї інформації використовуються показники відповідних форм бухгалтерської звітності, які затверджені Міністерством статистики України і є обов'язковими для виконання всіма суб'єктами підприємницької діяльності в Україні
Визначення обмежень для показників оцінки	обмеження для показників, з яких складається інтегральна оцінка, пов'язані з головним посиленням методу, який передбачає розгляд кожного показника як елемента множинних відповідних показників. Саме з цією метою встановлюються конкретні значення екстремальних обмежень по кожному з показників. Завантажена цими обмеженнями область існування показників може змінюватися залежно від конкретного стану на ринку рухомого і нерухомого майна, готової продукції, праці тощо
Забезпечення експертної оцінки	для встановлення вагомості групових та одиничних показників проводиться процедура експертної оцінки. У світовій і вітчизняній практиці ці методи достатньо опрацьовані і широко використовуються при вирішенні відповідних питань, тому в даному випадку зайве рекомендувати якусь версію методу експертної оцінки. У разі широкого застосування цього методу значення вагомості показника встановлює емпіричний шлях наближення до їх фактичного рівня
Визначення частки варіаційного розмаху	частка варіаційного розмаху є складовою частиною відповідної формули, з допомогою якої здійснюється перехід від різних за ознакою та одиницями виміру показників до зіставлених. Ця частка визначається відношенням визначеної у кількісному вимірі області існування показника до емпірично встановленої кількості
Визначення ранжованих значень	ранжоване значення показника - це перетворений внаслідок реалізації передбачених цим блоком розрахункових дій конкретний чинник, який завдяки цій реалізації може зіставлятися з іншим і у якому передбачена визначена вагомість
Розрахунок інтегрального показника	інтегральний показник інвестиційної привабливості уособлює в собі значення усіх показників, задіяних у методі при визначенні цієї привабливості

Заслужують на увагу розробки, у яких запропоновано оцінювати інвестиційну привабливість як комплексний показник, що визначається на основі: виробничо-господарського; соціально-економічного; державно-правового забезпечення; природно-ресурсного та інфраструктурного потенціалу [5].

На комплексних характеристиках оцінки інвестиційної привабливості зосереджується увага у розробках [70, 103]. Оцінка ІІ базується на відповідному нормативно-правовому забезпеченню.

Для оцінки інтегрального показника інвестиційної привабливості визначаються показники: індекс виробничого потенціалу регіонів; середньорічна вартість основних засобів регіонів; питома вага основних засобів промисловості у загальному обсязі основних засобів регіону; питома вага основних засобів сільського господарства у загальному обсязі основних засобів регіону; коефіцієнт зношеності основних засобів промисловості регіону; коефіцієнт зношеності основних засобів сільського господарства регіону; кількість інноваційно активних підприємств у промисловості регіону; обсяг інвестицій у основний капітал регіону; питома вага інвестицій в основний капітал промисловості регіону; питома вага інвестицій в основний капітал сільського господарства регіону; обсяг прямих іноземних інвестицій в регіон; коефіцієнт введення в дію основних засобів у регіоні; питома вага валової доданої вартості регіону у загальному її обсязі; обсяг виробництва продукції промисловості регіону; обсяг виробництва продукції сільського господарства регіону; роздрібний товарообіг підприємств регіону; рівень зайнятості працездатного населення; коефіцієнт покриття експорту імпортом у регіоні; середньомісячна заробітна плата одного працюючого у регіоні; індекс трудового потенціалу регіону: рівень безробіття у регіоні; рівень придатності усього населення регіону; коефіцієнт демографічного навантаження дітьми у регіоні; коефіцієнт демографічного навантаження пенсіонерами у регіоні; інтегральний індекс освітнього потенціалу регіону: кількість студентів на різних рівнях освітнього процесу; кількість підготовлених робітників у професійно-технічних закладах освіти; індекс фінансового потенціалу регіону: питома вага дебіторської заборгованості регіону у загальному обсязі дебіторської

заборгованості; питома вага кредиторської заборгованості регіону у загальному обсязі кредиторської заборгованості; доходи місцевого бюджету; фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування; питома вага прибуткових підприємств регіону; питома вага збиткових підприємств регіону; інтегральний індекс споживчого ринку регіону: роздрібний товарооборот підприємств регіону; роздрібний товарооборот підприємств регіону на одну особу; питома вага продовольчих товарів у роздрібному товарообороті підприємств регіону у розрахунку на одну особу; питома вага непродовольчих товарів у роздрібному товарообороті підприємств регіону у розрахунку на одну особу; інтегральний індекс кредитного ринку регіону: відсоткові ставки банків України за наданими кредитами у регіоні у національній валюті; відсоткові ставки банків України за наданими кредитами у регіоні в іноземній валюті; відсоткові ставки банків України за строковими депозитами в регіоні у національній валюті; відсоткові ставки банків України за строковими депозитами в регіоні в іноземній валюті; вимоги банків за кредитами, наданими в економіку регіону у національній валюті; вимоги банків за кредитами, наданими в економіку регіону в іноземній валюті; інтегральний індекс податкової системи регіону: питома вага податку на прибутку підприємств у загальному обсязі доходів регіону; питома вага прибуткового податку з громадян у загальному обсязі доходів регіону; питома вага податку на власність у загальному обсязі доходів регіону; інтегральний індекс формування інтегрального показника інвестиційної привабливості регіону: коефіцієнт співвідношення позикового та власного капіталу підприємств регіону; коефіцієнт поточної ліквідності; фондвіддача основних засобів у промисловості регіону; фондвіддача основних засобів у сільському господарстві регіону; продуктивність праці на промислових підприємствах регіону; продуктивність праці на сільськогосподарських підприємствах регіону; рівень рентабельності на промислових підприємствах регіону; рівень рентабельності на сільськогосподарських підприємствах регіону; питома вага простроченої кредиторської заборгованості у загальному обсязі кредиторської заборгованості регіону; питома вага простроченої дебіторської заборгованості у загальному обсязі дебіторської заборгованості регіону;

інтегральний індекс комунікаційної інфраструктури регіону: довжина автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям у регіоні; експлуатаційна довжина залізничних колій загального користування регіону; введення в дію міських автоматичних телефонних станцій; монтована ємність автоматичних телефонних станцій; інтегральний індекс комерційної інфраструктури регіону: середня кількість об'єктів роздрібної торгівлі в регіоні; середня кількість об'єктів ресторанного господарства в регіоні; середня кількість місць на об'єктах ресторанного господарства в регіоні; торгова площа магазинів в регіоні [185].

Інтегральна оцінка інвестиційної привабливості здійснюється через призму економічних показників, що враховують особливості зовнішньо-економічної, інноваційної діяльності, формування інфраструктури, соціальних та екологічних параметрів:

- валовий регіональний продукт на душу населення;
- обсяг реалізованої промислової продукції на одну особу;
- виробництво валової продукції сільського господарства на одну особу;
- обсяг реалізованих послуг у розрахунку на одну особу;
- роздрібний товарооборот на душу населення;
- кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення;
- рівень зносу основних засобів;
- експорт товарів та послуг у розрахунку на одну особу;
- імпорт товарів та послуг у розрахунку на одну особу;
- коефіцієнт покриття експортом імпорту Обсяг експорту до ВРП;
- обсяг імпорту до витрат населення;
- частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції;
- частка підприємств, що займалися інноваціями;
- частка промислових підприємств, що впроваджували інновації;
- прямі іноземні інвестиції в економіку регіону на душу населення;
- інвестиції в основний капітал на душу населення;

- інвестиції в основний капітал у житлове будівництво на душу населення;
- вартість введених у дію основних засобів на душу населення;
- вантажооборот автомобільного транспорту;
- кількість об'єктів роздрібної торгівлі на 1000 території;
- кількість об'єктів ресторанного господарства на 1000 км² території;
- кількість готелів та інших місць для короткотермінового проживання на 1000 км² території;
- щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям, км. на 1000 км² території;
- щільність залізничних колій загального користування, км на 1000 км² території;
- кількість суб'єктів ЄДРПОУ у фінансовій діяльності на 1000 км² території;
- рівень економічної активності населення;
- рівень безробіття (МОП);
- коефіцієнт демографічного навантаження;
- коефіцієнт народжуваності;
- коефіцієнт смертності;
- середньомісячна заробітна плата;
- витрати населення на одну особу;
- кількість зареєстрованих злочинів;
- кількість засуджених за вироками судів, які набрали чинності;
- обсяг оборотної та послідовно (повторно) використаної води у розрахунку на одну особу;
- викиди шкідливих речовин в атмосферу;
- утворення відходів I-III класів небезпеки;
- економія забору води за рахунок оборотного та послідовного водопостачання, частка оборотної води у загальному обсязі використаної;
- наявність річок, загальна довжина;
- наявність водосховищ, корисний об'єм;

- площа земель сільськогосподарського призначення до загальної площі регіону;
- площа лісів та лісовкриті площі до загальної площі регіону;
- забір води із природних водних об'єктів для використання у розрахунку на одну особу [173].

Деякі вчені запропоновано здійснювати через призму багаторівневої системи показників:

- рівень загальноекономічного розвитку регіону: валовий регіональний продукт з розрахунку на одну особу; частка валового регіонального продукту в загальному підсумку; капітальні інвестиції на одну особу; прямі іноземні інвестиції на одну особу населення; темпи зростання (зменшення) обсягу прямих іноземних інвестицій; індекси капітальних інвестицій за регіонами (до попереднього року); інтегральний регіональний індекс людського розвитку; індекси сільськогосподарської продукції (до попереднього року); виробництво сільськогосподарської продукції з розрахунку на одну особу;

- рівень інвестиційної активності в сільському господарстві регіону: капітальні інвестиції в сільському господарстві, мисливстві й наданні пов'язаних з ними послуг з розрахунку на 1 га с.-г. угідь; капітальні інвестиції на охорону та раціональне використання природних ресурсів з розрахунку на 1 га с.-г. угідь; капітальні інвестиції на захист і реабілітацію ґрунту, підземних і поверхневих вод з розрахунку на 1 га с.-г. угідь;

- рівень цінності (вартості) с.-г. земель регіону: сумарний бал бонітету земель (ураховує бонітет ґрунтів і клімату); підсумковий бал комплексного районування ріллі; нормативна грошова оцінка ріллі; питома вага особливо цінних земель у структурі с.-г. угідь;

- рівень економічної родючості ґрунтів (продуктивності землі) аграрних підприємств регіону: середня врожайність зернових і зернобобових культур за останні п'ять років; середня врожайність соняшника за останні п'ять років; середня врожайність сої за останні п'ять років; середня врожайність ріпака за останні п'ять років;

– рівень економічної ефективності землекористування аграрних підприємств регіону: валова продукція рослинництва на 100 га с.-г. угідь; індекс продукції рослинництва (до попереднього року); дохід від реалізації продукції рослинництва на 100 га с.-г. угідь; коефіцієнт рентабельності (окупності) діяльності аграрних підприємств; коефіцієнт покриття виробничих витрат на виробництво с.-г. продукції доходом від реалізації; землевіддача за валовою продукцією рослинництва; грошовий потік відтворення на 100 га с.-г. угідь;

– рівень економічної стійкості (стабільності) землеробства аграрних підприємств регіону: коефіцієнт варіації врожайності зернових культур за останні п'ять років; коефіцієнт варіації врожайності соняшника за останні п'ять років; коефіцієнт варіації врожайності сої за останні п'ять років; коефіцієнт варіації врожайності ріпака за останні п'ять років;

– рівень розвитку й доступності інфраструктури регіону: коефіцієнт, що враховує відмінності в розвиненості інфраструктури сільського господарства; кількість елеваторів; місткість сертифікованих зерносховищ; щільність залізничних колій загального користування; щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям;

– середні ціни, що сформувалися під час купівлі аграрними підприємствами робіт і послуг: оранка; культивування; унесення добрив; захист сільськогосподарських культур; збір урожаю сільськогосподарських культур; перевезення вантажів; середній розмір земельного паю;

– рівень інвестиційних ризиків (безпеки інвестиційної діяльності): норма беззбитковості галузі рослинництва; коефіцієнт операційного лівериджу в рослинництві; частка збиткових аграрних підприємств; беззбиткова врожайність пшениці; беззбиткова врожайність ячменю; беззбиткова врожайність кукурудзи на зерно; беззбиткова врожайність соняшника; беззбиткова врожайність сої; беззбиткова врожайність ріпака; зона економічної безпеки виробництва пшениці; зона економічної безпеки виробництва ячменю; зона економічної безпеки виробництва кукурудзи на зерно; зона економічної безпеки виробництва

соняшника; зона економічної безпеки виробництва сої; зона економічної безпеки виробництва ріпака [86].

При цьому застосовується комбінована оцінка із врахуванням рейтингових й інтегральних методів і моделей. Заслуговує на увагу запропонована шкала Харінгтона, де рівень інвестиційної привабливості варіюється:

- 85 – 100 % виконаного завдання – «дуже добре»;
- 65 – 80 % – «добре»;
- 50 – 60 % – «задовільно»;
- 25 – 45 % – «погано»;
- 0 – 20 % – «дуже погано» [86].

Психофізична шкала бажаності побудована через призму трьох характеристик: «погано»; «задовільно»; «добре»; і ступеня їхньої інтенсивності: «дуже погано»; «дуже добре» [168, с. 248–249].

Модифікуючи шкалу Харінгтона, запропоновані відповідні рівні інвестиційної привабливості: дуже добре (відмінно) – від 1 до 0,8; добре – 0,8 – 0,63; задовільно – 0,63 – 0,37; незадовільно – 0,37 – 0,2; дуже погано – 0,2 – 0 [86].

У роботі запропоновано модифікувати шкалу Харінгтона та застосувати шкалу, яка охарактеризована науковою школою К. Мамонова, для визначення рівня чинників інвестиційної привабливості значення яких будуть варіюватися від 0 до 10.

У контексті оцінки ІІ земель і застосування інтегральних й рейтингових методів і моделей заслуговують на увагу [75]. Крім того, запропоновані міжнародні методики: World Bank [227], Institutional Investor [211], Euromoney [206], Business Environment Risk Index (BERI), Індекс сприйняття корупції інституції Transparency International [228], Moody's Investor Service [219].

У контексті запропонованого підходу, заслуговують на увагу розробки де інвестиційну привабливість визначають через призму інтегрального показника шляхом застосування сукупності показників:

– інвестиційний потенціал: трудовий потенціал; освітній потенціал; фінансовий потенціал; фондний потенціал; виробничий потенціал; інноваційний потенціал; інфраструктурний потенціал;

– інвестиційний клімат: валовий регіональний продукт; питома вага прибуткових підприємств; експорт товарів і послуг; питома вага податку на прибуток підприємств і податку з доходів фізичних осіб у загальному обсязі доходів регіону; кількість об'єктів роздрібної торгівлі та ресторанного господарства; доходи підприємств від надання послуг пошти й зв'язку; рівень довіри до обласних органів влади;

– інвестиційна активність: приток грошових коштів; відтік грошових коштів; приток іноземних інвестицій; інвестиції, що здійснюються регіонами; структура інвестицій; структура грошових потоків;

– інвестиційні ризики: кількість страйків; рівень безробіття й інфляції; доля малозабезпеченого населення; питома вага робітників, що працюють в умовах, які не відповідають санітарно-гігієнічним нормам; частка збиткових підприємств і збиток від звичайної діяльності; коефіцієнт злочинності та кількість незавершених житлових будинків;

– екологічна складова: рівень забруднення території; природно-ресурсний потенціал; витрати на охорону навколишнього природного середовища; рівень соціально-економічного розвитку; рівень екологічної освіти; екологічна інфраструктура; розвиток екологічно спрямованої діяльності суб'єктів підприємництва [127].

Для визначення інвестиційної привабливості слід вказати на характеристику відповідних рівні для залучення, зокрема, іноземних інвестицій:

– міжкраїнова оцінка інвестиційної привабливості економічної системи, яка потрібна інвестору для вибору країни інвестування;

– міжгалузєва оцінка інвестиційної привабливості, яка потрібна інвестору для вибору галузі-рецепієнта в обраній країні;

– міжрегіональна оцінка інвестиційної привабливості, яка потрібна інвестору для вибору регіону-рецепієнта в обраній країні;

– міжпідприємницька оцінка інвестиційної привабливості, яка потрібна інвестору для вибору підприємства-рецепієнта в обраній галузі та регіоні інвестування;

– міжпроектна оцінка інвестиційної привабливості, яка потрібна інвестору для вибору прийнятного інвестиційного проекту в окремій галузі і регіоні інвестування [41].

Слід зазначити, для розробки та застосування методів і моделей оцінки інвестиційної привабливості декі вчені наголошують на необхідності врахування екологічної складової [3, 85, 201, 220].

Для оцінки інвестиційної привабливості застосовуються методи: порівняння якісних і кількісних показників; рейтингова оцінка показників; аналіз структури інвестицій по горизонталі та вертикалі; використання інтегрального показника надійності; використання агрегованого показника надійності [88].

При цьому визначені відповідні критерії оцінювання: оцінка рівня економічного розвитку регіону; оцінка рівня інвестиційної інфраструктури в регіоні; оцінка рівня розвитку ринкових відносин; оцінка рівня безпеки інвестиційної діяльності в регіоні; демографічна характеристика регіону; оцінка політико-правового середовища; оцінка соціально-культурного середовища [88].

Для оцінки інвестиційної привабливості земель регіонів використовуються методи математичного моделювання, які реалізуються за наступними етапами:

- формування геопросторового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів;
- визначення факторів, що впливають на формування та використання III земель;
- встановлення залежності між факторами на основі коефіцієнтів кореляції та детермінації;
- побудова моделі впливу чинників на інтегральний показник забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні;
- визначення критеріїв адекватності математичної моделі;
- інтерпретація отриманих результатів.

У контексті визначених етапів слід зазначити, що коефіцієнти кореляції та детермінації показують рівень впливу незалежних чинників на інтегральний показник забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. Значення представлених коефіцієнтів варіюються від 0 до 1. Чим ближче значення наближаються до 1, тим вище зв'язок між чинниками і навпаки. Коефіцієнт детермінації визначається як квадрат від коефіцієнта кореляції і є більш точнішим критерієм, що характеризує рівень залежності.

Слід зазначити, що для визначення адекватності розробленої математичної моделі застосовуються критерії:

- F-критерій Фішера, який визначає рівень повноти та достовірності встановлених зв'язків. Розрахунковий F-критерій порівнюється із його табличними значеннями. Якщо розрахункові значення перевищують табличні, то підтверджується гіпотеза щодо повноти та достовірності встановлених зв'язків, якщо навпаки – то відбувається перебудова математичної моделі і виключення чинників;

- t-критерій Стьюдента показує достовірність встановлених зв'язків, який порівнюється із табличним значенням. Якщо розрахунковий критерій перевищує табличний, то підтверджується гіпотеза про достовірність встановлених зв'язків, якщо навпаки, то чинник виключається із моделі;

- критерій перевірки на гомо або гетероскедастичність характеризується рівень однорідності залишків чинників. У випадку, коли розрахункове значення перевищує табличне, то це свідчить про неоднорідність залишків та неадекватність розробленої моделі. У протилежному випадку – підтверджується гіпотеза про гомоскедастичність залишків моделі;

- критерій Дарбіна-Уотсона визначає автокореляцію залишків моделі. Цей критерій оцінюється за відповідною моделлю. Розрахункове значення критерію Дарбіна-Уотсона порівнюється із табличними. Якщо визначений критерій попадає у встановлений проміжок, то робиться висновок про відсутність автокореляції, якщо ні – підтверджується автокореляція або характеризується як невизначеність;

– перевірка на мультиколінеарність здійснюється на основі коефіцієнтів парної кореляції:

- відсутність мультиколінеарності – коефіцієнт парної кореляції дорівнює 0;
- низький рівень – 0,01 – 0,2;
- несуттєва – 0,21 – 0,4;
- помірна – 0,41 – 0,6;
- суттєва – 0,61 – 0,8;
- висока – 0,81 – 0,99;
- абсолютна – 1.

У випадку досягнення значень коефіцієнта парної кореляції 0,61 і вище, то відповідний незалежний чинників виключається із моделі. У протилежному випадку – показники залишаються.

Для проведення розрахунків застосовуються програмний комплекс Statistica та Excel.

Оцінка чинників здійснюється на основі кількісних і якісних методів. Кількісні методи застосовуються шляхом використання показників, які мають відповідні параметри та визначаються на основі даних Офіційних сайти державної служби статистики і Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру.

Якісні методи застосовуються при відсутності кількісних параметрів для визначення відповідних показників та базуються на інструментарії експертних оцінок. Для використання представлених методів необхідно відібрати експертів щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. Для відбору експертів (E_i) визначені критерії:

- наявність професійної освіти (P1);
- наявність досвіду роботи на регіональному рівні (P2);
- рівень участі у проектах забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні (P3);
- наявність вченого звання та ступеня (P4);
- наявність досвіду роботи у сфері земельних відносин (P5);

- реалізація можливостей застосування сучасного інструментарію забезпечення інвестиційної привабливості земель (P6);
- рівень застосування методів і моделей оцінки інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні (P7).

Оцінка компетентності експертів здійснюється відповідно встановлених бальних оцінок, значення яких варіюється від 0 до 10 (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Бальна оцінка рівня компетентності експертів, відн. од. (розроблено автором)

Значення	Рівень компетентності експертів
0	відсутня
1	низький
2	несуттєвий
3	низький помірний
4	несуттєвий помірний
5	помірний
6	суттєвий помірний
7	високий помірний
8	суттєвий
9	високий
10	абсолютний

Для критеріїв (P_1, P_2, P_4, P_5) оцінки здійснюється через значення 0 – якщо «Ні» або 5 – «Так».

Для дослідження компетентності та відбору експертів за визначеними критеріями застосовуються 36 осіб (табл. 1.3 – 1.4).

Таблиця 1.3 – Результати визначення компетентності експертів за визначеними критеріями, відн. од. (розроблено автором)

Експерти	P_1	P_2	P_3	P_4	P_5	P_6	P_7	Середнє значення
1	2	3	4	5	6	7	8	9
E_1	0	5	2	0	5	2	3	2,429
E_2	5	5	6	0	5	7	7	5,0
E_3	5	5	7	0	5	7	7	5,143
E_4	5	5	6	0	5	7	7	5,0
E_5	0	5	2	0	5	2	2	2,286
E_6	5	5	7	5	5	7	8	6,0
E_7	5	5	7	5	5	8	8	6,143

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
E_8	5	5	7	0	5	7	7	5,143
E_9	0	5	2	0	5	2	3	2,429
E_{10}	5	0	2	0	5	2	3	2,429
E_{11}	5	5	7	0	5	7	7	5,143
E_{12}	5	5	7	0	5	7	6	5,0
E_{13}	5	5	3	0	5	1	3	3,143
E_{14}	5	5	7	0	5	7	7	5,143
E_{15}	5	5	7	0	5	7	7	5,143
E_{16}	5	5	7	0	5	6	7	5,0
E_{17}	5	5	7	0	5	6	7	5,0
E_{18}	0	5	4	0	5	2	3	2,714
E_{19}	5	5	7	0	5	7	7	5,143
E_{20}	5	0	4	0	5	3	3	2,857
E_{21}	5	5	6	0	5	7	7	5,0
E_{22}	5	5	6	0	5	7	7	5,0
E_{23}	5	5	7	0	5	7	7	5,143
E_{24}	0	5	3	0	5	2	3	2,571
E_{25}	0	5	4	0	5	3	3	2,857
E_{26}	5	0	4	0	5	4	3	3,0
E_{27}	5	5	7	0	5	7	6	5,0
E_{28}	5	5	7	0	5	7	6	5,0
E_{29}	5	5	6	0	5	7	7	5,0
E_{30}	5	5	7	0	5	7	7	5,143
E_{31}	5	5	6	0	5	7	7	5,0
E_{32}	5	5	7	0	5	6	7	5,0
E_{33}	5	5	6	0	5	7	7	5,0
E_{34}	5	5	6	0	5	7	7	5,0
E_{35}	5	5	8	5	5	8	8	6,286
E_{36}	5	5	8	5	5	8	8	6,286

Таблиця 1.4 – Результати відбору експертів, відн. од. (розроблено автором)

Експерти	Висновок щодо відбору
1	2
E_1	виключається
E_2	залишається
E_3	залишається
E_4	залишається
E_5	виключається
E_6	залишається
E_7	залишається
E_8	залишається
E_9	виключається
E_{10}	виключається
E_{11}	залишається
E_{12}	залишається
E_{13}	виключається

Продовження табл. 1.4

1	2
<i>E</i> ₁₄	залишається
<i>E</i> ₁₅	залишається
<i>E</i> ₁₆	залишається
<i>E</i> ₁₇	залишається
<i>E</i> ₁₈	виключається
<i>E</i> ₁₉	залишається
<i>E</i> ₂₀	виключається
<i>E</i> ₂₁	залишається
<i>E</i> ₂₂	залишається
<i>E</i> ₂₃	залишається
<i>E</i> ₂₄	виключається
<i>E</i> ₂₅	виключається
<i>E</i> ₂₆	виключається
<i>E</i> ₂₇	залишається
<i>E</i> ₂₈	залишається
<i>E</i> ₂₉	залишається
<i>E</i> ₃₀	залишається
<i>E</i> ₃₁	залишається
<i>E</i> ₃₂	залишається
<i>E</i> ₃₃	залишається
<i>E</i> ₃₄	залишається
<i>E</i> ₃₅	залишається
<i>E</i> ₃₆	залишається

Підтвердження участі експертів у подальшому дослідженні здійснюється шляхом досягнення рівня компетентності помірного і вище рівня.

Отже, у результаті дослідження визначені 26 експертів для оцінки забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

Таким чином, охарактеризовані методи і моделі забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. Встановлена відсутність єдиних підходів до оцінки ІІІ земель на регіональному рівні. Розділяючи положення комплексного підходу, запропоновано застосовувати інтегральний метод, який базується на розробленому геопросторовому забезпеченні та сукупності взаємопов'язаних етапів, моделей, що дозволяє отримати узагальнюючу оцінку щодо побудови кількісної основи формування й використання інвестиційних ресурсів у сфері земельних відносин для забезпечення розвитку регіонів [12].

1.3 Міжнародний досвід забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів

Забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів здійснюється шляхом застосування провідного міжнародного досвіду. У цьому контексті заслуговують на увагу сучасні системи управління земельними відносинами. Зокрема, особливого значення має земельне адміністрування. Ця система базується на документах:

- Land administration guidelines: with special reference to countries in transition [217];
- United Nations–FIG Bathurst Declaration on Land Administration for Sustainable Development [230];
- Land administration in the UNECE region [216];
- ISO 19152:2012 Geographic information [214];
- INSPIRE. D2.8.I.6 [210].

У представлених документах визначені основні напрями розробки та використання сучасної системи земельного адміністрування. На особливостях її застосування наголошується у розробках [194, 202, 208, 215, 231]. При цьому для впровадження системи земельного адміністрування виникає необхідність застосування сучасних кадастрових систем: багатоцільового кадастру, 3-D кадастру, ВІМ-технологій [212, 213, 224].

Розвиток системи земельного адміністрування здійснюється, починаючи з 1993 р. за ініціативи Європейської економічної комісії Організації Об'єднаних Націй. Земельне адміністрування характеризується як система, що забезпечує формування та розповсюдження інформації про власність, вартість, використання земель, яке здійснюється на основі інструментів земельного менеджменту [195, 231].

Виокремлені функції земельного адміністрування, які полягають у володінні, оцінці, використанні земель, забезпеченні розвитку земельних відносин. У цьому контексті заслуговують на увагу імплементація функцій сучасної системи

земельного адміністрування до вітчизняних умов. Зокрема, створено нормативно-правову базу щодо застосування функцій земельного адміністрування (Додаток Б, табл. Б.2).

Характеризуючи формування функцій земельного адміністрування, визначено, що формування, використання, оцінка земель представлені у нормативно-правовому забезпеченні, створень підґрунтя для їх впровадження у системі земельних відносин на основі Земельного кодексу, профільних Законів. Нажаль важлива функція розвиток земель лише фокусує увагу у вітчизняному законодавчому просторі лише на моніторингових процедурах, що знижує можливість та ефективність її реалізації.

Для забезпечення розвитку земельних відносин у Німеччині створено спеціальний орган – Суспільство по управлінню землею [102]. Розроблено федеральний закон про планування територій для забезпечення розвитку земельних відносин. У Франції функціонує Департамент по управлінню землею, у США – комітети по плануванню земельних відносин у рамках яких розроблені та застосовуються: класифікатори зон; вимоги до зонування; встановлена щільність забудови відкритого простору і ферм; по кожному округу прийняті схеми зонування; правила зонування кожного сільського округу; визначені пріоритети політики у відношенні сільськогосподарських земель і відкритого простору [31, 102].

Крім того, визначені параметри передачі земель у приватну власність, де враховуються державні та суспільні інтереси. Поряд з цим, в Україні існують певні проблемні питання щодо забезпечення використання земель, особливо у частині можливості передачі значної кількості сільськогосподарських земель (10 тис. га) у власність юридичних осіб та втрати управління над ними. Важливого значення має забезпечення впливу органів місцевого самоврядування на процеси забезпечення розвитку земельних відносин, особливо це стосується країн Європейського Союзу.

Побудовані механізми впливу на землекористувача, який не здійснює ефективне використання земель або не за призначенням, що впливає на добробут та життєдіяльність громади (Японія).

Враховуючи міжнародний досвід, запропоновані заходи до забезпечення розвитку земель в Україні: завершити формування системи кадастру та реєстрації земель; увести обов'язковість землеустрою та розробити проекти землеустрою; спростити процедуру виділення земельних ділянок; створити Державний (національний) земельний банк та Державний фонд земель; розробити стратегію розвитку земельних відносин, включивши програмні інструменти в розвиток аграрного сектору та сільських територій [198].

У цьому напрямі заслуговують на увагу розробки щодо дослідження міжнародного досвіду розвитку земельних відносин [50, 57, 58, 61, 78].

Визначаються рівні управління земельними відносинами: державний; регіональний; місцевий; рівень об'єднаних територіальних громад; об'єктний.

Виокремлення рівнів управління земельними відносинами дозволяє визначити відповідні механізми та інструментарій їх розвитку. На сучасному етапі особливого значення має зростання орендної плати за використання земель сільськогосподарського призначення, яка співставляється із Європейськими практиками: Словаччина – 50 євро/га; Латвія – 57 євро/га; Естонія – 58 євро/га; Хорватія – 69 євро/га; Литва – 99 євро/га; Чехія – 104 євро/га; Словенія – 134 євро/га; Іспанія – 148 євро/га; Угорщина – 160 євро/га.

На думку фахівців, базуючись на міжнародному досвіді та враховуючи особливості землекористування в Україні, запропоновані заходи щодо розвитку земельних відносин:

- необхідно залучити до розроблення механізмів функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення фахівців аграрного напрямку економіки та запровадити відповідну інфраструктуру цього ринку;
- на землі державної та комунальної власності продавати право оренди з метою отримання земельної ренти – доходу від власності – державою та територіальними громадами;
- землі дослідних господарств Аграрної академії наук розпаювати (з виділенням земель запасу та резерву) між працівниками цих дослідних господарств і передати їх у приватну власність;

– запровадити вільний обіг земель приватної власності з накладенням мораторію на 10 років для продажу землі іноземцям та особам із подвійним громадянством;

– визначити оптимальний розмір землі сільськогосподарського призначення у власності до 4000 га як підприємств (на даний час) – найбільших платників податків у перерахунку на 1 га ріллі, не більше одного на район, що спонукатиме безпосереднього власника проживати та бути зареєстрованим на цій території, тобто брати безпосередню участь у виробничому процесі (як правило це території колишніх сільських рад);

– визначити оптимальний розмір оренди землі сільськогосподарського призначення в одні руки (на одну та пов'язані особи) в межах району не більше 5%, області – не більше 7%, України – 0,1%, що не допустить монополізації на цьому ринку;

– продаж землі сільськогосподарського призначення, здачу в оренду проводити з метою визначення ринкової ціни тільки через створене агентство з управління земельними ресурсами – електронний аукціон, що забезпечить надходження до бюджетів відповідно до розроблених Податковим кодексом України норм [180];

– впровадження у сферу землекористування результатів сучасного науково-технічного прогресу;

– створення прозорої державної системи реєстрації прав власності на земельні ділянки та розміщене на них майно;

– формування інфраструктури ринку землі;

– вдосконалення методики оцінки земель сільськогосподарського призначення;

– розвиток системи земельного іпотечного кредитування;

– здійснення ефективної податкової політики при оподаткуванні нерухомості;

– запровадження ефективної системи моніторингу ґрунтів та заходів по їх охороні [43].

У міжнародних практиках зростає значення держави у системі земельних відносин, вводяться відповідні пріоритетні напрями та обмеження щодо їх реалізації. Система оподаткування земельних відносин враховує особливості функціонування та розвитку місцевих громад. Існують певні обмеження щодо забезпечення цільового призначення земель, можливостей їх використання іноземцями.

Для забезпечення сталого розвитку земельних відносин прийнята та застосовується Бафертська декларація, яка розроблена ООН та Міжнародною генерацією геодезистів. Крім того, для реєстрації та інформаційного забезпечення, зокрема у Франції та Італії сформовано кадастр та реєстр нерухомості.

Визначені напрями розвитку земельних відносин, враховуючи міжнародний досвід (рис. 1.1).

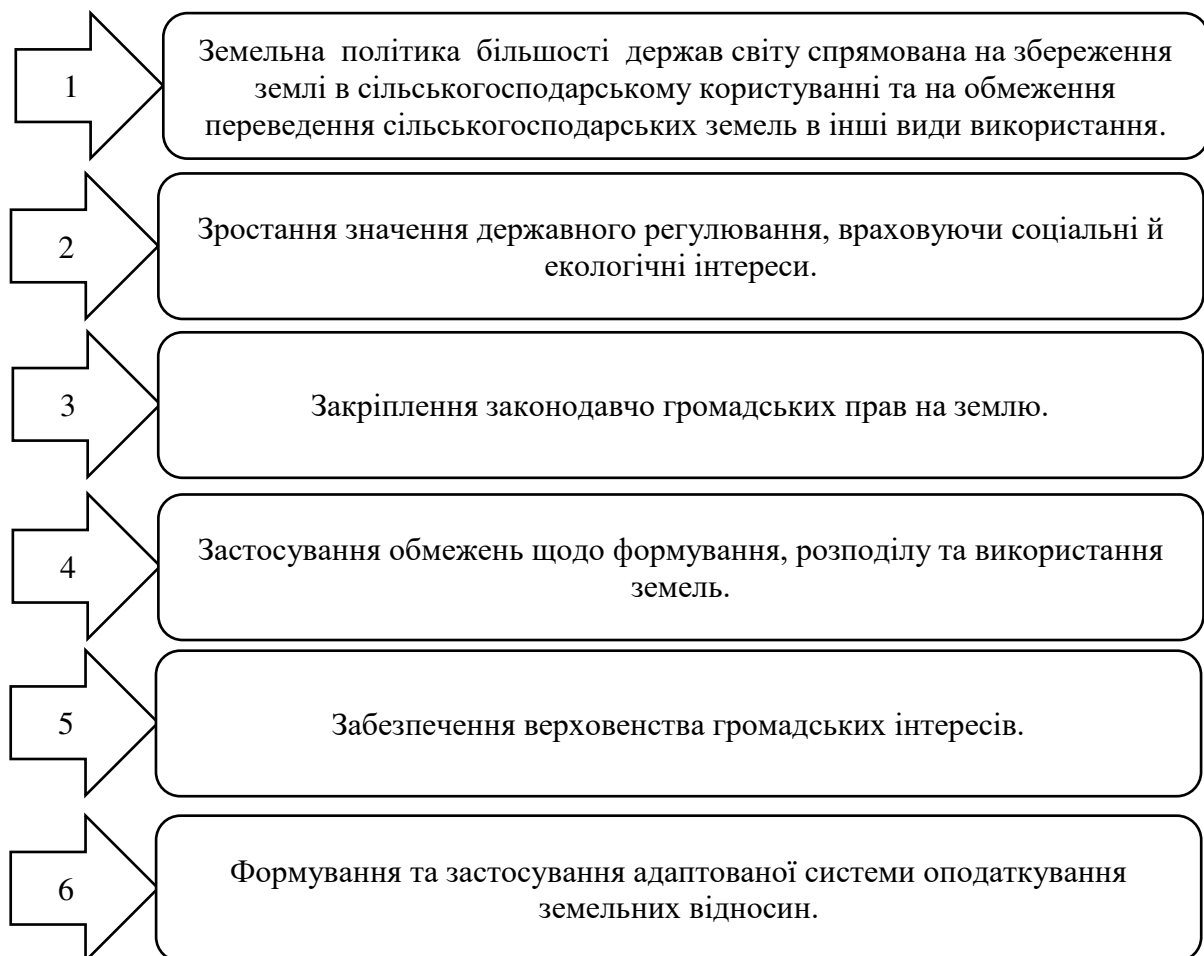

Рисунок 1.1 – Напрями розвитку земельних відносин, враховуючи міжнародний досвід (систематизовано автором за даними [190])

При цьому у кадастрі нерухомості визначена інформація:

- для оподаткування нерухомості;
- земельного фонду;
- напрямів та особливостей використання нерухомості.

У реєстрі визначена інформація щодо прав власності на нерухомість [174].

У країнах Скандинавії (Норвегія, Швеція, Данія) побудовано багатоцільовий кадастр, де представлені характеристики формування та використання нерухомості, права власності на неї. Це створює єдину інформаційну систему щодо формування, використання, оцінки та розвитку нерухомості.

В інших країнах з розвинутою системою земельних відносин формуються окремі інформаційні системи, проте загальна тенденція щодо розвитку земельних відносин спрямована на створення багатоцільового кадастру або 3-D кадастру.

Характеристика сучасних систем управління земельних відносин, враховуючи міжнародний досвід, представлена у розробках [52, 89, 197].

Врахування міжнародного досвіду щодо управління земельними ресурсами, дозволило встановити:

- зростання значення об'єднаних територіальних громад у системі формування, розподілу та використання земельних ресурсів;
- формування нормативно-правового забезпечення, що враховую функції та напрями земельного адміністрування. Поряд з цим, залишається проблемним питання щодо його впровадження;
- формування сучасної системи інформаційного забезпечення земельних відносин із застосуванням геоінформаційних систем;
- гальмування впровадження багатоцільового та 3-D кадастру;
- спрощення документації щодо формування та використання земельних ресурсів;
- місцеві органи влади отримають більш широкі повноваження щодо контролю за формуванням та використанням земельних ресурсів.

Особливості застосування моделі функціонування ринку землі у міжнародних практиках у контексті забезпечення інвестиційної привабливості земель представлені у Додатку В, табл. В.1.

У результаті систематизації моделей використання земель у різних Європейських країнах встановлено вплив центральних і державних органів влади на земельні відносини, виокремлені особливості їх реалізації, визначені шляхи здійснення орендних відносин. Крім того, розглянуто діюче законодавство, яке впливає на формування та використання земель у контексті забезпечення інвестиційної привабливості на регіональному рівні.

Слід зазначити, що на формування та використання ІІІ земель впливають механізми оподаткування. У цьому контексті необхідно сфокусувати увагу на європейському досвіді (Додаток В, табл. В.2).

У системі земельних відносин для формування інвестиційної привабливості у європейських практиках оподаткування здійснюється на місцевому рівні. Це має важливе значення для розвитку місцевого самоврядування і зростання значення територіальних громад щодо формування та використання земельних ресурсів. Крім того, ставка податку характеризується відсотковими значеннями або фіксованим значенням. Особливого значення має визначення податку органами місцевого самоврядування, що характеризує вплив на забезпечення інвестиційної привабливості земель.

Європейські моделі, що застосовуються для формування, розподілу та використання земель представлені у таблиці 1.5.

Характеристика європейських моделей, що застосовуються для формування, розподілу та використання земель свідчить про можливості та визначення власників і користувачів земельної ділянки, відповідних особливостях та обмеженнях. Представлені процеси забезпечують цільове призначення земель та їх використання й впливають на рівень інвестиційної привабливості земельних ресурсів.

Таблиця 1.5 – Європейські моделі, що застосовуються для формування, розподілу та використання земель [37]

Країна у якій застосовується модель	Характеристика
1	2
Польща	<p>В основі моделі застосовуються нормативно-правові положення, які визначають, що сільськогосподарські землі може купити лише держава, релігійні об'єднання й фермери, проте не всі без винятку. Бажаючий купити землю повинен володіти не тільки сільськогосподарськими навичками, а й бути власником сільгоспугідь площею до 300 гектарів та проживати в місцевості, у якій бажає придбати землю. Більш того, щонайменше 10 років покупець зобов'язується вести на цій землі господарську діяльність, і без дозволу суду не може цю землю ні продавати, ані здавати в оренду. Ці правові положення не стосуються сільськогосподарських угідь площею до 0,3 га (30 акрів).</p>
Франція	<p>За усіма операціями на ринку землі сільськогосподарського призначення стежать державні місцеві компанії, які входять у спілку Sociétés d'Aménagement Foncier et d'Etablissement Rural (SAFER). Особливо компанії слідкують за тим, щоб не допустити різкого скорочення числа сімейних господарств. Спілка SAFER, як і Польське агентство сільськогосподарської нерухомості (ANR), користується правом першості на купівлю землі, а крім цього вона може не допустити підписання угоди на продаж. SAFER заблокує угоду на продаж, якщо вважатиме, що вона носить спекулятивний характер, торги відбуваються за зниженою ціною або операція може спричинити розпад домашнього господарства чи стати на перешкоді діяльності фермерам-початківцям у конкретній місцевості. Загалом, механізм Франції є достатньо суворо врегульованим. Діє не лише право першості на купівлю для власників сусідніх земель, а й зобов'язання щодо особистого користування придбаною землею протягом 15 років із заборонаю оренди. Країна настільки захищає свою землю перед іноземним покупцем, що на практиці її може придбати лише корінний французький фермер.</p>
Німеччина	<p>Влада може не погодитися на продаж землі, якщо угода має спекулятивний характер, торги відбуваються за зниженою ціною, або ж якщо новий власник не має наміру використовувати угіддя в сільськогосподарських цілях. Владні структури можуть заблокувати здійснення такої операції, внаслідок якої може відбутись надмірна концентрація землі в руках одного власника. Покупець зобов'язаний подати план розвитку власного земельного господарювання. Правовими нормами стосовно обігу земель у Німеччині займається спілка Bodenverwertungs und verwaltungs GmbH (BVVG), яку курує Федеральне міністерство фінансів. BVVG виконує подібні функції, як SAFER у Франції.</p>
Данія	<p>У 2015 році були прийняті законодавчі норми, котрі значно спрощують купівлю землі в цій країні. Розширився перелік осіб, які отримують право на придбання землі, а також скасовано норми щодо площі земельного господарства та вимогу набуття сільськогосподарської кваліфікації. Покупець землі в цій країні зобов'язаний лише осісти на придбаній землі.</p>

Продовження табл. 1.5

1	2
Словаччина	Із 2014 року в країні діють нові закони щодо обігу землі, відповідно до яких власником землі сільськогосподарського призначення може бути фізична особа, яка вела свій бізнес у сфері сільського господарства або працювала там щонайменше три роки. Юридичні особи повинні довести, що мають трирічний стаж ведення бізнесу у сільському господарстві. Покупцями угідь можуть бути особи, які живуть на постійній основі в країні щонайменше 10 років або юридичні особи, які зареєстрували свій бізнес принаймні 10 років тому. Пріоритетністю у процесі купівлі землі користуються особи, що проживають саме у тій громаді, де вони хочуть придбати землю. Під дію закону не підпадають ситуації, пов'язані з даровизною, передачею землі близьким родичам, не стосується це теж земель у міській зоні та сільськогосподарських ділянок поза межами міської зони площею до 20 акрів (0,2 га).
Румунія	Закон, який вступив у силу в 2014 році, дозволяє продавати землі сільськогосподарського призначення в країні громадянам європейських країн, а також жителям Ісландії, Ліхтенштейну і Норвегії. Однак пріоритетністю у покупці землі користуються співвласники, орендарі, власники земель, що прилеглі до земельної ділянки, яка продається, а також Румунське агентство громадської власності. Коли жодна зі сторін, котрі мають привілей пріоритетної купівлі, не виражає бажання придбати землю, вибір покупця має право здійснити продавець.
Болгарія	Сільськогосподарські землі можуть придбати і володіти ними лише фізичні особи, які легально проживають у країні щонайменше 5 років. Аналогічні вимоги поширюються на юридичних осіб – фірма мусить бути зареєстрована в Болгарії щонайменше 5 років. Право на придбання та володіння землею сільськогосподарського призначення не поширюється на юридичні особи, у яких частку мають партнери або акціонери, зареєстровані у вільних економічних зонах.
Угорщина	Фізичні особи, церкви, фінансові установи та сама держава — це суб'єкти, які мають право на придбання землі в Угорщині. Для того, щоб купити у цій країні землю, треба володіти навичками у сфері сільського господарства або вести бізнес у сільському господарстві щонайменше 3 роки. Особи, які не виконують цих умов, можуть придбати не більше, ніж 1 га сільськогосподарських угідь. Максимальна площа землі, яка може перебувати у власності, обмежена 300-ма гектарами. Покупець має зобов'язання особисто вести сільськогосподарську діяльність, цільово використовувати землю протягом 5 наступних років після купівлі, а також не передавати право на користування нею третій стороні.

На формування ІІІ земель на регіональному рівні впливають процеси створення та використання інформаційного забезпечення земельних ресурсів. Отже, важливого значення має характеристика міжнародних кадастрових та реєстраційних систем, які представлені у Додатку В, табл. В.3.

Таким чином, охарактеризовані міжнародні кадастрові та реєстраційні системи, виокремлені напрями та особливості їх формування й застосування.

Встановлено, що у більшості європейських країн формування кадастрової та реєстраційної інформації щодо використання нерухомості має багатоцільовий характер. Крім того, особливого значення має удосконалення системи формування кадастрової інформації шляхом 3-D модифікації.

У результаті дослідження узагальнено міжнародний досвід використання земель [9], виокремлені відповідні методи і моделі, що дозволило сформулювати підґрунтя для забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні й визначити можливості його застосування у вітчизняній практичній діяльності.

Висновки до розділу 1

У результаті обґрунтування теоретичних положень щодо визначення інвестиційної привабливості земель регіонів отримані наступні висновки та пропозиції:

1. Доведено, що у сучасних умовах особливого значення набуває забезпечення інвестиційної привабливості земель для формування напрямів розвитку регіонів, враховуючи сучасні аспекти їх функціонування.

2. Запропоновано авторське визначення ІІІ ЗР, яке характеризується сукупністю взаємопов'язаних елементів просторового, економічного, містобудівного, екологічного, інноваційного, безпекового, нормативно-правового забезпечення, реалізація яких здійснюється шляхом застосування геоінформаційних та інших технологій, методів, моделей, спрямованих на формування напрямів територіального розвитку й створення кількісної основи прийняття обґрунтованих рішень щодо залучення інвестицій у сферу земельних відносин на регіональному рівні.

3. Встановлено, що в існуючих наукових розробках відсутні єдині підходи до оцінки інвестиційної привабливості земель регіонів, виокремлення відповідних методів і моделей.

4. Для оцінки інвестиційної привабливості земель регіонів використовуються методи математичного моделювання, які реалізуються за наступними етапами: формування геопросторового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів; визначення факторів, що впливають на формування та використання ІІІ земель; встановлення залежності між факторами на основі коефіцієнтів кореляції та детермінації; побудова моделі впливу чинників на інтегральний показник забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні; визначення критеріїв адекватності математичної моделі; інтерпретація отриманих результатів. Охарактеризовані критерії адекватності математичних моделей: F-критерій Фішера, t-критерій Стьюдента, критерій перевірки на гомогенність або гетероскедастичність, критерій Дарбіна-Уотсона, перевірка на мультиколінеарність. Для проведення розрахунків застосовуються програмний комплекс Statistica та Excel.

5. Встановлено, що оцінка чинників здійснюється на основі кількісних і якісних методів. Кількісні методи застосовуються шляхом використання показників, які мають відповідні параметри та визначаються на основі даних Офіційних сайти державної служби статистики і Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру. Якісні методи застосовуються при відсутності кількісних параметрів для визначення відповідних показників та базуються на інструментарії експертних оцінок.

Запропонований підхід до відбору експертів щодо оцінки інвестиційної привабливості земель регіонів, який базується на сукупності критеріїв: наявність професійної освіти; наявність досвіду роботи на регіональному рівні; рівень участі у проєктах забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні; наявність вченого звання та ступеня; наявність досвіду роботи у сфері земельних відносин; реалізація можливостей застосування сучасного інструментарію забезпечення інвестиційної привабливості земель; рівень застосування методів і моделей оцінки ІІІ земель на регіональному рівні. Оцінка компетентності експертів здійснюється відповідно встановлених бальних оцінок,

значення яких варіюється від 0 до 10. У результаті дослідження визначені 26 експертів для оцінки забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

6. Доведена необхідність застосовування інтегрального методу, який базується на розробленому геопросторовому забезпеченні та сукупності взаємопов'язаних етапів, моделей, що дозволяє отримати узагальнюючу оцінку щодо побудови кількісної основи формування й використання інвестиційних ресурсів у сфері земельних відносин для забезпечення розвитку регіонів.

7. У результаті систематизації міжнародного досвіду щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів, виокремлені моделі використання земель у різних Європейських країнах та встановлено вплив центральних і державних органів влади на земельні відносини, визначені особливості їх реалізації, шляхи здійснення орендних відносин. Систематизовано існуюче законодавство, яке впливає на формування та використання земель у контексті забезпечення інвестиційної привабливості на регіональному рівні. Встановлено, що у системі земельних відносин для формування ІІІ у європейських практиках оподаткування здійснюється на місцевому рівні. Це має важливе значення для розвитку місцевого самоврядування і зростання значення територіальних громад щодо формування та використання земельних ресурсів. Крім того, ставка податку характеризується відсотковими значеннями або фіксованим значенням. Особливого значення має визначення податку органами місцевого самоврядування, що характеризує вплив на забезпечення інвестиційної привабливості земель.

8. Охарактеризовані європейські моделі, що застосовуються для формування, розподілу та використання земель, які свідчать про можливості та визначення власників і користувачів земельної ділянки, відповідних особливостях та обмеженнях. Представлені процеси забезпечують цільове призначення земель та їх використання й впливають на рівень інвестиційної привабливості земельних ресурсів.

9. Визначені міжнародні кадастрові та реєстраційні системи, виокремлені напрями та особливості їх формування й застосування. Встановлено, що у більшості європейських країн формування кадастрової та реєстраційної інформації

щодо використання нерухомості має багатоцільовий характер. Крім того, фокус увагу спрямовано на удосконалення системи формування кадастрової інформації шляхом 3-D модифікації.

РОЗДІЛ 2

ПОБУДОВА БАГАТОРІВНЕВОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗЕМЕЛЬ РЕГІОНІВ

2.1 Стан та трансформаційні процеси, що відбуваються у системі земельних відносин регіонів

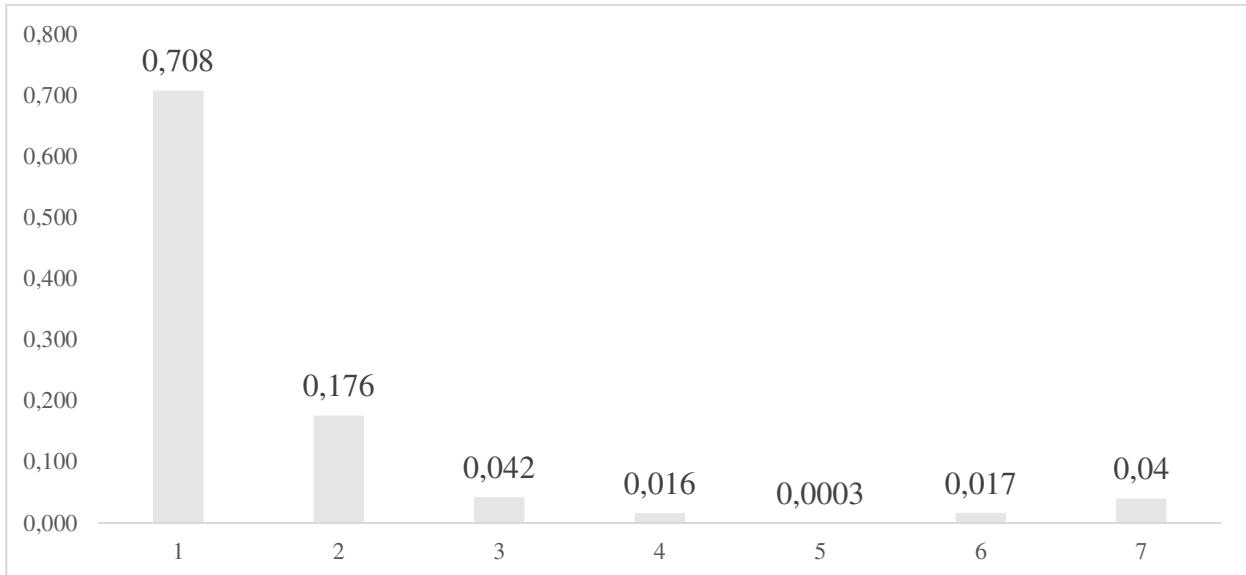
Побудова багаторівневої системи показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів базується на сукупності чинників, які характеризуються просторовими, економічними, містобудівними, екологічними, інноваційними, безпековими, нормативно-правовими параметрами. Просторові параметри визначаються на основі аналізу стану та трансформаційних процесів, що відбуваються у системі земельних відносин регіонів.

У цьому контексті, слід відзначити, що структура земельного фонду України складається із: землі сільськогосподарського призначення; землі житлової та громадської забудови; землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення; землі оздоровчого призначення; землі рекреаційного призначення; землі історико-культурного призначення; землі лісгосподарського призначення; землі водного фонду; землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення [176].

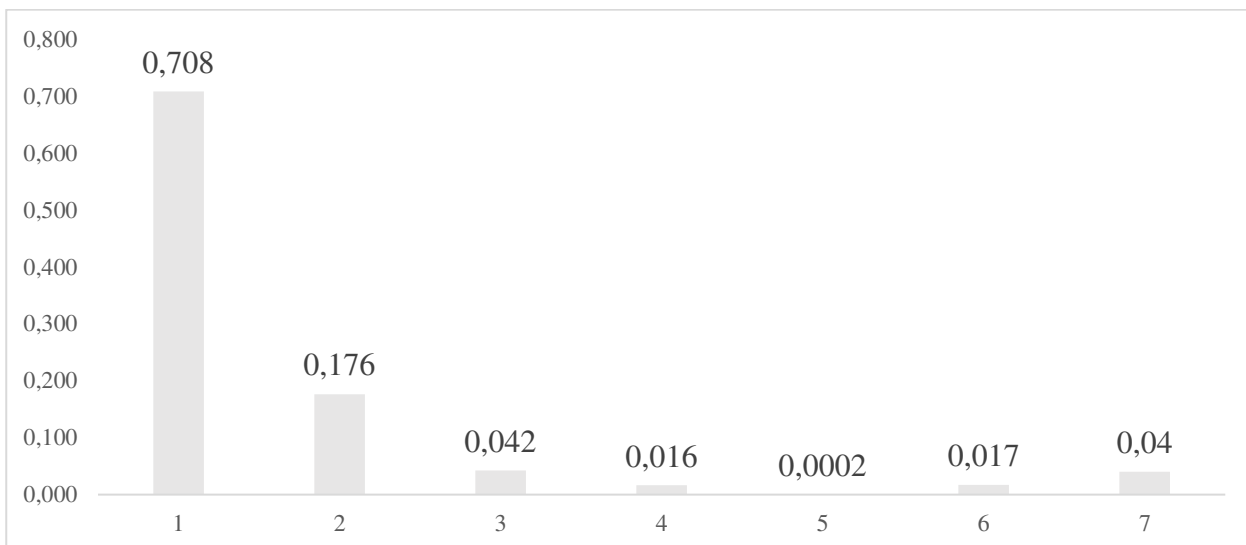
На основі запропонованого переліку структурних компонентів земельного фонду, визначено питому вагу цих компонентів у загальному обсязі земельного фонду у попередньому та звітному роках (рис. 2.1 (а, б)).

Встановлено, що найбільшу питому вагу у структурі земельного фонду складають землі сільськогосподарського призначення, які поділяються для: ведення товарного сільськогосподарського виробництва; ведення фермерського господарства; ведення особистого селянського господарства; ведення підсобного сільського господарства; індивідуального садівництва; городництва; колективного садівництва; сінокосіння і випасання худоби; дослідних і навчальних цілей; пропаганди передового досвіду ведення сільського господарства; надання послуг у

сільському господарстві; розміщення інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції; іншого сільськогосподарського призначення; збереження та використання земель природно-заповідного фонду [176].

(a)

(б)

Рисунок 2.1 – Питома вага структурних компонентів земельного фонду у попередньому (а) та звітному (б) роках, відн. од. (розроблено автором за [176])

1 – Сільськогосподарські землі. 2 – Ліси та інші лісовкриті площі. 3 – Забудовані землі. 4 – Відкриті та заболочені землі. 5 – Сухі відкриті землі з особливим рослинним покривом. 6 – Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом (кам'янисті місця, піски, яри, інші). 7 – Води (території, що покриті поверхневими водами).

У результаті дослідження встановлені незначні зміни в площах земель всіх структурних компонентів земельного фонду, окрім земель водного фонду (рис. 2.2).

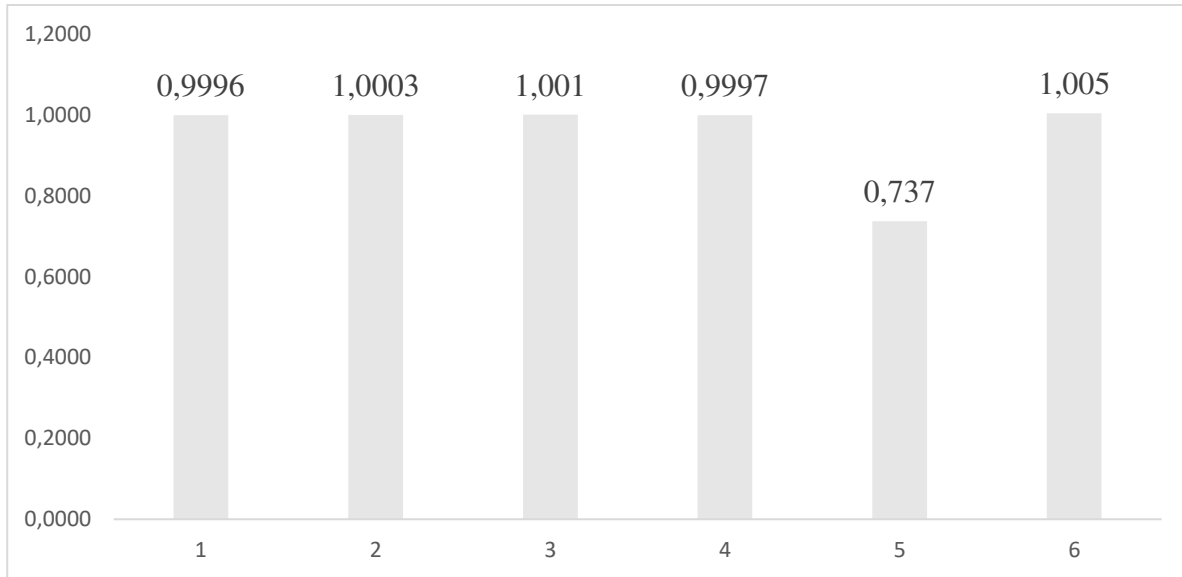

Рисунок 2.2 – Зміни у структурі земельного фонду, відн. од. (розроблено автором за [176])

Площі земель сільськогосподарського призначення представлені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Площі земель сільськогосподарського призначення за регіонами, тис. га за [109]

Регіони	Значення
1	2
Вінницький	2012
Волинський	1048
Дніпропетровський	2512
Донецький	2044
Житомирський	1504
Закарпатський	451
Запорізький	2238
Івано-Франківський	621
Київський	1609
Кіровоградський	2032
Луганський	1907
Львівський	1240

Продовження табл. 2.1

1	2
Миколаївський	2000
Одеський	2588
Полтавський	2167
Рівненський	922
Сумський	1695
Тернопільський	1036
Харківський	2381
Херсонський	1962
Хмельницький	1561
Черкаський	1450
Чернівецький	470
Чернігівський	2060

Питома вага земель сільськогосподарського призначення у загальному їх обсязі за регіонами представлена у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Питома вага земель сільськогосподарського призначення у загальному їх обсязі за регіонами, відн. од. (розроблено автором)

Регіони	Значення
Вінницький	0,051
Волинський	0,027
Дніпропетровський	0,064
Донецький	0,052
Житомирський	0,038
Закарпатський	0,011
Запорізький	0,057
Івано-Франківський	0,016
Київський	0,041
Кіровоградський	0,051
Луганський	0,048
Львівський	0,031
Миколаївський	0,051
Одеський	0,066
Полтавський	0,055
Рівненський	0,023
Сумський	0,043
Тернопільський	0,026
Харківський	0,06
Херсонський	0,05
Хмельницький	0,04
Черкаський	0,037
Чернівецький	0,012
Чернігівський	0,05

Слід зазначити, що найбільшу питому вагу земель сільськогосподарського призначення у загальному обсязі мають регіони: Дніпропетровський; Запорізький; Одеський; Полтавський; Харківський. Поряд з цим, найнижчими значеннями характеризуються регіони: Закарпатський; Івано-Франківський; Чернівецький.

Структура оброблювальних полів наступна: орендовані ділянки – 77,7%; необґрунтоване використання – 4,2%; неорендовані ділянки – 13,7%; накладання ділянок – 4,2%; землі несільськогосподарського призначення – 0,2% [66].

До просторового забезпечення відносяться параметри, що визначають рівні: формування та використання картографічного забезпечення, його наявності та повноти, реалізації функціональних напрямів при розробці комплексних планів просторового розвитку на місцевому рівні, забезпечення взаємодії стейкхолдерів при формуванні просторового забезпечення, створення сучасної геоінформаційної системи формування та використання просторової інформації на регіональному рівні, встановлення меж населених пунктів, інструментального забезпечення для формування й використання просторової інформації регіонів.

При цьому визначаються рівень взаємодії наступних стейкхолдерів:

- центральні органи державної влади, що забезпечують процеси формування та використання земельних відносин у контексті розвитку регіонів;
- органи регіональної влади, що впливають на формування та використання земельних відносин для забезпечення їх інвестиційної привабливості;
- органи місцевого самоврядування, які формують інституційні відносини щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні;
- територіальні громади, які впливають на створення й реалізацію інвестиційних напрямів щодо використання земель регіонів;
- підприємницькі структури, що функціонують у сфері земельних відносин;
- організації, що забезпечують інформаційну підтримку напрямів формування ІІІ земель на регіональному рівні;
- організації, що здійснюють соціальну підтримку населення, яке здійснює свою діяльність у сфері земельних відносин на регіональному рівні;

- вітчизняні інвестори, які формують та реалізують інвестиційні відносини у сфері використання земель регіонів;
- міжнародні інвестори, що впливають на формування й використання інвестиційних ресурсів у сфері земельних відносин на регіональному рівні;
- фізичні особи, що впливають на забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів;
- організації, що забезпечують формування та використання просторової інформації відносно реалізації земельних відносин на регіональному рівні;
- інші юридичні особи, що впливають на формування інвестиційної привабливості земель регіонів;
- безпекові організації, що функціонують на регіональному рівні й впливають на забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні;
- фінансові установи та організації, що забезпечують взаємодію стейкхолдерів в сфері використання земель регіонів і впливають на інвестиційну привабливість;
- контролюючі органи, що впливають на забезпечення ІІІ земель регіонів;
- інші стейкхолдери, що впливають на формування інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні.

До земель промисловості належать землі, надані для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд промислових, гірничодобувних, транспортних та інших підприємств, їх під'їзних шляхів, інженерних мереж, адміністративно-побутових будівель, інших споруд [176].

Для побудови просторової основи відносно формування інвестиційної привабливості земель регіонів враховуються чинники геопросторового забезпечення. У цьому контексті слід відзначити, що необхідно визначити рівень наявності та доступності інформації відносно формування геопросторового забезпечення, рівня та можливостей застосування програмного й інструментального забезпечення.

На регіональному рівні особливого значення має розробка й застосування відповідної мережі, яка дозволяє підвищити якість та функціональні характеристики геоінформаційних систем. Визначаються процеси об'єднання локальних та місцевих ГІС для побудови регіональних геоінформаційних систем використання земельно-майнового комплексу.

Відповідно до затверджених урядом правил роботи геоінформаційних систем регіонального розвитку побудована відповідна архітектура: Е-кабінет; державні системи та реєстри; інші системи та локальні ГІС; збір та обробка даних регіонів і громад; планування регіонального відновлення розвитку; моніторинг та оцінка [111].

Запропонована архітектура ГІС дозволяє побудувати центральну базу даних, важливим елементом якої є інвестиційна привабливість земель регіонів.

Для застосування геоінформаційних систем на регіональному рівні визначаються відповідні функції:

- формування та використання інформаційно-аналітичного та просторового забезпечення для регіонального розвитку;
- інституційне забезпечення регіонального розвитку та відновлення;
- можливості та напрями реалізації регіональної політики;
- розробка та реалізація стратегії регіонального розвитку;
- здійснення моніторингу процесів, що відбуваються на регіональному рівні;
- формування та реалізація моніторингу забезпечення відновлення територій;
- забезпечення автоматизації процесів формування та використання земельно-майнового комплексу на регіональному рівні;
- забезпечення взаємодії різних груп стейкхолдерів щодо можливостей та напрямів використання геоінформаційних систем.

Геоінформаційні системи дозволяють розробити та використовувати моніторингові процедури, у тому числі для формування інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні. Будуються моніторингові карти відповідно чинників та узагальнюючого критерію ІІІ ЗР.

Для здійснення моніторингових процедур використання земель, формування їх інвестиційної привабливості застосовуються сучасні інформаційні комплекси: ARCGIS; QGIS; OpenGIS;

Спеціалізовані продукти: геоінформаційна система gisMapServer; ГІС ВебСервер АГРО; геоінформаційна система gisMapView; муніципальна геоінформаційна система «Земля і Нерухомість»; ГІС ВебСервер ГРАД; АРМ містобудівника; геоінформаційна система Автоматизоване робоче місце Служби аеронавігаційної інформації (АРМ САІ); геопортал комплексу ведення банку даних цифрових карт і даних дистанційного зондування землі gisMapGeoDBWeb; геопортал програми по роботі з кадастровою базою даних gisMapCADWeb [207].

Формування геопросторового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів у сучасних умовах здійснюється на основі відповідних нормативно-правових аспектів, характеристика яких представлена в Додатку Г табл. Г.1.

На основі узагальнення нормативно-правового забезпечення формування геопросторового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів виокремлені відповідні чинники:

- доступ до геопросторових даних;
- створення, функціонування та розвиток національної інфраструктури геопросторових даних;
- моніторинг функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних;
- участь у міжнародному співробітництві у сфері геопросторових даних, метаданих та інфраструктур геопросторових даних;
- фінансування діяльності у сфері національної інфраструктури геопросторових даних;
- рівень стейкхолдерних відносин у сфері формування геопросторових даних;
- рівень відповідальності за порушення законодавства у сфері національної інфраструктури геопросторових даних;

- рівень інформаційного забезпечення національної інфраструктури геопросторових даних;
- рівень організації виробництва, оновлення та зберігання тематичних геопросторових даних та метаданих;
- рівень використання, оброблення, оприлюднення та візуалізація геопросторових даних та метаданих;
- рівень реалізації умов поширення та використання геопросторових даних і геоінформаційних сервісів;
- рівень розробки та реалізації сервісів доступу, пошуку, відображення та перегляду геопросторових даних та метаданих на геопорталах, що взаємодіють в Інтернеті;
- рівень розвитку Національного геопорталу;
- рівень електронної інформаційної взаємодії між національним геопорталом та інформаційними системами;
- рівень адміністрування національного геопорталу;
- рівень розробки та здійснення моніторингу функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних;
- рівень формування та ведення геоінформаційної системи щодо моніторингу завданих пошкоджень та руйнувань за регіонами України внаслідок збройної агресії РФ;
- врахування особливостей функціонування електронного кабінету;
- врахування особливостей електронної інформаційної взаємодії між геоінформаційною системою та інформаційними системами;
- рівень формування базових геопросторових даних, основних геоінформаційних ресурсів та інших інформаційних ресурсів (матеріали) для створення та оновлення наборів базових геопросторових даних;
- рівень стейкхолдерних відносин у системі формування та використання геопросторових даних;
- особливості формування структури геоданих, що застосовуються для відбудови земельно-майнового комплексу.

Результати стану та функціонування й розвитку національної інфраструктури геопросторових даних представлено у Додатку Г табл. Г.2 та характеризуються за наступними розділами:

- стан нормативно-правового регулювання сфери національної інфраструктури геопросторових даних;
- створення національного геопорталу;
- забезпечення наборами базових геопросторових даних про геопросторові об'єкти загальнодержавного значення;
- створення тематичних геопросторових даних та метаданих, геопорталів національної інфраструктури геопросторових даних іншими держателями таких даних;
- звіт з Рамкової програми інтегрованої геопросторової інформації (IGIF);
- заходи для функціонування та розвитку національної інфраструктури даних;
- ведення Державного картографо-геодезичного фонду для формування інформаційно-просторового забезпечення функціонування Національного геопорталу.

Таким чином, у результаті дослідження визначені чинники формування та використання земель, які впливають на інвестиційну привабливість земель регіонів та будують підґрунтя для створення просторового забезпечення [20, 23, 24].

2.2 Економічні показники, що впливають на забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів

На формування інвестиційної привабливості земель регіонів впливають економічні чинники. Зокрема, визначаються середньозважені ціни за гектар земель сільськогосподарського призначення, які представлені у таблиці 2.3.

Середньозважені ціни за землі сільськогосподарського призначення характеризуються найбільшими значеннями за наступними регіонами: Івано-Франківський; Київський; Львівський; Полтавський; Рівненський; Тернопільський.

Таблиця 2.3 – Середньозважені ціни за землі сільськогосподарського призначення за регіонами, тис. грн./га за [66]

Регіони	Значення
Вінницький	40,6
Волинський	35,7
Дніпропетровський	33,5
Донецький	32,7
Житомирський	31,2
Закарпатський	32,1
Запорізький	29,2
Івано-Франківський	70,5
Київський	43,9
Кіровоградський	40,6
Луганський	-
Львівський	44,1
Миколаївський	32,9
Одеський	32,4
Полтавський	43,4
Рівненський	49,9
Сумський	31,3
Тернопільський	46,5
Харківський	34,0
Херсонський	29,9
Хмельницький	40,6
Черкаський	33,5
Чернівецький	41,0
Чернігівський	33,0

Поряд з цим, тенденції до зниження спостерігаються у регіонах: Донецький; Житомирський; Закарпатський; Запорізький; Миколаївський; Одеський; Сумський; Херсонський.

Зниження цін на землі сільськогосподарського призначення у більшій мірі обумовлено впливом наслідків агресії РФ та просторовими особливостями регіону (Закарпатський).

Показники ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні представлені в таблиці 2.4.

Визначені фактори недоотримання коштів в бюджет громади (табл. 2.5).

Таблиця 2.4 – Показники ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні за даними [66]

Показники	Значення
Зареєстровано земель в Державному земельному кадастрі	43,6 млн. га (72,3%)
Зареєстровано с/г земель в Державному земельному кадастрі	32,7 млн. га (76,5%)
Середня нормативна грошова оцінка ріллі	27520 грн./га
Середньозважений розмір орендної плати за ділянки с/г призначення комунальної власності (на земельних торгах)	10261 грн./га
Середньозважена ціна купівлі-продажу ділянки с/г призначення	34777 грн./га
Прокредитовано під заставу земель с/г призначення площею	2636 га
Середня кількість угод купівлі-продажу на день в червні 2023 р.	232
Середній розмір земельної ділянки угоди купівлі-продажу	2,22 га
Кількість укладених угод купівлі-продажу, всього	152035
Площа зареєстрованих угод купівлі-продажу, всього	338272 га

Таблиця 2.5 – Фактори недоотримання коштів в бюджет громади за даними [66]

Джерело втрат	Ризики	Площа	Втрати за рік, грн.
Управління державними та комунальними землями	Державні та комунальні землі, що не орендуються	998,99	3317368,43
Тіньова оренда земель	Оброблювані в масиві ділянки, щодо яких відсутня інформація про оренду	4384,55	1428921,07
Самовільне зайняття земель	Обробіток земель, без належно зареєстрованих прав на неї	2172,65	8766644,83

Результати нормативної грошової оцінки земель населених пунктів представлено на рисунку 2.3.

Загальний рівень нормативної грошової оцінки по Україні складає 47,9 %. На регіональному рівні цей показник наступний: Вінницький – 35,5 %; Волинський – 31,8 %; Дніпропетровський – 11 %; Донецький – 80,6 %; Житомирський – 66,7 %; Закарпатський – 64,5 %; Запорізький – 1,05 %; Івано-Франківський – 39,3 %; Київський – 80,2 %; Кіровоградський – 39,7 %; Луганський – 55,1 %; Львівський –

77,8 %; Миколаївський – 2,2 %; Одеський – 60 %; Полтавський – 33 %; Рівненський – 96,8 %; Сумський – 45,4 %; Тернопільський – 25 %; Харківський – 14,9 %; Херсонський – 35,5 %; Хмельницький – 36,4 %; Черкаський – 58,5 %; Чернівецький – 48,2 %; Чернігівський – 58,2 %.

Рисунок 2.3 – Результати нормативної грошової оцінки земель населених пунктів, шт. за даними [54]

Результати земельних торгів з продажу прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної власності, проведених територіальними органами Держгеокадастру представлені у Додатку Г, табл. Г.3. Станом на 01.01.2020 р. в Україні налічується 28299 населених пунктів (без урахування АР Крим та тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей), з них встановлено межі у 21702 населених пунктах, що становить 76,7 % від їх загальної кількості, у тому числі: відповідно до відомостей Державного земельного кадастру станом на 27.01.2020 р. до Державного земельного кадастру внесено відомості про межі 6060 населених пунктів.

Площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення набутих у власність юридичною особою станом на 01.01 2024 р. представлені у Додатку Г, в

табл. Г.4. Площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення набутих у власність фізичною особою станом на 01.01.2024 р. представлені у Додатку Г, табл. Г.5. Представлені напрями та особливості використання земель створюють підґрунтя для визначення просторових чинників.

Визначені втрати ринку землі через повномасштабне вторгнення РФ, які представлені за регіонами у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Втрати ринку землі через повномасштабне вторгнення РФ, млн. грн. за [66]

Регіони	Значення
Вінницький	11,0
Волинський	1,0
Дніпропетровський	22,0
Донецький	13,0
Житомирський	3,0
Закарпатський	1,0
Запорізький	16,0
Івано-Франківський	0
Київський	18,0
Кіровоградський	19,0
Луганський	12,0
Львівський	2,0
Миколаївський	15,0
Одеський	4,0
Полтавський	21,0
Рівненський	4,0
Сумський	17,0
Тернопільський	2,0
Харківський	75,0
Херсонський	32,0
Хмельницький	7,0
Черкаський	7,0
Чернівецький	1,0
Чернігівський	11,0

Зниження інвестиційної привабливості земель характеризується значними втратами ринку земель через повномасштабне вторгнення у регіонах: Дніпропетровський; Запорізький; Київський; Кіровоградський; Миколаївський; Полтавський; Сумський; Харківський; Херсонський.

Визначено дохід від оренди сільськогосподарських земель на аукціонах (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Дохід від оренди сільськогосподарських земель на аукціонах, млн. грн. за [66]

Регіони	Значення
Вінницький	12,3
Волинський	10,3
Дніпропетровський	4,7
Донецький	2,6
Житомирський	14,4
Закарпатський	0,2
Запорізький	2,5
Івано-Франківський	9,4
Київський	4,7
Кіровоградський	22,1
Луганський	0,2
Львівський	12,4
Миколаївський	5,1
Одеський	56,4
Полтавський	32,9
Рівненський	6,5
Сумський	14,9
Тернопільський	11,4
Харківський	4,1
Херсонський	2,2
Хмельницький	10,1
Черкаський	10,3
Чернівецький	2,2
Чернігівський	8,3

Слід зазначити, що формування інвестиційної привабливості земель регіонів залежить від отриманого доходу від їх використання. У цьому контексті слід відзначити найбільший обсяг доходів у регіонах: Кіровоградський; Одеський; Полтавський. Поряд з цим, на низькому рівні отримані доходи від використання земель у регіонах: Дніпропетровський; Донецький; Закарпатський; Запорізький; Київський; Луганський; Миколаївський; Харківський; Херсонський; Чернівецький.

Реалізація земельних відносин у контексті формування інвестиційної привабливості залежить від застосування кредитних ресурсів, обсяг використання яких за регіонами представлено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 – Обсяг кредитних ресурсів, які використовуються у системі земельних відносин за регіонами, млрд. грн. за [66]

Регіони	Значення
Вінницький	5,0
Волинський	2,1
Дніпропетровський	7,8
Донецький	0,5
Житомирський	1,9
Закарпатський	0,2
Запорізький	3,6
Івано-Франківський	1,1
Київський	35,0
Кіровоградський	4,7
Луганський	0,5
Львівський	5,9
Миколаївський	3,7
Одеський	7,5
Полтавський	4,3
Рівненський	1,1
Сумський	2,7
Тернопільський	4,8
Харківський	5,5
Херсонський	1,4
Хмельницький	4,8
Черкаський	3,0
Чернівецький	0,7
Чернігівський	3,1

На найнижчому рівні застосовуються кредитні ресурсів у сфері земельних ресурсів за наступними регіонами: Донецькому; Закарпатському; Луганському; Чернівецькому.

Рівень використання земель характеризуються податками, які надходять до бюджетів територіальних громад (табл. 2.9).

Найбільший обсяг податків від використання сільськогосподарських земель, які отримали бюджети територіальних громад спостерігається у регіонах: Дніпропетровський; Івано-Франківський; Львівський; Одеський.

Поряд з цим, незначний обсяг податків, які отримали бюджети територіальних громад від використання земель сільськогосподарського призначення визначаються регіони: Вінницький; Луганський; Херсонський.

Таблиця 2.9 – Обсяг податків від використання сільськогосподарських земель, які надходять до бюджетів територіальних громад за регіонами, грн./га за [66]

Регіони	Значення
Вінницький	5,0
Волинський	130,0
Дніпропетровський	664,0
Донецький	70,0
Житомирський	168,0
Закарпатський	287,0
Запорізький	116,0
Івано-Франківський	366,0
Київський	310,0
Кіровоградський	183,0
Луганський	8,0
Львівський	352,0
Миколаївський	99,0
Одеський	324,0
Полтавський	224,0
Рівненський	176,0
Сумський	166,0
Тернопільський	154,0
Харківський	155,0
Херсонський	12,0
Хмельницький	177,0
Черкаський	234,0
Чернівецький	239,0
Чернігівський	129,0

Найбільша питома вага земель знаходяться у приватній та державній власності. Незначна питома вага земель у загальному обсязі знаходиться незначна їх площа.

Динаміка кількості підприємств характеризується стабільними тенденціями та можливостями щодо зростання за всіма регіонами (Додаток Г, табл. Г.6). Динаміка витрат на персонал визначається збільшенням, що пов'язано із зростанням рівня заробітної плати. Причому представлені тенденції характеризуються за всіма регіонами (Додаток Г, табл. Г.7). Інвестиційна привабливість земель залежить від можливостей та результативності функціонування підприємств. За досліджений період більшість суб'єктів господарювання отримали позитивний результат за регіонами (Додаток Г, табл.

Г.8). За передвоєнний період відбувається зростання обсягів капітальних інвестицій (табл. 2.10). Лише у Донецькому та Луганському регіонах відбувається їх значне зниження.

Таблиця 2.10 – Індекс змін капітальних інвестицій за регіонами, відн. од. за [108]

Регіони	Базовий індекс
Україна	1,639
Вінницький	2,311
Волинський	2,866
Дніпропетровський	1,901
Донецький	0,199
Житомирський	2,034
Закарпатський	2,577
Запорізький	1,362
Івано-Франківський	1,428
Київський	1,506
Кіровоградський	2,201
Луганський	0,024
Львівський	2,665
Миколаївський	1,0
Одеський	1,141
Полтавський	1,839
Рівненський	4,244
Сумський	2,02
Тернопільський	2,857
Харківський	1,032
Херсонський	0,330
Хмельницький	2,681
Черкаський	2,703
Чернівецький	1,488
Чернігівський	2,923

Характеризуючи ефективність діяльності за відповідними сферами, слід вказати на зниження індексу сільськогосподарської продукції у більшості регіонів (табл. 2.11). Найбільше скорочення відбувається у Донецькому, Запорізькому, Луганському, Херсонському регіонах. Це пов'язано із негативним впливом наслідків агресії РФ. Найменшими темпами спостерігається зниження обсягів сільськогосподарської продукції у регіонах: Волинський, Івано-Франківський,

Полтавський, Рівненський, Сумський, Тернопільський, Чернівецький. Слід вказати, що у деяких регіонах (Закарпатський, Львівський) спостерігається зростання обсягів сільськогосподарської продукції.

Таблиця 2.11 – Індекс сільськогосподарської продукції за регіонами, % за [108]

Регіони	Господарства усіх категорій		
	продукція сільського господарства	з неї	
		продукція рослинництва	продукція тваринництва
Україна	75,0	72,0	88,0
Вінницький	81,7	75,0	97,9
Волинський	97,0	99,0	92,1
Дніпропетровський	80,9	78,1	90,7
Донецький	26,5	21,6	45,7
Житомирський	83,5	82,6	88,1
Закарпатський	100,5	101,8	99,1
Запорізький	25,1	23,4	41,7
Івано-Франківський	98,1	97,5	99,1
Київський	79,2	76,2	88,0
Кіровоградський	86,5	85,1	99,6
Луганський	29,8	25,7	73,2
Львівський	103,4	105,8	97,3
Миколаївський	56,2	54,2	77,6
Одеський	68,5	66,0	95,4
Полтавський	99,7	100,3	96,6
Рівненський	95,8	95,5	96,6
Сумський	93,7	96,3	75,1
Тернопільський	95,3	93,7	102,9
Харківський	44,2	45,2	37,4
Херсонський	4,9	3,1	21,3
Хмельницький	89,8	86,6	106,6
Черкаський	87,3	84,7	93,4
Чернівецький	91,9	90,9	94,8
Чернігівський	79,2	77,6	93,2

Індекс промислової продукції за регіонами представлено у таблиці 2.12.

Тенденціями зростання характеризуються регіони: Вінницький; Волинський; Дніпропетровський; Донецький; Житомирський; Закарпатський; Запорізький; Івано-Франківський; Львівський; Одеський; Полтавський; Рівненський; Сумський; Тернопільський; Хмельницький. Зниженням обсягів промислової продукції

визначаються регіони: Київський; Кіровоградський; Луганський; Миколаївський; Харківський Херсонський; Черкаський; Чернівецький; Чернігівський.

Таблиця 2.12 – Індекс промислової продукції за регіонами, % за [108]

Регіони	Значення
Україна	101,9
Вінницький	100,8
Волинський	110,0
Дніпропетровський	107,2
Донецький	102,8
Житомирський	107,1
Закарпатський	106,5
Запорізький	106,4
Івано-Франківський	106,0
Київський	97,5
Кіровоградський	81,7
Луганський	90,6
Львівський	104,8
Миколаївський	99,3
Одеський	107,0
Полтавський	101,2
Рівненський	107,2
Сумський	102,0
Тернопільський	105,2
Харківський	93,5
Херсонський	95,1
Хмельницький	106,4
Черкаський	98,3
Чернівецький	97,3
Чернігівський	97,6

Слід зазначити, що зростання вантажообігу автомобільного транспорту відбувається у регіонах (табл. 2.13): Вінницький; Волинський; Донецький; Житомирський; Закарпатський; Запорізький; Івано-Франківський; Київський; Кіровоградський; Львівський; Миколаївський; Одеський; Полтавський; Сумський; Харківський; Херсонський; Хмельницький; Черкаський; Чернігівський. При цьому гальмується цей процес у регіонах: Дніпропетровський; Рівненський; Тернопільський; Чернівецький.

Таблиця 2.13 – Обсяги вантажоперевезень автомобільним транспортом за регіонами за [108]

Регіони	Вантажообіг автомобільного транспорту		Обсяг перевезених вантажів автомобільним транспортом / Volume of freight road transport	
	тис.ткм.	у % до відповідного періоду 2020 р.	тис.т.	у % до відповідного періоду 2020 р.
Україна	46429797,9	110,5	222572,2	116,2
Вінницький	1211617,5	120,1	6424,9	117,6
Волинський	2353412,5	113,6	5809,5	120,5
Дніпропетровський	2813662,5	99,0	34076,6	161,9
Донецький	594493,4	124,6	18786,7	98,0
Житомирський	589729,4	126,8	2106,4	69,2
Закарпатський	4321029,9	102,4	6280,1	118,6
Запорізький	1174584,6	128,3	6928,0	174,9
Івано-Франківський	1120044,8	100,8	8311,9	90,1
Київський	2558818,0	104,2	9680,5	96,0
Кіровоградський	1035585,7	158,9	9783,1	210,3
Луганський	382468,0	95,6	1732,9	141,4
Львівський	4434461,2	109,1	12672,4	104,8
Миколаївський	1203169,8	111,2	7039,8	103,0
Одеський	2390655,0	114,7	11875,4	134,9
Полтавський	1821695,5	118,3	8486,3	114,7
Рівненський	1738676,4	91,2	4893,9	119,8
Сумський	885499,4	128,8	1990,7	121,9
Тернопільський	854836,3	92,5	4096,1	106,6
Харківський	2668000,3	106,9	11607,6	108,6
Херсонський	1094697,2	144,6	3594,2	112,3
Хмельницький	1244270,9	112,9	7304,1	116,8
Черкаський	2017547,3	172,7	7268,4	139,1
Чернівецький	626342,6	95,5	1821,0	157,5
Чернігівський	1073650,6	111,2	1740,9	130,7

За досліджений період відбувається зниження живонароджених та зростання померлих осіб, що знижує кількість населення та має негативний природний рух

(табл. 2.14). Причому подібна тенденція спостерігається у всіх регіонах у міській та сільській місцевості.

Таблиця 2.14 – Індекси природного руху населення за регіонами, відн. од. за [108]

Регіони	Значення індексів	
	живонароджених	померлих
1	2	3
Міська та сільська місцевість		
Україна	0,936	1,164
Вінницький	0,92	1,103
Волинський	0,95	1,086
Дніпропетровський	0,94	1,189
Донецький	-	-
Житомирський	0,947	1,131
Закарпатський	0,935	1,104
Запорізький	0,921	1,234
Івано-Франківський	0,907	1,078
Київський	0,875	1,148
Кіровоградський	0,938	1,162
Луганський	-	-
Львівський	0,929	1,103
Миколаївський	0,928	1,22
Одеський	0,943	1,224
Полтавський	0,937	1,14
Рівненський	0,962	1,104
Сумський	0,912	1,117
Тернопільський	0,934	1,072
Харківський	0,937	1,257
Херсонський	0,933	1,198
Хмельницький	0,897	1,138
Черкаський	0,951	1,12
Чернівецький	0,978	1,142
Чернігівський	0,917	1,111
Міська місцевість		
Україна	0,933	1,203
Вінницький	0,908	1,142
Волинський	0,953	1,122
Дніпропетровський	0,924	1,199
Донецький	-	-
Житомирський	0,944	1,167
Закарпатський	0,915	1,164
Запорізький	0,933	1,266
Івано-Франківський	0,886	1,126
Київський	0,889	1,226
Кіровоградський	0,968	1,203

Продовження табл. 2.14

1	2	3
Луганський	-	-
Львівський	0,936	1,145
Миколаївський	0,922	1,263
Одеський	0,938	1,275
Полтавський	0,919	1,193
Рівненський	0,976	1,155
Сумський	0,929	1,15
Тернопільський	0,936	1,115
Харківський	0,952	1,284
Херсонський	0,932	1,237
Хмельницький	0,886	1,195
Черкаський	0,935	1,15
Чернівецький	0,924	1,203
Чернігівський	0,934	1,133
Сільська місцевість		
Україна	0,929	1,088
Вінницький	0,946	1,075
Волинський	0,933	1,051
Дніпропетровський	0,908	1,149
Донецький	-	-
Житомирський	0,951	1,092
Закарпатський	0,954	1,067
Запорізький	0,903	1,154
Івано-Франківський	0,913	1,051
Київський	0,896	1,039
Кіровоградський	0,873	1,099
Луганський	-	-
Львівський	0,926	1,048
Миколаївський	0,949	1,132
Одеський	0,95	1,135
Полтавський	0,969	1,058
Рівненський	0,96	1,059
Сумський	0,947	1,068
Тернопільський	0,932	1,05
Харківський	0,91	1,186
Херсонський	0,935	1,127
Хмельницький	0,921	1,1
Черкаський	0,983	1,093
Чернівецький	1,0	1,11
Чернігівський	0,879	1,088

Слід вказати на активізацію міграційних процесів за більшість регіонів України (табл. 2.15).

Таблиця 2.15 – Індеси міграційного руху населення за регіонами, відн. од.
за [108]

Регіони	Значення індексів	
	живонароджених	померлих
1	2	3
Міська та сільська місцевість		
Україна	1,108	1,082
Вінницький	1,174	1,154
Волинський	1,078	1,102
Дніпропетровський	1,11	1,096
Донецький	-	-
Житомирський	1,043	1,083
Закарпатський	1,229	1,115
Запорізький	1,037	1,026
Івано-Франківський	1,159	1,134
Київський	1,16	1,108
Кіровоградський	0,933	0,993
Луганський	-	-
Львівський	1,086	1,09
Миколаївський	1,047	1,125
Одеський	1,091	1,054
Полтавський	1,08	1,095
Рівненський	1,088	1,096
Сумський	1,01	1,043
Тернопільський	1,187	1,105
Харківський	1,111	1,066
Херсонський	1,036	1,058
Хмельницький	1,042	1,064
Черкаський	0,99	1,061
Чернівецький	1,251	1,09
Чернігівський	1,09	1,123
Міська місцевість		
Україна	1,121	1,101
Вінницький	1,13	1,231
Волинський	1,053	1,197
Дніпропетровський	1,108	1,101
Донецький	-	-
Житомирський	1,051	1,104
Закарпатський	1,145	1,166
Запорізький	1,059	1,061
Івано-Франківський	1,176	1,211
Київський	1,105	1,164
Кіровоградський	1,007	1,04
Луганський	-	-
Львівський	1,127	1,097
Миколаївський	1,074	1,144
Одеський	1,112	1,042
Полтавський	1,132	1,125

Продовження табл. 2.15

1	2	3
Рівненський	1,109	1,154
Сумський	1,032	1,036
Тернопільський	1,246	1,129
Харківський	1,133	1,056
Херсонський	1,059	1,093
Хмельницький	1,108	1,08
Черкаський	0,979	1,105
Чернівецький	1,383	1,112
Чернігівський	1,063	1,145
Сільська місцевість		
Україна	1,076	1,046
Вінницький	1,267	1,071
Волинський	1,107	0,989
Дніпропетровський	1,129	1,082
Донецький	-	-
Житомирський	1,029	1,055
Закарпатський	1,415	1,061
Запорізький	0,979	0,951
Івано-Франківський	1,131	1,044
Київський	1,221	1,034
Кіровоградський	0,785	0,931
Луганський	-	-
Львівський	0,993	1,072
Миколаївський	0,974	1,094
Одеський	1,04	1,079
Полтавський	1,002	1,051
Рівненський	1,061	1,02
Сумський	0,954	1,057
Тернопільський	1,089	1,078
Харківський	0,997	1,105
Херсонський	0,984	1,006
Хмельницький	0,936	1,043
Черкаський	1,004	1,008
Чернівецький	1,09	1,06
Чернігівський	1,137	1,09

Поряд з цим, знижується кількість живонароджених порівняно з минулим роком у міській місцевості тільки у Черкаському регіоні. В сільській місцевості спостерігається більше негативних процесів у сфері міграційного руху. Зокрема, знижується кількість живонароджених у звітному періоді порівняно з минулим у наступних регіонах: Запорізький, Кіровоградський, Львівський, Миколаївський, Сумський, Харківський, Херсонський, Хмельницький.

За всіма регіонами відбувається зростання рівня безробіття (табл. 2.16).

Таблиця 2.16 – Індекс рівня безробіття за регіонами, відн. од. за [108]

Регіони	Значення індексів		
	у віці 15 років і старше	у віці 15-70 років	працездатного віку
Україна	1,032	1,042	1,04
Вінницький	1,038	1,028	1,036
Волинський	1,024	1,016	1,016
Дніпропетровський	1,023	1,035	1,034
Донецький	1,034	1,034	1,032
Житомирський	1,028	1,028	1,027
Закарпатський	1,047	1,047	1,045
Запорізький	1,038	1,037	1,027
Івано-Франківський	1,024	1,036	1,022
Київський	1,043	1,043	1,043
Кіровоградський	1,039	1,039	1,038
Луганський	1,039	1,039	1,037
Львівський	1,027	1,013	1,026
Миколаївський	1,056	1,056	1,064
Одеський	1,014	1,028	1,027
Полтавський	1,033	1,033	1,041
Рівненський	1,022	1,032	1,04
Сумський	1,074	1,074	1,061
Тернопільський	1,035	1,035	1,034
Харківський	1,081	1,081	1,078
Херсонський	1,035	1,044	1,035
Хмельницький	1,041	1,04	1,038
Черкаський	1,063	1,063	1,061
Чернівецький	1,046	1,045	1,04
Чернігівський	1,042	1,042	1,049

Поряд з цим, спостерігаються неоднозначні тенденції щодо формування заробітної плати (табл. 2.17).

Таблиця 2.17 – Індекс зміни реальної заробітної плати за регіонами, відн. од. за [108]

Регіони	Значення індексу
1	2
Україна	1,016
Вінницький	1,042
Волинський	1,070
Дніпропетровський	1,050
Донецький	0,989

Продовження табл. 2.17

1	2
Житомирський	0,989
Закарпатський	0,972
Запорізький	1,067
Івано-Франківський	0,881
Київський	1,075
Кіровоградський	0,925
Луганський	0,936
Львівський	0,982
Миколаївський	1,053
Одеський	1,024
Полтавський	1,013
Рівненський	0,962
Сумський	0,933
Тернопільський	0,922
Харківський	1,030
Херсонський	1,002
Хмельницький	0,999
Черкаський	1,009
Чернівецький	0,952
Чернігівський	0,956

Тенденціями зростання відносно заробітної плати характеризувались регіони: Вінницький, Волинський, Дніпропетровський, Запорізький, Київський, Миколаївський, Одеський, Полтавський, Харківський, Херсонський, Черкаський.

До негативних тенденцій слід віднести зниження рівня заробітної плати у регіонах: Донецький, Житомирський, Закарпатський, Івано-Франківський, Кіровоградський, Луганський, Львівський, Рівненський, Сумський, Тернопільський, Хмельницький, Чернівецький, Чернігівський.

Динаміка реального доходу населення свідчить про його зростання у більшості регіонів, окрім Закарпатського, Кіровоградського, Одеського, Херсонського, Чернівецького (табл. 2.18).

Таблиця 2.18 – Індекс реального доходу населення за регіонами, відн. од. за [108]

Регіони	Індекс
1	2
Україна	1,029
Вінницький	1,050

Продовження табл. 2.18

1	2
Волинський	1,029
Дніпропетровський	1,030
Донецький	1,000
Житомирський	1,056
Закарпатський	0,991
Запорізький	1,017
Івано-Франківський	1,020
Київський	1,076
Кіровоградський	0,998
Луганський	1,009
Львівський	1,052
Миколаївський	1,063
Одеський	0,928
Полтавський	1,038
Рівненський	1,005
Сумський	1,037
Тернопільський	1,076
Харківський	1,042
Херсонський	0,988
Хмельницький	1,032
Черкаський	1,045
Чернівецький	0,995
Чернігівський	1,007

Слід зазначити, що за досліджений період відбувається зростання витрат населення у всіх регіонах, окрім Луганського (табл. 2.19). Причому, динаміка зростання витрат значно перевищує збільшення рівня заробітної плати.

Таблиця 2.19 – Індекс витрат населення за регіонами, відн. од. за [108]

Регіони	Індекс
1	2
Україна	3,390
Вінницький	3,591
Волинський	3,501
Дніпропетровський	4,021
Донецький	1,245
Житомирський	3,725
Закарпатський	3,942
Запорізький	3,705
Івано-Франківський	3,407
Київський	5,513
Кіровоградський	3,753
Луганський	0,957
Львівський	4,262

Продовження табл. 2.19

1	2
Миколаївський	3,499
Одеський	3,682
Полтавський	4,102
Рівненський	3,493
Сумський	3,775
Тернопільський	3,602
Харківський	3,594
Херсонський	3,771
Хмельницький	3,816
Черкаський	3,662
Чернівецький	3,882
Чернігівський	3,833

Для забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів впливає кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок (табл. 2.20).

Таблиця 2.20 – Кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок за регіонами [108]

Регіони	Кількість працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок		
	осіб	у %	
		до загальної кількості працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок	до базового періоду
1	2	3	4
Україна	78860	100,0	99,5
Вінницький	449	0,6	93,3
Волинський	127	0,2	62,9
Дніпропетровський	7679	9,7	96,8
Донецький	323	0,4	79,2
Житомирський	268	0,3	87,9
Закарпатський	510	0,6	93,1
Запорізький	3646	4,6	93,7
Івано-Франківський	458	0,6	94,8
Київський	1523	1,9	88,3

Продовження табл. 2.20

1	2	3	4
Кіровоградський	132	0,2	82,0
Луганський	209	0,3	97,7
Львівський	3916	5,0	94,2
Миколаївський	1770	2,2	119,4
Одеський	2159	2,7	94,9
Полтавський	516	0,7	82,6
Рівненський	253	0,3	81,1
Сумський	1148	1,5	125,7
Тернопільський	327	0,4	242,2
Харківський	11637	14,8	92,7
Херсонський	569	0,7	102,2
Хмельницький	233	0,3	62,5
Черкаський	462	0,6	95,3
Чернівецький	552	0,7	90,6
Чернігівський	510	0,6	98,5

У більшості регіонів відбувається скорочення кількості працівників, окрім Миколаївського, Сумського, Тернопільського, Херсонського. У цьому контексті слід вказати на скорочення витрат на проведення наукових досліджень і розробок у регіонах (табл. 2.21): Дніпропетровська; Донецька; Житомирська; Київська; Кіровоградська; Луганська; Одеська; Полтавська; Рівненська; Харківська.

Таблиця 2.21 – Витрати на проведення наукових досліджень і розробок за регіонами [108]

Регіони	Витрати на виконання наукових досліджень і розробок		
	млн.грн.	у %	
		до загального обсягу витрат на виконання наукових досліджень і розробок	до базового періоду
1	2	3	4
Україна	17022,4	100,0	98,7
Вінницька	50,8	0,3	128,2
Волинська	10,0	0,1	100,5
Дніпропетровська	1511,5	8,9	65,4
Донецька	22,3	0,1	68,6
Житомирська	26,1	0,2	99,0

Продовження табл. 2.21

1	2	3	4
---	---	---	---

Закарпатська	84,9	0,5	109,3
Запорізька	-	-	-
Івано-Франківська	51,0	0,3	121,1
Київська	355,4	2,1	85,1
Кіровоградська	21,0	0,1	84,4
Луганська	31,0	0,2	78,9
Львівська	494,4	2,9	106,2
Миколаївська	301,1	1,8	127,2
Одеська	317,4	1,9	92,7
Полтавська	37,6	0,2	84,2
Рівненська	13,8	0,1	78,3
Сумська	153,0	0,9	163,4
Тернопільська	35,8	0,2	123,0
Харківська	2558,3	15,0	89,3
Херсонська	81,6	0,5	113,0
Хмельницька	-	-	-
Черкаська	75,6	0,4	145,3
Чернівецька	112,1	0,7	106,0
Чернігівська	69,9	0,4	150,8

Узагальнюючим критерієм економічного розвитку регіонів є валовий регіональний продукт у розрахунку на одну особу (табл. 2.22).

Таблиця 2.22 – Індекс обсягу валового регіонального продукту у розрахунку на одну особу, відн. од. за [108]

Регіони	Індекс
1	2
Україна	5,121
Вінницький	4,558
Волинський	4,029
Дніпропетровський	1,836
Донецький	4,73
Житомирський	3,557
Закарпатський	4,538
Запорізький	3,673
Івано-Франківський	4,069
Київський	4,276
Кіровоградський	1,007
Луганський	4,774
Львівський	4,126
Миколаївський	3,954
Одеський	4,9
Полтавський	4,084
Рівненський	4,285

Продовження табл. 2.22

1	2
---	---

Сумський	4,722
Тернопільський	3,927
Харківський	4,525
Херсонський	4,809
Хмельницький	4,286
Черкаський	4,031
Чернівецький	5,186
Чернігівський	5,121

За досліджений період відбувається зростання обсягу валового регіонального продукту у розрахунку на одну особу за всіма регіонами.

Таким чином, у результаті дослідження визначені неоднозначні тенденції щодо впливу економічних чинників на формування інвестиційної привабливості земель регіонів [21]. Ці зміни характеризуються зниженням або хвилеподібними тенденціями основних показників функціонування сфер діяльності у більшості регіонів. У деяких регіонах відбуваються позитивні зрушення, які пов'язані із можливостями функціонування суб'єктів господарювання, забезпечення їх результативності діяльності.

Представлені чинники формують багаторівневу систему показників рівня забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів і надають можливості для розробки відповідного методу до оцінки.

2.3 Чинники містобудівного забезпечення, що впливають на формування інвестиційної привабливості земель регіонів

На інвестиційну привабливість земель регіонів впливають чинники містобудівного забезпечення. Формування представленого забезпечення визначається елементами, які представлені у Додатку Г, табл. Г.9., а саме рівні: фінансування робіт з планування територій; планування територій на державному рівні; розроблення та затвердження схем планування окремих частин території; планування територій на регіональному рівні; розроблення та затвердження схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів; реалізація схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів;

програма комплексного відновлення області; програма комплексного відновлення території територіальної громади (її частини); планування територій на місцевому рівні; комплексний план просторового розвитку території територіальної громади; генеральний план населеного пункту; план зонування територій; детальний план території; архітектурно-містобудівні ради; громадське обговорення проектів містобудівної документації на місцевому рівні; містобудівний кадастр; єдина державна електронна система у сфері будівництва; реєстр будівельної діяльності; електронний кабінет; портал електронної системи; містобудівний моніторинг; особливості регулювання земельних відносин при здійсненні містобудівної діяльності; регулювання забудови територій; особливості ліцензування будівельної діяльності; знесення самочинно збудованих об'єктів; прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів; технічна інвентаризація об'єкту нерухомого майна; державний архітектурно-будівельних контроль.

У контексті формування інвестиційної привабливості земель регіонів визначаються землі житлової та громадської забудови, які, зокрема, поділяються для: будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка); колективного житлового будівництва; будівництва і обслуговування багатоквартирного житлового будинку; будівництва і обслуговування будівель тимчасового проживання; будівництва індивідуальних гаражів; колективного гаражного будівництва; іншої житлової забудови; збереження та використання земель природно-заповідного фонду; будівництва і обслуговування паркінгів та автостоянок на землях житлової та громадської забудови; будівництва і обслуговування багатоквартирного житлового будинку з об'єктами торгово-розважальної та ринкової інфраструктури; будівництва та обслуговування будівель органів державної влади та місцевого самоврядування; будівництва та обслуговування будівель закладів освіти; будівництва та обслуговування будівель закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги; будівництва та обслуговування будівель громадських та релігійних організацій; будівництва та обслуговування будівель закладів культурно-просвітницького обслуговування; будівництва та обслуговування будівель екстериторіальних

організацій та органів; будівництва та обслуговування будівель торгівлі; будівництва та обслуговування об'єктів туристичної інфраструктури та закладів громадського харчування; будівництва та обслуговування будівель кредитно-фінансових установ; будівництва та обслуговування будівель ринкової інфраструктури (адміністративних будинків, офісних приміщень та інших будівель громадської забудови, які використовуються для здійснення підприємницької та іншої діяльності, пов'язаної з отриманням прибутку); будівництва та обслуговування будівель і споруд закладів науки; будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування; будівництва та обслуговування будівель закладів побутового обслуговування; розміщення та постійної діяльності органів і підрозділів ДСНС; будівництва та обслуговування інших будівель громадської забудови; для розміщення та експлуатації закладів з обслуговування відвідувачів об'єктів рекреаційного призначення [176].

Характеристика чинників, що характеризують рівень планування використання земель та їх охорони представлена у Додатку Г, табл. Г.10.

Для визначення інвестиційної привабливості земель оцінюється рівень забудови територій за регіонами (рис. 2.4).

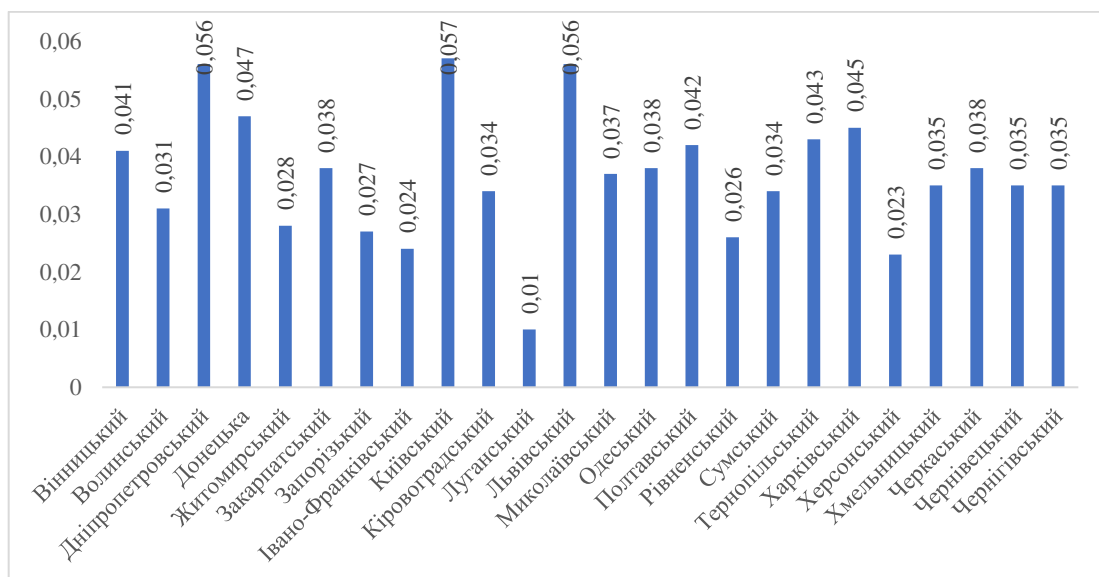

Рисунок 2.4 – Рівень забудови територій за регіонами, відн. од. (розроблено автором)

У результаті дослідження визначено низький рівень забудови територій на регіональному рівні. Найбільшими показниками характеризуються: Дніпропетровський регіон; Київський; Львівський. На низькому рівні визначаються регіони: Житомирський; Запорізький; Івано-Франківський; Луганський; Рівненський; Херсонський.

Для формування інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні характеризуються містобудівні чинники, які визначаються показниками функціонування будівельної сфери. Зокрема, індекс будівельної продукції за регіонами має хвилеподібні тенденції, де періоди зростання змінюються на падіння (табл. 2.23).

Таблиця 2.23 – Індекс будівельної продукції за регіонами, % за [108]

Регіони	Значення показника
1	2
Україна	102,8
Вінницький	92,4
Волинський	93,1
Дніпропетровський	85,8
Донецький	141,8
Житомирський	145,8
Закарпатський	130,7
Запорізький	103,2
Івано-Франківський	119,9
Київський	99,7
Кіровоградський	38,2
Луганський	104,2
Львівський	155,5
Миколаївський	77,9
Одеський	106,8
Полтавський	76,1
Рівненський	91,2
Сумський	80,8
Тернопільський	131,8
Харківський	105,4
Херсонський	131,7
Хмельницький	113,0
Черкаський	86,3
Чернівецький	169,7
Чернігівський	80,9

Тенденції зростання спостерігались у регіонах: Донецький, Житомирський, Закарпатський, Запорізький, Івано-Франківський, Луганський, Львівський, Одеський, Тернопільський, Харківський, Херсонський, Хмельницький, Чернівецький. Зниження індексу будівельної продукції спостерігаються у регіонах: Вінницький, Волинський, Дніпропетровський, Київський, Кіровоградський, Миколаївський, Полтавський, Рівненський, Сумський, Черкаський, Чернівецький, Чернігівський.

Індекси будівельної продукції за видами по регіонах представлено у таблиці 2.24.

Таблиця 2.24 – Індекси будівельної продукції за видами по регіонах, % за [108]

Регіони	Будівлі	У тому числі		Інженерні споруди
		житлові	нежитлові	
1	2	3	4	5
Україна	94,9	97,1	93,2	114,1
Вінницький	76,5	149,6	59,7	115,6
Волинський	170,1	117,8	216,6	33,7
Дніпропетровський	73,8	77,6	73,3	95,3
Донецький	72,9	635,8	58,3	160,7
Житомирський	146,1	90,8	231,4	145,3
Закарпатський	100,2	59,6	113,4	177,2
Запорізький	129,5	113,0	131,5	77,2
Івано-Франківський	98,5	85,9	118,8	156,7
Київський	116,8	233,9	76,3	69,9
Кіровоградський	45,6	117,3	36,9	24,3
Луганський	41,9	74,3	30,9	176,2
Львівський	87,3	95,6	77,9	353,6
Миколаївський	54,4	27,7	61,8	118,7
Одеський	92,1	89,8	95,5	125,2
Полтавський	61,6	103,4	51,5	84,8
Рівненський	102,2	138,6	95,0	68,3
Сумський	91,5	107,0	88,4	61,6
Тернопільський	137,6	119,2	287,1	106,5
Харківський	100,5	120,2	80,7	109,8
Херсонський	155,3	252,8	120,2	112,6
Хмельницький	105,5	66,6	156,7	115,7
Черкаський	77,6	78,0	76,9	106,5
Чернівецький	182,5	126,4	273,6	107,6
Чернігівський	97,0	72,9	162,1	45,2

За будівлями індекси будівельної продукції визначались зниженнями цього показника. Причому поглиблювали ці тенденції зниження індексу будівельної продукції за нежитловими будівлями. Поряд з цим, індекси будівельної продукції по інженерним спорудам у більшості регіонів характеризуються зростанням. Гальмували цей процес зниження індексу у Волинському, Дніпропетровському, Запорізькому, Київському, Кіровоградському, Полтавському, Рівненському, Сумському, Чернігівському регіонах.

Розподіл обсягів виробленої будівельної продукції за характером будівництва на регіональному рівні представлено у таблиці 2.25.

Таблиця 2.25 – Розподіл обсягів виробленої будівельної продукції за характером будівництва, % за [108]

Регіони	Нове будівництво	Ремонт (капітальний та поточний)	Реконструкція та технічне переоснащення
1	2	3	4
Україна	49,2	23,7	27,1
Вінницький	33,3	18,2	48,5
Волинський	76,0	19,2	4,8
Дніпропетровський	22,5	41,6	35,9
Донецький	17,2	12,7	70,1
Житомирський	35,4	11,7	52,9
Закарпатський	31,8	23,4	44,8
Запорізький	21,1	47,5	31,4
Івано-Франківський	42,5	21,5	36,0
Київський	40,0	22,6	37,4
Кіровоградський	15,2	63,8	21,0
Луганський	55,3	35,6	9,1
Львівський	74,5	14,8	10,7
Миколаївський	21,1	48,2	30,7
Одеський	67,3	29,8	2,9
Полтавський	42,2	32,8	25,0
Рівненський	37,6	49,2	13,2
Сумський	41,4	41,1	17,5
Тернопільський	76,6	22,6	0,8
Харківський	83,2	9,2	7,6
Херсонський	39,5	28,0	32,5
Хмельницький	19,7	74,3	6,0
Черкаський	73,8	10,6	15,6
Чернівецький	18,5	3,7	77,8
Чернігівський	21,5	10,0	68,5

За досліджений період у більшості регіонів спостерігається найбільша питома вага у нове будівництво. Поряд з цим, слід вказати на зростання значення реконструкції та технічного переоснащення. У деяких регіонах збільшується питома вага капітального та поточного ремонту. Представлені структурні трансформації свідчать про зміни у структурі розподілу обсягів виробленої продукції. Це обумовлено зростанням кризових явищ, де будівельні підприємства зосереджуються більше уваги на капітальному й поточну ремонті, реконструкції та технічному переоснащенні порівняно із новим будівництвом.

Індекс змін загальної площі житлових будівель на початок будівництва за видами представлений у таблиці 2.26.

Таблиця 2.26 – Індекс змін загальної площі житлових будівель на початок будівництва за видами, відн. од. за [108]

Регіони	Усього	У тому числі		
		будинки одноквартирні	будинки з двома та більше квартирами	гуртожитки
1	2	3	4	5
Україна	0,525	0,365	0,529	0,579
Вінницький	0,605	-	0,605	-
Волинський	2,37	-	2,372	-
Дніпропетровський	0,228	0,376	0,227	-
Донецький	-	-	-	-
Житомирський	0,615	-	-	-
Закарпатський	0,678	-	0,668	-
Запорізький	0,357	-	-	-
Івано-Франківський	0,836	-	0,818	-
Київський	0,67	-	0,692	-
Кіровоградський	0,081	-	-	-
Луганський	-	-	-	-
Львівський	0,914	-	0,92	-
Миколаївський	0,026	-	-	-
Одеський	0,229	0,368	0,228	-
Полтавський	0,444	1,039	0,435	-
Рівненський	1,129	0,249	1,218	-
Сумський	0,619	1,766	0,612	-
Тернопільський	0,801	0,926	0,795	-
Харківський	0,305	0,156	0,315	-
Херсонський	0,153	-	-	-
Хмельницький	0,597	0,876	0,594	-

Продовження табл. 2.26

1	2	3	4	5
Черкаський	0,691	0,266	0,721	-
Чернівецький	0,238	1,771	0,215	-
Чернігівський	0,642	-	0,632	-

Індекс змін загальної площі житлових будівель на початок будівництва свідчить про її зниження. Тенденціями зростання визначались Волинський та Рівненський регіони.

Поряд з цим, на недостатньому або, взагалі, низькому рівні сформовано інформаційно-аналітичне забезпечення за регіонами по будинкам одноквартирним та гуртожиткам. По будинкам з двома та більше квартирами за досліджений період тенденціями зростання характеризувались зміни у Волинському та Рівненському регіонах.

Індекс змін загальної площі нежитлових будівель на початок будівництва за видами представлений у таблиці 2.27.

За досліджений період спостерігається загальної площі нежитлових будівель на початок будівництва за видами за всіма регіонами, окрім Івано-Франківського. Слід вказати на низький рівень інформаційно-аналітичного забезпечення будівництва готелей, ресторанів та подібних будівель, будівель офісних, будівель транспорту та засобів зв'язку, будівель для публічних виступів, закладів освітнього, медичного та оздоровчого призначення. Поряд з цим, відбувається зниження загальної площі будівель промислових та складів у регіонах: Волинський, Дніпропетровський, Житомирський, Закарпатський, Кіровоградський, Львівський, Одеський, Полтавський, Рівненський, Сумський, Тернопільський, Хмельницький, Черкаський, Чернівецький.

Позитивними зрушеннями щодо зростання загальної площі будівель промислових та складів характеризувались регіони: Вінницький, Івано-Франківський, Київський. Негативними тенденціями щодо зниження загальної площі інших нежитлових будівель визначались регіони: Вінницький, Волинський, Дніпропетровський, Донецький, Житомирський, Закарпатський, Львівський,

Одеський, Полтавський, Рівненський, Тернопільський, Хмельницький, Чернівецький, Чернігівський.

Таблиця 2.27 – Індекс змін загальної площі нежитлових будівель на початок будівництва за видами, відн. од. за [108]

Регіони	Усього	У тому числі						
		готелі, ресторани та подібні будівлі	будівлі офісні	будівлі торго- вельні	будів- лі транс- порту та засоби в зв'язк у	будівлі промис- лові та склади	будівлі для публіч- них вис- тупів, закладів освіт- нього, медич- ного та оз- доров- чого призна- чення	Будівлі нежит- лові інші
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Україна	0,407	0,249	0,528	0,506	0,302	0,492	0,248	0,249
Він- ницький	0,67	-	0,639	1,048	-	1,409	-	0,103
Волин- ський	0,553	-	15,074	0,403	1,068	0,796	-	0,383
Дніпро- петровсь- кий	0,216	-	-	0,192	-	0,227	0,867	0,272
Доне- цький	-	-	-	-	-	-	-	0,201
Жито- мирсь- кий	0,345	-	-	0,281	-	0,124	-	0,183
Закар- патсь- кий	0,582	0,186	-	1,199	-	0,701	-	0,364
Запо- різь- кий	0,067	0,050	1,488	0,049	-	-	-	-
Івано- Фран- ків- ський	1,374	2,686	1,535	0,491	-	1,138	-	1,851
Київ- ський	0,918	-	0,782	1,026	-	1,036	0,16	0,782

Продовження табл. 2.27

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кіровоградський	0,687	-	-	-	-	0,538	-	1,759
Луганський	-	-	-	-	-	-	-	-
Львівський	0,358	0,127	1,884	0,535	-	0,365	-	0,047
Миколаївський	0,049	-	-	-	-	-	-	-
Одеський	0,166	0,102	0,053	0,984	-	0,056	-	0,278
Полтавський	0,593	-	-	2,346	-	0,451	-	0,172
Рівненський	0,363	-	-	0,512	-	0,463	-	0,673
Сумський	0,121	-	-	0,778	-	0,476	-	-
Тернопільський	0,289	-	-	1,101	-	0,47	-	0,05
Харківський	0,09	-	-	-	-	-	-	-
Херсонський	0,405	-	-	-	-	-	-	2,183
Хмельницький	0,453	-	-	0,145	1,578	0,538	-	0,754
Черкаський	0,318	-	-	0,652	-	0,341	-	-
Чернівецький	0,735	-	-	0,607	-	0,657	19,101	0,189
Чернігівський	0,235	-	-	0,256	-	-	-	0,207

Індекс змін кількості квартир у житлових будинках на початок будівництва за видами по регіонам представлено у таблиці 2.28.

Таблиця 2.28 – Індекс змін кількості квартир у житлових будинках на початок будівництва за видами по регіонам, відн. од. за [108]

Регіони	Усього	У тому числі	
		будинки одноквартирні	будинки з двома та більше квартирами
1	2	3	4
Україна	0,576	0,501	0,59
Вінницький	0,763	0,5	0,886
Волинський	1,471	0,72	2,026

Продовження табл. 2.28

1	2	3	4
Дніпропетровський	0,23	0,386	0,207
Донецький	0,033	0,091	-
Житомирський	0,641	0,623	0,647
Закарпатський	0,552	0,628	0,504
Запорізький	0,366	-	-
Івано-Франківський	0,804	0,66	0,869
Київський	0,708	0,444	0,769
Кіровоградський	0,215	-	-
Луганський	0,093	-	-
Львівський	1,017	0,633	1,096
Миколаївський	0,034	0,228	-
Одеський	0,257	0,331	0,25
Полтавський	0,309	0,423	0,288
Рівненський	1,305	0,722	1,72
Сумський	0,54	0,195	0,64
Тернопільський	0,718	0,576	0,744
Харківський	0,291	0,151	0,308
Херсонський	0,155	-	-
Хмельницький	0,671	0,738	0,664
Черкаський	0,789	0,548	0,826
Чернівецький	0,285	0,538	0,159
Чернігівський	0,555	0,341	0,576

У всіх регіонах відбувається скорочення кількості квартир в одноквартирних будинках. Зниження кількості квартир у будинках з двома та більше квартирами відбувається у регіонах: Вінницький, Дніпропетровський, Житомирський, Закарпатський, Івано-Франківський, Київський, Одеський, Полтавський, Сумський, Тернопільський, Харківський, Хмельницький, Черкаський, Чернівецький, Чернігівський.

Індекс змін загальної площі житлових будівель, прийнятих в експлуатацію, за видами по регіонах представлено в таблиці 2.29.

За досліджений період відбувається скорочення загальної площі житлових будівель, прийнятих в експлуатацію у більшості регіонів. Лише у Вінницькому, Полтавському та Чернігівському регіонах спостерігались позитивні зрушення. У структурі загальної площі зростанням характеризувались регіони: Житомирський; Одеський; Сумський; Тернопільський; Херсонський; Черкаський; Чернівецький.

Таблиця 2.29 – Індекс змін загальної площі житлових будівель, прийнятих в експлуатацію, за видами по регіонах, відн, од. за [108]

Регіони	Усього	У тому числі у будівлях					
		одноквартирних		з двома та більше квартирами		гуртожитках	
		м ² загальної площі	у % до загального обсягу в регіоні	м ² загальної площі	у % до загального обсягу в регіоні	м ² загальної площі	у % до загального обсягу в регіоні
1	2	3	4	5	6	7	8
Україна	0,622	0,64	1,029	0,613	0,985	0,204	0,333
Вінницький	1,106	-	-	-	-	-	-
Волинський	0,805	-	-	-	-	-	-
Дніпропетровський	0,486	-	-	-	-	-	-
Донецький	0,077	-	-	-	-	-	-
Житомирський	0,601	0,754	1,256	0,445	0,74	-	-
Закарпатський	0,743	0,708	0,951	0,857	1,155	-	-
Запорізький	0,311	-	-	-	-	-	-
Івано-Франківський	0,969	0,701	0,724	1,317	1,359	-	-
Київський	0,714	-	-	-	-	-	-
Кіровоградський	0,616	-	-	-	-	-	-
Луганський	0,106	0,106	1,0	-	-	-	-
Львівський	0,595	-	-	-	-	-	-
Миколаївський	0,596	0,174	0,292	0,999	1,677	-	-
Одеський	0,668	0,745	1,113	0,649	0,971	-	-
Полтавський	1,479	-	-	-	-	-	-
Рівненський	0,902	0,846	0,939	1,055	1,168	-	-
Сумський	0,353	0,557	1,58	0,235	0,664	-	-
Тернопільський	0,354	0,687	1,939	0,204	0,576	-	-
Харківський	0,071	-	-	-	-	-	-

Продовження табл. 2.29

1	2	3	4	5	6	7	8
Херсонський	0,085	0,115	1,361	-	-	-	-
Хмельницький	0,827	-	-	-	-	-	-
Черкаський	0,534	0,664	1,242	0,441	0,827	-	-
Чернівецький	0,591	0,604	1,023	0,559	0,946	-	-
Чернігівський	1,07	0,859	0,804	1,17	1,093	-	-

Поряд з цим, на низькому рівні визначалось формування інформаційно-аналітичне забезпечення щодо змін загальної площі житлових будівель з двома або більше квартирами та у гуртожиках.

Індекс змін загальної площі нежитлових будівель, прийнятих в експлуатацію, за видами по регіонах представлено у таблиці 2.30.

Таблиця 2.30 – Індекс змін загальної площі нежитлових будівель, прийнятих в експлуатацію, за видами по регіонах, відн. од. [108]

Регіони	Усього	У тому числі						
		готелі, ресторани та подібні будівлі	будівлі офісні	будівлі торго- вельні	будівлі транс- порту та засобів зв'язку	будівлі промис- лові та склади	будівлі для публічних виступів, закладів освітнього, медичного та оздо- ровчого призна- чення	будівлі нежит- лові інші
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Україна	0,504	0,813	0,766	0,287	0,546	0,612	1,07	0,423
Вінницький	0,342	-	0,363	0,225	-	0,376	1,137	0,357
Волинський	0,338	-	0,8	0,573	1,006	0,459	-	0,195
Дніпропетровський	0,232	-	0,584	0,401	-	0,181	-	-
Донецький	0,117	-	-	-	-	-	-	-

Продовження табл. 2.30

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Житомирський	0,32	-	-	0,259	-	0,271	0,519	0,346
Закарпатський	0,576	0,652	-	0,633	-	0,598	0,353	0,295
Запорізький	0,152	-	1,412	0,117	-	-	-	0,096
Івано-Франківський	0,711	4,765	-	0,459	1,027	0,832	-	1,716
Київський	0,694	-	1,346	0,334	-	0,994	0,774	0,58
Кіровоградський	0,884	-	-	-	-	1,148	-	1,076
Луганський	-	-	-	-	-	-	-	-
Львівський	0,723	0,501	1,022	1,184	0,189	0,583	0,549	0,387
Миколаївський	-	-	-	-	-	-	-	-
Одеський	0,398	2,231	0,243	0,143	-	-	0,111	-
Полтавський	0,788	-	0,325	1,197	-	0,379	-	1,25
Рівненський	1,204	-	-	1,225	-	1,755	-	1,078
Сумський	0,502	-	-	-	-	0,546	-	0,951
Тернопільський	0,473	-	-	0,328	-	0,27	0,281	0,621
Харківський	0,103	-	-	-	-	0,597	-	-
Херсонський	-	-	-	-	-	-	-	-
Хмельницький	0,474	-	0,306	0,42	-	0,599	-	0,398
Черкаський	0,578	-	-	0,392	-	0,634	-	0,486
Чернівецький	0,418	-	-	0,685	-	0,172	-	0,436
Чернігівський	0,831	-	-	1,245	-	0,589	-	0,941

Значення індексу змін загальної площі нежитлових будівель, прийнятих в експлуатацію, за видами свідчить про негативні тенденції у цій сфері у більшості

регіонів, окрім Рівненського. На низькому рівні формування інформаційно-аналітичного забезпечення щодо загальної площі нежитлових будівель визначались тенденції у більшості регіонах у готелях, ресторанах та подібних будівлях, будівлях транспорту та засобів зв'язку, будівлях для публічних виступів, закладів освітнього, медичного та оздоровчого призначення. Крім того, зниженням загальної площі, прийнятої в експлуатацію характеризувались офісні будівлі у регіонах: Вінницький, Волинський, Дніпропетровський, Одеський, Полтавський, Хмельницький. Подібними тенденціями визначались торгівельні будівлі за регіонами: Вінницький, Волинський, Дніпропетровський, Житомирський, Закарпатський, Запорізький, Івано-Франківський, Київський, Одеський, Тернопільський, Хмельницький, Черкаський, Чернівецький. Гальмували цей процеси зростання загальної площі торгівельних будівель прийнятої в експлуатацію за Львівським, Полтавським, Рівненським, Чернігівським регіонами.

У більшості регіонів спостерігається також зниження загальної площі промислових будівель і складів, прийнятої в експлуатацію. Скорочення загальної площі інших нежитлових будівель відбувалось у регіонах: Вінницький, Волинський, Житомирський, Закарпатський, Запорізький; Київський, Львівський, Сумський, Тернопільський, Хмельницький, Черкаський, Чернівецький, Чернігівський.

Індекс змін кількості квартир, прийнятих в експлуатацію за видами по регіонах представлено у таблиці 2.31.

У більшості регіонів відбувається скорочення кількості квартир, прийнятих у експлуатацію за більшістю регіонів, що свідчить про зниження можливостей будівництва та напрямів формування інвестиційної привабливості земель регіонів.

Таким чином, у результаті дослідження виокремлені містобудівні чинники, що впливають на інвестиційну привабливість земель регіонів [22]. Встановлено, що за останні роки відбувається зниження основних показників функціонування будівельної сфери, що негативно впливають на забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

Таблиця 2.31 – Індекс змін кількості квартир, прийнятих в експлуатацію за видами по регіонах, відн. од. за [108]

Регіони	Кількість квартир			Загальна площа		
	усього	у тому числі		усього	у тому числі / <i>including</i>	
		будинки одно- квартирні	будинки з двома та більше квартирами		будинки одно- квартирні	будинки з двома та більше квартирами
1	2	3	4	5	6	7
Україна	0,61	0,646	0,602	0,623	0,64	0,613
Вінницький	1,235	0,677	1,447	-	-	-
Волинський	0,918	0,775	1,070	-	-	-
Дніпропетровський	0,473	0,598	0,441	-	-	-
Донецький	0,092	-	-	0,077	-	-
Житомирський	0,598	0,797	0,508	0,601	0,754	0,445
Закарпатський	0,788	0,711	0,885	0,743	0,708	0,857
Запорізький	0,309	-	-	-	-	-
Івано- Франківський	0,97	0,74	1,061	0,969	0,701	1,317
Київський	0,749	0,663	0,776	-	-	-
Кіровоградський	0,551	-	-	0,616	-	-
Луганський	0,057	0,057	-	0,106	0,106	-
Львівський	0,592	0,662	0,575	-	-	-
Миколаївський	0,603	0,198	0,774	0,596	0,174	0,999
Одеський	0,651	0,774	0,641	0,668	0,745	0,649
Полтавський	1,623	0,741	2,103	-	-	-
Рівненський	0,911	0,863	0,961	0,902	0,846	1,055
Сумський	0,306	0,532	0,246	0,353	0,557	0,235
Тернопільський	0,259	0,639	0,202	0,354	0,687	0,204
Харківський	0,045	-	-	-	-	-
Херсонський	0,073	0,142	-	0,085	0,115	-
Хмельницький	0,911	0,752	0,938	-	-	-
Черкаський	0,477	0,626	0,435	0,534	0,664	0,441
Чернівецький	0,629	0,633	0,626	0,591	0,604	0,559
Чернігівський	1,016	0,787	1,067	1,07	0,859	1,17

Слід вказати на забудовані землі, які визначаються їх використанням від 1 до 5,7%, що характеризується тенденціями до зниження у більшості регіонів. Містобудівні чинники формують багаторівневу систему показників для розробки та реалізації кількісної основи методу до оцінки рівня забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

2.4 Характеристика напрямів та особливостей формування й використання екологічних чинників, що впливають на інвестиційну привабливість земель регіонів

Характеристика напрямів та особливостей формування й використання екологічних чинників, що впливають на інвестиційну привабливість земель регіонів здійснюється відповідно кількісних показників, які визначаються Державною службою статистики України. Зокрема, індекс утворення відходів за регіонами визначався хвилеподібними тенденціями (табл. 2.32). У деяких регіонах відбувалось зростання представленого показника: Дніпропетровський; Донецький; Запорізький; Київський; Львівський; Миколаївський; Полтавський; Рівненський.

Таблиця 2.32 – Індекс утворення відходів за регіонами, відн. од. за [108]

Регіони	Значення індексу
Україна	1,047
Вінницький	0,575
Волинський	0,943
Дніпропетровський	1,227
Донецький	1,022
Житомирський	0,837
Закарпатський	0,947
Запорізький	1,024
Івано-Франківський	0,578
Київський	1,523
Кіровоградський	0,013
Луганський	0,586
Львівський	1,525
Миколаївський	1,075
Одеський	0,714
Полтавський	1,006
Рівненський	1,705
Сумський	0,843
Тернопільський	0,263
Харківський	0,849
Херсонський	0,242
Хмельницький	0,556
Черкаський	0,893
Чернівецький	0,655
Чернігівський	0,716

Поряд з цим, спостерігається гальмування цього процесу за регіонами: Вінницький, Волинський, Житомирський, Закарпатський, Івано-Франківський, Кіровоградський, Луганський, Одеський, Сумський, Тернопільський, Харківський, Херсонський, Хмельницький, Черкаський, Чернівецький, Чернігівський.

Значення індексу утилізованих відходів за регіонами визначені у таблиці 2.33.

Таблиця 2.33 – Індекс утилізованих відходів за регіонами, відн. од. за [108]

Регіони	Значення індексу
Україна	0,931
Вінницький	0,685
Волинський	0,978
Дніпропетровський	0,963
Донецький	0,863
Житомирський	0,627
Закарпатський	1,500
Запорізький	0,92
Івано-Франківський	0,604
Київський	1,876
Кіровоградський	0,046
Луганський	0,941
Львівський	1,230
Миколаївський	1,443
Одеський	0,739
Полтавський	0,671
Рівненський	0,382
Сумський	0,889
Тернопільський	0,243
Харківський	1,272
Херсонський	0,851
Хмельницький	1,021
Черкаський	0,908
Чернівецький	0,705
Чернігівський	1,058

Встановлено, що у більшості регіонів відбувається скорочення цього індексу, що негативно впливає на екологічні параметри інвестиційної привабливості земель: Вінницький; Волинський; Дніпропетровський; Донецький; Житомирський; Запорізький; Івано-Франківський; Кіровоградський; Луганський; Одеський; Полтавський; Рівненський; Сумський; Тернопільський; Херсонський; Черкаський; Чернівецький. У окремих регіонах спостерігається зростання утилізованих

відходів: Закарпатський; Київський; Львівський; Миколаївський; Харківський; Хмельницький; Чернігівський.

Значення індексу капітальних інвестицій на охорону природного навколишнього середовища за регіонами представлені у таблиці 2.34.

Таблиця 2.34 – Індекс капітальних інвестицій на охорону природного навколишнього середовища за регіонами, відн. од. за [108]

Регіони	Значення індексу
Україна	2,198
Вінницький	6,205
Волинський	11,052
Дніпропетровський	5,100
Донецький	2,110
Житомирський	16,839
Закарпатський	3,123
Запорізький	2,796
Івано-Франківський	2,995
Київський	0,153
Кіровоградський	5,452
Луганський	0,135
Львівський	1,126
Миколаївський	9,912
Одеський	3,506
Полтавський	2,707
Рівненський	1,098
Сумський	5,818
Тернопільський	8,670
Харківський	4,003
Херсонський	1,385
Хмельницький	6,000
Черкаський	1,471
Чернівецький	20,716
Чернігівський	0,954

Для забезпечення заходів на охорону природного навколишнього середовища спостерігається зростання обсягів капітальних інвестицій у регіонах: Вінницький, Волинський, Дніпропетровський, Донецький, Житомирський, Закарпатський, Запорізький, Івано-Франківський, Кіровоградський, Львівський, Миколаївський, Одеський, Полтавський, Рівненський, Сумський, Тернопільський,, Харківський, Херсонський, Хмельницький, Черкаський, Чернівецький.

Знижуються обсяги капітальних інвестицій у регіонах: Київський, Луганський, Чернігівський.

За досліджений період у всіх регіонах (окрім Луганського) відбувається зростання обсягів поточних інвестицій на охорону природного навколишнього середовища (табл. 2.35).

Таблиця 2.35 – Індекс поточних інвестицій на охорону природного навколишнього середовища за регіонами, відн. од. за [108]

Регіони	Значення індексу
Україна	2,005
Вінницький	1,815
Волинський	4,381
Дніпропетровський	2,292
Донецький	1,071
Житомирський	3,358
Закарпатський	6,103
Запорізький	1,992
Івано-Франківський	2,878
Київський	2,748
Кіровоградський	2,549
Луганський	0,445
Львівський	2,626
Миколаївський	2,212
Одеський	3,043
Полтавський	1,690
Рівненський	1,953
Сумський	3,519
Тернопільський	1,984
Харківський	1,780
Херсонський	2,876
Хмельницький	2,170
Черкаський	1,669
Чернівецький	2,903
Чернігівський	2,344

На інвестиційну привабливість земель регіонів впливають напрями формування реалізованої лісової продукції в межах України (табл. 2.36).

За досліджений період спостерігається зростання кількості реалізованої лісової продукції за регіонами: Вінницький, Волинський, Кіровоградський, Львівський, Миколаївський, Одеський, Тернопільський, Хмельницький, Чернівецький, Чернігівський. Поряд з цим, у більшості регіонах відбувається

зниження цього показника: Дніпропетровський, Донецький, Житомирський, Закарпатський, Запорізький, Івано-Франківський, Київський, Луганський, Полтавський, Рівненський, Сумський, Харківський, Херсонський, Черкаський.

Таблиця 2.36 – Індекси реалізації лісової продукції в межах України за регіонами, відн. од. за [108]

Регіони	Індекси		
	кількості реалізованої лісової продукції	вартості реалізованої лісової продукції	середньої ціни реалізації одиниці лісової продукції
1	2	3	4
Україна	0,851	1,054	1,239
Вінницький	1,031	1,273	1,235
Волинський	1,015	1,195	1,177
Дніпропетровський	0,908	1,374	1,512
Донецький	0,344	0,539	1,574
Житомирський	0,860	1,031	1,199
Закарпатський	0,889	1,256	1,413
Запорізький	0,131	0,164	1,249
Івано-Франківський	0,968	1,258	1,300
Київський	0,725	0,834	1,149
Кіровоградський	1,176	1,165	0,991
Луганський	0,141	0,149	1,053
Львівський	1,073	1,350	1,258
Миколаївський	1,400	2,194	1,576
Одеський	1,260	1,668	1,323
Полтавський	0,847	1,110	1,310
Рівненський	0,881	1,016	1,154
Сумський	0,776	0,941	1,213
Тернопільський	1,090	1,518	1,392
Харківський	0,452	0,610	1,351
Херсонський	0,177	0,206	1,161
Хмельницький	1,031	1,243	1,205
Черкаський	0,723	0,921	1,101
Чернівецький	1,080	1,120	1,212
Чернігівський	1,126	1,211	1,228

За досліджений період відбувається зростання вартості реалізованої лісової продукції у більшості регіонів, що обумовлено як зовнішніми, так і внутрішніми тенденціями. Середні ціни реалізації одиниці лісової продукції у всіх регіонах, окрім Кіровоградського, збільшились. Поряд з цим, знижуються площі відтворених

лісів за всіма регіонами, що негативно впливає на формування інвестиційної привабливості земель (табл. 2.37).

Таблиця 2.37 – Індекс площі відтворених лісів за регіонами, відн. од. за [108]

Регіони	Значення індексу
Україна	0,747
Вінницький	0,895
Волинський	0,535
Дніпропетровський	0,920
Донецький	-
Житомирський	0,911
Закарпатський	0,677
Запорізький	-
Івано-Франківський	0,778
Київський	0,546
Кіровоградський	0,695
Луганський	-
Львівський	0,972
Миколаївський	0,961
Одеський	0,390
Полтавський	0,965
Рівненський	0,855
Сумський	0,851
Тернопільський	0,532
Харківський	0,802
Херсонський	-
Хмельницький	0,734
Черкаський	0,690
Чернівецький	0,912
Чернігівський	0,923

Динаміка добування водних біоресурсів за видами та регіонами представлена у таблиці 2.38.

Зокрема, обсяг водних біоресурсів скоротився у регіонах: Вінницький, Дніпропетровський, Донецький, Житомирський, Закарпатський, Запорізький, Івано-Франківський, Київський, Львівський, Миколаївський, Одеський, Полтавський, Рівненський, Сумський, Харківський, Черкаський, Чернівецький, Чернігівський.

Поряд з цим, відбувається зростання середньої ціни добутих водних біоресурсів у всіх регіонах, що значить про збільшення значення цих ресурсів.

Таблиця 2.38 – Добування водних біоресурсів за видами та регіонами за [108]

(початок)

Регіони	Водні біоресурси			
	обсяг добутих водних біоресурсів, т.		середня ціна добутих водних біоресурсів, грн. за 1 т.	
	2022 р.	2022 р. у % до 2021 р.	2022 р.	2022 р. у % до 2021 р.
1	2	3	4	5
Україна	31597,1	45,2	27527,0	174,7
Вінницький	1189,2	89,8	37044,0	119,8
Волинський	576,8	111,6	70072,4	141,7
Дніпропетровський	686,0	19,1	34477,7	338,6
Донецький	67,5	3,4	39257,6	169,7
Житомирський	319,6	67,4	50426,8	137,4
Закарпатський	133,3	64,1	96855,2	139,0
Запорізький	102,4	3,1	16495,6	127,6
Івано-Франківський	470,6	83,6	73682,5	135,1
Київський	1655,0	77,5	44132,7	167,0
Кіровоградський	1543,8	112,2	26474,1	177,1
Луганський	–	–	–	–
Львівський	1031,1	99,4	79335,0	116,3
Миколаївський	9403,9	37,8	14229,6	156,7
Одеський	3035,6	29,0	9425,3	108,7
Полтавський	1688,2	96,6	11878,1	114,2
Рівненський	302,2	64,2	64412,4	128,2
Сумський	655,1	58,2	51464,5	131,9
Тернопільський	364,2	104,3	49384,1	140,9
Харківський	606,1	84,3	47911,6	159,9
Херсонський	-	-	-	-
Хмельницький	1318,8	244,5	40738,0	114,4
Черкаський	5789,4	83,8	20819,7	109,9
Чернівецький	523,7	64,8	69674,8	109,3
Чернігівський	68,0	55,5	44786,2	129,6

Динаміка обсягу добування риби за досліджений період скорочувалася у регіонах: Вінницький, Дніпропетровський, Житомирський, Закарпатський, Запорізький, Івано-Франківський, Львівський, Миколаївський, Одеський, Полтавський, Рівненський, Сумський, Харківський, Черкаський, Чернівецький, Чернігівський. Аналогічно, відбувається зростання цін на рибу, окрім Одеського регіону.

Таблиця 2.38 – Добування водних біоресурсів за видами та регіонами за [108]

(продовження)

Регіони	Риба			
	обсяг добутих водних біоресурсів, т.		середня ціна добутих водних біоресурсів, грн за 1 т.	
	2022 р.	2022 р. у % до 2021 р.	2022 р.	2022 р. у % до 2021 р.
Україна	22536,1	53,9	33296,0	159,1
Вінницький	1189,2	89,8	37044,0	119,8
Волинський	576,8	111,6	70072,4	141,7
Дніпропетровський	686,0	19,1	34477,7	339,2
Донецький	-	-	-	-
Житомирський	319,6	67,4	50426,8	137,4
Закарпатський	133,3	64,1	96855,2	139,0
Запорізький	102,4	3,1	16495,6	128,1
Івано-Франківський	470,6	83,6	73682,5	135,1
Київський	-	-	-	-
Кіровоградський	1543,8	112,2	26474,1	177,2
Луганський	-	-	-	-
Львівський	1031,1	99,4	79335,0	116,3
Миколаївський	375,4	15,3	41264,9	337,3
Одеський	3006,9	42,9	9349,8	92,9
Полтавський	1688,2	96,6	11878,1	114,2
Рівненський	302,2	64,2	64412,4	128,3
Сумський	655,1	58,2	51464,5	131,9
Тернопільський	364,2	104,3	49384,1	140,9
Харківський	606,1	84,4	47911,6	159,9
Херсонський	-	-	-	-
Хмельницький	1318,8	244,5	40738,0	114,4
Черкаський	5786,6	83,8	20805,7	109,8
Чернівецький	523,7	64,8	69674,8	109,3
Чернігівський	68,0	55,5	44786,2	129,6

На жаль по іншим біоресурсами спостерігається низький рівень інформаційно-аналітичного забезпечення, що негативно впливає на формування екологічної складової інвестиційної привабливості земель регіонів.

На формування інвестиційної привабливості земель регіонів впливають екологічні чинники, що мають якісні параметри та базуються на відповідному нормативно-правовому забезпеченні (Додаток Г, табл. Г.11).

Таблиця 2.38 – Добування водних біоресурсів за видами та регіонами за [108]

(закінчення)

Регіони	Інші види біоресурсів			
	обсяг добутих водних біоресурсів, т.		середня ціна добутих водних біоресурсів, грн за 1 т.	
	2022 р.	2022 р. у % до 2021 р.	2022 р.	2022 р. у % до 2021 р.
Україна	9061,0	32,3	13178,4	163,4
Вінницький	–	–	–	–
Волинський	–	–	–	–
Дніпропетровський	–	–	–	–
Донецький	–	–	–	–
Житомирський	–	–	–	–
Закарпатський	–	–	–	–
Запорізький	–	–	–	–
Івано-Франківський	–	–	–	–
Київський	–	–	–	–
Кіровоградський	–	–	–	–
Луганський	–	–	–	–
Львівський	–	–	–	–
Миколаївський	9028,4	40,3	13105,3	150,1
Одеський	28,7	0,8	17336,1	296,3
Полтавський	–	–	–	–
Рівненський	–	–	–	–
Сумський	–	–	–	–
Тернопільський	–	–	–	–
Харківський	–	–	–	–
Херсонський	–	–	–	–
Хмельницький	–	–	–	–
Черкаський	2,8	73,7	49791,1	189,2
Чернівецький	–	–	–	–
Чернігівський	–	–	–	–

У результаті дослідження визначені екологічні чинники, що впливають на формування ІІІ земель регіонів, а саме рівні:

- створення та реалізації державних цільових та інших екологічних програм;
- забезпечення освіти і виховання в галузі охорони навколишнього природного середовища;
- проведення наукових досліджень у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- забезпечення екологічних прав і обов'язків громадян;

- формування та реалізації стейкхолдерних відносин у сфері забезпечення екологічної безпеки;
- формування та функціонування органів управління у системі забезпечення екологічної безпеки;
- формування та реалізації моніторингу навколишнього природного середовища;
- формування та використання кадастрів природних ресурсів;
- формування та здійснення державного обліку об'єктів, що шкідливо впливають на стан навколишнього природного середовища;
- інформаційного забезпечення про стан навколишнього природного середовища;
- нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища;
- забезпечення контролю і нагляду у галузі охорони навколишнього природного середовища;
- регулювання використання природних ресурсів;
- формування та використання економічного механізму забезпечення охорони навколишнього природного середовища;
- формування та реалізації заходів щодо забезпечення екологічної безпеки;
- забезпечення особливої охорони природних територій та об'єктів;
- попередження та протидії надзвичайним екологічним ситуаціям;
- вирішення спорів у галузі охорони навколишнього природного середовища;
- відповідальності за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища;
- міжнародних відносин у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- стейкхолдерних відносин щодо формування, збереження та використання екомережі;
- застосування засобів забезпечення формування, збереження та раціонального використання екомережі;

- забезпечення інформування оцінки впливу на довкілля;
- формування повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації;
- громадського обговорення;
- врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності;
- забезпечення післяпроектного моніторингу;
- оцінки трансграничного впливу на довкілля;
- відповідальності за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля;
- проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля.

Визначені землі природно-заповідного фонду, які зокрема поділяються для збереження та використання:

- біосферних заповідників;
- природних заповідників;
- національних природних парків;
- ботанічних садів;
- зоологічних парків;
- дендрологічних парків;
- парків-пам'яток садово-паркового мистецтва;
- заказників;
- заповідних урочищ;
- пам'яток природи;
- регіональних ландшафтних парків [176].

Базуючись на розробці [38], визначено інтегральний показник рівня використання земель об'єктів природно-заповідного фонду (табл. 2.39).

У результаті оцінки інтегрального показника рівня використання земель об'єктів природно-заповідного фонду визначено зниження їх використання у всіх регіонах, що негативно впливає на формування інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні.

Таблиця 2.39 – Результати оцінки інтегрального показника рівня використання земель об'єктів природно-заповідного фонду, відн. од. за даними [38]

Регіони	Значення інтегрального показника
Вінницький	2,576
Волинський	2,605
Дніпропетровський	2,593
Донецький	2,580
Житомирський	2,591
Закарпатський	2,605
Запорізький	2,584
Івано-Франківський	2,607
Київський	2,598
Кіровоградський	2,586
Луганський	2,590
Львівський	2,594
Миколаївський	2,578
Одеський	2,588
Полтавський	2,591
Рівненський	2,611
Сумський	2,597
Тернопільський	2,598
Харківський	2,575
Херсонський	2,595
Хмельницький	2,613
Черкаський	2,583
Чернівецький	2,604
Чернігівський	2,600

Землі оздоровчого призначення зокрема поділяються для: будівництва і обслуговування санаторно-оздоровчих закладів; розробки родовищ природних лікувальних ресурсів; інших оздоровчих цілей; збереження та використання земель природно-заповідного фонду [176].

Землі рекреаційного призначення зокрема поділяються для: будівництва та обслуговування об'єктів фізичної культури і спорту; будівництва та обслуговування об'єктів рекреаційного призначення; індивідуального дачного будівництва; колективного дачного будівництва; збереження та використання земель природно-заповідного фонду [176].

Землі історико-культурного призначення зокрема поділяються для: забезпечення охорони об'єктів культурної спадщини; розміщення та

обслуговування музейних закладів; іншого історико-культурного призначення [176].

Землі лісогосподарського призначення зокрема поділяються для: ведення лісового господарства і пов'язаних з ним послуг; іншого лісогосподарського призначення; збереження та використання земель природно-заповідного фонду [176].

Лісистість регіонів представлена в таблиці 2.40.

Таблиця 2.40 – Лісистість регіонів за даними [110]

Регіони	Площа вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок, тис. га	Лісистість, %	
		за загальною площею	за площею суші
1	2	3	4
Вінницький	346,5	13,1	13,3
Волинський	624,6	31,0	31,7
Дніпропетровський	179,2	5,6	5,9
Донецький	184,1	6,9	7,1
Житомирський	1001,6	33,6	34,1
Закарпатський	656,7	51,4	52,2
Запорізький	101,0	3,7	4,0
Івано-Франківський	571,0	41,0	41,7
Київський	624,1	22,2	23,7
Кіровоградський	164,5	6,7	6,9
Луганський	292,4	11,0	11,1
Львівський	621,2	28,5	29,0
Миколаївський	98,2	4,0	4,2
Одеський	203,9	6,1	6,5
Полтавський	247,4	8,6	9,1
Рівненський	729,3	36,4	37,2
Сумський	425,0	17,8	18,1
Тернопільський	183,2	13,3	13,4
Харківський	378,3	12,0	12,3
Херсонський	116,3	4,1	4,8
Хмельницький	265,1	12,8	13,1
Черкаський	315,1	15,1	16,1
Чернівецький	236,7	29,2	29,9
Чернігівський	665,7	20,9	21,3

Рівень лісистості за загальною площею найбільшу питому вагу складають регіони: Волинський, Житомирський, Закарпатський, Івано-Франківський, Рівненський. Поряд з цим, низьку питому вагу мають: Дніпропетровський,

Донецький, Запорізький, Кіровоградський, Миколаївський, Одеський, Полтавський, Херсонський регіони.

Визначено, що відтворення лісів у 2022 р. проведено на площі 32,3 тис. га, що становить 108,6 % до завдання, в тому числі висівання і садіння лісу – 24,0 тис. га (119,6 % до завдання), з яких 1,8 тис. га лісорозведення (73,1 % до завдання) та 8,3 тис. га природного поновлення, що становить 25,8 % від обсягу відтворення лісів [110].

За 2022 р. в лісах галузі ліквідовано 1012 пожеж на площі 15,7 тис. га, що у 1,5 рази більше від кількості та у 54 рази від площі загорянь за попередній рік. Середня площа однієї пожежі зросла у 35 разів та становила 15,5 га, а збитки склали 439 млн гривень. У 27 відсотків випадків до гасіння пожеж залучалися сили та засоби ДСНС. У 202 випадках площа загоряння перевищила 5 га. Загальна площа всіх великих пожеж з початку року склала 14,4 тис. га, у т.ч. верхових – 1,2 тис. гектарів [110].

Загальна площа всихання станом на 01.01.2022 р. становила 221 тис. га, зафіксовано нових осередків 148 тис. га, ліквідовано 167 тис. га, залишок на 31.12.2022 р. становить 202 тис. га, з яких: сосна звичайна – 79 тис. га, дуб звичайний – 62 тис. га, ялина європейська – 13 тис. га та інші породи – 48 тис. гектарів. За 2022 рік зафіксовано насаджень, пошкоджених внаслідок стихійних явищ, а саме вітровалів та буреломів, на площі 17,3 тис. га загальною масою 524,5 тис. куб. м, в тому числі на землях природно-заповідного фонду 750 га масою 26,4 тис. куб. метрів. Ліквідовано наслідків стихійних явищ на загальній площі 14,9 тис. га, заготовлено 466,8 тис. куб. м деревини, що становить 86 % по площі та 89 % по масі відповідно до загального об'єму. Найбільше постраждали від стихійних явищ насадження підприємств Закарпатського – 4,4 тис. га, Рівненського – 3,2 тис. га та Чернігівського – 2,1 тис. га обласних управлінь лісового та мисливського господарства. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів проведені на площі понад 165 тис. га, заготовлено деревини 6,1 млн куб. м, що становить 84 % по площі та 89 % по масі відповідно. На початок 2022 року загальна площа осередків шкідників і хвороб лісу становила 577 тис. га, виникло нових осередків 137 тис. га,

ліквідовано заходами боротьби і затухло під впливом природних факторів 128 тис. га, залишок осередків на 31.12.2022 року склав 586 тис. га. [110].

Обсяг незаконних рубок у 2022 р. склав 20,6 тис. куб. м., що становить 80 % від обсягу за аналогічний період 2021 р. (25,8 тис. куб. м.), загальною кількістю – 3406 випадків. Найбільші обсяги незаконних рубок виявлені у лісах підприємств Дніпропетровського облуправління – 6840 куб. м. (33,2 % від загального обсягу по Держлісагентству), Харківського – 3496 куб. м (17,0 %), Закарпатського – 2343 куб. м. (11,4 %), Київського обласного та по м. Києву – 1856 куб. м. (9,0 %). Частка незаконних рубок за 2022 р., які скоєні невиявленими лісопорушниками, склала 15,8 тис. куб. м. (76,6 % від загальної маси), – всього 883 випадки, зокрема найбільші обсяги виявлені у лісах підприємств Дніпропетровського облуправління – 6550 куб. м. (41,6 % від загального обсягу скоєних невиявленими лісопорушниками по Держлісагентству), Харківського – 3055 куб. м. (19,4 %), Закарпатського – 1532 куб. м. (9,7 %), Київського обласного та по м. Києву – 1550 куб. м. (9,8 %). Заподіяна шкода за 2022 р. склала 186,7 млн. грн., що становить 87 % від обсягу за аналогічний період 2021 р. (213,7 млн. грн.), відшкодовано – 9,2 млн. грн. [110].

Землі водного фонду за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування надаються у постійне користування:

- державним водогосподарським організаціям для догляду за водними об'єктами, прибережними захисними смугами, смугами відведення, береговими смугами водних шляхів, гідротехнічними спорудами, а також ведення аквакультури тощо;

- державним підприємствам для розміщення та догляду за державними об'єктами портової інфраструктури;

- державним рибогосподарським підприємствам, установам і організаціям для ведення аквакультури;

- військовим частинам Державної прикордонної служби України у межах прикордонної смуги з метою забезпечення національної безпеки і оборони для

будівництва, облаштування та утримання інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій [176].

У межах прибережних захисних смуг забезпечується безперешкодний та безоплатний доступ громадян до узбережжя морів, морських заток, лиманів та островів у внутрішніх морських водах у межах пляжної зони, до берегів річок, водойм та островів для загального водокористування, крім земель охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон та зон особливого режиму використання земель, а також земельних ділянок, на яких розташовані:

- гідротехнічні, гідрометричні та лінійні споруди;
- об'єкти підвищеної небезпеки;
- пансіонати, об'єкти реабілітації, спорту, санаторії та інші лікувально-оздоровчі заклади;
- дитячі оздоровчі табори, що мають відповідні передбачені законом документи на споруди та провадження відповідної діяльності;
- об'єкти природно-заповідного фонду, об'єкти культурної спадщини [176].

У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється:

- розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження і залісення), а також садівництво та городництво;
- зберігання та застосування пестицидів і добрив;
- влаштування літніх таборів для худоби;
- будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, навігаційного призначення, гідрометричних та лінійних, а також інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів;
- влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництва, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо;
- миття та обслуговування транспортних засобів і техніки [176].

У прибережних захисних смугах уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах забороняється:

- влаштування полігонів побутових та промислових відходів і накопичувачів стічних вод;
- влаштування вигребів для накопичення господарсько-побутових стічних вод об'ємом понад 1 кубічний метр на добу;
- влаштування полів фільтрації та створення інших споруд для приймання і знезаражування рідких відходів;
- застосування сильнодіючих пестицидів [176].

Таким чином, визначені екологічні чинники, які формують інвестиційну привабливість земель регіонів. Вони дозволяють побудувати кількісну основу оцінки, враховуючи особливості та тенденції змін екологічних напрямів на регіональному рівні. Крім того, екологічні чинники створюють умови для розробки науково обґрунтованих рекомендацій відносно забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

2.5 Інноваційні, безпекові, нормативно-правові чинники забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів

Розвиток земельних відносин, забезпечення інвестиційної привабливості залежить від можливостей формування й реалізації інноваційних можливостей. Інноваційні чинники у системі земельних відносин формуються на основі: напрямів їх створення та реалізації; рівнів застосування сучасної техніки та технологій; розробки й реалізації програм інноваційного розвитку у системі земельних відносин; наявності та можливості використання робочого потенціалу, який може застосовувати інновації для забезпечення землекористування; рівень можливостей залучення та ефективності використання інновацій для формування земельних відносин на регіональному рівні.

Крім того, Міністерством економіки України запропоновані програми інноваційного розвитку на основі формування та використання фінансових можливостей:

– доступні кредити 5-7-9 %: розвиток підприємництва, зокрема сприяння розвитку суб'єктів підприємництва, збільшення обсягів виробництва, експорту, імпортозаміщення, високотехнологічного виробництва, енергоефективності, впровадження інновацій, а також сприяння створенню нових робочих місць та підприємств, поверненню трудових мігрантів до України; запобігання виникненню та поширенню, локалізації та ліквідації спалахів епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, а також для запобігання та подолання їх наслідків, рефінансування існуючої заборгованості в банках України за кредитами суб'єктів підприємництва;

– Україна: сталі інновації у ланцюжку створення вартості в біоенергетиці: програма фінансується Європейським Банком Реконструкції та Розвитку сумісно з Глобальним Екологічним Фондом (GEF). Програма сприятиме інвестиціям в інноваційні біоенергетичні технології та практики, пов'язані з використанням сільськогосподарських залишків та відходів, шляхом сприяння та розвитку сталих біоенергетичних ланцюжків доданої вартості;

– експериментальний проект щодо надання на конкурсних засадах фінансової підтримки стартапам: реалізується на основі Постанови Кабінету Міністрів України від 24.06.2022 р. № 736 «Про реалізацію експериментального проекту щодо надання на конкурсних засадах фінансової підтримки стартапам в Україні, у тому числі в сфері інформаційних технологій» передбачено реалізацію до 1 липня 2024 року експериментального проекту щодо надання на конкурсних засадах фінансової підтримки стартапам в Україні, у тому числі в сфері інформаційних технологій та затверджено Порядок його реалізації. Експериментальний проект передбачає організацію та проведення на конкурсних засадах відбору стартапів на ранніх етапах для отримання фінансової підтримки, визначення та прийняття рішення про переможців зазначеного відбору і надання їм фінансової підтримки, а також здійснення контролю за використанням коштів фінансової підтримки [167].

Слід зазначити, що для фінансування стартапів виокремлюються наступні їх види:

– стартапи, що зареєстровані на веб-порталі Фонду інновацій та отримали більше 10 балів за результатами оцінювання експертами згідно з положеннями Фонду інновацій;

– будь-які інші стартапи на ранніх етапах, які подадуть свої заявки згідно з цим Порядком та пройдуть відбір згідно з положеннями Фонду інновацій.

Отримувачами гранту можуть бути громадяни України, які зареєстровані як фізичні особи - підприємці, та юридичні особи, засновниками яких є тільки фізичні особи - громадяни України, які одночасно відповідають умовам [163].

Для забезпечення інноваційної діяльності виокремлюються чинники, характеристика яких представлена у Додатку Г, табл. Г.12. Визначені чинники інноваційної діяльності, які формують інвестиційну привабливість земель регіонів, що базуються на основі Закону України «Про інноваційну діяльність», а саме рівні: державного регулювання інноваційної діяльності; державного контролю у сфері інноваційної діяльності; забезпечення правового режиму інноваційних проектів, продуктів і продукції, інноваційних підприємств та державна реєстрація інноваційних проектів; фінансової підтримки інноваційної діяльності; забезпечення міжнародної діяльності у сфері інноваційної діяльності у сфері земельних відносин.

Для характеристики безпекових чинників щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів визначаються напрями та особливості формування й впровадження технологічних парків відносно: впровадження та використання спеціального режиму інноваційної діяльності технологічних парків; державної реєстрації технологічного парку; розробки та реалізації проектів технологічних парків; фінансової підтримки проектів технологічних парків; формування та використання цільових субсидій технологічних парків; кредитів для проектів технологічних парків; особливостей валютного регулювання; особливостей дії законодавства України при запровадженні спеціального режиму інноваційної діяльності [165].

До інноваційних чинників у системі використання земель для забезпечення інвестиційної привабливості визначаються рівні:

- формування й впровадження системи земельного адміністрування на регіональному рівні;
- впровадження та можливостей застосування багатоцільового кадастру;
- можливостей застосування цифрових моделей формування інформаційного забезпечення використання земель регіонів;
- розробки 3-D моделей у системі земельних відносин.

Крім того, визначають стратегічні напрями розвитку інноваційної діяльності, де земельні відносини та ефективність використання земель мають важливого значення:

- технологічне оновлення та розвиток сфер національної безпеки і оборони;
- освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії;
- освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки;
- освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій;
- технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу;
- впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики;
- широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища;
- розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки [160].

На формування та забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів впливають безпекові чинники. У цьому контексті слід відзначити, що на національному рівні визначаються напрями та особливості функціонування сектору безпеки та оборони. Крім того, визначаються наступні чинники, а саме рівні:

- планування у сфері національної безпеки і оборони;
- розробки та реалізації державних програм у сферах національної безпеки і оборони;
- фінансового забезпечення сектору безпеки та оборони [154].

Визначені безпекові чинники щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану (Додаток Г, табл. Г.13). Відповідно до діючого законодавства, виокремлені безпекові чинники, що впливають на формування інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні у період воєнного стану:

- рівень передачі земельних ділянок державної, комунальної власності в оренду без проведення земельних торгів;
- рівень забезпечення договірних відносин щодо оренди земельних ділянок;
- врахування особливостей державної реєстрації зміни цільового призначення земельної ділянки без внесення відомостей про це до Державного земельного кадастру;
- рівень зміни цільового призначення земель;
- врахування можливостей функціонування Державного земельного кадастру;
- врахування особливостей використання земель на основі визначення безпекових параметрів;
- визначення можливостей зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок здійснюються без розроблення робочого проекту землеустрою;
- скасування обмежень щодо землекористування на територіях регіонів;
- рівень врахування особливостей розміщення мультимодальних терміналів та виробничо-перевантажувальних комплексів в умовах воєнного стану;
- рівень врахування особливостей передачі у користування, встановлення, зміни цільового призначення земельних ділянок державної, комунальної власності, на яких здійснюється під час дії воєнного стану;
- рівень регулювання земельних відносин під час дії воєнного стану;

– рівень здійснення дій щодо використання земель у період можливого припинення або скасування воєнного стану.

Крім того, визначені безпекові чинники, що характеризують наявність відповідних споруд, їх використання на регіональному рівні. Особливого значення має рівень розмінування територій та їх стан відповідно їх наявності.

Важливою умовою забезпечення безпекових параметрів є рівень формування та використання відповідного персоналу, який впливає на створення підґрунтя щодо забезпечення інвестиційної привабливості регіонів.

До безпекових чинників відносяться наявність та рівень використання військового потенціалу, що забезпечує внутрішню та зовнішню безпеку на регіональному рівні.

Особливого значення мають можливості формування інтелектуального капіталу, який впливає на рівень безпеки та забезпечує функціонування земельних відносин.

При забезпеченні інвестиційної привабливості земель визначаються функціональне та інструментальне забезпечення безпекової діяльності, наявність та можливості застосування сучасних технологій, техніки, обладнання.

Чинниками нормативно-правового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів є рівні:

- повноти формування та застосування відповідного нормативно-правового забезпечення;
- врахування особливостей застосування нормативно-правового забезпечення у сфері забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів;
- застосування міжнародного досвіду щодо формування нормативно-правового забезпечення;
- використання провідної вітчизняної практики у щодо формування та застосування нормативно-правового забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні;
- можливостей впливу на розробку нормативно-правового забезпечення різних груп стейкхолдерів, що сприяє підвищенню ІІІ земель регіонів;

- можливостей удосконалення системи нормативно-правового забезпечення;
- якості нормативно-правового забезпечення інвестиційної привабливості ЗР.

Таким чином, у результаті дослідження визначені інноваційні, безпекові, нормативно-правові чинники, що впливають на рівень забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні [10]. Це створило умови для розробки багаторівневої системи показників оцінки рівня ІІ земель.

2.6 Розробка багаторівневої системи показників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів

Формування багаторівневої системи показників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів будується на основі чинників, які охарактеризовані та обґрунтовані у попередніх розділу та підрозділах. Представлена система складається із трьох рівнів: локального (3 рівень); системного (2 рівень); інтегрального (1 рівень).

На 3 рівні визначаються локальні чинники (LI_{ijn}):

- рівень структурного забезпечення просторових параметрів інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{311}); питома вага земель сільськогосподарського призначення у загальному їх обсязі за регіонами (LI_{312}); рівні формування та використання картографічного забезпечення, його наявності та повноти (LI_{313}); реалізації функціональних напрямів при розробці комплексних планів просторового розвитку (LI_{314}); забезпечення взаємодії стейкхолдерів при формуванні просторового забезпечення (LI_{315}); створення сучасної геоінформаційної системи формування та використання просторової інформації на регіональному рівні (LI_{316}); встановлення меж населених пунктів (LI_{317}); інструментального забезпечення для формування й використання просторової інформації регіонів (LI_{318}); використання земель на регіональному рівні (LI_{319}); рівні наявності та доступності інформації відносно формування геопросторового

забезпечення (LI_{3110}); можливостей застосування програмного й інструментального забезпечення (LI_{3111}); розробки та використання локальних та місцевих ГІС для побудови регіональних геоінформаційних систем використання земельно-майнового комплексу (LI_{3112}); формування та впровадження архітектури ГІС (LI_{3113}); рівні формування та використання інформаційно-аналітичного та просторового забезпечення для регіонального розвитку (LI_{3114}); інституційного забезпечення регіонального розвитку та відновлення (LI_{3115});

– можливостей та напрямів реалізації регіональної політики (LI_{3116}); розробки та реалізації стратегії регіонального розвитку (LI_{3117}); здійснення моніторингу процесів, що відбуваються на регіональному рівні (LI_{3118}); формування та реалізація моніторингу забезпечення відновлення територій (LI_{3119}); забезпечення автоматизації процесів формування та використання земельно-майнового комплексу на регіональному рівні (LI_{3120}); забезпечення взаємодії різних груп стейкхолдерів щодо можливостей та напрямів використання геоінформаційних систем (LI_{3121}); рівень застосування спеціалізованих ГІС на регіональному рівні (LI_{3122}); рівні створення, функціонування та розвиток національної інфраструктури геопросторових даних (LI_{3123}); моніторингу функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних (LI_{3124}); участі у міжнародному співробітництві у сфері геопросторових даних, метаданих та інфраструктур геопросторових даних (LI_{3125}); фінансування діяльності у сфері національної інфраструктури геопросторових даних (LI_{3126}); відповідальності за порушення законодавства у сфері національної інфраструктури геопросторових даних (LI_{3127}); інформаційного забезпечення національної інфраструктури геопросторових даних (LI_{3128}); організації виробництва, оновлення та зберігання тематичних геопросторових даних та метаданих (LI_{3129}); використання, оброблення, оприлюднення та візуалізація геопросторових даних та метаданих (LI_{3130}); реалізації умов поширення та використання геопросторових даних і геоінформаційних сервісів (LI_{3131}); розробки та реалізації сервісів доступу, пошуку, відображення та перегляду геопросторових даних та метаданих на геопорталах, що взаємодіють в Інтернеті (LI_{3132}); рівні розвитку Національного

геопорталу (LI_{3133}); електронної інформаційної взаємодії між національним геопорталом та інформаційними системами (LI_{3134}); адміністрування національного геопорталу (LI_{3135}); формування та ведення геоінформаційної системи щодо моніторингу завданих пошкоджень та руйнувань за регіонами України внаслідок збройної агресії РФ (LI_{3136}); врахування особливостей електронної інформаційної взаємодії між геоінформаційною системою та інформаційними системами (LI_{3137}); формування базових геопросторових даних, основних геоінформаційних ресурсів та інших інформаційних ресурсів (матеріали) для створення та оновлення наборів базових геопросторових даних (LI_{3138}); врахування особливостей формування структури геоданих, що застосовуються для відбудови земельно-майнового комплексу (LI_{3139}); ведення Державного картографо-геодезичного фонду для формування інформаційно-просторового забезпечення функціонування Національного геопорталу (LI_{3140});

– рівні економічного забезпечення використання земель на регіональному рівні (LI_{321}); нормативної грошової оцінки земель населених пунктів регіонів (LI_{322}); втрат ринку землі через повномасштабне вторгнення РФ (LI_{323}); кредитування земельних відносин на регіональному рівні (LI_{324}); індекси капітальних інвестицій за регіонами (LI_{325}); сільськогосподарської продукції (LI_{326}); промислової продукції (LI_{327}); вантажоперевезень автомобільним транспортом (LI_{328}); індекси природного руху живонароджених за регіонами (LI_{329}); природного руху померлих (LI_{3210}); індекси міграційного руху живонароджених за регіонами (LI_{3211}); міграційного руху померлих (LI_{3212}); індекси рівня безробіття за регіонами (LI_{3213}); зміни реальної заробітної плати (LI_{3214}); реального доходу населення за регіонами (LI_{3215}); витрат населення за регіонами (LI_{3216}); зміни кількості працівників, задіяних у виконанні наукових досліджень і розробок (LI_{3217}); індекс витрат на проведення наукових досліджень і розробок за регіонами (LI_{3218});

– рівні фінансування робіт з планування територій (LI_{331}); планування територій на державному рівні (LI_{332}); розроблення та затвердження схем планування окремих частин території (LI_{333}); планування територій на

регіональному рівні (LI_{334}); розроблення та затвердження схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів (LI_{335}); реалізації схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів (LI_{336}); програм комплексного відновлення регіонів (LI_{337}); програм комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) (LI_{338}); планування територій на місцевому рівні (LI_{339}); реалізації комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади (LI_{3310}); розробки генерального плану населеного пункту (LI_{3311}); розробки планів зонування територій (LI_{3312}); детального плану території (LI_{3313}); ефективності функціонування архітектурно-містобудівних рад (LI_{3314}); громадського обговорення проектів містобудівної документації на регіональному рівні (LI_{3315}); розробки та використання містобудівного кадастру (LI_{3316}); використання єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (LI_{3317}); розробки та застосування реєстру будівельної діяльності (LI_{3318}); використання електронного кабінету та порталу електронної системи (LI_{3319}); розробки та використання містобудівного моніторингу (LI_{3320}); врахування особливостей регулювання земельних відносин при здійсненні містобудівної діяльності (LI_{3321}); регулювання забудови територій (LI_{3322}); врахування особливостей ліцензування будівельної діяльності (LI_{3323}); рівні знесення самочинно збудованих об'єктів (LI_{3324}); прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів (LI_{3325}); технічної інвентаризації об'єкту нерухомого майна (LI_{3326}); державного архітектурно-будівельного контролю (LI_{3327}); рівні врахування структурних складових у системі земельних відносин для містобудування (LI_{3328}); забудови територій за регіонами (LI_{3329}); індекси будівельної продукції (LI_{3330}); змін загальної площі житлових будівель на початок будівництва (LI_{3331}); змін загальної площі нежитлових будівель на початок будівництва (LI_{3332});

– індекси утворення відходів за регіонами (LI_{341}); утилізованих відходів (LI_{342}); капітальних інвестицій на охорону природного навколишнього середовища за регіонами (LI_{343}); поточних інвестицій на охорону природного навколишнього

середовища (LI_{344}); реалізації лісової продукції в межах України за регіонами (LI_{345}); змін площі відтворених лісів (LI_{346}); індекси добування водних біоресурсів (LI_{347}); змін середньої ціни добутих водних біоресурсів (LI_{348}); рівні створення та реалізації державних цільових та інших екологічних програм (LI_{349}); забезпечення освіти і виховання в галузі охорони навколишнього природного середовища (LI_{3410}); проведення наукових досліджень у сфері охорони навколишнього природного середовища (LI_{3411}); забезпечення екологічних прав і обов'язків громадян (LI_{3412}); формування та реалізації стейкхолдерних відносин у сфері забезпечення екологічної безпеки (LI_{3413}); формування та функціонування органів управління у системі забезпечення екологічної безпеки (LI_{3414}); формування та реалізації моніторингу навколишнього природного середовища (LI_{3415}); формування та використання кадастрів природних ресурсів (LI_{3416}); формування та здійснення державного обліку об'єктів, що шкідливо впливають на стан навколишнього природного середовища (LI_{3417}); інформаційного забезпечення про стан навколишнього природного середовища (LI_{3418}); нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища (LI_{3419}); забезпечення контролю і нагляду у галузі охорони навколишнього природного середовища (LI_{3420}); регулювання використання природних ресурсів (LI_{3421}); формування та використання економічного механізму забезпечення охорони навколишнього природного середовища (LI_{3422}); формування та реалізації заходів щодо забезпечення екологічної безпеки (LI_{3423}); забезпечення особливої охорони природних територій та об'єктів (LI_{3424}); попередження та протидії надзвичайним екологічним ситуаціям (LI_{3425}); вирішення спорів у галузі охорони навколишнього природного середовища (LI_{3426}); відповідальності за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища (LI_{3427}); міжнародних відносин у сфері охорони навколишнього природного середовища (LI_{3428}); стейкхолдерних відносин щодо формування, збереження та використання екомережі (LI_{3429}); застосування засобів забезпечення формування, збереження та раціонального використання екомережі (LI_{3430}); забезпечення інформування оцінки впливу на довкілля (LI_{3431}); формування повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає

оцінці впливу на довкілля, визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації (*LI*₃₄₃₂); громадського обговорення (*LI*₃₄₃₃); врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності (*LI*₃₄₃₄); забезпечення післяпроектного моніторингу (*LI*₃₄₃₅); оцінки транскордонного впливу на довкілля (*LI*₃₄₃₆); відповідальності за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля (*LI*₃₄₃₇); проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля (*LI*₃₄₃₈); врахування структурних складових земель на регіональному рівні в екологічних процесах (*LI*₃₄₃₉); інтегральний показник рівня використання земель об'єктів природно-заповідного фонду (*LI*₃₄₄₀);

– рівні формування напрямів створення та реалізації інноваційної діяльності (*LI*₃₅₁); застосування сучасної техніки та технологій (*LI*₃₅₂); розробки й реалізації програм інноваційного розвитку у системі земельних відносин (*LI*₃₅₃); наявності та можливості використання робочого потенціалу, який може застосовувати інновації для забезпечення землекористування (*LI*₃₅₄); можливостей залучення та ефективності використання інновацій для формування земельних відносин на регіональному рівні (*LI*₃₅₅); фінансового забезпечення інноваційних програм (*LI*₃₅₆); розробки та реалізації стартапів у системі земельних відносин (*LI*₃₅₇); рівні державного регулювання інноваційної діяльності (*LI*₃₅₈); державного контролю у сфері інноваційної діяльності (*LI*₃₅₉); забезпечення правового режиму інноваційних проектів, продуктів і продукції, інноваційних підприємств та державна реєстрація інноваційних проектів (*LI*₃₅₁₀); забезпечення міжнародної діяльності у сфері інноваційної діяльності у сфері земельних відносин (*LI*₃₅₁₁); впровадження та використання спеціального режиму інноваційної діяльності технологічних парків (*LI*₃₅₁₂); державної реєстрації технологічного парку (*LI*₃₅₁₃); розробки та реалізації проектів технологічних парків (*LI*₃₅₁₄); фінансової підтримки проектів технологічних парків (*LI*₃₅₁₅); формування та використання цільових субсидій технологічних парків (*LI*₃₅₁₆); формування та використання кредитів для проектів технологічних парків (*LI*₃₅₁₇); врахування особливостей валютного регулювання (*LI*₃₅₁₈); врахування особливостей дії законодавства

України при запровадженні спеціального режиму інноваційної діяльності (*LI₃₅₁₉*); рівні формування й впровадження системи земельного адміністрування на регіональному рівні (*LI₃₅₂₀*); впровадження та можливостей застосування багатоцільового кадастру (*LI₃₅₂₁*); можливостей застосування цифрових моделей формування інформаційного забезпечення використання земель регіонів (*LI₃₅₂₂*); розробки 3-D моделей у системі земельних відносин (*LI₃₅₂₃*); рівні технологічного оновлення та розвиток сфер національної безпеки і оборони (*LI₃₅₂₄*); освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії (*LI₃₅₂₅*); освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки (*LI₃₅₂₆*); освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій (*LI₃₅₂₇*); технологічного оновлення та розвитку агропромислового комплексу (*LI₃₅₂₈*); впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики (*LI₃₅₂₉*); широкого застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища (*LI₃₅₃₀*); розвитку сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки (*LI₃₅₃₁*);

– рівні та особливості функціонування сектору безпеки та оборони регіонів (*LI₃₆₁*); планування у сфері національної безпеки і оборони (*LI₃₆₂*); розробки та реалізації державних програм у сферах національної безпеки і оборони (*LI₃₆₃*); фінансового забезпечення сектору безпеки та оборони (*LI₃₆₄*); рівні передачі земельних ділянок державної, комунальної власності в оренду без проведення земельних торгів (*LI₃₆₅*); забезпечення договірних відносин щодо оренди земельних ділянок (*LI₃₆₆*); врахування особливостей державної реєстрації зміни цільового призначення земельної ділянки без внесення відомостей про це до Державного земельного кадастру (*LI₃₆₇*); зміни цільового призначення земель (*LI₃₆₈*); врахування можливостей функціонування Державного земельного кадастру (*LI₃₆₉*); врахування особливостей використання земель на основі

визначення безпекових параметрів (LI_{3610}); визначення можливостей зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок здійснюються без розроблення робочого проекту землеустрою (LI_{3611}); скасування обмежень щодо землекористування на територіях регіонів (LI_{3612}); врахування особливостей розміщення мультимодальних терміналів та виробничо-перевантажувальних комплексів в умовах воєнного стану (LI_{3613}); врахування особливостей передачі у користування, встановлення, зміни цільового призначення земельних ділянок державної, комунальної власності, на яких здійснюється під час дії воєнного стану (LI_{3614}); регулювання земельних відносин під час дії воєнного стану (LI_{3615}); здійснення дій щодо використання земель у період можливого припинення або скасування воєнного стану (LI_{3616}); рівні наявності відповідних безпекових споруд, їх використання (LI_{3617}); формування та використання відповідного персоналу, який впливає на створення підґрунтя щодо забезпечення інвестиційної привабливості регіонів, враховуючи безпекові параметри (LI_{3618}); наявність та рівень використання військового потенціалу, що забезпечує внутрішню та зовнішню безпеку на регіональному рівні (LI_{3619}); рівень функціонального та інструментального забезпечення безпекової діяльності, наявності та можливостей застосування сучасних технологій, техніки, обладнання (LI_{3620});

– рівні повноти формування та застосування відповідного нормативно-правового забезпечення (LI_{371}); врахування особливостей застосування нормативно-правового забезпечення у сфері забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{372}); застосування міжнародного досвіду щодо формування нормативно-правового забезпечення (LI_{373}); використання провідної вітчизняної практики щодо формування та застосування нормативно-правового забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні (LI_{374}); можливостей впливу на розробку нормативно-правового забезпечення різних груп стейкхолдерів, що сприяє підвищенню ІІ земель регіонів (LI_{375}); можливостей удосконалення системи нормативно-правового забезпечення (LI_{376}); якості нормативно-правового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{377}).

На 2 рівні визначаються системні чинники: просторові (LI_{21}); економічні (LI_{22}); містобудівні (LI_{23}); екологічні (LI_{24}); інноваційні (LI_{25}); безпекові (LI_{26}); нормативно-правові (LI_{27}).

На 1 рівні визначається інтегральний показник інвестиційної привабливості земель регіонів (I_{LI}).

Узагальнюючи вищенаведене, побудована схема багаторівневої системи показників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (рис. 2.5).

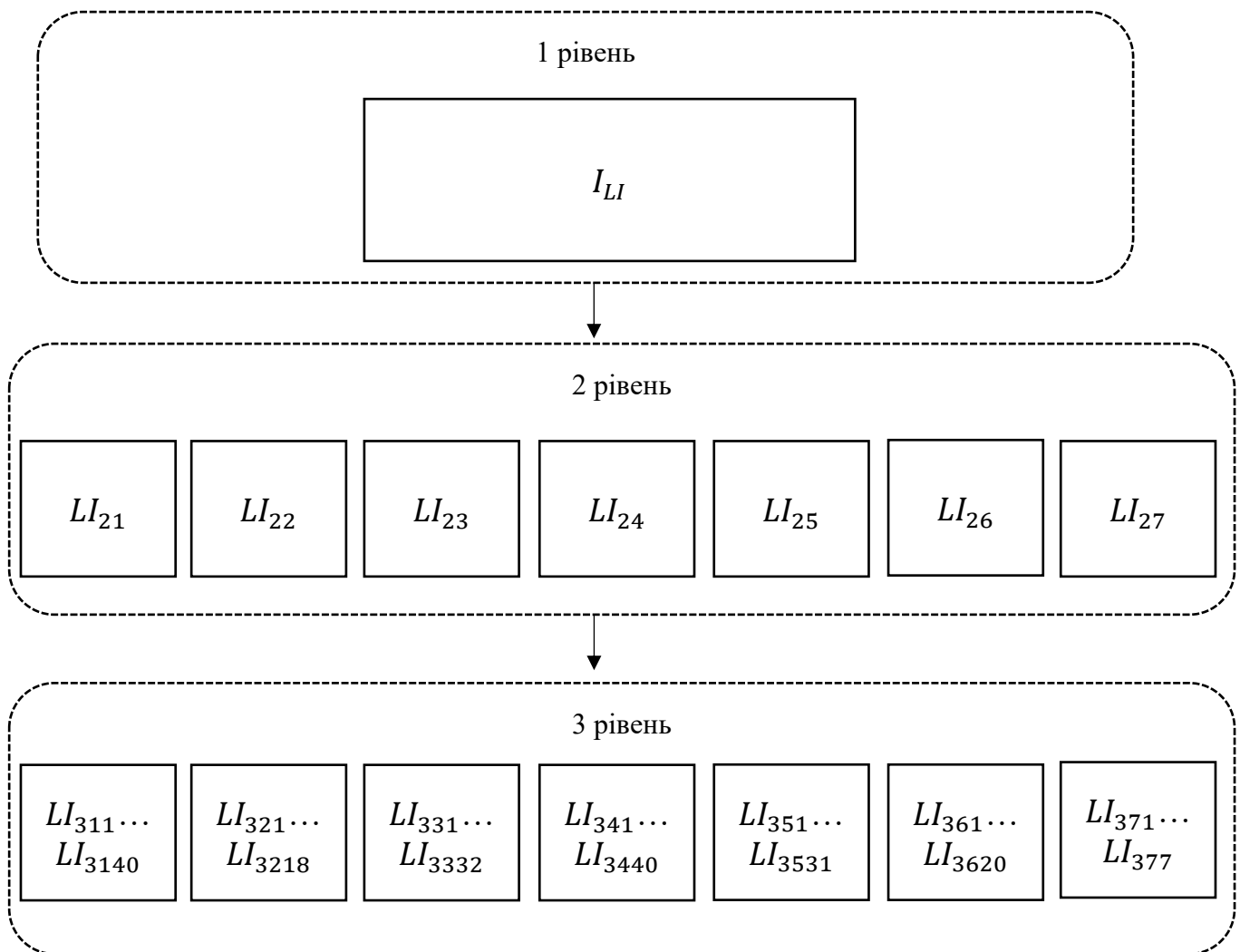

Рисунок 2.5 – Багаторівнева система показників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (розроблено автором)

Таким чином, у результаті дослідження запропонована багаторівнева система показників, яка дозволяє сформулювати основу для оцінки рівня інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні, розробити метод, який враховує

просторове, економічне, містобудівне, екологічне, інноваційне, безпекове, нормативно-правове забезпечення. Крім того, у рамках розробленої багаторівневої системи показників визначається широке коло чинників, які формують та забезпечують інвестиційну привабливість земель на регіональному рівні, визначаються можливості застосування аналітичних і якісних методів оцінки, системних й інтегральної моделей для формування кількісної основи у контексті прогнозування змін і розробки відповідних науково обґрунтованих заходів.

Висновки до розділу 2

У результаті визначення чинників формування та забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні й побудови відповідної багаторівневої системи показників отримані наступні висновки та пропозиції:

1. У результаті дослідження визначені чинники формування та використання земель, які впливають на інвестиційну привабливість земель регіонів та будують підґрунтя для створення просторового забезпечення.

2. Визначені неоднозначні тенденції щодо впливу економічних чинників на формування інвестиційної привабливості земель регіонів. Ці зміни характеризуються зниженням або хвилеподібними тенденціями основних показників функціонування сфер діяльності у більшості регіонів. У деяких регіонах відбуваються позитивні зрушення, які пов'язані із можливостями функціонування суб'єктів господарювання, забезпечення їх результативності діяльності. Представлені чинники формують багаторівневу систему показників рівня забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів і надають можливості для розробки відповідного методу до оцінки.

3. Виокремлені містобудівні чинники, що впливають на інвестиційну привабливість земель регіонів. Встановлено, що за останні роки відбувається зниження основних показників функціонування будівельної сфери, що негативно впливають на забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. Слід вказати на забудовані землі, які визначаються їх використанням від 1 до 5,7%, що

характеризується тенденціями до зниження у більшості регіонів. Містобудівні чинники формують багаторівневу систему показників для розробки та реалізації кількісної основи методу до оцінки рівня забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

4. У результаті дослідження виокремлені екологічні чинники забезпечення ІІІ земель регіонів. Встановлено, що індекс утворення відходів за регіонами визначався хвилеподібними тенденціями, у більшості регіонів відбувається скорочення індексу утилізованих відходів, неоднозначними змінами характеризувались тенденції капітальних й поточних інвестицій на охорону навколишнього середовища. За досліджений період спостерігається скорочення рівня формування та використання земель природно-заповідного фонду. На формування інвестиційної привабливості земель регіонів впливають екологічні чинники, що мають якісні параметри та базуються на відповідному нормативно-правовому забезпеченні. Екологічні чинники дозволяють побудувати кількісну основу оцінки, враховуючи особливості та тенденції змін екологічних напрямів на регіональному рівні.

5. Визначені інноваційні, безпекові, нормативно-правові чинники, що впливають на рівень забезпечення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні. Це створило умови для розробки багаторівневої системи показників оцінки рівня ІІІ ЗР.

6. Запропонована багаторівнева система показників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, яка складається із трьох рівнів: локального (3 рівень); системного (2 рівень); інтегрального (1 рівень). Розроблена багаторівнева система показників дозволяє сформуванню основи для оцінки рівня інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні, запропонувати метод, який враховує просторове, економічне, містобудівне, екологічне, інноваційне, безпекове, нормативно-правове забезпечення.

РОЗДІЛ 3

МЕТОД ІНТЕГРАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РІВНЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ
ЗЕМЕЛЬ РЕГІОНІВ

3.1 Розробка методу інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів

На основі виокремлених чинників, побудованій багаторівневій системі показників запропоновані етапи розробки методу інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів:

- формування та використання інформаційно-аналітичного забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів;
- виокремлення просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових, нормативно-правових чинників;
- побудова багаторівневої системи показників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів;
- оцінка локальних чинників;
- розробка системних моделей оцінки показників ІІ земель регіонів;
- оцінка системних показників;
- розробка інтегральної моделі оцінки рівня інвестиційної привабливості ЗР;
- визначення вагових коефіцієнтів;
- оцінка інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів;
- інтерпретація отриманих результатів.

Формування та використання інформаційно-аналітичного забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів здійснюється на основі даних щодо використання земель на регіональному рівні, нормативно-правовому забезпеченні, даних офіційних Інтернет-ресурсів Державної служби статистики України, Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, інших офіційних сайтів. Це дозволило виокремити просторові, економічні, містобудівні,

екологічні, інноваційні, безпекові, нормативно-правові чинники та побудувати багаторівневу систему показників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні.

Оцінка локальних чинників здійснюється із застосуванням аналітичних і якісних методів. Слід зазначити, що аналітичні методи визначаються показниками, які мають чіткі кількісні параметри процесів, що впливають на інвестиційну привабливість земель регіонів. Застосування якісних методів передбачає використання інструментарію експертних оцінок. Застосування аналітичних і якісних методів для оцінки локальних чинників інвестиційної привабливості земель регіонів представлено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Використання аналітичних і якісних методів для оцінки локальних чинників інвестиційної привабливості земель регіонів (розроблено автором)

Локальні чинники	Метод
1	2
Просторові	
<i>LI₃₁₁</i>	якісний
<i>LI₃₁₂</i>	аналітичний
<i>LI₃₁₃, LI₃₁₄, LI₃₁₅, LI₃₁₆, LI₃₁₇, LI₃₁₈, LI₃₁₉, LI₃₁₁₀, LI₃₁₁₁, LI₃₁₁₂, LI₃₁₁₃, LI₃₁₁₄, LI₃₁₁₅, LI₃₁₁₆, LI₃₁₁₇, LI₃₁₁₈, LI₃₁₁₉, LI₃₁₂₀, LI₃₁₂₁, LI₃₁₂₂, LI₃₁₂₃, LI₃₁₂₄, LI₃₁₂₅, LI₃₁₂₆, LI₃₁₂₇, LI₃₁₂₈, LI₃₁₂₉, LI₃₁₃₀, LI₃₁₃₁, LI₃₁₃₂, LI₃₁₃₃, LI₃₁₃₄, LI₃₁₃₅, LI₃₁₃₆, LI₃₁₃₇, LI₃₁₃₈, LI₃₁₃₉, LI₃₁₄₀</i>	якісний
Економічні	
<i>LI₃₂₁</i>	якісний
<i>LI₃₂₂</i>	аналітичний
<i>LI₃₂₃, LI₃₂₄</i>	якісний
<i>LI₃₂₅, LI₃₂₆, LI₃₂₇, LI₃₂₈, LI₃₂₉, LI₃₂₁₀, LI₃₂₁₁, LI₃₂₁₂, LI₃₂₁₃, LI₃₂₁₄, LI₃₂₁₅, LI₃₂₁₆, LI₃₂₁₇, LI₃₂₁₈</i>	аналітичний
Містобудівні	
<i>LI₃₃₁, LI₃₃₂, LI₃₃₃, LI₃₃₄, LI₃₃₅, LI₃₃₆, LI₃₃₇, LI₃₃₈, LI₃₃₉, LI₃₃₁₀, LI₃₃₁₁, LI₃₃₁₂, LI₃₃₁₃, LI₃₃₁₄, LI₃₃₁₅, LI₃₃₁₆, LI₃₃₁₇, LI₃₃₁₈, LI₃₃₁₉, LI₃₃₂₀, LI₃₃₂₁, LI₃₃₂₂, LI₃₃₂₃, LI₃₃₂₄, LI₃₃₂₅, LI₃₃₂₆, LI₃₃₂₇, LI₃₃₂₈</i>	якісний
<i>LI₃₃₂₉, LI₃₃₃₀, LI₃₃₃₁, LI₃₃₃₂</i>	аналітичний
Екологічні	
<i>LI₃₄₁, LI₃₄₂, LI₃₄₃, LI₃₄₄, LI₃₄₅, LI₃₄₆, LI₃₄₇, LI₃₄₈</i>	аналітичний

Продовження табл. 3.1

1	2
<i>LI₃₄₉, LI₃₄₁₀, LI₃₄₁₁, LI₃₄₁₂, LI₃₄₁₃, LI₃₄₁₄, LI₃₄₁₅, LI₃₄₁₆, LI₃₄₁₇, LI₃₄₁₈, LI₃₄₁₉, LI₃₄₂₀, LI₃₄₂₁, LI₃₄₂₂, LI₃₄₂₃, LI₃₄₂₄, LI₃₄₂₅, LI₃₄₂₆, LI₃₄₂₇, LI₃₄₂₈, LI₃₄₂₉, LI₃₄₃₀, LI₃₄₃₁, LI₃₄₃₂, LI₃₄₃₃, LI₃₄₃₄, LI₃₄₃₅, LI₃₄₃₆, LI₃₄₃₇, LI₃₄₃₈, LI₃₄₃₉</i>	якісний
<i>LI₃₄₄₀</i>	аналітичний
Інноваційні	
<i>LI₃₅₁, LI₃₅₂, LI₃₅₃, LI₃₅₄, LI₃₅₅, LI₃₅₆, LI₃₅₇, LI₃₅₈, LI₃₅₉, LI₃₅₁₀, LI₃₅₁₁, LI₃₅₁₂, LI₃₅₁₃, LI₃₅₁₄, LI₃₅₁₅, LI₃₅₁₆, LI₃₅₁₇, LI₃₅₁₈, LI₃₅₁₉, LI₃₅₂₀, LI₃₅₂₁, LI₃₅₂₂, LI₃₅₂₃, LI₃₅₂₄, LI₃₅₂₅, LI₃₅₂₆, LI₃₅₂₇, LI₃₅₂₈, LI₃₅₂₉, LI₃₅₃₀, LI₃₅₃₁</i>	якісний
Безпекові	
<i>LI₃₆₁, LI₃₆₂, LI₃₆₃, LI₃₆₄, LI₃₆₅, LI₃₆₆, LI₃₆₇, LI₃₆₈, LI₃₆₉, LI₃₆₁₀, LI₃₆₁₁, LI₃₆₁₂, LI₃₆₁₃, LI₃₆₁₄, LI₃₆₁₅, LI₃₆₁₆, LI₃₆₁₇, LI₃₆₁₈, LI₃₆₁₉, LI₃₆₂₀</i>	якісний
Нормативно-правові	
<i>LI₃₇₁, LI₃₇₂, LI₃₇₃, LI₃₇₄, LI₃₇₅, LI₃₇₆, LI₃₇₇</i>	якісний

Для локальних чинників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів використання якісних методів здійснюється у розрізі регіонів та відповідно до загальних тенденцій, що відбуваються на регіональному рівні.

Використання якісних методів включає наступні етапи:

- визначення експертної групи;
- побудова шкали для експертної оцінки;
- розробка анкет для оцінки якісних показників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні;
- проведення анкетування експертної групи закритим або відкритим способом;
- визначення локальних якісних показників із застосуванням методу середньої арифметичної.

Слід зазначити, що експертна група визначена у попередніх підрозділах у складі 26 осіб. Запропонована шкала для експертної оцінки, яка представлена у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Шкала експертної оцінки локальних якісних показників рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, відн. од. (розроблено автором)

Значення показника	Характеристика	Рівень
0	відсутня інвестиційна привабливість земель регіонів, враховуючи вплив просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових, нормативно-правових чинників	відсутній
1	визначається інвестиційна привабливість на регіональному рівні, проте її вплив на земельні відносини має низький рівень	низький
2	визначається інвестиційна привабливість земель регіонів, враховуючи вплив просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових, нормативно-правових чинників. Поряд з цим, їх взаємодія має незначний характер для розвитку земельних відносин	незначний
3	характеризується інвестиційна привабливість земель регіонів на посередньому рівні, враховуючи низьку, незначну, чітко посередню, значну або високо посередню взаємодію і вплив просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових, нормативно-правових чинників	низький посередній
4		незначний посередній
5		посередній
6		значний посередній
7		високий посередній
8	значний вплив просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових, нормативно-правових чинників на формування та забезпечення ІІІ земель регіонів	значний
9	високий рівень та значення інвестиційної привабливості у системі земельних відносин на регіональному рівні, враховуючи особливості на напрями формування й використання локальних чинників	високий
10	абсолютне значення інвестиційної привабливості земель регіонів, де спостерігається перманентне зростання локальних чинників.	абсолютний

Розробка системних моделей здійснюється із застосуванням методу середньо геометричної та відповідно до локальних чинників. У загальному вигляді системна модель наступна:

$$LI_{ij} = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n LI_{ijn}}, \quad (3.1)$$

де LI_{ij} – системні просторові, економічні, містобудівні, екологічні, інноваційні, безпекові, нормативно-правові чинники, відн. од.;

LI_{ijn} - локальні просторові, економічні, містобудівні, екологічні, інноваційні, безпекові, нормативно-правові чинники, відн. од.;

n – кількість чинників, од.

Трансформуючи представлену модель, відповідно до чинників, побудовані наступні моделі для системних показників:

просторові:

$$LI_{21} = \sqrt[40]{LI_{311} * \dots * LI_{3140}}, \quad (3.2)$$

економічні:

$$LI_{22} = \sqrt[18]{LI_{321} * \dots * LI_{3218}}, \quad (3.3)$$

містобудівні:

$$LI_{23} = \sqrt[32]{LI_{331} * \dots * LI_{3332}}, \quad (3.4)$$

екологічні:

$$LI_{24} = \sqrt[40]{LI_{341} * \dots * LI_{3440}}, \quad (3.5)$$

інноваційні:

$$LI_{25} = \sqrt[31]{LI_{351} * \dots * LI_{3531}}, \quad (3.6)$$

безпекові:

$$LI_{26} = \sqrt[20]{LI_{361} * \dots * LI_{3620}}, \quad (3.7)$$

нормативно-правові:

$$LI_{27} = \sqrt[7]{LI_{371} * \dots * LI_{377}}. \quad (3.8)$$

На основі представлених моделей визначаються системні показники оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів. Визначені системні чинники дозволяють розробити інтегральну модель:

$$I_{LI} = k_1 * LI_{21} + k_2 * LI_{22} + k_3 * LI_{23} + k_4 * LI_{24} + k_5 * LI_{25} + \\ + k_6 * LI_{26} + k_7 * LI_{27}, \quad (3.9)$$

де k_1 – ваговий коефіцієнт, що характеризує взаємний вплив системного просторового чинника та його вплив на інтегральний показник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, відн. од.;

k_2 – ваговий коефіцієнт, що характеризує взаємний вплив системного економічного чинника та його вплив на інтегральний показник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, відн. од.;

k_3 – ваговий коефіцієнт, що характеризує взаємний вплив системного містобудівного чинника та його вплив на інтегральний показник рівня ІІ ЗР, відн. од.;

k_4 – ваговий коефіцієнт, що характеризує взаємний вплив системного екологічного чинника та його вплив на інтегральний показник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, відн. од.;

k_5 – ваговий коефіцієнт, що характеризує взаємний вплив системного інноваційного чинника та його вплив на інтегральний показник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, відн. од.;

k_6 – ваговий коефіцієнт, що характеризує взаємний вплив системного безпекового чинника та його вплив на інтегральний показник рівня ІІ ЗР, відн. од.;

k_7 – ваговий коефіцієнт, що характеризує взаємний вплив системного нормативно-правового чинника та його вплив на інтегральний показник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, відн. од.

Вагові коефіцієнти визначаються із застосуванням інструментарію методу аналізу ієрархій, який передбачає використання наступних етапів:

- формування експертної групи – аналогічно проведеного дослідження (26 осіб);

- створення інформаційно-аналітичного забезпечення щодо оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів. Формується за результатами визначення системних чинників;

- розробка та застосування шкали взаємного впливу системних чинників та їх впливу на інтегральний чинник:

- 1 – рівна важливість чинників;

- 3 – помірна перевага одного чинника над іншим;

- 5 – суттєва перевага;

- 7 – дуже сильна перевага;

- 9 – абсолютна перевага;

- 2, 4, 6, 8 – проміжні значення;

- 1/9, 1/7, 1/5, 1/3 та 1/2, 1/4, 1/6, 1/8 – зворотні значення впливу системних чинників [204, 205, 225, 226].

- побудова матриці взаємного впливу системних чинників та їх впливу на інтегральний показник на основі визначеної шкали:

$$A_{LI} = \begin{bmatrix} 1 & LI_1/LI_2 & LI_1/LI_3 & LI_1/LI_4 & LI_1/LI_5 & LI_1/LI_6 & LI_1/LI_7 \\ LI_2/LI_1 & 1 & LI_2/LI_3 & LI_2/LI_4 & LI_2/LI_5 & LI_2/LI_6 & LI_2/LI_7 \\ LI_3/LI_1 & LI_3/LI_2 & 1 & LI_3/LI_4 & LI_3/LI_5 & LI_3/LI_6 & LI_3/LI_7 \\ LI_4/LI_1 & LI_4/LI_2 & LI_4/LI_3 & 1 & LI_4/LI_5 & LI_4/LI_6 & LI_4/LI_7 \\ LI_5/LI_1 & LI_5/LI_2 & LI_5/LI_3 & LI_5/LI_4 & 1 & LI_5/LI_6 & LI_5/LI_7 \\ LI_6/LI_1 & LI_6/LI_2 & LI_6/LI_3 & LI_6/LI_4 & LI_6/LI_5 & 1 & LI_6/LI_7 \\ LI_7/LI_1 & LI_7/LI_2 & LI_7/LI_3 & LI_7/LI_4 & LI_7/LI_5 & LI_7/LI_6 & 1 \end{bmatrix}, \quad (3.10)$$

де A_{LI} – матриця взаємного впливу системних чинників та їх впливу на інтегральний показник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, відн. од.;

– оцінка власного вектору для системних:

просторових чинників:

$$K_{LI_{21}} = \sqrt[7]{1 * LI_1/LI_2 * LI_1/LI_3 * LI_1/LI_4 * LI_1/LI_5 * LI_1/LI_6 * LI_1/LI_7}, \quad (3.11)$$

економічні:

$$K_{LI_{22}} = \sqrt[7]{LI_2/LI_1 * 1 * LI_2/LI_3 * LI_2/LI_4 * LI_2/LI_5 * LI_2/LI_6 * LI_2/LI_7}, \quad (3.12)$$

містобудівні:

$$K_{LI_{23}} = \sqrt[7]{LI_3/LI_1 * LI_3/LI_2 * 1 * LI_3/LI_4 * LI_3/LI_5 * LI_3/LI_6 * LI_3/LI_7}, \quad (3.13)$$

екологічні:

$$K_{LI_{24}} = \sqrt[7]{LI_4/LI_1 * LI_4/LI_2 * LI_4/LI_3 * 1 * LI_4/LI_5 * LI_4/LI_6 * LI_4/LI_7}, \quad (3.14)$$

інноваційні:

$$K_{LI_{25}} = \sqrt[7]{LI_5/LI_1 * LI_5/LI_2 * LI_5/LI_3 * LI_5/LI_4 * 1 * LI_5/LI_6 * LI_5/LI_7}, \quad (3.15)$$

безпекові:

$$K_{LI_{26}} = \sqrt[7]{LI_6/LI_1 * LI_6/LI_2 * LI_6/LI_3 * LI_6/LI_4 * LI_6/LI_5 * 1 * LI_6/LI_7}, \quad (3.16)$$

нормативно-правові:

$$K_{LI_{27}} = \sqrt[7]{LI_7/LI_1 * LI_7/LI_2 * LI_7/LI_3 * LI_7/LI_4 * LI_7/LI_5 * LI_7/LI_6 * 1}, \quad (3.17)$$

де $K_{LI_{21}}$ – власний вектор для системного просторового чинника інвестиційної привабливості земель регіонів, відн. од.;

$K_{LI_{22}}$ – власний вектор для системного економічного чинника, відн. од.;

$K_{LI_{23}}$ – власний вектор для системного містобудівного чинника, відн.

од.;

$K_{LI_{24}}$ – власний вектор для системного екологічного чинника, відн. од.;

$K_{LI_{25}}$ – власний вектор для системного інноваційного чинника, відн. од.;

$K_{LI_{26}}$ – власний вектор для системного безпекового чинника, відн. од.;

$K_{LI_{27}}$ – власний вектор для системного нормативно-правового чинника,

відн. од.;

– визначення вагових коефіцієнтів для системних:

просторових чинників:

$$k_1 = K_{LI_{21}} / \sum_{i=0}^1 K_{LI_{ij}}, \quad (3.18)$$

економічних:

$$k_2 = \frac{K_{LI22}}{\sum_{i=0}^1 K_{LIij}}, \quad (3.19)$$

містобудівних:

$$k_3 = \frac{K_{LI23}}{\sum_{i=0}^1 K_{LIij}}, \quad (3.20)$$

екологічних:

$$k_4 = \frac{K_{LI24}}{\sum_{i=0}^1 K_{LIij}}, \quad (3.21)$$

інноваційних:

$$k_5 = \frac{K_{LI25}}{\sum_{i=0}^1 K_{LIij}}, \quad (3.22)$$

безпекових:

$$k_6 = \frac{K_{LI26}}{\sum_{i=0}^1 K_{LIij}}, \quad (3.23)$$

нормативно-правових:

$$k_7 = \frac{K_{LI27}}{\sum_{i=0}^1 K_{LIij}}; \quad (3.24)$$

– оцінка інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за моделлю (3.9);

– інтерпретація отриманих результатів, яка дозволяє сформулювати підґрунтя для встановлення причинно-наслідкових зв'язків між чинниками ІІ ЗР на основі застосування математичного моделювання та прогнозування змін відповідного інтегрального показника.

Таким чином, у результаті дослідження розроблено метод інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, який базується на сукупності методів і моделей, багаторівневій системі показників, що дозволило визначити інтегральний чинник для створення кількісної основи прийняття обґрунтованих рішень щодо зростання ефективності земельних відносин. Запропонований метод розроблено у рамках положень та теоретико-методичних досліджень наукової школи проф. Мамонова К. А. [91, 96, 218].

3.2 Реалізація методу інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів

Реалізація методу інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів здійснюється відповідно етапів та методів і моделей визначених у попередніх підрозділах. Локальні просторові чинники (LI_{311}) та (LI_{313}) визначені у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Результати оцінки локальних просторових чинників (LI_{311}) та (LI_{313}), відн. од. (розроблено автором)

Експерти	Показники	
	LI_{311}	LI_{313}
1	2	3
E_1	5	5
E_2	6	6
E_3	5	4
E_4	6	4
E_5	7	5
E_6	6	5
E_7	5	6
E_8	5	5
E_9	5	6
E_{10}	6	4

Продовження табл. 3.3

1	2	3
E_{11}	5	5
E_{12}	6	6
E_{13}	6	4
E_{14}	5	4
E_{15}	5	5
E_{16}	5	6
E_{17}	6	5
E_{18}	5	5
E_{19}	4	6
E_{20}	5	4
E_{21}	4	5
E_{22}	6	4
E_{23}	5	5
E_{24}	6	4
E_{25}	5	5
E_{26}	5	6
Середнє значення	5,346	4,962

Результати оцінки локальних просторових чинників (LI_{314}), (LI_{315}), (LI_{316}), (LI_{317}), (LI_{318}), (LI_{319}) за регіонами представлені у Додатку Д, табл. Д.1. – Д.4.

Визначення показника (LI_{312}) здійснюється із застосуванням аналітичних даних, які представлені у розділі 2. Локальні економічні показники формування інвестиційної привабливості земель регіонів визначаються із застосуванням якісних методів через призму, зокрема чинника (LI_{321}) (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Результати оцінки локального економічного показника формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{321}), відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Значення чинника (LI_{321})												
	E_1	E_2	E_3	E_4	E_5	E_6	E_7	E_8	E_9	E_{10}	E_{11}	E_{12}	E_{13}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Вінницький	4	3	3	4	5	5	4	4	3	3	4	5	5
Волинський	3	2	2	4	4	3	3	3	2	4	3	4	3
Дніпропетровський	4	3	4	5	5	4	4	5	5	4	5	5	5
Донецький	1	2	1	1	3	2	2	1	2	2	1	1	2
Житомирський	3	4	2	3	2	3	3	3	4	4	5	2	3
Закарпатський	2	3	3	5	4	3	2	4	3	3	4	2	5
Запорізький	3	2	4	2	3	2	4	4	2	4	4	3	2
Івано-Франківський	4	4	5	4	5	6	5	5	4	4	2	4	5
Київський	6	5	5	6	6	5	5	5	6	5	6	5	5

Продовження табл. 3.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Кіровоградський	3	4	4	3	4	4	5	2	3	5	4	4	3
Луганський	1	1	0	1	1	0	1	1	2	1	1	0	0
Львівський	5	5	5	6	5	6	5	5	6	5	4	5	4
Миколаївський	3	2	3	2	3	5	4	3	5	4	3	4	2
Одеський	4	4	3	5	5	4	5	5	4	6	4	4	5
Полтавський	3	4	5	4	3	5	4	5	5	3	3	4	4
Рівненський	3	5	3	2	4	4	4	3	4	5	4	3	4
Сумський	3	5	3	3	5	4	3	3	4	5	4	5	3
Тернопільський	5	5	6	4	3	5	4	4	3	5	4	5	3
Харківський	3	4	3	4	4	5	4	5	4	5	3	4	5
Херсонський	2	2	2	1	2	2	1	2	2	3	2	1	3
Хмельницький	4	5	3	3	4	3	4	4	3	5	4	3	4
Черкаський	3	4	3	4	4	4	5	3	5	4	4	3	3
Чернівецький	3	4	4	5	3	4	4	4	3	3	5	3	3
Чернігівський	2	4	3	4	3	3	3	5	2	5	4	3	3

Таблиця 3.4 – Результати оцінки локального економічного показника формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{321}), відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Значення чинника (LI_{321})													Середнє значення
	E_{14}	E_{15}	E_{16}	E_{17}	E_{18}	E_{19}	E_{20}	E_{21}	E_{22}	E_{23}	E_{24}	E_{25}	E_{26}	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Вінницький	4	5	4	4	3	4	4	4	5	3	5	3	4	4,000
Волинський	2	3	3	4	4	3	3	3	2	4	3	4	3	3,115
Дніпропетровський	5	5	4	5	5	5	4	5	5	4	5	5	4	4,577
Донецький	2	1	1	2	1	2	1	2	1	3	2	1	2	1,615
Житомирський	4	3	3	4	4	4	3	3	4	4	3	3	3	3,308
Закарпатський	3	4	3	4	5	4	3	5	4	4	5	3	5	3,654
Запорізький	2	3	2	3	2	3	3	4	3	3	3	2	2	2,846
Івано-Франківський	4	5	5	4	4	5	3	4	4	5	4	5	3	4,308
Київський	5	6	6	5	5	5	6	5	5	5	6	5	5	5,346
Кіровоградський	4	3	3	4	3	4	3	4	3	2	3	3	4	3,500
Луганський	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0,731
Львівський	5	4	5	6	4	5	6	4	5	5	6	5	4	5,000
Миколаївський	2	2	3	2	2	1	3	3	2	2	3	3	2	2,808
Одеський	4	3	5	3	4	3	5	4	3	4	3	3	5	4,115
Полтавський	5	3	4	2	4	5	4	5	4	3	5	4	4	4,000
Рівненський	4	2	4	2	3	4	2	3	5	4	3	3	3	3,462
Сумський	3	3	3	3	4	4	3	4	3	4	2	4	4	3,615
Тернопільський	4	5	4	5	4	5	5	5	4	5	3	4	4	4,346
Харківський	3	4	4	3	2	4	4	3	5	4	3	5	3	3,846

Продовження табл. 3.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Херсонський	2	2	2	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	1,808
Хмельницький	3	3	5	4	5	3	4	3	4	3	3	4	3	3,692
Черкаський	3	4	4	3	2	3	3	4	4	3	3	2	2	3,423
Чернівецький	3	4	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	4	3,500
Чернігівський	3	3	2	3	2	3	2	2	4	3	4	2	4	3,115

Результати оцінки локальних економічних показників (LI_{323}) та (LI_{324}) представлені у Додатку Д, табл. Д.5.

Інші локальні економічні показники формування інвестиційної привабливості земель регіонів визначаються на основі аналітичних даних, що представлені у розділі 2.

Кількісні параметри локальних містобудівних чинників (LI_{331}), (LI_{332}), (LI_{333}), (LI_{334}) представлені у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 – Кількісні параметри локальних містобудівних чинників (LI_{331}), (LI_{332}), (LI_{333}), (LI_{334}), відн. од. (розроблено автором)

Експерти	Показники			
	LI_{331}	LI_{332}	LI_{333}	LI_{334}
1	2	3	4	5
E_1	2	2	3	3
E_2	3	3	3	4
E_3	2	3	2	4
E_4	2	4	3	4
E_5	4	3	3	3
E_6	3	2	2	3
E_7	3	3	4	2
E_8	2	4	3	3
E_9	2	3	3	3
E_{10}	3	2	3	2
E_{11}	3	3	4	3
E_{12}	4	2	2	3
E_{13}	3	3	4	2
E_{14}	2	4	4	3
E_{15}	2	3	3	3
E_{16}	4	3	3	2
E_{17}	2	2	4	4
E_{18}	3	3	3	2
E_{19}	2	3	3	3
E_{20}	2	3	4	4

Продовження табл. 3.5

1	2	3	4	5
E_{21}	2	4	3	3
E_{22}	3	3	5	3
E_{23}	4	2	4	2
E_{24}	2	2	4	3
E_{25}	3	4	5	4
E_{26}	2	2	4	4
Середнє значення	2,654	2,885	3,385	3,038

Визначення локального містобудівного показника (LI_{335}) представлено в Додатку Д, табл. Д.6. Результати оцінки локального містобудівного показника (LI_{336}) формування інвестиційної привабливості земель регіонів представлені у Додатку Д, табл. Д.7. Кількісні характеристики локальних містобудівних показників (LI_{337}) - (LI_{3328}) визначені у Додатку Д, табл. Д.8. Локальні містобудівні показники щодо формування ІІ земель регіонів, які оцінюються на основі аналітичних даних, представлені у розділі 2.

Оцінка локальних екологічних показників здійснюється також із застосуванням якісних і аналітичних методів. Зокрема, застосовуючи останні, визначаються чинники (LI_{341}) – (LI_{348}), результати оцінки яких представлені у розділі 2. Для локальних екологічних показників (LI_{349}) – (LI_{3422}) застосовуються якісні методи. Результати оцінки цих чинників представлені у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Кількісні характеристики локальних екологічних показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{349}) – (LI_{3422}), відн. од. (розроблено автором) (початок)

Експерти	Показники								
	LI_{349}	LI_{3410}	LI_{3411}	LI_{3412}	LI_{3413}	LI_{3414}	LI_{3415}	LI_{3416}	LI_{3417}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_1	4	6	7	4	4	3	4	5	4
E_2	5	6	8	3	5	4	4	5	5
E_3	4	5	7	4	4	4	5	6	4
E_4	5	5	7	3	3	3	4	4	4
E_5	5	4	6	2	4	4	3	5	5
E_6	4	5	6	4	4	4	4	5	4
E_7	4	5	6	2	5	3	4	6	5
E_8	5	5	7	3	5	4	5	5	3

Продовження табл. 3.6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_9	4	6	6	3	4	4	4	5	4
E_{10}	4	4	6	4	4	4	3	5	5
E_{11}	5	6	7	2	4	3	4	6	5
E_{12}	4	6	7	4	5	3	3	4	4
E_{13}	6	4	6	4	4	4	4	5	5
E_{14}	4	5	6	2	4	3	3	5	5
E_{15}	5	5	6	3	5	4	4	5	5
E_{16}	4	4	7	4	6	4	3	4	4
E_{17}	5	6	7	4	4	3	4	5	4
E_{18}	4	5	6	3	4	4	4	5	5
E_{19}	5	6	6	2	5	4	5	5	4
E_{20}	5	5	6	2	4	3	4	5	5
E_{21}	4	4	7	3	5	5	4	4	4
E_{22}	4	6	6	3	5	3	3	6	5
E_{23}	5	7	6	4	4	4	3	6	4
E_{24}	5	6	7	3	5	4	4	5	5
E_{25}	4	6	6	4	5	3	4	5	4
E_{26}	5	5	6	4	4	4	3	4	5
Середнє значення	4,538	5,269	6,462	3,192	4,423	3,654	3,808	5,0	4,462

Таблиця 3.6 – Кількісні характеристики локальних екологічних показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{349}) – (LI_{3422}), відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Експерти	Показники				
	LI_{3418}	LI_{3419}	LI_{3420}	LI_{3421}	LI_{3422}
1	2	3	4	5	6
E_1	3	5	6	4	3
E_2	4	6	5	4	5
E_3	4	5	7	4	3
E_4	3	5	6	3	3
E_5	5	6	6	3	4
E_6	3	5	5	4	3
E_7	3	6	6	4	5
E_8	3	5	5	5	3
E_9	4	6	6	3	4
E_{10}	3	4	6	4	4
E_{11}	3	6	5	5	3
E_{12}	4	6	7	4	3
E_{13}	4	6	6	4	4
E_{14}	4	5	5	3	3
E_{15}	5	6	6	4	3
E_{16}	3	6	7	5	4
E_{17}	3	6	7	4	4
E_{18}	3	5	6	4	3

Продовження табл. 3.6

1	2	3	4	5	6
E_{19}	3	6	5	3	3
E_{20}	5	5	6	4	4
E_{21}	4	6	5	3	3
E_{22}	3	6	6	5	3
E_{23}	3	5	5	4	4
E_{24}	5	6	5	3	3
E_{25}	4	6	6	5	5
E_{26}	3	7	6	4	4
Середнє значення	3,615	5,615	5,808	3,923	3,577

Показник рівня формування та реалізації заходів щодо забезпечення екологічної безпеки за регіонами (LI_{3423}) визначено у Додатку Д, табл. Д.9. Результати оцінки локальних екологічних показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{3424}) - (LI_{3439}) представлені у Додатку Д, табл. Д.10.

Кількісні характеристики інтегрального показника рівня використання земель об'єктів природно-заповідного фонду у контексті оцінки інвестиційної привабливості земель регіонів визначені у розділі 2.

Результати оцінки локальних інноваційних показників (LI_{351}) - (LI_{354}) висвітлені у табл. 3.7.

Таблиця 3.7 – Результати оцінки локальних екологічних показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{351}) - (LI_{354}), відн. од. (розроблено автором)

Експерти	Показники			
	LI_{351}	LI_{352}	LI_{353}	LI_{354}
1	2	3	4	5
E_1	2	2	2	2
E_2	2	3	2	3
E_3	4	2	3	2
E_4	3	3	2	2
E_5	2	3	3	2
E_6	2	2	2	2
E_7	2	3	2	2
E_8	3	3	2	3
E_9	3	2	2	2
E_{10}	3	3	3	2

Продовження табл. 3.7

1	2	3	4	5
E_{11}	3	3	2	2
E_{12}	2	2	3	2
E_{13}	3	2	2	4
E_{14}	2	3	2	3
E_{15}	2	2	2	2
E_{16}	3	3	2	2
E_{17}	3	2	3	2
E_{18}	4	3	2	2
E_{19}	2	2	2	3
E_{20}	3	2	3	3
E_{21}	2	3	3	2
E_{22}	2	2	2	3
E_{23}	3	2	2	3
E_{24}	2	3	2	2
E_{25}	2	2	2	2
E_{26}	3	3	3	3
Середнє значення	2,577	2,5	2,308	2,385

Рівень можливостей залучення та ефективності використання інновацій для формування земельних відносин за регіонами визначено у Додатку Д, табл. Д.11. Визначені локальні інноваційні показники щодо формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{356}) - (LI_{3531}) (Додаток Д, табл. Д.12).

Результати оцінки локальних безпекових показників (LI_{361}) - (LI_{3614}) представлені у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8 – Результати оцінки локальних безпекових показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{361}) - (LI_{3614}), відн. од. (розроблено автором) (початок)

Експерти	Показники								
	LI_{361}	LI_{362}	LI_{363}	LI_{364}	LI_{365}	LI_{366}	LI_{367}	LI_{368}	LI_{369}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_1	4	5	3	4	3	5	3	1	5
E_2	5	5	4	5	3	5	4	2	5
E_3	5	6	4	5	2	4	4	2	4
E_4	4	5	4	5	3	5	3	2	5
E_5	5	5	3	6	2	5	3	1	5
E_6	5	6	4	5	3	4	3	1	4
E_7	5	5	5	5	3	4	4	2	4
E_8	4	5	4	5	3	5	2	2	6

Продовження табл. 3.8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_9	5	6	4	6	4	5	3	1	4
E_{10}	5	5	5	6	3	4	3	1	5
E_{11}	3	4	4	6	3	4	3	1	5
E_{12}	5	5	4	5	2	4	2	2	5
E_{13}	5	5	4	6	3	5	4	2	4
E_{14}	5	5	5	6	2	5	3	1	5
E_{15}	4	4	4	6	2	4	4	3	6
E_{16}	4	5	3	6	3	4	4	2	4
E_{17}	3	5	4	5	2	5	3	2	4
E_{18}	4	5	4	5	2	5	3	1	5
E_{19}	4	4	5	6	2	4	2	2	5
E_{20}	5	5	5	6	3	3	4	2	4
E_{21}	6	5	6	6	3	4	3	1	5
E_{22}	5	6	5	5	2	3	3	2	4
E_{23}	5	5	5	5	2	3	3	2	4
E_{24}	4	4	4	5	2	4	2	1	5
E_{25}	5	4	5	6	3	5	4	2	4
E_{26}	5	5	5	6	2	4	3	1	6
Середнє значення	4,577	4,962	4,308	5,462	2,577	4,308	3,154	1,615	4,692

Таблиця 3.8 – Результати оцінки локальних безпекових показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{361}) - (LI_{3614}), відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Експерти	Показники				
	LI_{3610}	LI_{3611}	LI_{3612}	LI_{3613}	LI_{3614}
1	2	3	4	5	6
E_1	5	2	3	3	3
E_2	5	3	4	3	4
E_3	6	3	2	2	4
E_4	5	1	2	3	3
E_5	5	2	2	3	4
E_6	6	2	4	2	4
E_7	6	2	3	3	3
E_8	5	1	3	4	3
E_9	5	2	2	3	4
E_{10}	6	2	2	3	3
E_{11}	5	2	3	2	4
E_{12}	5	1	4	2	4
E_{13}	6	2	3	3	3
E_{14}	6	2	3	2	4
E_{15}	5	3	2	2	4
E_{16}	5	2	2	2	5
E_{17}	6	2	2	3	4

Продовження табл. 3.8

1	2	3	4	5	6
E_{18}	5	1	3	2	4
E_{19}	4	2	3	3	5
E_{20}	6	2	2	2	4
E_{21}	6	1	1	2	4
E_{22}	5	2	2	3	2
E_{23}	5	2	2	2	3
E_{24}	6	3	3	2	4
E_{25}	5	2	4	3	4
E_{26}	6	1	2	2	3
Середнє значення	5,385	1,923	2,615	2,538	3,692

Визначення локального показника регулювання земельних відносин під час дії воєнного стану (LI_{3615}) за регіонами висвітлено у таблиці 3.9.

Таблиця 3.9 – Визначення локального показника регулювання земельних відносин під час дії воєнного стану відносно формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{3615}), відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Значення чинника (LI_{3615})												
	E_1	E_2	E_3	E_4	E_5	E_6	E_7	E_8	E_9	E_{10}	E_{11}	E_{12}	E_{13}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Вінницький	4	5	4	4	5	5	6	5	7	6	5	5	5
Волинський	3	4	4	4	5	3	4	3	4	4	3	4	3
Дніпропетровський	5	5	6	5	4	5	5	4	5	5	5	6	5
Донецький	1	2	1	3	1	3	1	2	1	1	3	2	2
Житомирський	4	5	4	5	5	5	4	4	3	4	3	4	5
Закарпатський	5	4	4	4	5	4	4	5	4	3	4	4	3
Запорізький	4	6	5	5	5	3	4	4	3	5	4	5	4
Івано-Франківський	5	5	5	6	4	5	5	4	5	5	3	5	5
Київський	7	6	6	5	6	5	6	7	5	5	6	5	7
Кіровоградський	4	5	5	3	4	4	5	4	4	5	4	4	3
Луганський	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0	1
Львівський	5	6	6	7	5	4	5	3	4	5	4	5	4
Миколаївський	4	5	5	4	4	4	3	4	4	5	3	3	4
Одеський	5	4	4	4	3	4	4	3	4	3	4	4	3
Полтавський	4	5	5	6	5	5	5	4	4	4	3	4	5
Рівненський	5	4	5	3	5	4	4	5	4	4	3	5	4
Сумський	4	3	4	5	6	6	4	6	5	3	4	3	5
Тернопільський	4	5	6	6	5	5	6	4	4	4	5	3	6
Харківський	5	4	5	4	4	5	4	6	6	5	5	4	5
Херсонський	4	3	3	4	5	4	5	4	4	4	5	3	4
Хмельницький	5	4	5	6	4	5	3	4	6	5	4	5	5
Черкаський	5	5	6	4	3	5	6	5	3	4	5	3	5

Продовження табл. 3.9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Чернівецький	5	4	5	5	4	4	6	3	4	5	4	5	4
Чернігівський	4	5	5	5	4	5	5	6	4	3	5	5	4

Таблиця 3.9 – Визначення локального показника регулювання земельних відносин під час дії воєнного стану відносно формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{3615}), відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Значення чинника (LI_{3615})													Середнє значення
	E_{14}	E_{15}	E_{16}	E_{17}	E_{18}	E_{19}	E_{20}	E_{21}	E_{22}	E_{23}	E_{24}	E_{25}	E_{26}	
Вінницький	4	5	5	6	5	5	4	5	6	6	5	4	5	5,038
Волинський	3	4	4	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	4,077
Дніпропетровський	6	5	6	5	6	5	4	6	5	4	5	5	6	5,115
Донецький	2	2	1	3	1	3	1	2	2	1	3	2	1	1,808
Житомирський	4	5	4	4	5	4	4	3	5	4	4	4	5	4,231
Закарпатський	5	4	3	4	4	4	5	4	3	3	4	3	5	4,0
Запорізький	4	4	5	4	5	3	4	4	4	5	3	5	4	4,269
Івано-Франківський	5	5	6	4	4	4	4	5	4	5	4	3	6	4,654
Київський	5	6	7	6	6	5	6	5	6	5	7	6	5	5,808
Кіровоградський	4	5	5	3	4	4	5	6	4	5	4	5	4	4,308
Луганський	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0,385
Львівський	5	6	5	5	6	5	6	6	5	4	6	4	6	5,077
Миколаївський	4	3	3	4	3	4	3	5	3	4	4	3	4	3,808
Одеський	5	4	4	3	3	5	5	4	5	4	5	6	4	4,077
Полтавський	6	5	5	5	3	4	4	5	4	5	6	4	4	4,577
Рівненський	5	4	4	5	5	4	5	3	5	5	4	5	5	4,385
Сумський	4	5	5	4	6	5	4	5	5	5	5	6	4	4,654
Тернопільський	5	4	5	6	5	4	5	4	4	4	5	5	6	4,808
Харківський	4	3	5	4	5	5	4	5	4	5	4	5	4	4,577
Херсонський	3	4	3	3	4	4	3	3	3	2	4	3	3	3,615
Хмельницький	5	6	5	4	5	4	5	5	4	5	5	4	4	4,692
Черкаський	5	5	4	4	3	3	4	4	5	4	5	4	5	4,385
Чернівецький	4	4	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5	4	4,538
Чернігівський	5	5	4	3	5	4	4	5	4	5	5	4	4	4,5

Кількісні параметри локальних безпекових чинників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{3616}) - (LI_{3620}) визначені у Додатку Д, табл. Д.13.

Результати оцінки локальних нормативно-правових показників (LI_{371}) - (LI_{373}) представлені у табл. 3.10.

Таблиця 3.10 – Результати оцінки локальних нормативно-правових показників щодо формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{371}) - (LI_{373}), відн. од. (розроблено автором)

Експерти	Показники		
	LI_{371}	LI_{372}	LI_{373}
E_1	4	2	4
E_2	5	3	3
E_3	4	3	3
E_4	5	2	2
E_5	5	5	3
E_6	4	3	3
E_7	5	3	2
E_8	5	2	3
E_9	5	4	3
E_{10}	3	3	3
E_{11}	4	3	2
E_{12}	5	4	3
E_{13}	5	2	3
E_{14}	4	4	2
E_{15}	5	4	4
E_{16}	5	3	3
E_{17}	4	3	3
E_{18}	5	2	3
E_{19}	4	5	2
E_{20}	3	3	3
E_{21}	5	3	3
E_{22}	5	4	2
E_{23}	4	2	3
E_{24}	5	3	3
E_{25}	3	2	3
E_{26}	5	3	2
Середнє значення	4,462	3,077	2,808

Кількісні параметри локального чинника використання провідної вітчизняної практики щодо формування та застосування нормативно-правового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{374}) визначено у Додатку Д, табл. Д.14.

Результати оцінки локальних нормативно-правових чинників (LI_{375}) - (LI_{377}) представлені у Додатку Д, табл. Д.15.

Для підтвердження достовірності отриманих значень локальних чинників у результаті експертних оцінок застосовується коефіцієнт конкордації, який характеризує рівень узгодженості думок експертів. Отримані значення коефіцієнтів конкордації варіюються від 0,59 до 0,73, що свідчить про помірний або суттєвий рівень. Таким чином, у результаті розрахунків підтверджується достовірність отриманих оцінок локальних чинників.

На основі визначених локальних чинників формування інвестиційної привабливості земель регіонів, застосовуючи відповідну модель, здійснено оцінку системних показників, результати якої представлені у таблиці 3.11.

Таблиця 3.11 – Результати оцінки системних показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів, відн. од. (розроблено автором)

Регіони	Значення системних показників						
	LI_{21}	LI_{22}	LI_{23}	LI_{24}	LI_{25}	LI_{26}	LI_{27}
1	2	3	4	5	6	7	8
Вінницький	3,478	1,345	2,469	3,043	2,686	3,797	3,714
Волинський	3,385	1,292	2,505	3,201	2,663	3,757	3,604
Дніпро-петровський	3,501	1,209	2,359	3,091	2,692	3,8	3,764
Донецький	3,383	0,97	1,829	2,306	2,513	3,607	3,242
Житомирський	3,396	1,736	2,385	3,152	2,663	3,764	3,685
Закарпатський	3,306	1,388	2,469	3,124	2,656	3,753	3,664
Запорізький	3,433	0,974	2,2	2,344	2,608	3,765	3,637
Івано-Франківський	3,357	1,3	2,526	3,001	2,676	3,782	3,726
Київський	3,467	1,378	2,592	2,917	2,702	3,824	3,803
Кіровоградський	3,442	1,278	2,212	2,622	2,653	3,767	3,689
Луганський	3,261	0,798	1,622	1,906	2,402	3,339	2,326
Львівський	3,437	1,432	2,565	3,086	2,69	3,798	3,734
Миколаївський	3,418	1,065	2,002	3,152	2,627	3,744	3,637
Одеський	3,461	1,288	2,306	2,916	2,661	3,757	3,685
Полтавський	3,451	1,298	2,434	3,012	2,674	3,779	3,702
Рівненський	3,354	1,387	2,419	2,919	2,663	3,77	3,685
Сумський	3,411	1,381	2,308	3,081	2,663	3,782	3,702
Тернопільський	3,387	1,395	2,472	2,926	2,672	3,788	3,73
Харківський	3,466	1,148	2,283	3,031	2,668	3,779	3,689
Херсонський	3,362	0,984	2,208	2,123	2,519	3,734	3,538
Хмельницький	3,406	1,297	2,438	3,143	2,677	3,783	3,718
Черкаський	3,397	1,41	2,401	2,925	2,667	3,77	3,693
Чернівецький	3,305	1,302	2,422	3,156	2,667	3,777	3,689
Чернігівський	3,417	1,376	2,343	2,949	2,671	3,775	3,693

Застосовуючи запропонований метод аналізу ієрархій, визначені вагові коефіцієнти впливу на інтегральний показник та взаємного впливу системних просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових, нормативно-правових чинників: $k_1 = 0,246$; $k_2 = 0,082$; $k_3 = 0,049$; $k_4 = 0,082$; $k_5 = 0,049$; $k_6 = 0,246$; $k_7 = 0,246$.

Таким чином, у результаті дослідження визначено, що для формування інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні найбільше значення мають просторові, безпекові та нормативно-правові чинники. Поряд з цим, знижується значення містобудівних, економічних, екологічних та інноваційних чинників. Це свідчить про те, що в умовах накопичення кризових явищ для формування земельних відносин та використання земель у контексті забезпечення їх III основна увага фокусується на діях, які визначають просторове забезпечення, створюють умови для забезпечення безпеки й можливостей удосконалення нормативно-правового підґрунтя.

Застосовуючи результати оцінки вагових коефіцієнтів, визначені трансформовані системні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів (табл. 3.12).

Таблиця 3.12 – Результати оцінки системних показників інвестиційної привабливості земель регіонів, трансформованих на значення вагових коефіцієнтів, відн. од. (розроблено автором)

Регіони	Значення системних показників						
	LI_{21}	LI_{22}	LI_{23}	LI_{24}	LI_{25}	LI_{26}	LI_{27}
1	2	3	4	5	6	7	8
Вінницький	0,856	0,11	0,121	0,25	0,132	0,934	0,091
Волинський	0,833	0,106	0,123	0,262	0,130	0,924	0,089
Дніпро-петровський	0,861	0,099	0,116	0,253	0,132	0,935	0,093
Донецький	0,832	0,08	0,09	0,189	0,123	0,887	0,080
Житомирський	0,835	0,142	0,117	0,258	0,13	0,926	0,091
Закарпатський	0,813	0,114	0,121	0,256	0,13	0,923	0,09
Запорізький	0,845	0,080	0,108	0,192	0,128	0,926	0,089
Івано-Франківський	0,826	0,107	0,124	0,246	0,131	0,93	0,092
Київський	0,853	0,113	0,127	0,239	0,132	0,941	0,094
Кіровоградський	0,847	0,105	0,108	0,215	0,13	0,927	0,091

Продовження табл. 3.12

1	2	3	4	5	6	7	8
Луганський	0,802	0,065	0,079	0,156	0,118	0,821	0,057
Львівський	0,846	0,117	0,126	0,253	0,132	0,934	0,092
Миколаївський	0,841	0,087	0,098	0,258	0,129	0,921	0,089
Одеський	0,851	0,106	0,113	0,239	0,13	0,924	0,091
Полтавський	0,849	0,106	0,119	0,247	0,131	0,93	0,091
Рівненський	0,825	0,114	0,119	0,239	0,13	0,927	0,091
Сумський	0,839	0,113	0,113	0,253	0,13	0,930	0,091
Тернопільський	0,833	0,114	0,121	0,24	0,131	0,932	0,092
Харківський	0,853	0,094	0,112	0,249	0,131	0,93	0,091
Херсонський	0,827	0,081	0,108	0,174	0,123	0,919	0,087
Хмельницький	0,838	0,106	0,119	0,258	0,131	0,931	0,091
Черкаський	0,836	0,116	0,118	0,24	0,131	0,927	0,091
Чернівецький	0,813	0,107	0,119	0,259	0,131	0,929	0,091
Чернігівський	0,841	0,113	0,115	0,242	0,131	0,929	0,091

Отже, визначено інтегральний показник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, який характеризує процеси, що відбуваються в визначеній сфері, враховуючи вплив просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових, нормативно-правових чинників (табл. 3.13).

Таблиця 3.13 – Результати оцінки інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, відн. од. (розроблено автором)

Регіони	Значення інтегрального показника
1	2
Вінницький	2,493
Волинський	2,467
Дніпропетровський	2,489
Донецький	2,281
Житомирський	2,500
Закарпатський	2,448
Запорізький	2,368
Івано-Франківський	2,455
Київський	2,499
Кіровоградський	2,422
Луганський	2,100
Львівський	2,500
Миколаївський	2,424
Одеський	2,454
Полтавський	2,473
Рівненський	2,445
Сумський	2,470
Тернопільський	2,463

Продовження табл. 3.13

1	2
Харківський	2,458
Херсонський	2,319
Хмельницький	2,475
Черкаський	2,458
Чернівецький	2,448
Чернігівський	2,460

Таким чином, у результаті дослідження встановлено незначний рівень інвестиційної привабливості земель регіонів. Найбільшими значеннями цього показника характеризувались Житомирський, Київський, Львівський регіони. Найнижчими значеннями рівня ІІІ земель визначались регіони: Донецький, Запорізький, Луганський, Херсонський.

Така регіональна структура обумовлена наслідками агресії РФ, впливом зовнішніх і внутрішніх чинників, наявністю регіональних особливостей. Значне зниження інвестиційної привабливості земель у представлених регіонах визначено проведенням, в основному, бойових дій. У цілому отримані значення інтегрального показника [7, 12] свідчать про необхідність зміни траєкторії представленого показника, розробки дій для його зростання на основі здійснення математичного моделювання, прогнозування, що створює кількісну основу підвищення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні.

3.3 Математичне моделювання показників інвестиційної привабливості земель регіонів

Математичне моделювання показників інвестиційної привабливості земель регіонів здійснюються за напрямками та критеріями, визначеними у попередніх підрозділах. Сформоване інформаційне-аналітичне забезпечення застосовується за результатами оцінки показників ІІІ, яке спрямоване на встановлення причинно-наслідкових зв'язків між системними чинниками та інтегральним показником.

У результаті математичного моделювання встановлено зв'язок між системним просторовим показником (LI_1) й інтегральним чинником рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (I_{LI}) (рис. 3.1).

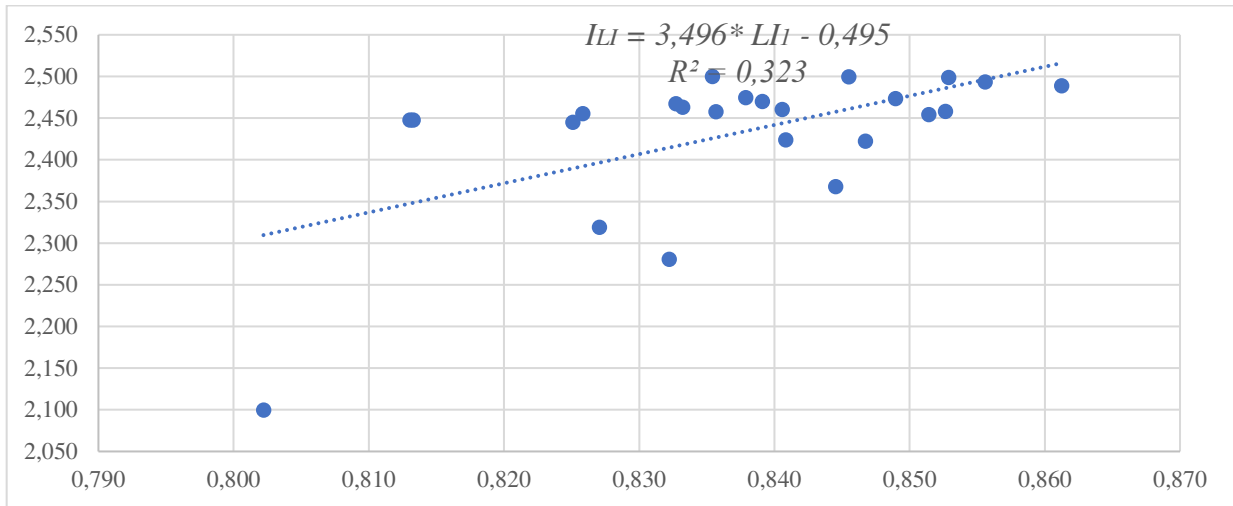

Рисунок 3.1 – Результати математичного моделювання впливу системного просторового показника (LI_1) на інтегральний чинник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (I_{LI}), відн. од. (розроблено автором)

У результаті дослідження визначено, що зміни системного просторового показника на 32,3% обумовлює трансформації інтегрального чинника. Цей зв'язок прямопропорційний, що свідчить про можливість зростання просторового чинника для збільшення інтегрального показника і навпаки. Слід відзначити, що інші чинники негативно впливають на формування інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні у сучасних умовах.

Результати математичного моделювання впливу системного економічного показника (LI_2) на інтегральний чинник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (I_{LI}) представлені на рисунку 3.2.

На основі математичного моделювання встановлено, що системний економічний показник на 65,1% обумовлює зміни інтегрального чинника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів і має прямопропорційний зв'язок. При наявності економічних чинників початкові умови визначаються позитивними тенденціями відносно формування ІІ земель.

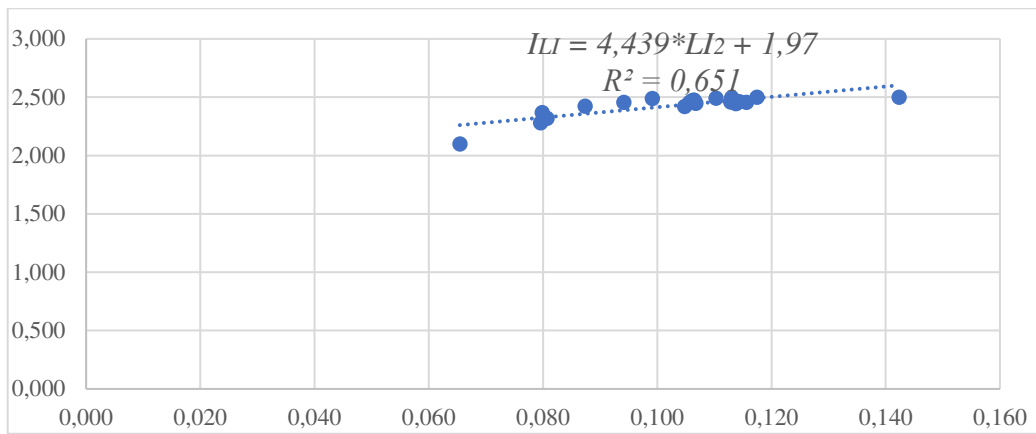

Рисунок 3.2 – Результати математичного моделювання впливу системного економічного показника (LI_2) на інтегральний чинник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (I_{LI}), відн. од. (розроблено автором)

На рисунку 3.3 встановлено причинно-наслідкові зв'язки між системним містобудівним показником (LI_3) й інтегральним чинником рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (I_{LI}).

Встановлено, що зростання системного містобудівного чинника на 1 відн. од. призводить до збільшення інтегрального чинника рівня інвестиційної привабливості майже на 7 відн. од. Крім того, коефіцієнт детермінації свідчить про суттєвий зв'язок між представленими чинниками. Причому, вплив інших чинників визначається позитивними тенденціями.

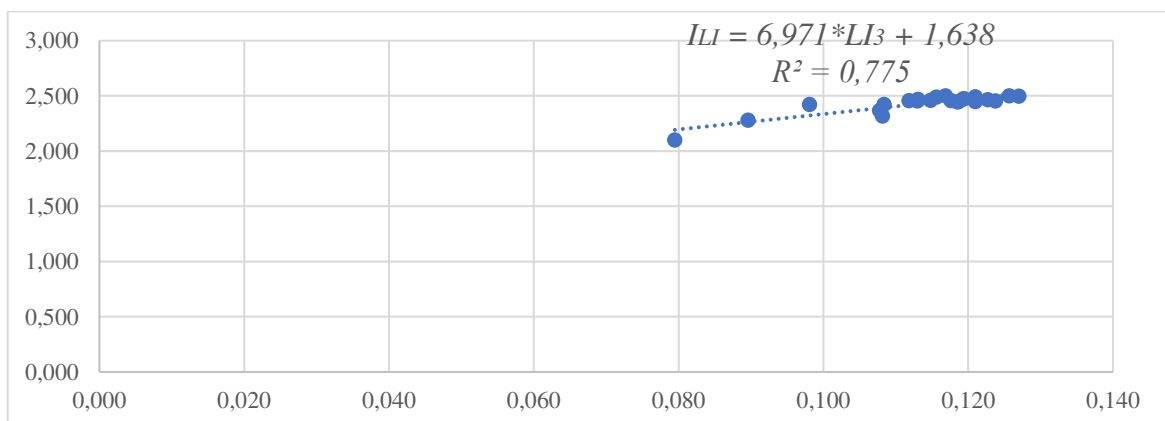

Рисунок 3.3 – Результати математичного моделювання впливу системного містобудівного показника (LI_3) на інтегральний чинник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (I_{LI}), відн. од. (розроблено автором)

Результати математичного моделювання впливу системного екологічного показника (LI_4) на інтегральний чинник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (I_{LI}) представлені на рисунку 3.4.

Вплив системного екологічного показника на інтегральний чинник рівня ІІ ЗР характеризується суттєвими значеннями коефіцієнту детермінації і має прямо пропорційний характер. Збільшення екологічних чинників на 1 відн. од. призводить до зростання інтегрального показника на 2,7 відн. од. і навпаки.

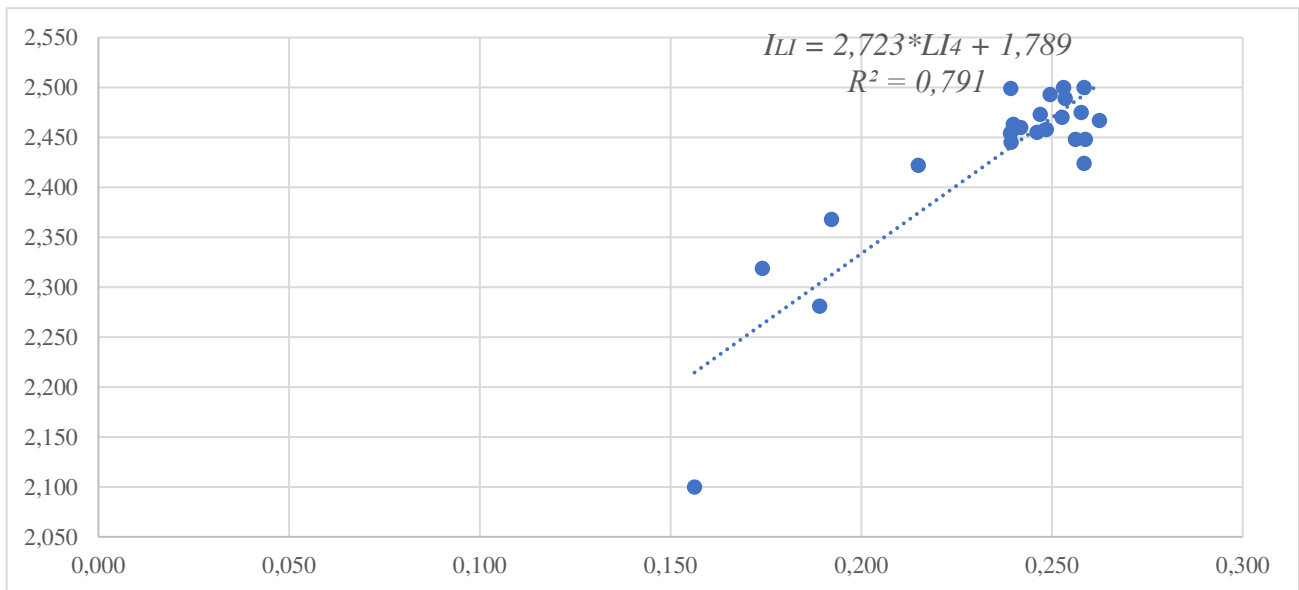

Рисунок 3.4 – Результати математичного моделювання впливу системного екологічного показника (LI_4) на інтегральний чинник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (I_{LI}), відн. од. (розроблено автором)

Результати математичного моделювання впливу системного інноваційного показника (LI_5) на інтегральний чинник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (I_{LI}) представлені на рисунку 3.5.

Системний інноваційний чинник визначається високим його впливом на інтегральний показник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів. Коефіцієнт детермінації дорівнює 0,961. Крім того, зростання системного інноваційного чинника на 1 відн. од. призводить до збільшення інтегрального показника на 25,6 відн. од.

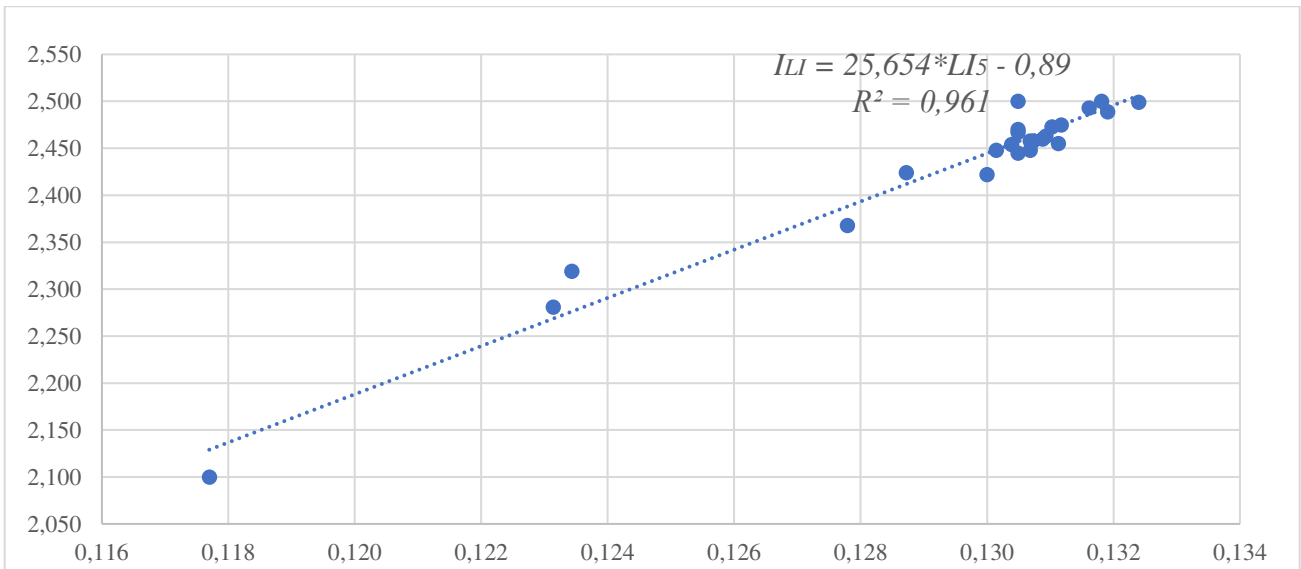

Рисунок 3.5 – Результати математичного моделювання впливу системного інноваційного показника (LI_5) на інтегральний чинник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (ILI), відн. од. (розроблено автором)

Встановлено причинно-наслідковий зв'язок між системним безпековим чинником (LI_6) та інтегральним показником рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (ILI) (рис. 3.6).

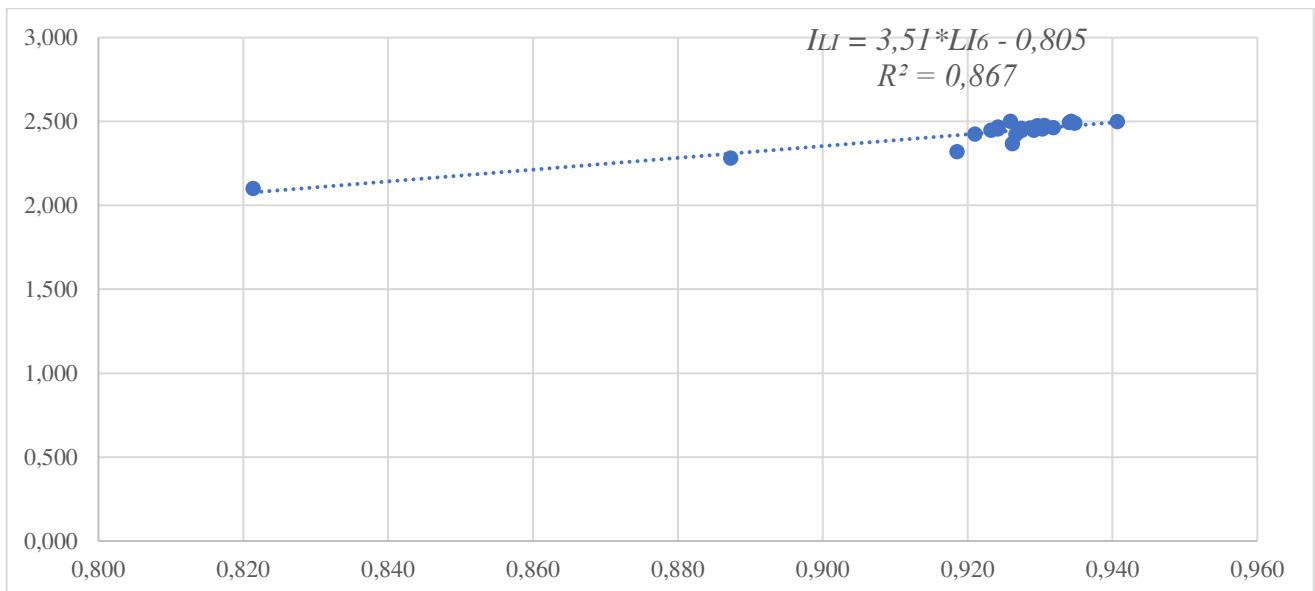

Рисунок 3.6 – Результати математичного моделювання впливу системного безпекового показника (LI_6) на інтегральний чинник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (ILI), відн. од. (розроблено автором)

У результати математичного моделювання встановлено зростання впливу безпекових чинників на інвестиційну привабливість земель на регіональному рівні, що обумовлено сучасними надзвичайними умовами і агресією РФ. Слід вказати, що зміни системного безпекового чинника на 86,7% обумовлює зміни інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів. Встановлено прямопропорційний зв'язок між чинниками. Причому вплив інших факторів характеризується від'ємними значеннями.

Результати математичного моделювання впливу системного нормативно-правового показника (LI_7) на інтегральний чинник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (I_{LI}) представлено на рисунку 3.7.

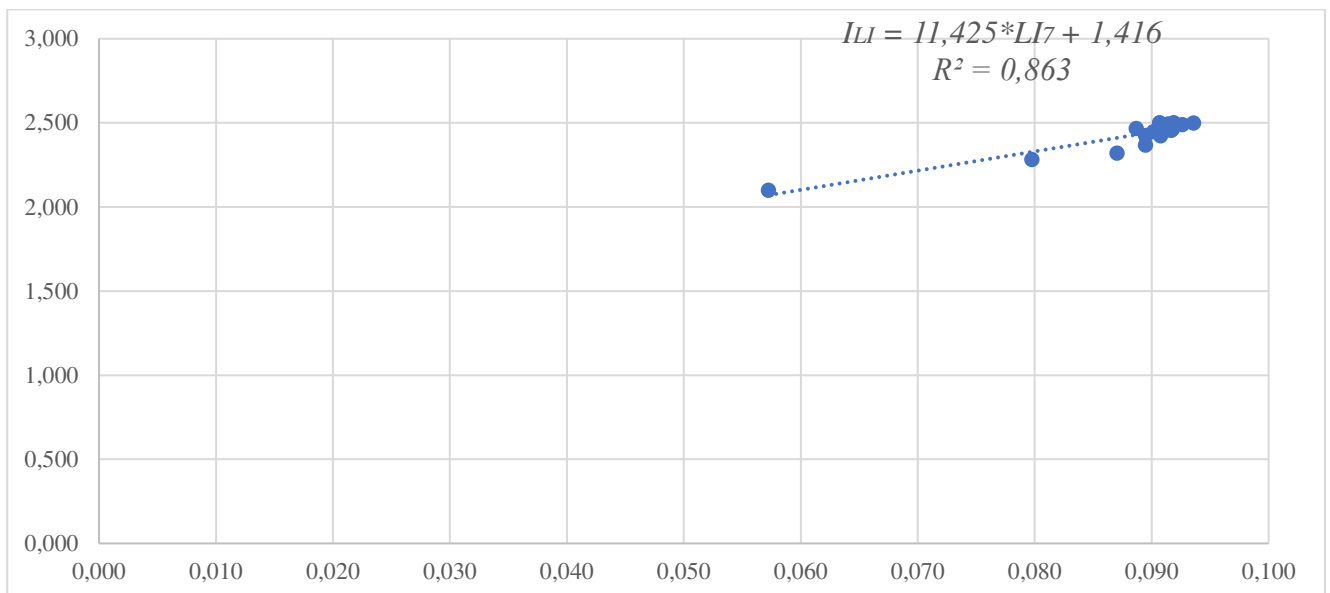

Рисунок 3.7 – Результати математичного моделювання впливу системного нормативно-правового показника (LI_7) на інтегральний чинник рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (I_{LI}), відн. од. (розроблено автором)

Встановлено зростання значення нормативно-правового забезпечення у системі формування ІІ ЗР. Зміна системного нормативно-правового чинника на 86,3% обумовлює зміни інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні. Крім того, цей вплив має прямо пропорційний характер.

Таким чином, у результаті математичного моделювання встановлені причинно-наслідкові зв'язки між системними чинниками й інтегральним показником рівня інвестиційної привабливості земель регіонів.

Це дозволило сформулювати кількісну основу для прогнозування змін інтегрального показника та розробити заходи для зростання рівня інвестиційної привабливості земель, враховуючи особливості формування та використання просторового, економічного, містобудівного, екологічного, інноваційного, безпекового й нормативно-правового забезпечення [19].

Висновки до розділу 3

У результаті розробки та реалізації методу інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів отримані наступні висновки та пропозиції:

1. Запропоновані етапи розробки методу інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів: формування та використання інформаційно-аналітичного забезпечення ІІ ЗР; виокремлення просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових, нормативно-правових чинників; побудова багаторівневої системи показників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів; оцінка локальних чинників; розробка системних моделей оцінки показників ІІ ЗР; оцінка системних показників; розробка інтегральної моделі оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів; визначення вагових коефіцієнтів; оцінка інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів; інтерпретація отриманих результатів.

2. Доведено, що оцінка локальних чинників здійснюється із застосуванням аналітичних і якісних методів. Аналітичні методи визначаються показниками, які мають чіткі кількісні параметри процесів, що впливають на інвестиційну привабливість земель регіонів. Застосування якісних методів передбачає використання інструментарію експертних оцінок.

3. Розроблена шкала експертної оцінки локальних якісних показників рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, запропоновані моделі визначення системних чинників й інтегрального показника. Визначено вагові коефіцієнту впливу на інтегральний показник та взаємного впливу системних чинників із застосуванням методу аналізу ієрархій, який включає наступні етапи: формування експертної групи; створення інформаційно-аналітичного забезпечення щодо оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів; розробка та застосування шкали взаємного впливу системних чинників та їх впливу на інтегральний чинник; побудова матриці взаємного впливу системних чинників та їх впливу на інтегральний показник на основі визначеної шкали; оцінка власного вектору; визначення вагових коефіцієнтів.

4. У результаті дослідження визначено, що для формування інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні найбільше значення мають просторові, безпекові та нормативно-правові чинники. Поряд з цим, знижується значення містобудівних, економічних, екологічних та інноваційних чинників. Це свідчить про те, що в умовах накопичення кризових явищ для формування земельних відносин та використання земель у контексті забезпечення їх інвестиційної привабливості основна увага фокусується на діях, які визначають просторове забезпечення, створюють умови для забезпечення безпеки й можливостей удосконалення нормативно-правового підґрунтя.

5. Встановлено незначний рівень інвестиційної привабливості земель регіонів. Найбільшими значеннями цього показника характеризувались: Житомирський; Київський; Львівський регіони. Найнижчими значеннями рівня ІІІ земель визначались регіони: Донецький; Запорізький; Луганський; Херсонський. Представлена регіональна структура обумовлена наслідками агресії РФ, впливом зовнішніх і внутрішніх чинників, наявністю регіональних особливостей. Значне зниження інвестиційної привабливості земель у представлених регіонах визначено проведенням, в основному, бойових дій. У цілому отримані значення інтегрального показника свідчать про необхідність зміни траєкторії представленого показника, розробки дій для його зростання на основі здійснення математичного

моделювання, прогнозування, що створює кількісну основу підвищення інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні.

6. Визначено, що зміни системного просторового показника на 32,3% обумовлює трансформації інтегрального чинника. Цей зв'язок прямопропорційний, що свідчить про можливість зростання просторового чинника для збільшення інтегрального показника і навпаки. Слід відзначити, що інші чинники негативно впливають на формування інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні у сучасних умовах. Встановлено, що системний економічний показник на 65,1% обумовлює зміни інтегрального чинника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів і має прямопропорційний зв'язок. При наявності економічних чинників початкові умови визначаються позитивними тенденціями відносно формування ІІ земель. Зростання системного містобудівного чинника на 1 відн. од. призводить до збільшення інтегрального чинника рівня інвестиційної привабливості майже на 7 відн. од. Крім того, коефіцієнт детермінації свідчить про суттєвий зв'язок між представленими чинниками.

7. У результаті математичного моделювання встановлені причинно-наслідкові зв'язки між системними чинниками й інтегральним показником рівня інвестиційної привабливості земель регіонів. Це дозволило сформулювати кількісну основу для прогнозування змін інтегрального показника та розробити заходи для зростання рівня ІІ земель, враховуючи особливості формування та використання просторового, економічного, містобудівного, екологічного, інноваційного, безпекового й нормативно-правового забезпечення.

РОЗДІЛ 4

НАУКОВО ОБГРУНТОВАНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЗЕМЕЛЬ РЕГІОНІВ

4.1 Прогнозування змін чинників інвестиційної привабливості земель регіонів

Формування сучасної системи забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів, підвищення її ефективності здійснюється на основі створення кількісного підґрунтя шляхом застосування результатів моделювання та прогнозування відповідних чинників. У представленій системі особливого значення відіграють науково обґрунтовані рекомендації щодо забезпечення ІІ ЗР.

Крім того, здійснюється прогнозування змін інтегрального показника інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні за рахунок збільшення відповідних системних чинників із застосуванням результатів їх математичного моделювання.

Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного просторового чинника представлені у таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 – Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного просторового чинника, відн. од. *(розроблено автором)*

Регіони	Збільшення системного просторового чинника на:			
	1%	2%	3%	4%
1	2	3	4	5
Вінницький	2,528	2,557	2,587	2,617
Волинський	2,446	2,475	2,505	2,534
Дніпропетровський	2,545	2,575	2,605	2,635
Донецький	2,443	2,472	2,501	2,530
Житомирський	2,453	2,483	2,512	2,541
Закарпатський	2,376	2,404	2,433	2,461
Запорізький	2,489	2,518	2,548	2,577

Продовження табл. 4.1

1	2	3	4	5
Івано-Франківський	2,422	2,450	2,479	2,508
Київський	2,517	2,547	2,577	2,606
Кіровоградський	2,496	2,525	2,555	2,585
Луганський	2,337	2,365	2,393	2,421
Львівський	2,492	2,522	2,551	2,581
Миколаївський	2,475	2,504	2,533	2,563
Одеський	2,51	2,54	2,569	2,599
Полтавський	2,503	2,532	2,562	2,592
Рівненський	2,418	2,447	2,476	2,505
Сумський	2,467	2,497	2,526	2,555
Тернопільський	2,446	2,475	2,505	2,534
Харківський	2,517	2,547	2,577	2,606
Херсонський	2,425	2,454	2,483	2,512
Хмельницький	2,464	2,493	2,523	2,552
Черкаський	2,457	2,486	2,515	2,545
Чернівецький	2,376	2,404	2,433	2,461
Чернігівський	2,475	2,504	2,533	2,563

Визначено зростання системного чинника на 4 %, що забезпечило позитивні зміни інтегрального показника у всіх регіонах (Додаток Ж, табл. Ж.1).

Крім того, слід зазначити, що збільшення системного просторового чинника на 1% сприяло до позитивних зрушень у наступних регіонах: Вінницький; Дніпропетровський; Донецький; Запорізький; Київський; Кіровоградський; Луганський; Миколаївський; Одеський; Полтавський; Харківський; Херсонський; Чернігівський. Поряд з цим, визначені негативні тенденції у 11 регіонах.

Зростання системного просторового чинника на 3% не забезпечило позитивних зрушень у Закарпатському та Чернівецькому регіонах.

Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного економічного чинника представлені у таблиці 4.2.

Встановлено, для забезпечення позитивної динаміки інтегрального показника інвестиційної привабливості земель у всіх регіонах необхідно забезпечити збільшення економічних параметрів на 20% (Додаток Ж, табл. Ж.2).

Таблиця 4.2 – Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного економічного чинника, відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Збільшення системного економічного чинника на:								
	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%
Вінницький	2,463	2,468	2,473	2,478	2,483	2,488	2,492	2,497	2,502
Волинський	2,445	2,45	2,455	2,459	2,464	2,469	2,473	2,478	2,483
Дніпропетровський	2,414	2,418	2,423	2,427	2,431	2,436	2,44	2,445	2,449
Донецький	2,329	2,332	2,336	2,339	2,343	2,346	2,35	2,354	2,357
Житомирський	2,607	2,613	2,619	2,626	2,632	2,638	2,644	2,651	2,657
Закарпатський	2,481	2,486	2,491	2,496	2,501	2,506	2,511	2,517	2,522
Запорізький	2,329	2,332	2,336	2,339	2,343	2,346	2,35	2,354	2,357
Івано-Франківський	2,45	2,454	2,459	2,464	2,469	2,473	2,478	2,483	2,488
Київський	2,477	2,482	2,487	2,492	2,497	2,502	2,507	2,512	2,517
Кіровоградський	2,441	2,445	2,45	2,455	2,459	2,464	2,469	2,473	2,478
Луганський	2,261	2,264	2,267	2,27	2,273	2,276	2,279	2,282	2,285
Львівський	2,495	2,5	2,505	2,51	2,515	2,521	2,526	2,531	2,536
Миколаївський	2,36	2,364	2,368	2,372	2,376	2,379	2,383	2,387	2,391
Одеський	2,445	2,45	2,455	2,459	2,464	2,469	2,473	2,478	2,483
Полтавський	2,445	2,45	2,455	2,459	2,464	2,469	2,473	2,478	2,483
Рівненський	2,481	2,486	2,491	2,496	2,501	2,506	2,511	2,517	2,522
Сумський	2,477	2,482	2,487	2,492	2,497	2,502	2,507	2,512	2,517
Тернопільський	2,481	2,486	2,491	2,496	2,501	2,506	2,511	2,517	2,522
Харківський	2,391	2,396	2,4	2,404	2,408	2,412	2,416	2,421	2,425
Херсонський	2,333	2,337	2,34	2,344	2,348	2,351	2,355	2,358	2,362
Хмельницький	2,445	2,45	2,455	2,459	2,464	2,469	2,473	2,478	2,483
Черкаський	2,49	2,495	2,5	2,506	2,511	2,516	2,521	2,526	2,531
Чернівецький	2,45	2,454	2,459	2,464	2,469	2,473	2,478	2,483	2,488
Чернігівський	2,477	2,482	2,487	2,492	2,497	2,502	2,507	2,512	2,517

Таблиця 4.2 – Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного економічного чинника, відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Збільшення системного економічного чинника на:		
	10%	15%	20%
1	2	3	4
Вінницький	2,507	2,532	2,556
Волинський	2,488	2,511	2,535
Дніпропетровський	2,453	2,475	2,497
Донецький	2,361	2,378	2,396
Житомирський	2,663	2,695	2,726
Закарпатський	2,527	2,552	2,577
Запорізький	2,361	2,378	2,396

Продовження табл. 4.2

1	2	3	4
Івано-Франківський	2,492	2,516	2,54
Київський	2,522	2,547	2,572
Кіровоградський	2,483	2,506	2,529
Луганський	2,287	2,302	2,316
Львівський	2,541	2,567	2,593
Миколаївський	2,395	2,414	2,433
Одеський	2,488	2,511	2,535
Полтавський	2,488	2,511	2,535
Рівненський	2,527	2,552	2,577
Сумський	2,522	2,547	2,572
Тернопільський	2,527	2,552	2,577
Харківський	2,429	2,450	2,471
Херсонський	2,366	2,383	2,401
Хмельницький	2,488	2,511	2,535
Черкаський	2,536	2,562	2,588
Чернівецький	2,492	2,516	2,54
Чернігівський	2,522	2,547	2,572

Визначені прогностичні значення інтегрального показника рівня ІІ ЗР за рахунок збільшення системного містобудівного чинника висвітлені у таблиці 4.3.

Таблиця 4.3 – Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного містобудівного чинника, відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Збільшення системного містобудівного чинника на:								
	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Вінницький	2,49	2,498	2,507	2,515	2,524	2,532	2,541	2,549	2,557
Волинський	2,504	2,513	2,521	2,53	2,538	2,547	2,555	2,564	2,573
Дніпропетровський	2,455	2,463	2,471	2,479	2,487	2,495	2,503	2,511	2,519
Донецький	2,272	2,278	2,284	2,29	2,297	2,303	2,309	2,316	2,322
Житомирський	2,462	2,47	2,478	2,486	2,494	2,503	2,511	2,519	2,527
Закарпатський	2,49	2,498	2,507	2,515	2,524	2,532	2,541	2,549	2,557
Запорізький	2,398	2,406	2,413	2,421	2,429	2,436	2,444	2,451	2,459
Івано-Франківський	2,511	2,52	2,528	2,537	2,546	2,554	2,563	2,572	2,58
Київський	2,532	2,541	2,550	2,559	2,568	2,576	2,585	2,594	2,603
Кіровоградський	2,398	2,406	2,413	2,421	2,429	2,436	2,444	2,451	2,459
Луганський	2,194	2,2	2,205	2,211	2,216	2,222	2,227	2,233	2,238
Львівський	2,525	2,534	2,543	2,551	2,56	2,569	2,578	2,587	2,595
Миколаївський	2,328	2,335	2,342	2,348	2,355	2,362	2,369	2,376	2,383
Одеський	2,434	2,441	2,449	2,457	2,465	2,473	2,481	2,489	2,497
Полтавський	2,476	2,484	2,492	2,501	2,509	2,517	2,526	2,534	2,542

Продовження табл. 4.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Рівненський	2,476	2,484	2,492	2,501	2,509	2,517	2,526	2,534	2,542
Сумський	2,434	2,441	2,449	2,457	2,465	2,473	2,481	2,489	2,497
Тернопільський	2,49	2,498	2,507	2,515	2,524	2,532	2,541	2,549	2,557
Харківський	2,427	2,434	2,442	2,45	2,458	2,466	2,473	2,481	2,489
Херсонський	2,398	2,406	2,413	2,421	2,429	2,436	2,444	2,451	2,459
Хмельницький	2,476	2,484	2,492	2,501	2,509	2,517	2,526	2,534	2,542
Черкаський	2,469	2,477	2,485	2,493	2,502	2,510	2,518	2,526	2,535
Чернівецький	2,476	2,484	2,492	2,501	2,509	2,517	2,526	2,534	2,542
Чернігівський	2,448	2,456	2,464	2,472	2,48	2,488	2,496	2,504	2,512

Таблиця 4.3 – Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного містобудівного чинника, відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Збільшення системного містобудівного чинника на:		
	10%	15%	20%
1	2	3	4
Вінницький	2,566	2,608	2,650
Волинський	2,581	2,624	2,667
Дніпропетровський	2,527	2,568	2,608
Донецький	2,328	2,359	2,391
Житомирський	2,535	2,576	2,617
Закарпатський	2,566	2,608	2,650
Запорізький	2,466	2,504	2,541
Івано-Франківський	2,589	2,632	2,675
Київський	2,612	2,656	2,700
Кіровоградський	2,466	2,504	2,541
Луганський	2,244	2,271	2,299
Львівський	2,604	2,648	2,692
Миколаївський	2,389	2,424	2,458
Одеський	2,504	2,544	2,583
Полтавський	2,551	2,592	2,633
Рівненський	2,551	2,592	2,633
Сумський	2,504	2,544	2,583
Тернопільський	2,566	2,608	2,650
Харківський	2,497	2,536	2,575
Херсонський	2,466	2,504	2,541
Хмельницький	2,551	2,592	2,633
Черкаський	2,543	2,584	2,625
Чернівецький	2,551	2,592	2,633
Чернігівський	2,520	2,560	2,600

Забезпечення зростання інтегрального показника у всіх регіонах здійснюється шляхом збільшення системного містобудівного чинника на 20%

(Додаток Ж, табл. Ж.3). Поряд з цим, незначні позитивні зрушення представленого чинника (на 1%) не сприяло збільшенню інтегрального показника у регіонах: Вінницький; Дніпропетровський; Донецький; Житомирський; Кіровоградський; Миколаївський; Одеський; Сумський; Харківський; Чернігівський.

Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного екологічного чинника представлені у таблиці 4.4.

Таблиця 4.4 – Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного екологічного чинника, відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Збільшення системного екологічного чинника на:								
	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%
Вінницький	2,477	2,483	2,49	2,497	2,504	2,511	2,517	2,524	2,531
Волинський	2,51	2,517	2,524	2,531	2,538	2,545	2,552	2,560	2,567
Дніпропетровський	2,485	2,492	2,499	2,505	2,512	2,519	2,526	2,533	2,540
Донецький	2,309	2,314	2,319	2,324	2,329	2,335	2,34	2,345	2,350
Житомирський	2,499	2,506	2,513	2,520	2,527	2,534	2,541	2,548	2,555
Закарпатський	2,493	2,500	2,507	2,514	2,521	2,528	2,535	2,542	2,549
Запорізький	2,317	2,322	2,328	2,333	2,338	2,343	2,348	2,354	2,359
Івано-Франківський	2,466	2,472	2,479	2,486	2,492	2,499	2,506	2,512	2,519
Київський	2,446	2,453	2,459	2,466	2,472	2,479	2,485	2,492	2,498
Кіровоградський	2,38	2,386	2,392	2,398	2,404	2,410	2,415	2,421	2,427
Луганський	2,218	2,222	2,227	2,231	2,235	2,239	2,244	2,248	2,252
Львівський	2,485	2,492	2,499	2,505	2,512	2,519	2,526	2,533	2,540
Миколаївський	2,499	2,506	2,513	2,520	2,527	2,534	2,541	2,548	2,555
Одеський	2,446	2,453	2,459	2,466	2,472	2,479	2,485	2,492	2,498
Полтавський	2,468	2,475	2,482	2,488	2,495	2,502	2,509	2,515	2,522
Рівненський	2,446	2,453	2,459	2,466	2,472	2,479	2,485	2,492	2,498
Сумський	2,485	2,492	2,499	2,505	2,512	2,519	2,526	2,533	2,54
Тернопільський	2,449	2,456	2,462	2,469	2,475	2,482	2,488	2,495	2,501
Харківський	2,474	2,481	2,487	2,494	2,501	2,508	2,514	2,521	2,528
Херсонський	2,268	2,272	2,277	2,282	2,286	2,291	2,296	2,301	2,305
Хмельницький	2,499	2,506	2,513	2,520	2,527	2,534	2,541	2,548	2,555
Черкаський	2,449	2,456	2,462	2,469	2,475	2,482	2,488	2,495	2,501
Чернівецький	2,501	2,508	2,515	2,522	2,530	2,537	2,544	2,551	2,558
Чернігівський	2,455	2,461	2,468	2,474	2,481	2,488	2,494	2,501	2,507

Таблиця 4.4 – Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного екологічного чинника, відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Збільшення системного екологічного чинника на:	
	10%	15%
Вінницький	2,538	2,572
Волинський	2,574	2,609
Дніпропетровський	2,547	2,581
Донецький	2,355	2,381
Житомирський	2,562	2,597
Закарпатський	2,556	2,591
Запорізький	2,364	2,390
Івано-Франківський	2,526	2,559
Київський	2,505	2,537
Кіровоградський	2,433	2,462
Луганський	2,256	2,278
Львівський	2,547	2,581
Миколаївський	2,562	2,597
Одеський	2,505	2,537
Полтавський	2,529	2,562
Рівненський	2,505	2,537
Сумський	2,547	2,581
Тернопільський	2,508	2,541
Харківський	2,535	2,569
Херсонський	2,310	2,334
Хмельницький	2,562	2,597
Черкаський	2,508	2,541
Чернівецький	2,565	2,600
Чернігівський	2,514	2,547

Встановлено, що зростання системного екологічного чинника на 15% призведе до збільшення інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості у всіх регіонах (Додаток Ж, табл. Ж.4). Поряд з цим, забезпечення позитивних тенденцій системного екологічного чинника на 1% характеризувались негативними зрушеннями інтегрального показника у більшості визначених регіонів: Вінницький, Дніпропетровський, Житомирський, Запорізький, Київський, Кіровоградський, Львівський, Одеський, Полтавський, Тернопільський, Херсонський, Черкаський, Чернігівський. Забезпечення зростання екологічних параметрів на 10% не сприяло збільшенню інтегрального показника ІІ у Запорізькому на Херсонському регіонах.

Формування прогнозних значень інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на основі збільшення системного інноваційного чинника представлено у таблиці 4.5.

Таблиця 4.5 – Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного інноваційного чинника, відн. од. *(розроблено автором)*

Регіони	Збільшення інноваційного чинника на:	
	1%	2%
Вінницький	2,530	2,564
Волинський	2,478	2,512
Дніпропетровський	2,530	2,564
Донецький	2,297	2,329
Житомирський	2,478	2,512
Закарпатський	2,478	2,512
Запорізький	2,427	2,459
Івано-Франківський	2,504	2,538
Київський	2,530	2,564
Кіровоградський	2,478	2,512
Луганський	2,167	2,198
Львівський	2,530	2,564
Миколаївський	2,452	2,486
Одеський	2,478	2,512
Полтавський	2,504	2,538
Рівненський	2,478	2,512
Сумський	2,478	2,512
Тернопільський	2,504	2,538
Харківський	2,504	2,538
Херсонський	2,297	2,329
Хмельницький	2,504	2,538
Черкаський	2,504	2,538
Чернівецький	2,504	2,538
Чернігівський	2,504	2,538

Слід зазначити, що інноваційні параметри мають більший синергетичний ефект. Це проявляється у тому, що зростання системного інноваційного чинника всього на 2% призводить до збільшення інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель у всіх регіонах (Додаток Ж, табл. Ж.5).

У сучасних надзвичайних умовах спостерігається зростання значення безпекових параметрів у системі земельних відносин. У цьому контексті слід вказати на результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної

привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного безпекового чинника (табл. 4.6).

Таблиця 4.6 – Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного безпекового чинника, відн. од. (розроблено автором)

Регіони	Збільшення безпекового чинника на:	
	1%	2%
1	2	3
Вінницький	2,506	2,539
Волинський	2,471	2,503
Дніпропетровський	2,51	2,542
Донецький	2,34	2,371
Житомирський	2,478	2,51
Закарпатський	2,467	2,5
Запорізький	2,478	2,51
Івано-Франківський	2,492	2,525
Київський	2,531	2,564
Кіровоградський	2,481	2,514
Луганський	2,106	2,134
Львівський	2,506	2,539
Миколаївський	2,46	2,492
Одеський	2,471	2,503
Полтавський	2,492	2,525
Рівненський	2,481	2,514
Сумський	2,492	2,525
Тернопільський	2,499	2,532
Харківський	2,492	2,525
Херсонський	2,453	2,485
Хмельницький	2,495	2,528
Черкаський	2,481	2,514
Чернівецький	2,488	2,521
Чернігівський	2,488	2,521

Збільшення системного безпекового чинника всього на 2% призводить до позитивних зрушень у системі формування інвестиційної привабливості земель у всіх регіонах (Додаток Ж, табл. Ж.6).

Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного нормативно-правового чинника представлені у таблиці 4.7.

Таблиця 4.7 – Результати прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного нормативно-правового чинника, відн. од. (розроблено автором)

Регіони	Збільшення системного нормативно-правового чинника на:					
	1%	2%	3%	4%	5%	6%
1	2	3	4	5	6	7
Вінницький	2,466	2,476	2,487	2,497	2,508	2,518
Волинський	2,443	2,453	2,463	2,473	2,484	2,494
Дніпропетровський	2,489	2,500	2,510	2,521	2,532	2,542
Донецький	2,339	2,348	2,357	2,367	2,376	2,385
Житомирський	2,466	2,476	2,487	2,497	2,508	2,518
Закарпатський	2,455	2,465	2,475	2,485	2,496	2,506
Запорізький	2,443	2,453	2,463	2,473	2,484	2,494
Івано-Франківський	2,478	2,488	2,499	2,509	2,520	2,530
Київський	2,501	2,511	2,522	2,533	2,544	2,554
Кіровоградський	2,466	2,476	2,487	2,497	2,508	2,518
Луганський	2,074	2,080	2,087	2,093	2,100	2,106
Львівський	2,478	2,488	2,499	2,509	2,520	2,530
Миколаївський	2,443	2,453	2,463	2,473	2,484	2,494
Одеський	2,466	2,476	2,487	2,497	2,508	2,518
Полтавський	2,466	2,476	2,487	2,497	2,508	2,518
Рівненський	2,466	2,476	2,487	2,497	2,508	2,518
Сумський	2,466	2,476	2,487	2,497	2,508	2,518
Тернопільський	2,478	2,488	2,499	2,509	2,520	2,530
Харківський	2,466	2,476	2,487	2,497	2,508	2,518
Херсонський	2,420	2,430	2,44	2,450	2,460	2,470
Хмельницький	2,466	2,476	2,487	2,497	2,508	2,518
Черкаський	2,466	2,476	2,487	2,497	2,508	2,518
Чернівецький	2,466	2,476	2,487	2,497	2,508	2,518
Чернігівський	2,466	2,476	2,487	2,497	2,508	2,518

Збільшення системного нормативно-правового чинника на 1% не сприяло до позитивних тенденцій щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель у регіонах: Вінницький; Волинський; Житомирський; Луганський; Львівський; Полтавський; Сумський; Хмельницький. Значення величини змін інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного нормативно-правового чинника представлені у Додатку Ж, табл. Ж.7. Позитивні зрушення у сфері формування та використання нормативно-правового забезпечення здійснюються у всіх регіонах щодо ІІІ ЗР при зростання відповідного системного чинника на 6%.

Отже, у результаті дослідження напрямів змін чинників інвестиційної привабливості земель регіонів визначені межі, за якими відбувається зростання інтегрального показника. Зокрема, просторові, інноваційні, безпекові параметри мають більший синергетичний ефект щодо сприяння до позитивних зрушень у системі інвестиційної привабливості земель регіонів. Це вказує на те, що у сучасних неоднозначних умовах, для формування та використання інвестиційної складової землекористування на регіональному рівні необхідно особливу увагу приділяти можливостям розробки та реалізації інноваційних проектів, зростанню рівня просторового та безпекового забезпечення. Поряд з цим, для забезпечення збільшення рівня інвестиційної привабливості земель регіонів необхідно здійснити економічні заходи, трансформувати підходи до їх реалізації, що створить умови для зростання економічних показників на 20% і вище. Аналогічно, більш уповільненими темпами відбувається зростання напрямів розробки та реалізації містобудівних та екологічних заходів (20 і 15%) для забезпечення позитивних тенденцій формування інвестиційної привабливості земель у всіх регіонів. Слід вказати на необхідність та можливості трансформацій нормативно-правового забезпечення у контексті формування ІІ, де межею для її позитивних тенденцій є рівень збільшення на 6%.

Побудована кількісна основа дозволяє сформувати комплекс науково обґрунтованих рекомендацій для створення й забезпечення позитивних тенденцій інвестиційної привабливості земель у всіх регіонах, враховуючи вплив просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових і нормативно-правових чинників.

4.2 Математичне моделювання впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на узагальнюючий чинник регіонального розвитку

Для формування науково обґрунтованих рекомендацій відносно забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів особливого значення

мають результати математичного моделювання впливу інтегрального показника рівня ІІ земель регіонів на узагальнюючий чинник регіонального розвитку. Це створює умови для виявлення напрямів і можливостей визначення значення інвестиційної привабливості у сфері земельних відносин на регіональний розвиток. Слід зазначити, що у дослідженні узагальнюючим чинником регіонального розвитку є індекс змін валового регіонального продукту на одну особу (I_{VRP}).

Математичне моделювання здійснюється із застосуванням програмного комплексу Statistica. У результаті дослідження побудована матриця залежності інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів та індексу змін валового регіонального продукту на одну особу (табл. 4.8) та статистичними критеріями їх змін (табл. 4.9).

Таблиця 4.8 – Матриця залежності інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів та індексу змін валового регіонального продукту на одну особу, відн. од. (розроблено автором)

Variable	Correlations (Spreadsheet1) Marked correlations are significant at $p < ,05000$ N=24 (Casewise deletion of missing data)			
	Means	Std.Dev.	I_{VRP}	I_{LI}
I_{VRP}	4,125	0,944	1,0	-0,186
I_{LI}	2,432	0,089	-0,186	1,0

Таблиця 4.9 – Статистичні критерії змін показників математичного моделювання, відн. од. (розроблено автором)

Predicted & Residual Values I_{VRP}								
Observed Value	Predicted Value	Residual	Standard Pred. v.	Standard Residual	Std. Err. Pred. Val	Maha-lanobis Distance	Deleted Residual	Cook's Dis-tance
1	2	3	4	5	6	7	8	9
4,558000	4,004571	0,553429	-0,685739	0,583496	0,236380	0,470238	0,590080	0,012020
4,029000	4,055990	-0,026990	-0,393257	-0,028456	0,208643	0,154651	-0,028362	0,000022
1,836000	4,012482	-2,176482	-0,640741	-2,294730	0,231389	0,410550	-2,314216	0,177162
4,730000	4,423831	0,306169	1,699113	0,322803	0,387816	2,886986	0,367633	0,012559
3,557000	3,990728	-0,433728	-0,764484	-0,457292	0,245646	0,584435	-0,464913	0,008058
4,538000	4,093565	0,444435	-0,179520	0,468581	0,196834	0,032227	0,464437	0,005163
3,673000	4,251776	-0,578776	0,720424	-0,610221	0,240381	0,519011	-0,618504	0,013657
4,069000	4,079721	-0,010722	-0,258265	-0,011304	0,200230	0,066701	-0,011222	0,000003

Продовження табл. 4.9

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4,276000	3,992705	0,283295	-0,753235	0,298686	0,244283	0,567362	0,303422	0,003394
1,007000	4,144984	-3,137984	0,112962	-3,308470	0,194890	0,012760	-3,276315	0,251900
4,774000	4,781784	-0,007784	3,735237	-0,008207	0,763665	13,951995	-0,022131	0,000176
4,126000	3,990728	0,135272	-0,764484	0,142621	0,245646	0,584435	0,144998	0,000784
3,954000	4,141028	-0,187028	0,090463	-0,197190	0,194430	0,008184	-0,195233	0,000890
4,900000	4,081699	0,818301	-0,247016	0,862759	0,199674	0,061017	0,856249	0,018060
4,084000	4,044124	0,039876	-0,460753	0,042042	0,213978	0,212293	0,042014	0,000050
4,285000	4,099498	0,185502	-0,145772	0,195580	0,195740	0,021250	0,193754	0,000889
4,722000	4,050057	0,671943	-0,427005	0,708450	0,211222	0,182333	0,707007	0,013778
3,927000	4,063900	-0,136900	-0,348260	-0,144338	0,205492	0,121285	-0,143643	0,000538
4,525000	4,073789	0,451211	-0,292013	0,475726	0,202035	0,085272	0,472658	0,005634
4,809000	4,348681	0,460319	1,271640	0,485328	0,317382	1,617068	0,518362	0,016723
4,286000	4,040169	0,245831	-0,483251	0,259187	0,215910	0,233532	0,259266	0,001936
4,031000	4,073789	-0,042789	-0,292013	-0,045113	0,202035	0,085272	-0,044822	0,000051
5,186000	4,093565	1,092435	-0,179520	1,151787	0,196834	0,032227	1,141601	0,031196
5,121000	4,069833	1,051167	-0,314512	1,108276	0,203352	0,098918	1,101814	0,031016

У результаті дослідження встановлено низький обернений вплив інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу. Інтегральний показник майже на 19% обумовлює зміни узагальнюючого критерію регіонального розвитку, які мають негативний характер.

Результати визначення критеріїв адекватності розробленої математичної моделі представлені у таблицях 4.10 – 4.12.

Таблиця 4.10 – Результати визначення критеріїв адекватності (F -критерій Фішера, t -критерій Стьюдента) математичної моделі впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу, відн. од. (розроблено автором)

Regression Summary for Dependent Variable: I_{VRP} (Spreadsheet1) $R= 0,186$ $F(1,22) = 0,79$						
N=24	b^*	Std.Err. of b^*	b	Std.Err. of b	$t(22)$	p-value
Intercept			8,93	5,414	1,65	0,113
I_{LI}	-0,186	0,209	-1,978	2,225	-0,889	0,384

Таблиця 4.11 – Результати визначення критерію адекватності (Дарбіна-Уотсона) математичної моделі впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу, відн. од. *(розроблено автором)*

	Durbin-Watson d (Spreadsheet1) and serial correlation of residuals	
	Durbin-Watson d	Serial Corr.
Estimate	2,012	-0,044

Таблиця 4.12 – Результати визначення критерію адекватності (Спірмена) математичної моделі впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу, відн. од. *(розроблено автором)*

Variable	Spearman Rank Order Correlations (Spreadsheet1) MD pairwise deleted Marked correlations are significant at $p < ,05000$	
	I_{VRP}	I_{LI}
I_{VRP}	1,0	-0,247
I_{LI}	-0,247	1,0

Розрахункові значення F-критерію Фішера, t-критерію Стьюдента свідчать про неадекватність розробленої моделі, оскільки вони менше нормативних значень.

Визначений критерій Дарбіна-Уотсона вказує про неможливість прийняття рішення щодо наявності або відсутності автокореляції залишків.

Розрахунковий критерій Спірмена вказує на гомоскедастичність (однорідність) розподілу залишків математичної моделі.

Візуальне визначення математичної моделі впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу та нормального розподілу значень чинників, що її формують представлені на рисунках 4.1 і 4.2.

Таким чином, розроблена математична модель впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу:

$$I_{VRP} = 8,935 - 1,978 * I_{LI}. \quad (4.1)$$

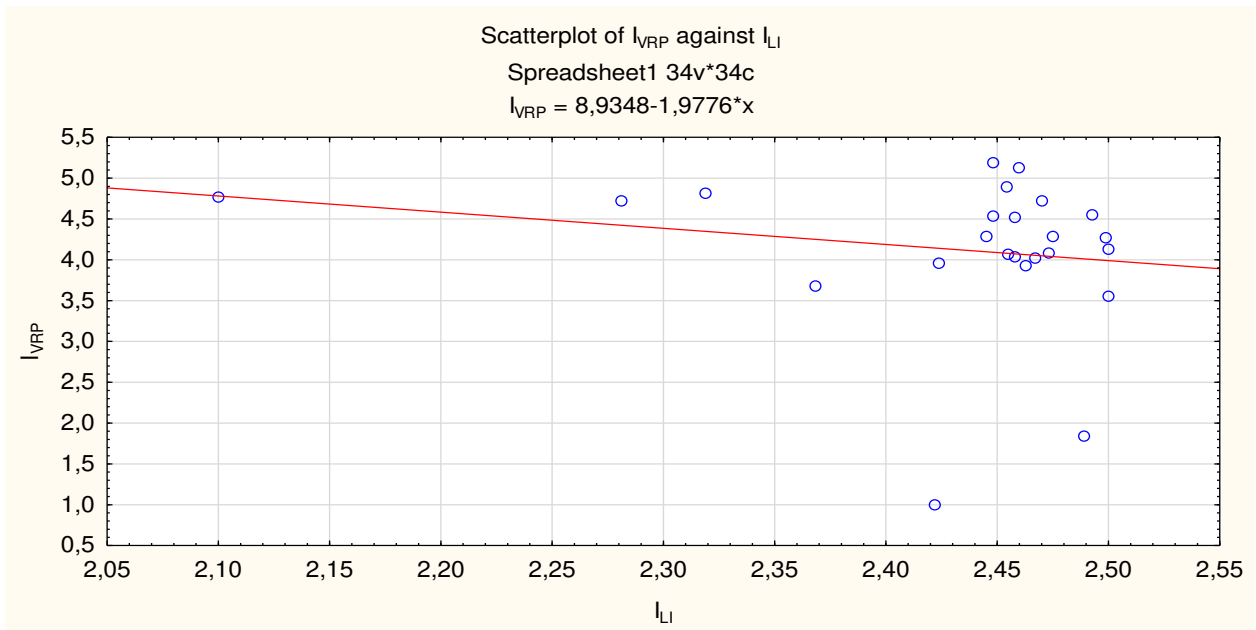

Рисунок 4.1 – Візуальне представлення математичної моделі впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу, відн. од. (розроблено автором)

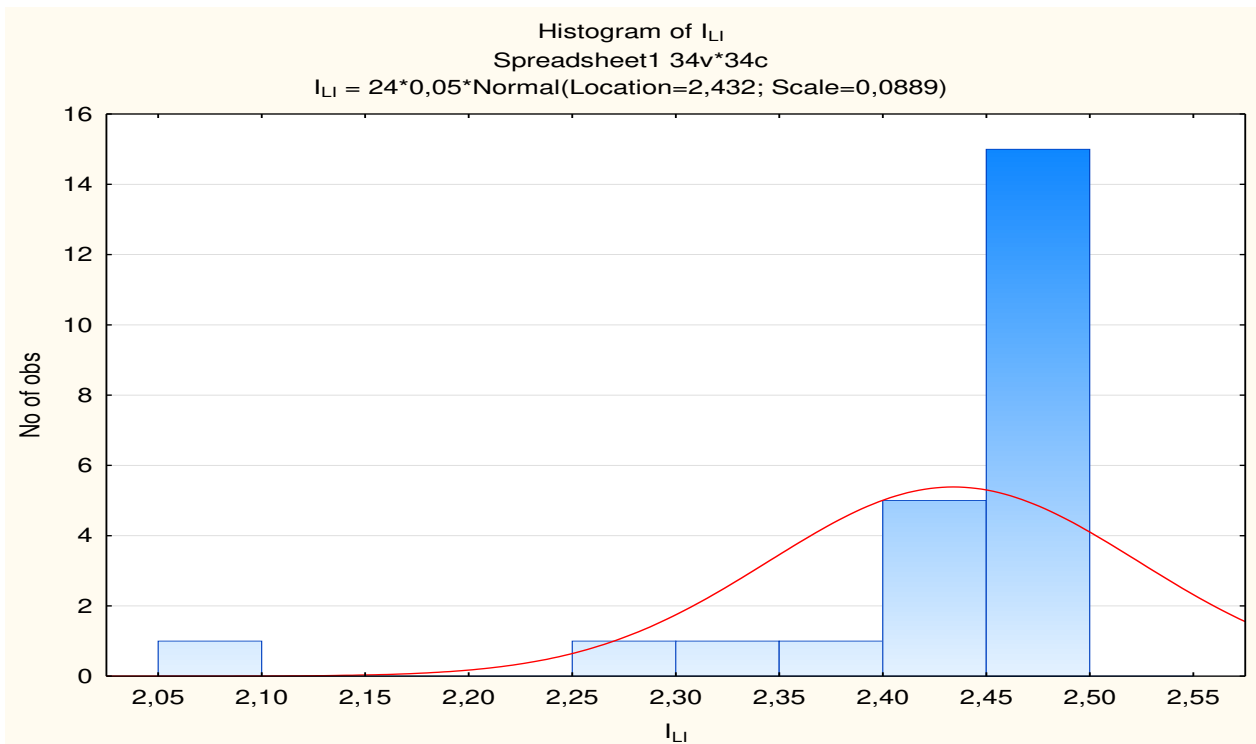

Рисунок 4.2 – Нормальний розподіл значень математичної моделі, відн. од. (розроблено автором)

Встановлено, що більшість критеріїв свідчать про неадекватність розробленої математичної моделі. Перевірка на мультиколінеарність не здійснюється, оскільки розроблена однофакторна модель. Результати математичного моделювання вказують на те, що у сучасних умовах формування інвестиційної привабливості майже не впливає на забезпечення регіонального розвитку. Крім того, представлені процеси мають негативний характер. Це обумовлено тим, що відсутні відповідні науково обґрунтовані заходи для забезпечення ІІ земель для створення умов відносно регіонального розвитку.

Для перевірки можливостей щодо зростання значення інвестиційної привабливості земель у системі регіонального розвитку здійснено моделювання впливу інтегрального показника за рахунок визначених напрямів зростання чинників ІІ земель й індексу змін валового регіонального продукту на одну особу. Побудована матриця статистики (табл. 4.13).

Таблиця 4.13 – Матриця залежності трансформованого інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів та індексу змін валового регіонального продукту на одну особу, відн. од. *(розроблено автором)*

Variable	Correlations (Spreadsheet1) Marked correlations are significant at $p < ,05000$ №=24 (Casewise deletion of missing data)			
	Means	Std.Dev.	I _{VRP}	I _{LI}
I _{VRP}	4,125	0,944	1,0	-0,178
I _{LI}	2,571	0,099	-0,178	1,0

Зростання чинників інвестиційної привабливості земель до встановлених меж не призвело до позитивних зрушень у системі регіонального розвитку. Нажаль, у сучасних надзвичайних умовах процеси забезпечення ІІ земель здійснюються окремо від напрямів створення індексу змін валового регіонального продукту на одну особу.

Статистичні критерії змін показників математичного моделювання представлені у таблиці 4.14.

Результати оцінки критеріїв адекватності трансформованої математичної моделі представлені у таблицях 4.15–4.17.

Таблиця 4.14 – Статистичні критерії змін трансформованих показників математичного моделювання, відн. од. (розроблено автором)

Predicted & Residual Values I _{VRP}								
Observed Value	Predicted Value	Residual	Standard Pred. v.	Standard Residual	Std. Err. Pred. Val	Mahalanobis Distance	Deleted Residual	Cook's Distance
1	2	3	4	5	6	7	8	9
4,558000	4,009874	0,548126	-0,684143	0,577059	0,236545	0,468051	0,584366	0,011736
4,029000	4,055612	-0,026612	-0,412639	-0,028017	0,210410	0,170271	-0,027985	0,000021
1,836000	4,022483	-2,186483	-0,609297	-2,301897	0,228377	0,371243	-2,320633	0,172523
4,730000	4,413294	0,316706	1,710607	0,333424	0,390359	2,926176	0,381065	0,013591
3,557000	3,991566	-0,434566	-0,792825	-0,457504	0,249501	0,628572	-0,466771	0,008331
4,538000	4,090425	0,447575	-0,205981	0,471200	0,198135	0,042428	0,467935	0,005280
3,673000	4,255067	-0,582067	0,771353	-0,612792	0,246846	0,594985	-0,624225	0,014584
4,069000	4,077664	-0,008664	-0,281735	-0,009121	0,201759	0,079375	-0,009074	0,000002
4,276000	4,000771	0,275229	-0,738181	0,289757	0,242835	0,544911	0,294475	0,003141
1,007000	4,146662	-3,139662	0,127844	-3,305389	0,195536	0,016344	-3,278600	0,252441
4,774000	4,748754	0,025246	3,701939	0,026579	0,758408	13,704352	0,069646	0,001714
4,126000	3,995394	0,130606	-0,770099	0,137500	0,246693	0,593052	0,140053	0,000733
3,954000	4,146066	-0,192066	0,124309	-0,202204	0,195447	0,015453	-0,200558	0,000944
4,900000	4,085576	0,814424	-0,234767	0,857414	0,199387	0,055116	0,851964	0,017724
4,084000	4,049061	0,034939	-0,451526	0,036784	0,213520	0,203876	0,036799	0,000038
4,285000	4,097793	0,187207	-0,162245	0,197088	0,196534	0,026323	0,195580	0,000908
4,722000	4,054710	0,667290	-0,417992	0,702513	0,210824	0,174717	0,701866	0,013449
3,927000	4,065379	-0,138379	-0,354661	-0,145683	0,206222	0,125785	-0,145224	0,000551
4,525000	4,076864	0,448136	-0,286482	0,471791	0,202022	0,082072	0,469368	0,005523
4,809000	4,344534	0,464466	1,302442	0,488982	0,322703	1,696355	0,525070	0,017635
4,286000	4,045267	0,240733	-0,474050	0,253440	0,215427	0,224724	0,253787	0,001836
4,031000	4,072593	-0,041593	-0,311835	-0,043789	0,203489	0,097241	-0,043594	0,000048
5,186000	4,088979	1,097021	-0,214566	1,154927	0,198492	0,046039	1,147113	0,031844
5,121000	4,068612	1,052388	-0,335470	1,107939	0,204958	0,112540	1,103780	0,031436

Таблиця 4.15 – Результати визначення критеріїв адекватності (F -критерій Фішера, t -критерій Стьюдента) трансформованої математичної моделі впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу, відн. од. (розроблено автором)

Regression Summary for Dependent Variable: I _{VRP} (Spreadsheet1) R= 0,178 F(1,22) = = 0,723						
№ = 24	b*	Std.Err. of b*	b	Std.Err. of b	t(22)	p-value
Intercept			8,5	5,147	1,651	0,113
ILI	-0,178	0,21	-1,701	2,0	-0,85	0,404

Таблиця 4.16 – Результати визначення критерію адекватності (Дарбіна-Уотсона) трансформованої математичної моделі впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу, відн. од. *(розроблено автором)*

	Durbin-Watson d (Spreadsheet1) and serial correlation of residuals	
	Durbin-Watson d	Serial Corr.
Estimate	2,023	-0,04

Таблиця 4.17 – Результати визначення критерію адекватності (Спірмена) трансформованої математичної моделі впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу, відн. од. *(розроблено автором)*

Va-riable	Spearman Rank Order Correlations (Spreadsheet1) MD pairwise deleted Marked correlations are significant at $p < ,05000$	
	I_{VRP}	I_{LI}
I_{VRP}	1,0	-0,25
I_{LI}	-0,25	1,0

F -критерій Фішера, t -критерій Стьюдента трансформованої математичної моделі вказують на неповноту встановлених зв'язків між інтегральним показником рівня інвестиційної привабливості земель регіонів й індексом змін валового регіонального продукту на одну особу.

Аналогічно, як і у попередній математичній моделі, неможливо ухвалити рішення відносно наявності або відсутності автокореляції залишків.

Значення критерію Спірмена свідчить про гомоскедастичність залишків у трансформованій математичній моделі. Перевірка на мультиколінеарність не здійснюється.

Візуальне визначення трансформованої математичної моделі впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу та результати нормального розподілу представлені на рисунках 4.3–4.4.

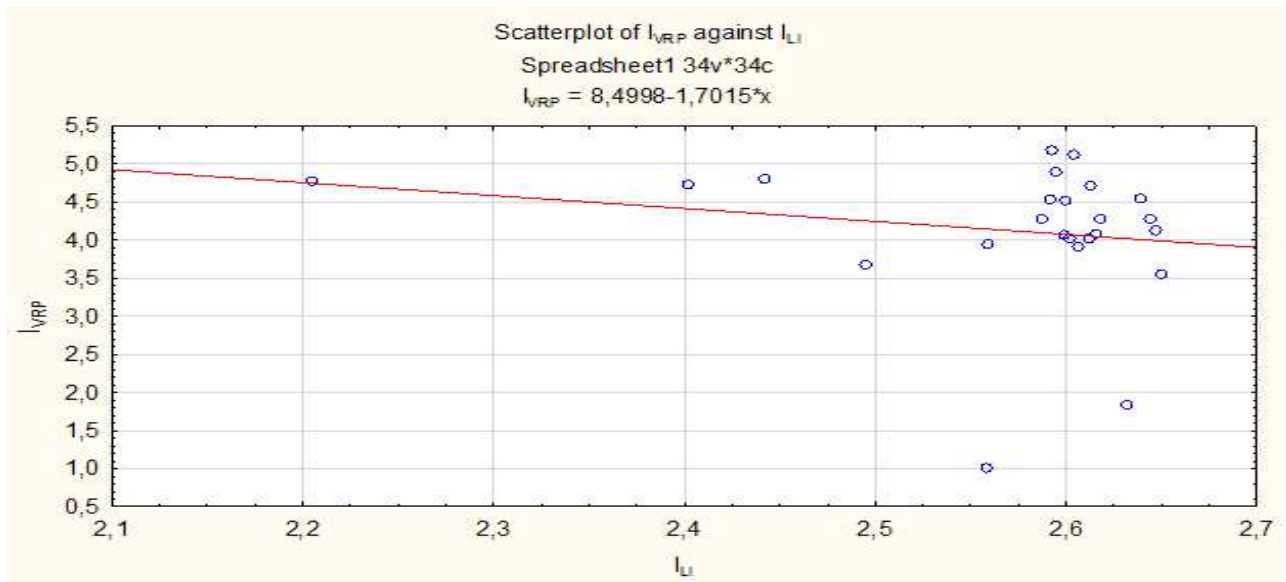

Рисунок 4.3 – Візуальне представлення трансформованої математичної моделі впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу, відн. од.
(розроблено автором)

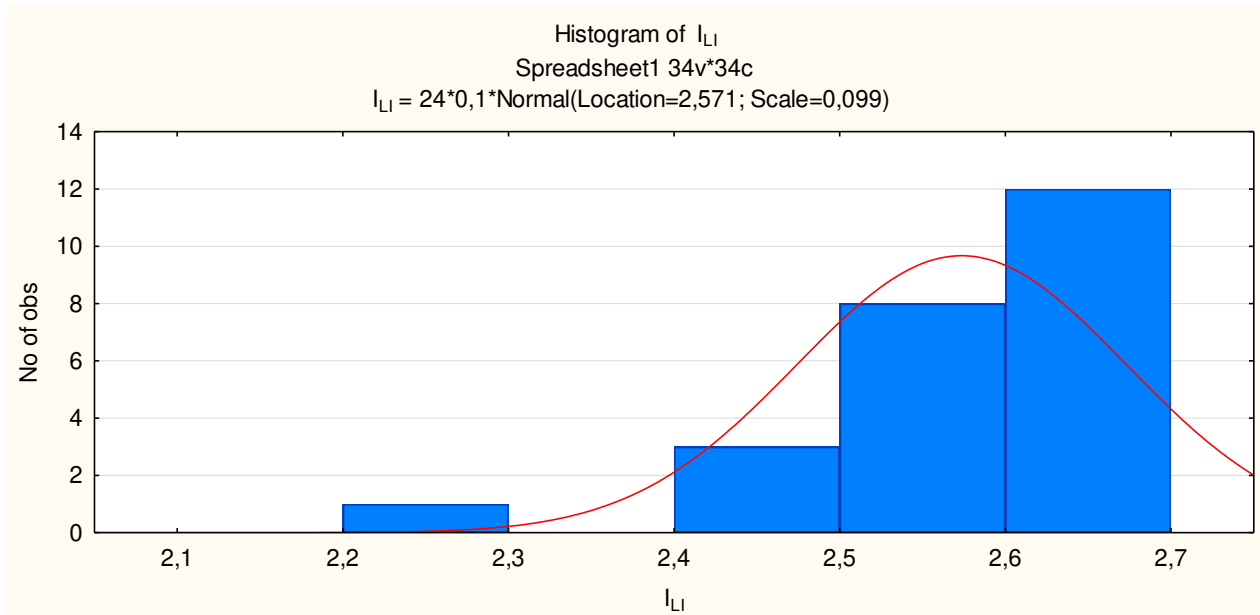

Рисунок 4.4 – Нормальний розподіл значень трансформованої математичної моделі, відн. од. *(розроблено автором)*

Таким чином, трансформована математична модель впливу інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на індекс змін валового регіонального продукту на одну особу має вигляд:

$$I_{VRP} = 8,5 - 1,7 * I_{LI}. \quad (4.2)$$

Отже, розроблена математична модель є адекватною лише частково за окремими критеріями і підтверджує висновок про низький рівень впливу інвестиційної привабливості земель регіонів на забезпечення регіонального розвитку. Крім того, встановлено, що за останні надзвичайні роки створена негативна ситуація відносно напрямів формування та забезпечення ІІ земель у контексті регіонального розвитку. Виникає необхідність розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

4.3 Розробка науково обґрунтованих рекомендацій забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів

Для забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів розроблені науково обґрунтовані рекомендації. Зокрема, виникає необхідність збільшення системного просторового чинника не менше, ніж на 4% за рахунок:

- формування та врахування структурного забезпечення просторових параметрів інвестиційної привабливості земель регіонів;
- підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення;
- зростання повноти та якості картографічного забезпечення;
- підвищення ефективності реалізації напрямів при розробці комплексних планів просторового розвитку, забезпечення їх впровадження на регіональному рівні із застосуванням сучасних геоінформаційних систем;
- забезпечення ефективності взаємодії стейкхолдерів при формуванні просторового забезпечення;
- зростання ефективності розробки та застосування сучасної геоінформаційної системи формування та використання просторової інформації на регіональному рівні;

- забезпечення перманентної роботи щодо встановлення меж населених пунктів;
- зростання рівня інструментального забезпечення для формування й використання просторової інформації регіонів;
- підвищення ефективності використання земель на регіональному рівні;
- забезпечення наявності та доступності інформації відносно формування геопросторового забезпечення;
- зростання можливостей застосування програмного й інструментального забезпечення;
- збільшення рівня розробки й використання локальних та місцевих ГІС для побудови регіональних геоінформаційних систем використання земельно-майнового комплексу;
- забезпечення формування та впровадження архітектури ГІС;
- зростання рівня формування та використання інформаційно-аналітичного та просторового забезпечення для регіонального розвитку;
- забезпечення взаємодії та формування й використання інституційного забезпечення регіонального розвитку та відновлення;
- формування можливостей та напрямів реалізації регіональної політики;
- підвищення ефективності розробки та реалізації стратегії регіонального розвитку;
- розробка та реалізація моніторингових процедур щодо використання земель і забезпечення інвестиційної привабливості на основі сформованого просторового забезпечення;
- зростання рівня автоматизації процесів формування та використання земельно-майнового комплексу на регіональному рівні;
- збільшення рівня забезпечення взаємодії різних груп стейкхолдерів щодо можливостей та напрямів використання геоінформаційних систем;
- зростання рівня ефективності розробки, впровадження та використання геоінформаційних систем на регіональному рівні;

- перманентний розвиток національної інфраструктури геопросторових даних;
- створення та реалізація фінансової основи формування й використання просторового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів із застосуванням геоінформаційних систем;
- перманентна реалізація умов поширення та використання геопросторових даних і геоінформаційних сервісів, розробки й використання сервісів доступу, пошуку, відображення та перегляду геопросторових даних та метаданих на геопорталах, що взаємодіють в Інтернеті;
- зростання рівня формування та ведення геоінформаційної системи щодо моніторингу завданих пошкоджень та руйнувань за регіонами України внаслідок збройної агресії РФ;
- зростання якості та повноти просторового забезпечення Державного картографо-геодезичного фонду для формування інформаційно-просторового забезпечення функціонування Національного геопорталу.

Для зростання рівня інвестиційної привабливості земель регіонів запропоновано збільшити системний економічний чинник не менше, ніж на 20% шляхом:

- підвищення рівня економічного забезпечення використання земель регіонів;
- зростання нормативної грошової оцінки земель населених пунктів регіонів;
- врахування втрат ринку землі через повномасштабне вторгнення РФ, визначення їх повноти і врахування у системі інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні;
- створення умов для кредитування земельних відносин;
- формування можливостей та підвищення інвестиційної активності земель регіонів;
- забезпечення ефективності формування та використання засобів у системі земельних відносин різних сфер регіонального розвитку;

- зростання рівня формування та використання робочого потенціалу для здійснення земельних відносин регіонів;

- збільшення ефективності здійснення наукових досліджень у системі здійснення земельних відносин.

Зміцнення інвестиційної привабливості земель регіонів запропоновано здійснювати шляхом зростання рівня містобудівного забезпечення на 20% і більше на основі розробки та реалізації заходів:

- формування основи та забезпечення фінансування робіт з планування територій;

- забезпечення та реалізація програм з планування територій на регіональному рівні;

- забезпечення реалізації програм комплексного відновлення регіонів, у тому числі об'єднаних територіальних громад;

- здійснення планування територій та реалізація комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади;

- забезпечення генерального та детального планування територій;

- зростання ефективності функціонування архітектурно-містобудівних рад, забезпечення громадського обговорення проектів містобудівної документації на регіональному рівні;

- забезпечення розробки та використання містобудівного кадастру;

- можливості використання єдиної державної електронної системи у сфері будівництва;

- зростання рівня інформаційного забезпечення у сфері містобудівної діяльності;

- забезпечення та перманентне здійснення моніторингових процедур у сфері містобудівної діяльності;

- зростання рівня та ефективності забудови територій;

- перманентне здійснення технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна;

- забезпечення державного архітектурно-будівельного контролю;

- підвищення ефективності діяльності будівельної сфери.

Формування та реалізація напрямів зростання екологічного забезпечення та безпеки на регіональному рівні більше ніж на 15% за рахунок:

- активізації та підвищення ефективності роботи із відходами;
- зростання обсягів формування та використання капітальних і поточних інвестицій на охорону природного навколишнього середовища за регіонами;
- оптимізації процесів формування та реалізації лісової продукції, зростання результативності роботи лісового господарства;
- забезпечення ефективності добування та реалізації водних біоресурсів;
- зростання ефективності створення та реалізації державних цільових та інших екологічних програм;
- забезпечення освіти і виховання в галузі охорони навколишнього природного середовища;
- зростання результативності проведення наукових досліджень у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- забезпечення екологічних прав і обов'язків громадян;
- підвищення ефективності формування та реалізації стейкхолдерних відносин у сфері забезпечення екологічної безпеки;
- зростання ефективності формування та функціонування органів управління у системі забезпечення екологічної безпеки;
- формування та реалізації моніторингу навколишнього природного середовища, зростання результативності його здійснення;
- зростання повноти та достовірності формування й використання екологічної інформації із застосуванням відповідних кадастрів;
- підвищення ефективності формування та здійснення державного обліку об'єктів, що шкідливо впливають на стан навколишнього природного середовища;
- формування та удосконалення системи забезпечення контролю і нагляду у галузі охорони навколишнього природного середовища;
- розробки та реалізації напрямів забезпечення екологічної безпеки;

- формування та удосконалення системи попередження та протидії надзвичайним екологічним ситуаціям;
- удосконалення системи вирішення спорів у галузі охорони навколишнього природного середовища, забезпечення відповідальності за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища;
- формування можливостей та реалізація напрямів охорони навколишнього природного середовища, враховуючи міжнародний досвід;
- підвищення ефективності стейкхолдерних відносин щодо формування, збереження та використання екомережі;
- зростання рівня застосування засобів забезпечення формування, збереження та раціонального використання екомережі;
- забезпечення громадського обговорення, врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності;
- забезпечення здійснення післяпроектного моніторингу;
- здійснення перманентної оцінки транскордонного впливу на довкілля;
- посилення відповідальності за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля;
- зростання рівня впливу результатів проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля;
- забезпечення врахування структурних складових земель на регіональному рівні в екологічних процесах;
- зростання рівня ефективності використання земель об'єктів природно-заповідного фонду.

Забезпечення напрямів формування та реалізації інноваційної політики для зростання інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні у розмірі 2% і більше шляхом:

- активізації формування напрямів створення та реалізації інноваційної діяльності;
- забезпечення застосування сучасної техніки та технологій;

- зростання рівня розробки й реалізації програм інноваційного розвитку у системі земельних відносин;
- забезпечення ефективності використання робочого потенціалу, який може застосовувати інновації для забезпечення землекористування;
- розширення можливостей залучення та ефективності використання інновацій для формування земельних відносин на регіональному рівні;
- підвищення фінансового забезпечення інноваційних програм;
- розробки та реалізації стартапів у системі земельних відносин;
- створення партнерських умов щодо державного регулювання інноваційної діяльності;
- забезпечення правового режиму інноваційних проектів, продуктів і продукції, інноваційних підприємств та державна реєстрація інноваційних проектів;
- здійснення міжнародної діяльності у сфері інноваційної діяльності у сфері земельних відносин;
- впровадження та використання спеціального режиму інноваційної діяльності технологічних парків;
- забезпечення фінансової підтримки проектів технологічних парків;
- при реалізації інноваційних програм забезпечити врахування особливостей дії законодавства України при запровадженні спеціального режиму інноваційної діяльності;
- створення формування й впровадження елементів системи земельного адміністрування на регіональному рівні;
- впровадження та можливостей застосування елементів багатоцільового кадастру;
- забезпечення впровадження та застосування цифрових моделей формування інформаційного забезпечення використання земель регіонів;
- зростання значення напрямів розробки 3-D моделей у системі земельних відносин;

- забезпечення технологічного оновлення та розвиток сфер національної безпеки і оборони;
- застосування й використання нових технологій у сфері земельних відносин;
- забезпечення розвитку сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки.

Забезпечення активізації безпекових заходів на основі зростання системного чинника на 2% і більше:

- врахування особливостей функціонування сектору безпеки та оборони регіонів;
- забезпечення планування у сфері національної безпеки і оборони;
- перманентної розробки та реалізації державних програм у сферах національної безпеки і оборони;
- формування фінансового забезпечення сектору безпеки та оборони;
- спрощення процедурних напрямів щодо спрощення земельних відносин для безпекових потреб;
- створення умов для підвищення ефективності договірних відносин щодо оренди земельних ділянок;
- забезпечення врахування особливостей державної реєстрації зміни цільового призначення земельної ділянки без внесення відомостей про це до Державного земельного кадастру;
- забезпечення можливостей функціонування Державного земельного кадастру;
- забезпечення та удосконалення регулювання земельних відносин під час дії воєнного стану;
- формування та реалізація здійснення дій щодо використання земель у період можливого припинення або скасування воєнного стану;
- зростання рівня наявності відповідних безпекових споруд, їх використання;

- зростання рівня професійної підготовки формування та використання відповідного персоналу, який впливає на створення підґрунтя щодо забезпечення інвестиційної привабливості регіонів, враховуючи безпекові параметри;
- забезпечення, наявність та зростання рівня використання військового потенціалу, що забезпечує внутрішню та зовнішню безпеку на регіональному рівні;
- зростання рівня функціонального та інструментального забезпечення безпекової діяльності, наявності та можливостей застосування сучасних технологій, техніки, обладнання.

Удосконалення системи нормативно-правового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів, що визначається відповідним системним показником не менше ніж на 6%. Причому реалізуються наступні дії:

- забезпечення повноти формування та застосування відповідного нормативно-правового забезпечення;
- врахування особливостей застосування нормативно-правового забезпечення у сфері забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів;
- забезпечення використання міжнародного та провідного вітчизняного досвіду щодо формування нормативно-правового забезпечення;
- створення та реалізація можливостей впливу на розробку нормативно-правового забезпечення різних груп стейкхолдерів, що сприяє підвищенню ІІ ЗР;
- забезпечення можливостей удосконалення системи нормативно-правового забезпечення;
- зростання якості нормативно-правового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

Визначена необхідність зміни траєкторії та напрямів формування інвестиційної привабливості земель у системі регіонального розвитку. У цьому контексті особливого значення має перманентний моніторинг змін ІІ та їх чинників і забезпечення відповідних трансформацій. Причому використовується метод інтегральної оцінки, схема формування та використання якого представлена на рисунку 4.5.

Рисунок 4.5 – Схема розробки та використання методу інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів (розроблено автором)

Запропонована схема формування та використання методу інтегральної оцінки дозволяє визначити й обґрунтувати напрями створення кількісної основи забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. Це дозволяє здійснити геопросторовий моніторинг, візуалізувати відповідні зміни та розробити сценарії.

На сучасному етапі, не здійснюючи відповідних дій шляхом розробки та впровадження науково обґрунтованих рекомендацій, реалізується песимістичний сценарій, який характеризується негативними процесами у сфері забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів, знижується ефективність землекористування, враховуючи вплив просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових і нормативно-правових чинників. Причому знижується можливість використання сучасного інструментарію формування геопросторового забезпечення, звужуються напрями визначення джерел й рівня використання інвестицій, скорочується інвестиційна активність у сфері земельних відносин.

Для зміни траєкторії та напрямів забезпечення інвестиційної привабливості земель необхідно впроваджувати сценарій стабілізації, де основі зусилля спрямовуються на уповільнення негативних явищ, їх нівелювання, перебудови відповідної моделі, де інтегральний показник ІІ негативно впливає на узагальнюючий критерій регіонального розвитку. Крім того, створюють умови для забезпечення зростання чинників інвестиційної привабливості до визначеної межі.

У подальшому, впроваджується сценарій розвитку, у рамках якого запропоновано впровадити науково обґрунтовані рекомендації для зростання чинників інвестиційної привабливості земель регіонів за встановлені межі. Важливого значення має збільшення інтегрального показника до помірного рівня і вище. Реалізація сценарію розвитку передбачає встановлення причинно-наслідкових зв'язків між узагальнюючим критерієм регіонального розвитку й інтегральним показником ІІ ЗР, які мають позитивні прямопропорційні зв'язки. Крім того, застосовуються геоінформаційні моніторингові карти для перманентного визначення тенденцій змін показників інвестиційної привабливості земель регіонів (рис. 4.6 – 4.13). Застосування геоінформаційних систем у сфері земельних відносин обґрунтовується у розробках [92, 93, 94, 95, 192, 193].

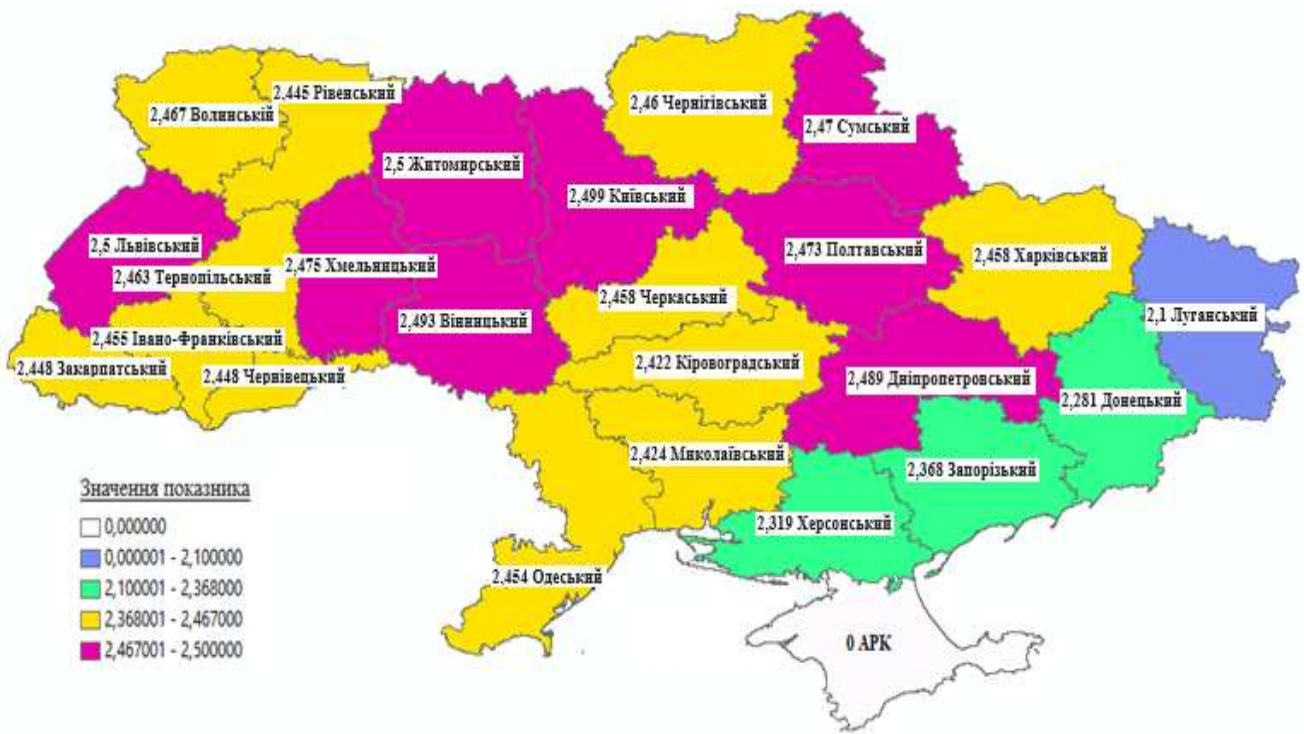

Рисунок 4.6 – Геоінформаційна моніторингова карта інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, відн. од. (розроблено автором)

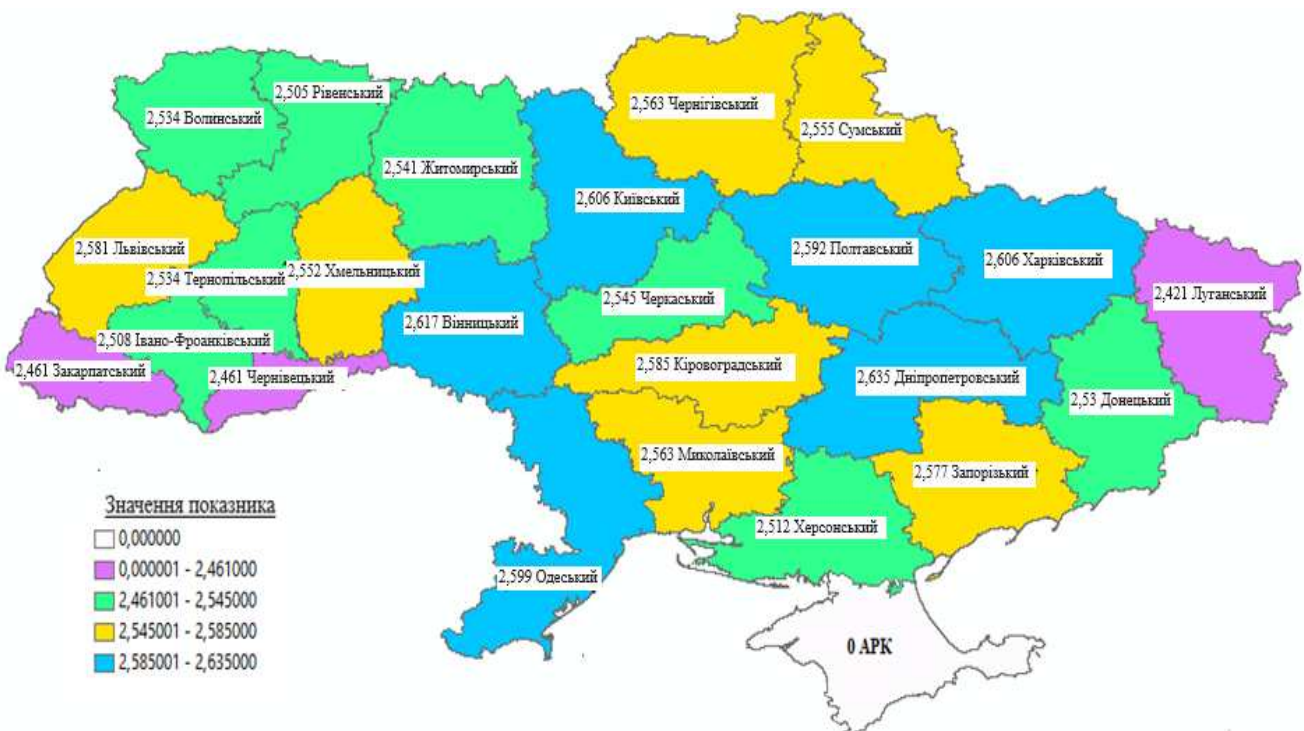

Рисунок 4.7 – Геоінформаційна моніторингова карта прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного просторового чинника, відн. од. (розроблено автором)

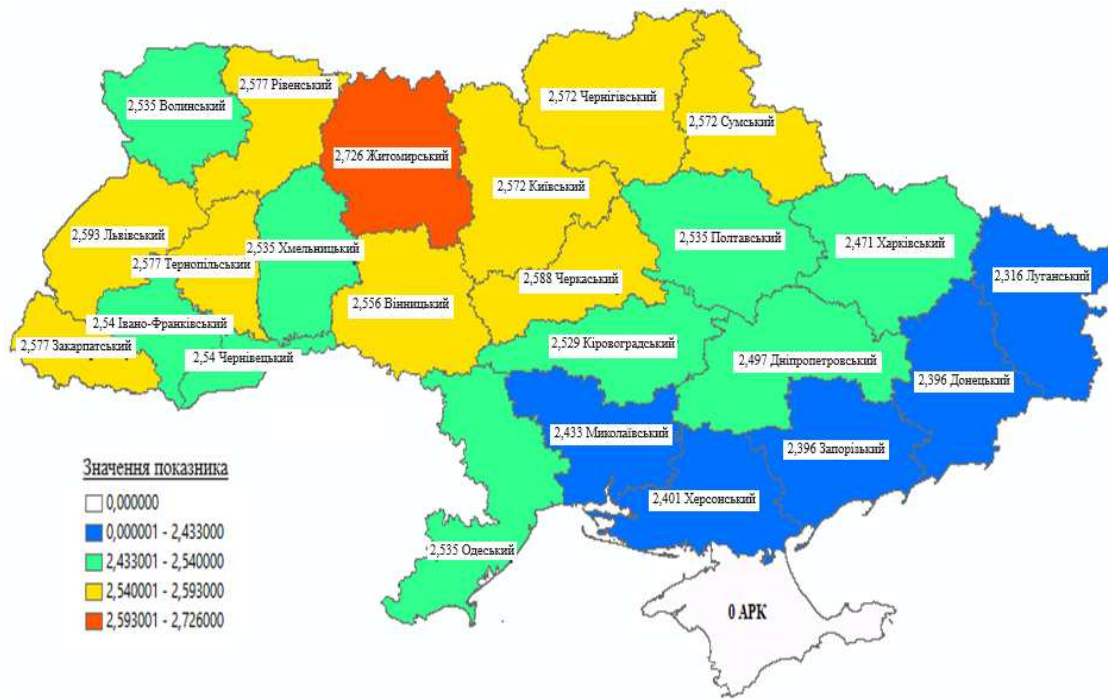

Рисунок 4.8 – Геоінформаційна моніторингова карта прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного економічного чинника, відн. од. (розроблено автором)

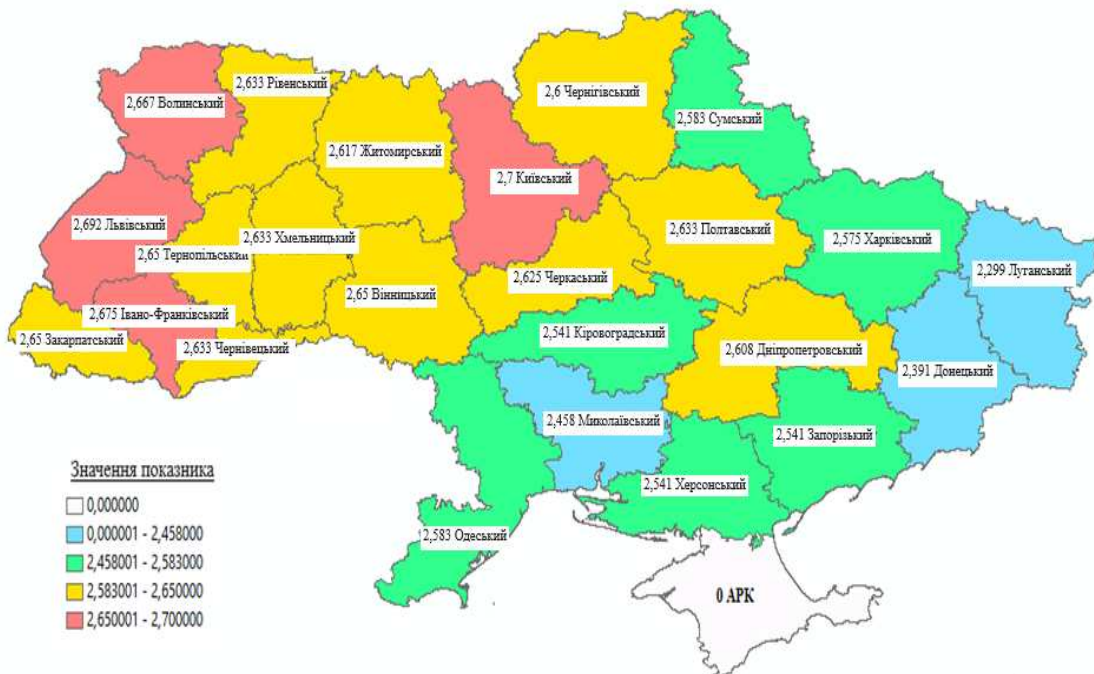

Рисунок 4.9 – Геоінформаційна моніторингова карта прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного містобудівного чинника, відн. од. (розроблено автором)

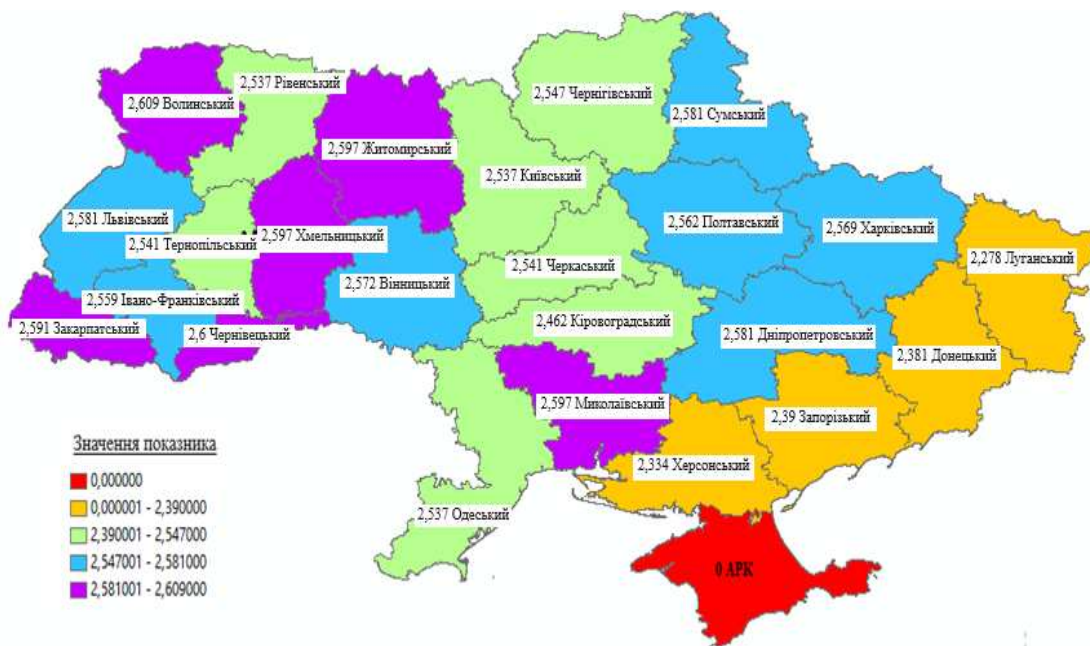

Рисунок 4.10 – Геоінформаційна моніторингова карта прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного екологічного чинника, відн. од. (розроблено автором)

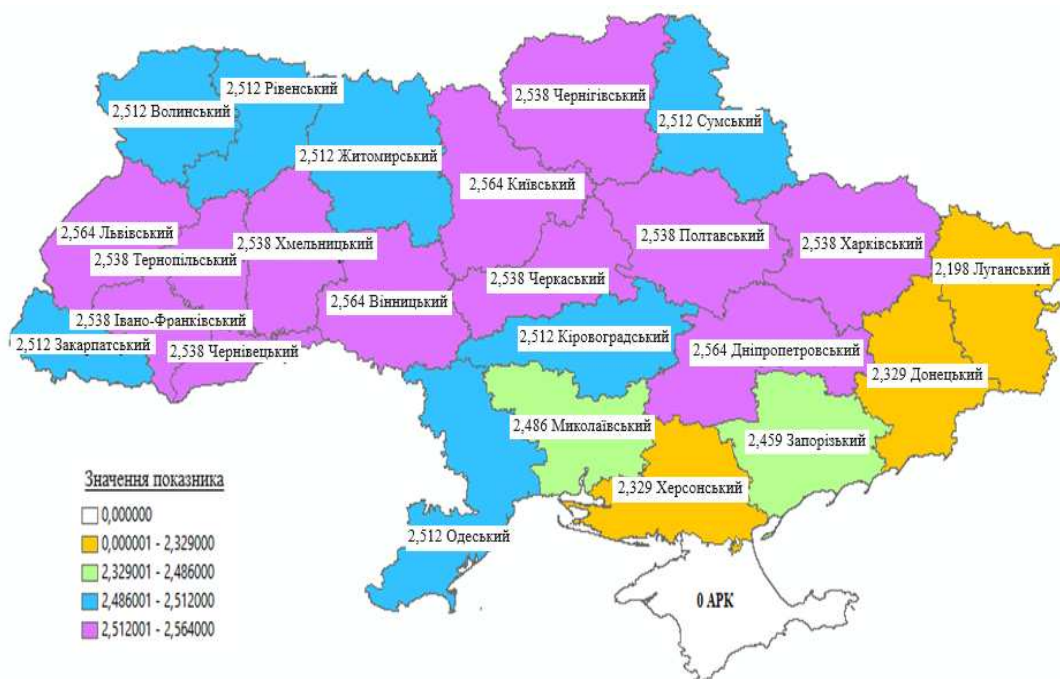

Рисунок 4.11 – Геоінформаційна моніторингова карта прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного інноваційного чинника, відн. од. (розроблено автором)

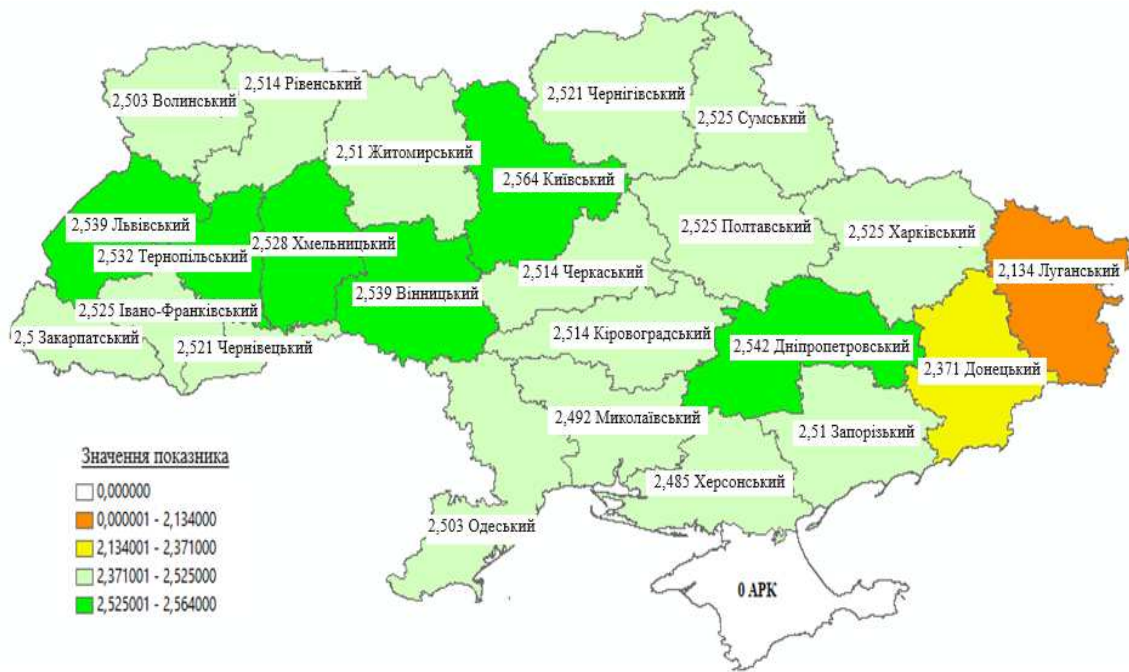

Рисунок 4.12 – Геоінформаційна моніторингова карта прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного безпекового чинника, відн. од. (розроблено автором)

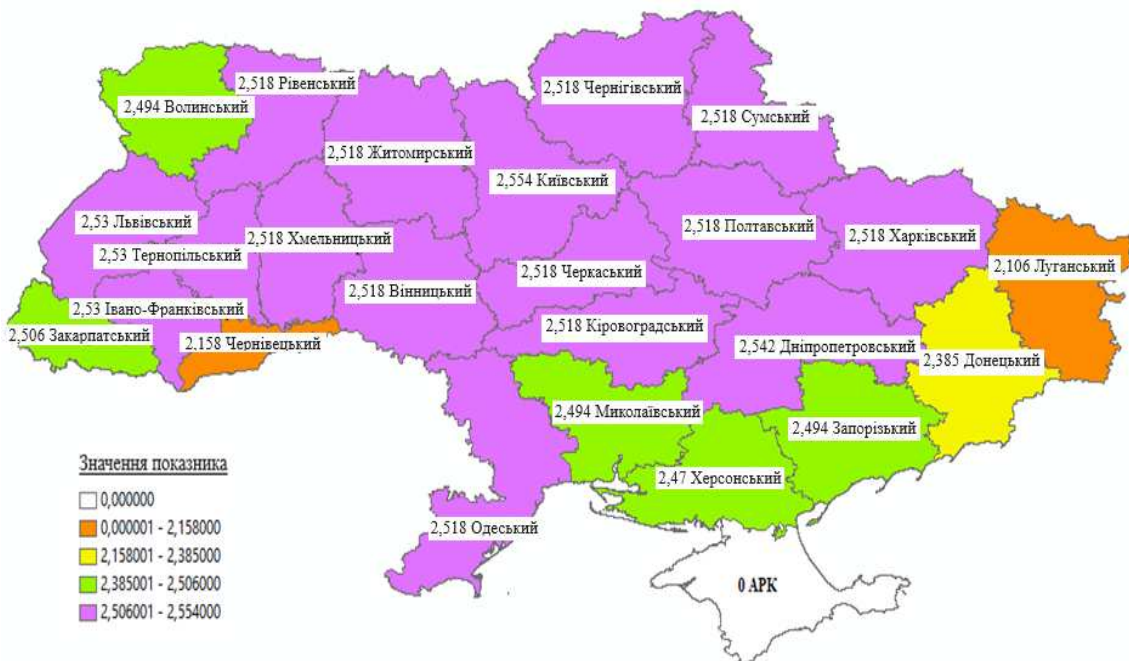

Рисунок 4.13 – Геоінформаційна моніторингова карта прогнозування інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного нормативно-правового чинника, відн. од. (розроблено автором)

Таким чином, у результаті дослідження розроблені науково обґрунтовані рекомендації, які базуються на запропонованих заходах щодо зростання чинників інвестиційної привабливості земель регіонів, результатах застосування методу інтегральної оцінки, їх прогнозування для реалізації сценарного підходу із застосуванням сучасного геоінформаційного моніторингового інструментарію [7, 8]. Це дозволило побудувати систему переходу від негативних тенденцій щодо забезпечення ІІ до позитивних траєкторій і перманентного її зростання у контексті регіонального розвитку.

Висновки до розділу 4

У результаті розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів отримані наступні висновки та пропозиції:

1. Встановлено, що формування сучасної системи забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів, підвищення її ефективності здійснюється на основі створення кількісного підґрунтя шляхом застосування результатів моделювання та прогнозування відповідних чинників. У представленій системі особливого значення мають науково обґрунтовані рекомендації щодо забезпечення ІІ ЗР.

2. Запропоновано здійснити прогнозування змін інтегрального показника інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні за рахунок збільшення відповідних системних чинників із застосуванням результатів їх математичного моделювання.

3. Визначено зростання системного чинника на 4 %, що забезпечило позитивні зміни інтегрального показника у всіх регіонах. Крім того, слід зазначити, що збільшення системного просторового чинника на 1% сприяло до позитивних зрушень у наступних регіонах: Вінницький, Дніпропетровський, Донецький, Запорізький, Київський, Кіровоградський, Луганський, Миколаївський, Одеський, Полтавський, Харківський, Херсонський, Чернігівський.

4. Встановлено, для забезпечення позитивної динаміки інтегрального показника інвестиційної привабливості земель у всіх регіонах необхідно забезпечити збільшення економічних параметрів на 20%. Подібні тенденції спостерігаються із містобудівними чинниками. Зростання системного екологічного чинника на 15% призведе до збільшення інтегрального показника рівня ІІ у всіх регіонах.

5. Інноваційні параметри мають більший синергетичний ефект. Це проявляється у тому, що зростання системного інноваційного чинника всього на 2% призводить до збільшення інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель у всіх регіонах. Збільшення системного безпекового чинника всього на 2% призводить до позитивних зрушень у системі формування ІІ земель у всіх регіонах. Слід вказати на необхідність та можливості трансформацій нормативно-правового забезпечення у контексті формування інвестиційної привабливості, де межею для її позитивних тенденцій є рівень збільшення відповідного системного чинника на 6%.

6. У результаті дослідження побудована кількісна основа, яка дозволяє сформулювати комплекс науково обґрунтованих рекомендацій для створення й забезпечення позитивних тенденцій інвестиційної привабливості земель у всіх регіонах, враховуючи вплив просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових і нормативно-правових чинників.

7. Для розробки науково обґрунтованих рекомендацій відносно забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів особливого значення мають результати математичного моделювання впливу інтегрального показника рівня ІІ ЗР на узагальнюючий чинник регіонального розвитку. Це створює умови для виявлення напрямів і можливостей визначення значення інвестиційної привабливості у сфері земельних відносин на регіональний розвиток. Узагальнюючим чинником регіонального розвитку є індекс змін валового регіонального продукту на одну особу.

8. Встановлено, що більшість критеріїв свідчать про неадекватність розробленої математичної моделі. Перевірка на мультиколінеарність не

здійснюється, оскільки розроблена однофакторна модель. Результати математичного моделювання вказують на те, що у сучасних умовах формування інвестиційної привабливості майже не впливає на забезпечення регіонального розвитку. Крім того, представлені процеси мають негативний характер. Це обумовлено тим, що відсутні відповідні науково обґрунтовані заходи для забезпечення ІІ земель для створення умов відносно регіонального розвитку.

9. Здійснено моделювання впливу інтегрального показника за рахунок визначених напрямів зростання чинників інвестиційної привабливості земель й індексу змін валового регіонального продукту на одну особу. Розроблена математична модель є адекватною лише частково за окремими критеріями і підтверджує висновок про низький рівень впливу ІІ ЗР на забезпечення регіонального розвитку. Встановлено, що за останні надзвичайні роки створена негативна ситуація відносно напрямів формування та забезпечення інвестиційної привабливості земель у контексті регіонального розвитку.

10. Розроблені науково обґрунтовані рекомендації забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів у розрізі збільшення просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових і нормативно-правових чинників.

11. Запропонована схема формування та використання методу інтегральної оцінки дозволяє визначити й обґрунтувати напрями створення кількісної основи забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. Це дозволяє здійснити геопросторовий моніторинг, візуалізувати відповідні зміни та розробити сценарії.

12. Розроблено та реалізовано сценарний підхід до забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. На сучасному етапі реалізується песимістичний сценарій, який характеризується негативними процесами у сфері забезпечення ІІ ЗР, знижується ефективність землекористування, враховуючи вплив просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних, безпекових і нормативно-правових чинників. Причому знижуються можливості використання сучасного інструментарію формування геопросторового забезпечення, звужуються напрями визначення джерел й рівня використання

інвестицій, скорочується інвестиційна активність у сфері земельних відносин. Запропоновані сценарії стабілізації та розвитку, у рамках якого запропоновано впровадити науково обґрунтовані рекомендації для зростання чинників інвестиційної привабливості земель регіонів за встановлені межі. Важливого значення має збільшення інтегрального показника до помірного рівня і вище. Реалізація сценарію розвитку передбачає встановлення причинно-наслідкових зв'язків між узагальнюючим критерієм регіонального розвитку й інтегральним показником інвестиційної привабливості земель регіонів, які мають позитивні прямопропорційні зв'язки.

13. Доведена необхідність застосування геоінформаційних моніторингових карт для забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів, які дозволяють перманентно відстежувати зміни відповідних чинників для виявлення негативних явищ, своєчасного реагування та їх попередження.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження вирішено важливе науково-практичне завдання щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів й отримані наступні висновки та пропозиції:

1. Запропоновано визначення інвестиційної привабливості земель регіонів, яке характеризується як системна категорія, що базується на сукупності взаємопов'язаних елементів просторового, економічного, містобудівного, екологічного, інноваційного, безпекового, нормативно-правового забезпечення, взаємодія яких здійснюється шляхом застосування геоінформаційних систем, методів, моделей. Це дозволило сформувавши кількісну основу прийняття рішень та розробити науково обґрунтовані рекомендації для забезпечення інвестиційної привабливості на регіональному рівні.

2. Обґрунтовані чинники забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів, які характеризуються просторовими, економічними, містобудівними, екологічними, інноваційними, безпековими, нормативно-правовими параметрами. Це надало можливості побудувати багаторівневу систему показників інтегральної оцінки рівня ІІ ЗР.

3. Запропонована багаторівнева система показників оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, яка складається із локального, системного, інтегрального рівнів, що дозволило сформувавши основу для розробки методу інтегральної оцінки, як інструментарію створення кількісного підґрунтя прийняття рішень для забезпечення ІІ й зростання ефективності здійснення земельних відносин.

4. Розроблено метод інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, який включає сукупність взаємопов'язаних елементів щодо формування та використання інформаційно-аналітичного забезпечення, визначення відповідних чинників, застосування методів і моделей для їх оцінки, інтерпретації отриманих результатів, що надало можливості отримати

інтегральний показник як критерій розробки обґрунтованих рішень та здійснення математичного моделювання.

5. Встановлені причинно-наслідкові зв'язки між системними чинниками й інтегральним показником рівня інвестиційної привабливості земель регіонів на основі застосування інструментарію математичного моделювання. Це дозволило сформулювати кількісну основу для прогнозування змін інтегрального показника й виявити напрями зростання інвестиційної привабливості земель на регіональному рівні.

6. У результаті прогнозування системних чинників встановлено, що просторові, інноваційні, безпекові параметри мають більший синергетичний ефект щодо сприяння до позитивних зрушень у системі інвестиційної привабливості земель регіонів. Встановлено, що у сучасних неоднозначних умовах, для формування та використання інвестиційної складової землекористування на регіональному рівні необхідно особливу увагу приділяти можливостям розробки та реалізації інноваційних проектів, зростанню рівня просторового та безпекового забезпечення. Для забезпечення збільшення рівня інвестиційної привабливості земель регіонів необхідно здійснити економічні, містобудівні, екологічні заходи, трансформувати підходи до їх реалізації. Доведена важливість змін нормативно-правового забезпечення у контексті формування ІІІ у сфері земельних відносин.

7. Розроблена математична модель, що характеризує вплив інтегрального показника за рахунок визначених напрямів зростання чинників інвестиційної привабливості земель й індексу змін валового регіонального продукту на одну особу. Встановлені часткова адекватність розробленої математичної моделі та низький рівень впливу інвестиційної привабливості земель регіонів на забезпечення регіонального розвитку. Це свідчить про те, що за останні надзвичайні роки створена негативна ситуація відносно напрямів формування та забезпечення ІІІ земель у контексті регіонального розвитку.

8. Запропоновані науково обґрунтовані рекомендації забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів на основі розроблених заходів щодо збільшення просторових, економічних, містобудівних, екологічних, інноваційних,

безпекових і нормативно-правових чинників, формування та використання методу інтегральної оцінки, застосування сценарного підходу і геоінформаційних моніторингових карт.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алимов А.Н., Ємченко В.Н. Конкурентоспроможність національної економіки. Київ : НАН України, Інститут економіки, 2001. 59 с.
2. Алібекова К. В. Інвестиційна привабливість підприємства. *Управління розвитком*. 2014. № 13. С. 6–9.
3. Андел І. В. Рівень охорони довкілля як чинник диференціації інвестиційної привабливості регіонів. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. № 20.13. С. 68–81.
4. Андреева В. А. Ринок земель сільськогосподарського призначення як інструмент залучення інвестицій. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2020. № 1(57), С. 140–146.
5. Андрійчук І. В., Конкольняк М. А. Оцінювання інвестиційної привабливості об'єднаних територіальних громад у гірських регіонах на основі державного регулювання. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 27. С. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-27-41>.
6. Бавровська Н. М., Паламарчук Л. В. Світовий досвід формування кадастру нерухомості та його вплив на формування кадастрових систем України. *Економіка АПК. Агросвіт*. 2010. № 20. С. 20–24.
7. Багін М. Л. Забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. *Комунальне господарство міст. Серія: Технічні науки та архітектура*. 2024. Том 4. № 185. С. 103–107.
8. Багін М. Л. Науково обґрунтовані рекомендації забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. *Технічні науки та технології*. 2024. № 2(36). С. 290–296.
9. Багін М. Л. Формування інвестиційної привабливості земель регіонів: міжнародний досвід. IX Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні технології землеустрою, кадастру та управління земельними ресурсами» 14-15 березня 2024 р., Київ, Україна. С. 9–12.

10. Багін М. Л., Гой В. В., Штерндок А. В. Безпекові та інноваційні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів. Міжнародна науково-практична конференція “Сучасні світові тенденції розвитку науки, освіти і технологій” 20 березня 2024 р. Біла Церква, Україна. С. 39–40.
11. Багін М. Л., Горб О. І. Інвестиційна привабливість земель регіонів: теоретичні положення. Матеріали XLI-ої Міжнародної науково-практичної конференції 07 лютого 2024 року, м. Анкара, Туреччина. С. 350–353.
12. Багін М. Л., Горб О. І. Оцінка інвестиційної привабливості земель в умовах відбудови регіонів. The 5th International scientific and practical conference “Modern technologies and processes of implementation of new methods” (February 06–09, 2024) Madrid, Spain. International Science Group. С. 37–39.
13. Багін М. Л., Горб О. І. Теоретичні підходи до визначення інвестиційної привабливості земель в умовах відбудови регіонів. Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference. Kyiv, Ukraine 5–7 February 2024. С. 249–252.
14. Багін М. Л., Горб О. І., Гой В. В., Величко В. А. Методи і моделі оцінки інвестиційної привабливості земель в умовах відбудови регіонів. I Міжнародна наукова конференція «Технології та суспільство: взаємодія, вплив, трансформація» 16 лютого 2024. Кременчук, Україна С. 373–374.
15. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б. Аналіз складу та вимог до проектної документації з розробки проектів землеустрою. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Новітні технології та досягнення земельного адміністрування та територіального планування», Харків, 6 жовтня 2022 р./ ред. кол.: М.К. Сухонос, С. Г. Нестеренко, Ю.Б. Радзінська. Х.: ХНУМГ, 2022. С. 91–92.
16. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б. Багаторівневість системи обмежень та її вплив на планування використання земель населених пунктів. Перспективи розвитку територій: теорія і практика. поствоєнне відновлення: матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, Харків, 16–17 листопада 2023 р. / Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Рада молодих вчених при МОН

України, Рада молодих вчених при Харківській обласній військовій адміністрації, Varna free university «Chernorizets hrabar», Slovak technical university in Bratislava, Czestochowa university of technology, Одеський національний економічний університет [та ін.] – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023 – 580 с. С. 61–63.

17. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б. Вплив на інвестиційну привабливість земель прифронтових міст внаслідок агресії Росії. Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє (інноваційний ліфт): поствоєнна розбудова : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (квітень 2024 року). Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2024 рік. 324 с. С. 178–181.

https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2024/Tezy_2024/Konferencia_tez_i_15%20berezna.pdf.

18. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б. Нові підходи у плануванні використання земель населених пунктів в об'єднаних громадах. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених : «Перспективи розвитку територій: теорія і практика», Харків, 16–17 листопада 2022 р. / Рада молодих вчених при МОН України, Рада молодих учених при Харківській обласній військовій адміністрації, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Varna Free University «Chernorizets Hrabar», Slovak Technical University in Bratislava, Czestochowa University of Technology – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 274 с. С. 52–54.

https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2022/Tezy_2022/2022_molodi_v_cheni.pdf

19. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Фролов В. О. Математичне моделювання чинників інвестиційної привабливості земель регіонів. *Комунальне господарство міст. Серія: Технічні науки та архітектура*. 2024. Том 3. № 184. С. 169–173.

20. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Фролов В. О. Містобудівні чинники забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів: стан та напрями трансформацій. *Гірничий вісник*. 2024. Вип. 112. С. 68–73.
21. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Штерндок Е. С. Економічні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів. I Міжнародна науково-практична конференція «Perspectives of contemporary science: theory and practice» 4–6.03.2024 року Львів, Україна. С. 231–234.
22. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Штерндок Е. С. Містобудівні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів. X Міжнародна науково-практична конференція «Problems and prospects of modern science and education» 12-15 березня 2024 р., Стокгольм, Швеція. С. 27–29.
23. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Штерндок А. В. Просторові чинники інвестиційної привабливості земель регіонів. Матеріали XLIII-ої Міжнародної науково-практичної конференції 07 квітня 2024 року, м. Пештера Болгарія. С. 197–199.
24. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Штерндок А. В., Кривенко С. В. Формування просторових чинників забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. *Науковий вісник будівництва*. 2024. № 110. С.114–118
25. Бахур Н.В. Інструменти фінансового стимулювання розвитку регіонів та громад при децентралізації. *Ефективна економіка*. 2020. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8191>.
26. Безпалько Р. І. Інвестиційна привабливість земель сільськогосподарського призначення в Україні. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.16. С. 309–313
27. Бережна І. Ю. Особливості формування інвестиційного потенціалу у трансформаційній економіці: інституційний підхід. *Ефективна економіка*. 2012. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1528>
28. Білик Р. С. Інвестиційний потенціал інноваційного розвитку національних економік та шляхи його модернізації. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 3. С. 18–28.

29. Бордюжа А.С. Світовий досвід розвитку кадастрових систем землекористування. *Економіст*. 2011. № 10. С. 34–35.
30. Боровік Л. В. Особливості інвестиційної політики у сільському господарстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 15, частина 1, С. 46 – 49.
31. Бородіна О., Яровий В. Європейська практика регулювання земельних відносин: загрози та виклики. URL: https://dt.ua/macrolevel/evropeyska-praktika-regulyuvannya-zemelnih-vidnosin-zagrozi-ta-vikliki-283559_.html.
32. Борсук О.М. Чинники формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств. *Економіка АПК*. 2010. № 7.
33. Бражко О.В. Особливості формування оцінки інвестиційної привабливості економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 12. С.16–20.
34. Ведення Державного картографо-геодезичного фонду України. URL: <https://land.gov.ua/vedennia-derzhavnoho-kartografo-geodezichnoho-fondu-ukrainy/>
35. Венгуренко Т. Г., Плахотнюк В. В. Аналіз інвестиційної привабливості України. *Економіка. Інвестиційні процеси. Бізнес Інформ*. 2020. № 4. С. 103–111. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-4_0-pages-103_111.pdf
36. Вишняк Г.О. Формування системи моніторингу інвестиційного розвитку сільськогосподарських підприємств. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2015. № 1. С. 58–62.
37. Вільний обіг землі в ЄС 8 моделей, про які не розкажуть експерти. URL: <https://afz.com.ua/news/vlnij-obg-zeml-v-s--8-modelej-pro-yak-ne-rozkazhut-eksperti/>
38. В'яткін Р. С. Інформаційно-аналітичне забезпечення моніторингу земель об'єктів природно-заповідного фонду регіонів. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 193 – Геодезія та землеустрій. – Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Харків, 2020. 222 с.

39. Гавриш В. П., Гулько Л. Г., Драганова Т. П. Методичні основи формування інвестиційного потенціалу підприємства. URL: http://www.confcontact.com/20101008/5_gavrish.htm
40. Гайдуцький А. П. Методологічні аспекти інвестиційної привабливості економіки. *Регіональна економіка*. 2004. № 4. С. 81–86.
41. Гайдуцький А. П. Оцінка інвестиційної привабливості економіки. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_04_4_119_uk.pdf
42. Головатюк В. М. Проблеми поліпшення інноваційної сприятливості регіональних економік. *Регіональна економіка*. 2010. № 1. С. 89–98
43. Гончаров В. В., Лазоренко В. М. Розвиток земельних відносин в умовах ринкової економіки. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні пріоритети розвитку економіки, фінансів, обліку та права в Україні та світі». URL: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/7822/1/Гончаров%20В.%20В.%20Розвиток%20земельних%20відносин%20в%20умовах.pdf>
44. Гоштинар С. Л. Зарубіжний досвід регулювання ринку землі та можливості його адаптації в Україні при розгляді питання про скасування мораторію на продаж землі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 174–178
45. Грунти України. Чорнозем. URL: <http://uk.wikipedia.org>.
46. Гуляєва Н. М., Рябченко Н. К. Сутнісні ознаки інвестиційної привабливості підприємства: факторна природа формування. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. № 1(13) С. 22–28. URL: <https://web.znu.edu.ua/herald/issues/2012/eco-1-2012/022-28.pdf>
47. Данилишин Б. Земельні відносини як чинник розвитку. *Урядовий кур'єр*. 2006. № 91. С. 6.
48. Данилишин Б.М. Інвестиційна політика в Україні: Монографія / Б.М. Данилишин, М.Х. Корецький, О.І. Дацій. Донецьк: ЮгоВосток, ЛТД, 2006. 292 с.
49. Данкевич Є.М. Реалізація інвестиційних проектів в аграрному секторі економіки у контексті стратегії розвитку інтегрованого виробництва. *Збірник*

наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2014. № 1 (25). С. 107–111.

50. Дем'яненко С.І. Досвід Німеччини у кредитуванні під заставу сільськогосподарської землі. *Економіка АПК*. 2002. № 10. С. 134–138.

51. Дем'янчук М.А. Удосконалення понятійного апарату визначення терміну «інноваційно-інвестиційний потенціал підприємства». *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2011. Вип. 20 (1). С. 296–301.

52. Дехтяренко Ю.Ф. Державне управління земельними ресурсами на регіональному рівні / Регіональне управління: підруч. / За заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. К.: НАДУ, 2014. 516 с.

53. Дідух С. М. Теоретико-методологічні основи інвестиційного потенціалу підприємства. *Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць*. 2008. Вип. 237: В 6 т. Т. 5. С. 1244–1252.

54. Довідник показників нормативної грошової оцінки земель населених пунктів станом на 01.07.2021. URL: <https://land.gov.ua/dovidnyk-pokaznykiv-normatyvnoi-hroshovoi-otsinky-zemel-naselenykh-punktiv-stanom-na-01-07-2021/>

55. Драган І. В. Оцінка сучасного стану залучення іноземних інвестицій в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 18. С. 3–6.

56. Дресвянніков Д. О. Формування інвестиційного потенціалу підприємства. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки*. 2016. Вип. 31(2). С. 20–27.

57. Дудар В.Т. Аграрний сектор економіки Східної Німеччини. *Економіка АПК*. 2004. № 6. С. 153–159.

58. Дудич Г. Зарубіжний досвід удосконалення земельних відносин у сільському господарстві. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vldau/APK/2011_18_1/files/11dgriai.pdf

59. Заїка С. О. Інвестиційний потенціал підприємства та варіанти його формування. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 13. Ч. 1. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_13/19.pdf

60. Закон про землю: як працює ринок у Франції і чи варто Україні переймати її досвід. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-51157111>
61. Зарубіжний досвід: ринок земель сільськогосподарського призначення в Угорщині і перспективи його застосування в Україні. URL: <http://www.zsu.org.ua/index.php>
62. Захарченко О.В., Алексейчук О.О. Складові формування інвестиційного потенціалу сталого розвитку агропродовольчої сфери регіону. *Бізнес-Навігатор*. 2019. № 5-2 (54). С. 44–48.
63. Звіт (інформація) про стан функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових жаних у 2022 році. URL: <https://bit.ly/41CD513>, <https://land.gov.ua/vedennia-derzhavnoho-kartohrafo-heodezychnoho-fondu-ukrainy/>
64. Земельна реформа: Обіг замість Ринку. Концепція. URL: <http://agroua.net>
65. Земельний кодекс України. Документ 2768-III. Редакція від 17.09.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
66. Земельний ринок в Україні. Аналітичний огляд. Центр досліджень продовольства та землекористування при Київській школі економіки. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/attachment/document/1298/Аналітичний_огляд_стану_земельного_ринку_в_Україні_червень_2023.pdf
67. Інвестиційна привабливість регіонів. Підготовлено Київським міжнародним інститутом соціології у партнерстві з Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій на замовлення Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України. URL: <http://www.ier.com.ua/files/Projects/2012/Рейтинг%20інвестиційної%20привабливості%20регіонів%202014.pdf>
68. Інвестиції в землю активно працюють попри війну. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/investiciyi-v-zemlyu-aktivno-pracyuyut-popri-vijnu/>
69. Інформація про продаж прав оренди на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної власності у 2019 році. URL:

<https://land.gov.ua/informatsiia-pro-prodazh-prav-orendy-na-zemelni-dilianky-silskohospodarskoho-pryznachennia-derzhavnoi-vlasnosti-u-2019-rotsi/>

70. Іщук С.О., Кулініч Т.В. Оцінювання інвестиційної привабливості регіону: методичний аспект. *Регіональна економіка*. 2010. № 3. С. 71–78. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=regek_2010_3_10

71. Карпова І. В. Ринок землі в Україні як чинник розвитку іпотечного кредитування аграрного сектору економіки. *Молодий вчений*. 2017. № 3 (43). С. 664–667.

72. Кейс – стаді «Впровадження інвестиційних інструментів на регіональному та муніципальному рівнях». URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/609/Case Study PLEDDG Investments-web.pdf>

73. Кербікова А. С., Письменна О. О., Гулик Т. В. Діагностика інвестиційної привабливості регіонів України. *Die wichtigsten Vektoren für die Entwicklung der Wissenschaft im Jahr 2020*. 2020. Band 1. С. 10 – 15.

74. Кісіль М.І. Інвестиційна стратегія держави в аграрному секторі економіки України. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. "Ринкові трансформації та економічний механізм підвищення ефективності підприємств аграрного сектора", (Харків, 8–9 жовтня 2009 р.). Харків: Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва, 2009. С. 158–160.

75. Кісіль М. І. Інвестиційне забезпечення розвитку сільського господарства України в стратегічній перспективі. *Вісник аграрної науки*. 2018. № 1. С. 78–82.

76. Кльоба Л. Г. Сутність, структура та елементи інвестиційного ринку України. *Агросвіт*. 2016. № 12. С. 12–17.

77. Козяр Н.О. Інвестиційний потенціал аграрного виробництва в умовах глобалізації. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на

здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством». Вінницький національний аграрний університет, Вінниця, 2021. 282 с.

78. Коник О., Мартин А. Польський досвід регулювання ринкових земельних відносин. URL: <http://www.zsu>.

79. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

80. Концепція Загальнодержавної цільової програми використання та охорони земель. Розпорядження Кабінету міністрів України від 19 січня 2022 р. № 70-р. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/515520___714168#n9

81. Крамаренко К.М. Інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств в умовах трансформації земельних відносин : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / Крамаренко Катерина Миколаївна / Харківський нац. агр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. м. Харків, 2009.

82. Кришталь Т.М. Інвестиційний потенціал регіону як основа забезпечення його сталого розвитку. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2018. № 5. С. 13–18.

83. Кужелєв М. О., Плахотнюк В. В. Напрями оптимізації інвестиційного клімату в Україні. *Економічний вісник університету*. 2019. № 41. С. 119–126

84. Кузьома В.В. Економічне зростання діяльності сільськогосподарських підприємств на основі інтенсифікації землекористування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. К.; КНЕУ, 2011. 20 с.

85. Купалова Г. І., Коренева Н. О. Екологічна складова системи показників інвестиційної привабливості регіонів України. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2010. № 3 (9). С. 133–136.

86. Кучер А. В. Методичні засади оцінювання інвестиційної привабливості землекористувань аграрних підприємств. *Вісник економічної науки України*. 2018. № 1. С. 77–85.

87. Лавриненко М. Р. Істотні умови договору найму (оренди) земель сільськогосподарського призначення у цивільному праві України, Франції та ФРН. *Цивільне право і процес; Сімейне право. Правова держава*. 2019. № 33. С. 92–101.
88. Лещук Г.В. Інвестиційна привабливість як домінанта розвитку інфраструктури регіону. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія. Економічні науки*. 2017. Вип. 23(2). С. 144–147.
89. Малоокій В.А. Теоретичні аспекти дослідження управління земельними ресурсами територіальних громад. *Державне будівництво*. 2016. № 1. С. 1–11.
90. Мамка Г. Інвестиційна привабливість: законодавчі рішення та ключові фактори для економіки України. URL: <https://pravo.ua/investytsiina-pryvablyvist-zakonodavchi-rishennia-ta-kliuchovi-factory-dlia-ekonomiky-ukrainy/>
91. Мамонов К. А. Територіальний розвиток використання земель регіону: визначення, оцінка та напрями трансформацій. Монографія. Харків : ФОП Панов А. М., 2019. 332 с.
92. Мамонов К. А., Вяткін К.І., Нестеренко С. Г. Геоінформаційні технології для транспортної галузі міського будівництва. *Сучасні технології та методи розрахунку у будівництві*. 2017. Вип. 6. С. 56–63.
93. Мамонов К. А., Вяткін Р. С., Штерндок Е. С., Штерндок А. В. Інструментарій формування геопросторового забезпечення використання земель регіонів. *Науковий журнал «Автомобільні дороги і дорожнє будівництво»*. 2023. Вип. 114. Частина 2. С. 143–152.
94. Мамонов К. А., Канівець О. М. Геофакторний аналіз територіального розвитку використання земель регіонів. Територіальний розвиток у системі земельного адміністрування регіонів: монографія / К. А. Мамонов, С. Г. Нестеренко, Т. В. Анопрієнко та ін.; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ФОП Панов А. М., 2020. 340 с. С. 209–276.
95. Мамонов К. А., Кондращенко Е. В., Метешкин К. О., Вяткін К. І., Нестеренко С. Г., Касьянов В. В., Бабанін А. В. Дослідження формування та використання водних ресурсів на міському і регіональному рівнях із застосуванням

геоінформаційних систем. *Комунальне господарство міст. Серія: Технічні науки та архітектура*. 2017. Вип. 134. С. 58–64.

96. Мамонов К. А., Лю Чан, Канівець О. М. Розробка методу інтегральної оцінки використання земель об'єднаних територіальних громад. *Комунальне господарство міст. Серія: Технічні науки та архітектура*. 2022. Том 4. Вип. 171. С. 87–91.

97. Мартинюк М. П. Теоретичні засади регулювання земельних відносин в Україні. *Економіка АПК*. 2016. № 7. С. 10–15.

98. Маслак О. І., Таловер В. А. Визначення рейтингів регіонів за рівнем інвестиційної привабливості (на прикладі полтавської області). *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2016. Вип. 1 (60). С. 66–76. URL: <http://vsed.oneu.edu.ua/collections/2016/60/pdf/66-76.pdf>

99. Моніторинг земельних ділянок. URL: <https://land.gov.ua/monitorynh-zemelnykh-vidnosyn/>

100. Мороз Л.І. Моделювання матеріально-фінансових потоків внутрішньовиробничих логістичних систем з регенерацією: Пробл. економіки та упр. *Вісн. Нац. ун-ту "Львів. Політехніка"*. 2009. С. 355–361.

101. Мунька С. С. Аналіз інвестиційної привабливості регіонів України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 1. С. 90–93.

102. Наконечна К. В. Особливості земельних відносин в різних країнах світу. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2018/65.pdf

103. Науменко О.В. Напрями підвищення інвестиційної привабливості підприємства метою його розвитку. *Управління розвитком*. 2013. № 21. С. 21–23.

104. Нікольчук Ю. М., Лопатовська О. О. Інвестиційна привабливість України: основні тенденції, проблеми та ключові вектори вирішення. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/37677/19.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

105. Новаковський Л. Я. Шляхи удосконалення законодавчого забезпечення регулювання земельних відносин. *Землевпорядний вісник*. 2009. № 4. С. 20–24.
106. Новаковський Л. Я. Земельна реформа і землеустрій в Україні / Л. Я. Новаковський, А. М. Третяк, Д. С. Добряк. К. : ІЗУ УААН, 2001. 138 с.
107. Носова О.В. Оцінка інвестиційної привабливості України: основні підходи. *Економіка та прогнозування*. 2003. Вип. 3. С. 119–137.
108. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
109. Офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру. URL: <https://land.gov.ua>.
110. Офіційний сайт Державного агентства лісових ресурсів України. URL: <https://forest.gov.ua>.
111. Офіційний сайт Міністерства відновлення. URL: <https://mtu.gov.ua>.
112. Палеха Ю. М.. Економіко-географічні аспекти формування вартості територій населених пунктів. Київ: ПРОФІ, 2006. 340 с.
113. Палеха Ю. М. Просторовий аналіз вартості територій поселень України та їх грошова оцінка. *Український географічний журнал*. 2008. № 1. С. 57–61.
114. Палеха Ю. М., Дехтяренко Ю. Ф., Тарнопольський А. В., Малишевський М. А. Напрямки розвитку оціночної діяльності в Україні відповідно до сучасних викликів та світових трендів. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2022. № 2. С.30–42.
115. Палеха Ю. М., Колосюк А. А. Нормативна грошова оцінка земель населених пунктів: на рубіконі змін. *Землеустрій і кадастр*. 2013. № 2. С. 60–67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zik_2013_2_8.
116. Палієнко І. В., Скоробогатова Н. Є. Аналіз методичних підходів до визначення інвестиційної привабливості регіонів. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/12231/1/2010_7_2_Palienko.pdf
117. Панухник О. В. Війна та український бізнес. Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах. 2022. С. 32–34. URL: <https://cutt.ly/R6koKHf>

118. Патицька Х. Плата за землю в системі майнового оподаткування: особливості справляння в Україні та країнах ЄС. *Світ фінансів*. 2018. № 4(57). С. 86–98.
119. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. К.: Лібра, 2002. 472 с.
120. Перович Л. Розвиток кадастрової системи України в контексті світового та європейського досвіду. *Землевпорядний вісник*. 2012. № 4. С. 30–31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zv_2012_4_8.
121. Перович Л. Сучасний стан та перспективи розвитку кадастрової системи України. *Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва*. 2011. Вип. II(22). С. 40–42.
122. Перович Л. М., Губар Ю. П. Оцінка нерухомості: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2010. 296 с.
123. Перович Л. Лудчак О. Кадастрова система України в контексті світового розвитку. *Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва*. 2015. № 1(29). С. 15–19.
124. Перович Л., Перович І., Ванчура Р., Смолій, К. Універсальний підхід до оцінки територій. *Технічні науки та технології*. 2022. № 3(29). С. 178–185. [https://doi.org/10.25140/2411-5363-2022-3\(29\)-178-185](https://doi.org/10.25140/2411-5363-2022-3(29)-178-185).
125. Петраковська О., Трегуб М. Передумови розвитку земель промисловості територіальних громад. *Містобудування та територіальне планування*, 83, 2023. С. 239 – 253. URL; <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2023.83.239-253>.
126. Петраковська О. С., Трегуб М. В. Систематизація передумов розвитку земель промисловості // «Land & property development: innovations and transformations» : зб. матер. II Міжнародної науково-практичної конференції, 25 - 26 травня 2023 р. / Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. ; ред. : А. П. Лізунова ; М. Ю. Михальова. – Київ : КНУБА, 2023. - С. 11 – 13. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/handle/123456789/13334>.

127. Петровська С. А. Оцінка інвестиційної привабливості регіону: методичний аспект. URL: https://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/articles/issue_17/SVITLANA_A_PETROVS_KAEvaluation_of_Investment_Attractiveness_of_the_Region_Methodical_Aspect.pdf.

128. Положення про моніторинг земель. Постанова Кабінету Міністрів України. Документ 661-93-п. Редакція від 22.05.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-93-п#Text>

129. Попов А.С. Кадастрові та реєстраційні системи світу: монографія. Х.: Вид-во ТОВ "Щедра садиба плюс", 2014. 216 с.

130. Про банки та банківську діяльність. Закон України № 2121-III від 7 грудня 2000 року, із змінами та доповненнями. ВВР. 2001. № 5-6. Ст. 30.

131. Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини. Закон України №425-VII від 03.09.2013 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/425-18/page>.

132. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану. Закон України. Документ 2247-IX. Прийняття від 12.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2247-20#Text>.

133. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель. Закон України. Документ 711-IX. Редакція від 09.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-20/#Text>.

134. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України. Закон України, із змінами та доповненнями. URL: www.rada.gov.ua.

135. Про державний земельний кадастр. Закон України № 3613-6 від 07.07.2011 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3613-17>.

136. Про державний контроль за використанням та охороною земель. Закон України № 963-IV від 19.06.2003 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/963-15>.

137. Про Державну програму заохочення іноземних інвестицій в Україні. Закон України від 17.12.1994, із змінами та доповненнями. URL: www.rada.gov.ua.
138. Про екологічну мережу України. Закон України. Документ 1864-IV. Редакція від 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15#Text>.
139. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон. Закон України № 2673-XII від 13.10.1992, із змінами та доповненнями. ВВР. 1992. № 50.
140. Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій. Закон України № 1676-IV від 9 квітня 2004 року, із змінами та доповненнями. ВВР. 1996. № 23.
141. Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій. Документ z0214-98. Прийняття від 23.02.1998. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98#Text>.
142. Про затвердження Методики розрахунку інтегральних регіональних індексів економічного розвитку. Державний комітет статистики України. Наказ від 15.04. 2003, № 114. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/106685__106685.
143. Про затвердження Положення про моніторинг земель. Постанова Кабінету міністрів України від 20 серпня 1993 р. № 661. Документ 661-93-п. Редакція від 22.05.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-93-п#Text>.
144. Про затвердження Положення про порядок проведення інвестиційних конкурсів для будівництва, реконструкції, реставрації тощо об'єктів житлового та нежитлового призначення, незавершеного будівництва, інженерно-транспортної інфраструктури міста. URL: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi4gtSV76iDAxVnhf0HHXBdB1E4HhAWegQIDBAB&url=https%3A%2F%2Fternopilcity.gov.ua%2Fapp%2Fwebroot%2Ffiles%2FRishennia_vykonomy%2Fproekt_VK_12.07.doc&usg=AOvVaw0zqlorMbSdHLOTIM7Z9us5&opi=89978449.

145. Про затвердження Порядку здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування земель. Постанова Кабінету міністрів України від 26 травня 2004 р. № 681. Документ 681-2004-п. Редакція від 22.05.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/681-2004-п#Text>.

146. Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля. Постанова Кабінету міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 989. Документ 989-2017-п. Редакція від 13.09.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2017-п#n10>.

147. Про затвердження Порядку функціонування національної інфраструктури геопросторових даних. Постанова Кабінету міністрів України від 26 травня 2021 р. № 532. Документ 532-2021-п. Редакція від 14.06.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/532-2021-п#n11>.

148. Про захист іноземних інвестицій. Закон України, із змінами та доповненнями. URL: www.rada.gov.ua.

149. Про землеустрій. Закон України №858-15 від 22.05.2003 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.

150. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.

151. Про інноваційну діяльність. Закон України. Документ 40-IV. Редакція від 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

152. Про іноземні інвестиції. Закон України, із змінами та доповненнями. URL: www.rada.gov.ua.

153. Про інститути спільного інвестування. Закон України / пайові та корпоративні інвестиційні фонди, із змінами та доповненнями. URL: www.rada.gov.ua

154. Про національну безпеку України. Закон України. Документ 2469-VIII. Редакція від 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

155. Про національну інфраструктуру геопросторових даних. Закон України. Документ 554-IX. Редакція від 31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-20#Text>.

156. Про охорону земель. Закон України № 962-IV від 19.06.2003 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/962-15>.

157. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України. Документ 1264-XII. Редакція від 08.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>.

158. Про оцінку впливу на довкілля. Закон України. Документ 2059-VIII. Редакція від 04.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>.

159. Про оцінку земель. Закон України №1378-IV від 11.12.2003 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>.

160. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні. Закон України. Документ 3715-VI. Редакція від 13.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>.

161. Про публічний моніторинг земельних відносин. Постанова кабінету міністрів України від 12 травня 2023 р. № 474. Документ 474-2023-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text>.

162. Про реалізацію експериментального проекту щодо моніторингу завданих пошкоджень та руйнувань за регіонами України внаслідок збройної агресії Російської Федерації на основі геоінформаційної системи. Постанова Кабінету міністрів України від 24 червня 2022 р. № 726. Документ 726-2022-п. Прийняття від 24.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/726-2022-п#n16>.

163. Про реалізацію експериментального проекту щодо надання на конкурсних засадах фінансової підтримки стартапам в Україні, у тому числі в сфері інформаційних технологій. Постанова Кабінету міністрів України від 24 червня 2022 р. № 736. Документ 736-2022-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/736-2022-п#Text>.

164. Про регулювання містобудівної діяльності. Закон України. Документ 3038-VI. Редакція від 01.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>.

165. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків. Закон України. Документ 991-XIV. Редакція від 05.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>.

166. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової програми використання та охорони земель. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 січня 2022 р. № 70-р. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/515520_714168.

167. Програми підтримки інноваційної діяльності. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua>.

168. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: навч. посіб.; за заг. ред. М. В. Артюшиної. Київ: КНЕУ, 2007. 370 с.

169. Радзінська Ю. Б. Метод і моделі визначення інвестиційної привабливості земель міст. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.24.04 «Кадастр та моніторинг земель». Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Харків, 2018. 195 с.

170. Радзінська Ю. Б. Розробка методів і моделей до оцінки впливу факторів на формування інвестиційної привабливості земель міст. *Науковий вісник будівництва*. 2018. № 1. Том 91. С. 304–309.

171. Райтер Н. І. Основні індикатори інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/7_2018/33.pdf.

172. Саблук П.Т. Інвестиційна привабливість аграрно-промислового виробництва регіонів України / П.Т. Саблук, М.І. Кісіль, М.Ю. Коденська, М.В. Нетеса, Р.П. Саблук. К.: ННЦ "ІАЕ", 2005. 478 с.

173. Савлук О. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів України. Держава та економіка. *Вісник КНТЕУ*. 2013. № 5. С. 31–44.

174. Семенчук І. М., Склярчук Т. І. Управління земельними ресурсами в умовах Євроінтеграції. *Агросвіт*. 2017. № 23. С. 18–23. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/23_2017/4.pdf

175. Ситник О.В. Економічна сутність інвестиційної привабливості підприємства та її характеристики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 23. С. 127–130.

176. Склад земель України. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Склад_земель_України#Склад_земель_України.

177. Славова К. Існуючі реєстраційні системи земельних прав у країнах Європейського Союзу. URL: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2015/6/41.pdf>.

178. Собкевич Розвиток ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні. Аналітична доповідь / Собкевич О.В., Русан В.М., Юрченко А.Д., Скороход В.О. К. : Нац. інст. стратег. дослідж. 2011. URL: <http://www.niss.gov.ua>.

179. Ступень М. Г. Світовий досвід функціонування кадастрових систем у контексті раціонального землекористування. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 17. С. 22–26. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/17_2016/5.pdf.

180. Супрун О. Світовий досвід запровадження ринку землі та його адаптація до українських реалій. URL: <http://www.golos.com.ua/article/322369>.

181. Таратула Р. Б. Зарубіжний досвід розвитку земельно-кадастрових систем. *Агросвіт*. 2016. № 7. С. 17–21

182. Тишковець В.В. Аналіз становлення та розвитку системи земельного кадастру Швеції. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*. 2009. № 9. С. 235–239.

183. Трегуб М., Трегуб Ю., Заболотна Ю., Янкін О. Пропозиції щодо вдосконалення методики державної реєстрації санітарно-захисних зон. *Просторовий розвиток*, (1), 2022. С. 268–276. URL: <https://doi.org/10.32347/2786-7269.2022.1.268-276>.

184. Україна активно готується відмінити земельний мораторій. У світлі цього цікаво дізнатися, як функціонує ринок землі в інших країнах. URL:

<https://landlord.ua/news/iak-pratsiuie-rynok-zemli-v-nimechchyni-frantsii-niderlandakh/>.

185. Уманець Т. В. Оцінка інвестиційної привабливості регіону за допомогою інтегральних індексів. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/19832/09-Umanec.pdf?sequence=1>.

186. Функціонування кадастрових систем у світі та Україні. URL: <http://mego.info/функціонування-кадастрових-систем-у-світі-та-україні-курсочвая-рочбота?page=2>.

187. Хобта В. М. Управління інвестиціями: навч. посіб. Донецьк: ДонНТУ, 2006. 394 с.

188. Холод С. Б. Порівняльний аналіз інвестиційної привабливості в період трансформації економічної системи. *Академічний огляд*. 2016. № 2. С. 95–100. URL: <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2016/2/13.pdf>.

189. Хром'як Й. Я., Доскач О. Б., Лисяк Н. М. Організаційно-економічний механізм інвестиційної діяльності органів місцевого самоврядування. *Соц.-ек. проблеми сучас. періоду України*. 2014. Вип. 5(109). С. 119–130.

190. Чирва О. Г., Коган Н. Ю. Особливості державного регулювання земельних відносин в зарубіжних країнах. *Економічні горизонти*. 2018. № 4. С. 28–36. URL: <http://eh.udpu.edu.ua/article/view/161718/210644>.

191. Шарма Є.А. Концепція комплексного моделювання розвитку інвестиційного клімату Центрального регіону України. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія: Економіка і менеджмент*. 2009. № 2(6). С. 166–172

192. Шипулін В. Д. Основи ГІС-аналізу: навч. посіб. ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. Харків. 2014. 336 с.

193. Шипулін В. Д. Основні принципи геоінформаційних систем: навч. посіб. / ХНАМГ. Харків. 2010. 313 с.

194. Шипулін В. Д. Перспектива земельного адміністрування. *Землевпорядний вісник*. 2014. № 5. С. 35–39.

195. Шипулін В. Д. Система земельного адміністрування: основи сучасної теорії : навч. посібник; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 220 с.
196. Щербатюк О. М. Дефініція “інвестиційний потенціал підприємства”: сутність та відмінності. Електронне наукове фахове видання “Ефективна економіка”. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=773>
197. Юрченко А.Д. Наукові підходи до формування нової земельної політики. *Землеустрій і кадастр*. 2010. № 3. С. 27–35.
198. Ясінецька І. А. Можливості застосування міжнародного досвіду управління земельними ресурсами в Україні. *Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2016. Вип. 12. С. 188–192.
199. Annoni A. European Union Permanent Committee on Cadastre. URL: <http://www.eurocadastre.org/pdf/actaingles.pdf>
200. Bahin M. L., Radzynska Y. B., Iliencko O. L. The economic efficiency of land use of the rural settlements. Research and education in the global world: eurointegration processes: Book of papers of the 2023 International Forum for Young Researchers, Kharkiv, May 12, 2023 / O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, TESOL-Ukraine [and oth.]. Kharkiv : O. M. Beketov NUUE in Kharkiv, 2023. 508 p. Pp. 269–271.
201. Bahn O., Chesney M., Gheysens J. The effect of proactive adaptation on green investment. *Environmental Science & Policy*. 2012. № 18. P. 9–24.
202. Decentralisation and Good Governance in Land Administration Systems. URL: http://www.fig.net/resources/proceedings/fig_proceedings/fig2014/papers/TS07C/TS07C_salfarina_7289.pdf
203. Doing Business 2014. Economy Profile: United States. The World Bank, Washington, 2013. URL: <http://www.doingbusiness.org>.
204. Drake P.R. Using the Analytic Hierarchy Process in Engineering Education. *International Journal of Engineering Education*. 1998. Vol. 14, № 3. Pp. 191–196.
205. Dyer J. S. Remarks on the Analytic Hierarchy Process. In: *Management Science*. 1990. 36 (3). P. 249–258.

206. Euromoney's Country Risk Rankings. URL: <http://www.euromoney.com>.
207. GlobalGIS. URL: <http://globalgis.com.ua>.
208. Harry Uitermark. Status of the LADM Standardization Process within ISO/TC21. URL: <http://wiki.tudelft.nl/pub/Research/>
209. Informe Anual de la publicación Análisis y Prospectiva serie_Indicadores correspondiente al año 2018. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. 2019. Madrid, 220 p. URL: https://www.mapa.gob.es/es/ministerio/servicios/analisis-y-prospectiva/informe_anual_indicadores2018__tcm30-513683.pdf
210. INSPIRE. D2.8.I.6 Data on Specifications Cadastral Parcels – Technical Guidelines 3.1. URL: http://www.esmis.government.bg/upload/docs/2012-01/INSPIRE_DataSpecification_CP_v3.0.
211. Institutional Investor. Офіційний сайт. URL: <http://www.institutionalinvestor.com>.
212. Integrating BIM and GIS. URL: http://leeds.gisruk.org/abstracts/GISRUK2015_submission_106.pdf
213. Integration of 3D Cadastre, 3D Property Formation and BIM in Sweden. URL: http://www.gdmc.nl/3dcadastres/literature/3Dcad_2014_12.pdf.
214. ISO 19152:2012 Geographic information – Land Administration Domain Model (LADM). 2012. 118 p. URL: http://www.iso.org/iso/catalogue_detail.htm.
215. Kaufmann, J. and Steudler, D., Cadastre 2014. A vision for a future cadastral system. FIG XXI International Congress. Brighton. United Kingdom. 1998. URL: <http://www.fig.net/cadastre2014/>.
216. Land administration in the UNECE region. Development trends and main principles. – United Nations Economic Commission for Europe. 2005. 112 p. URL: <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/documents/2005/wpla/ECE-HBP>
217. Land administration guidelines with Special Reference to Countries in Transition. – United Nations Economic Commission for Europe. 1996. 112 p. URL: <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/hlm/>

218. Mamonov K. Methodological approach to the integral assessment of the regional lands use territorial development. *Geodesy and Cartography*. 2019. Vol. 45, №. 3. Pp. 110–115.

219. Moody's Investor Service. URL: <http://www.moodys.com>.

220. Murovec N., Slabe Erker R., Prodan I. Determinants of environmental investments : testing the structural model. *Journal of Cleaner Production*. 2012. № 37. P. 265–277.

221. Palekha Yu., Tarnopolskyi A., Malashevskyi M., Malashevaska O., Tarnopolskyi Ye. Some Aspects of the Implementation of the Land Plot Normative Monetary Valuation Methodology. International Conference of Young Professionals “GeoTerrace-2023” 2-4 October 2023, Lviv, Ukraine. URL: <https://doi.org/10.3997/2214-4609.2023510085>.

222. Petrakovska O. S., Trehub M. V., Trehub Yu. Ye., Zabolotna Yu. O. Planning models of sanitary protection zones around mode-forming objects. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2022, (5): 122 – 127. URL: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2022-5/122>.

223. Oosterom P., Lemmen C., Ingvarsson T., Molen P., Ploeger H., Quak W., Stoter J., Zevenbergen Peter van Oosterom J. The core cadastral domain model. *Computers, Environment and Urban Systems*. 2006. Vol. 30. P. 627–660.

224. Rajabifard A. 3D Cadastres and Beyond. URL: http://www.gdmc.nl/3dcadastres/literature/3Dcad_2014_11.pdf

225. Saaty Thomas L. Decision Making for Leaders: The Analytic Hierarchy Process for Decisions in a Complex World. Pittsburgh, Pennsylvania: RWS Publications, 1999.

226. Saaty T. L. Relative Measurement and its Generalization in Decision Making: Why Pairwise Comparisons are Central in Mathematics for the Measurement of Intangible Factors The Analytic Hierarchy/Network Process. RACSAM (Review of the Royal Spanish Academy of Sciences, Series A, Mathematics). 2008. Vol. 102. № 2. Pp. 251–318.

227. The World Bank. Офіційний сайт. URL: <http://www.worldbank.org>.

228. Transparency International. Офіційний сайт. URL: <http://www.transparency.org>.

229. Trehub M., Trehub I. Concepts of rational land use. *Геодезія, картографія і аерофотознімання*. Вип. 85, 2017. Рр. 118 – 123. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Geodez_2017_85_15.

230. United Nations–FIG Bathurst Declaration on Land Administration for Sustainable Development: Development and Impact. 1999. 12 p. URL: <http://www.sli.unimelb.edu.au/UNConf99/proceedings.htm>

231. Williamson Ian. Land administration for sustainable development / Ian Williamson, Stig Enemark, Jude Wallace, Abbas Rajabifard. Esri Press. 2010, 506 p. URL: <http://www.esri.com/landing-pages/industries/land-administration/e-book#sthash.KF25CaWH.dpbs>

232. Williamson I.P., Enemark S., Wallace J. Sustainability and Land Administration Systems. Department of Geomatics, Melbourne, 2006. 271 p.

233. Zevenbergen J. A. Systems Approach to Land Registration and Cadastre. *Nordic Journal of Surveying and Real Estate Research*. Vol. 1. 2004. 14 p.

234. Zhulavskiy A., Gordiienko V., Samofalova O. Investment Potential of the Enterprise: Theory and Practice of Assessment. *Вісник Сумського державного університету. Серія: Економіка*. 2015. № 2. С. 7–15.

ДОДАТОК А

Визначення особливостей використання земель регіонів

Таблиця А.1 – Характеристика обмежень прав на землю за даними [65]

Напрями обмежень	Характеристика
1	2
Поняття обмеження у використанні земельних ділянок, обтяження прав на земельну ділянку	на використання власником земельної ділянки або її частини може бути встановлено обмеження. Право власності на земельну ділянку може бути обтяжено правами інших осіб. Перехід права власності на земельну ділянку, зміна її цільового призначення не припиняє встановлених обмежень, обтяжень. Поділ чи об'єднання земельних ділянок не припиняє дії обмежень, обтяжень, встановлених на земельні ділянки, крім випадків, коли обмеження (обтяження) поширювалося лише на частину земельної ділянки, яка в результаті поділу земельної ділянки не увійшла до сформованої нової земельної ділянки
Обтяження прав на земельну ділянку, обмеження у використанні земель	обтяження прав на земельну ділянку встановлюється законом або актом уповноваженого на це органу державної влади, посадової особи, або договором шляхом встановлення заборони на користування та/або розпорядження, у тому числі шляхом її відчуження. Законом, прийнятими відповідно до нього нормативно-правовими актами, договором, рішенням суду можуть бути встановлені такі обмеження у використанні земель: умова розпочати і завершити забудову або освоєння земельної ділянки протягом встановлених строків; заборона на провадження окремих видів діяльності; заборона на зміну цільового призначення земельної ділянки, ландшафту; умова здійснити будівництво, ремонт або утримання дороги, ділянки дороги; умова дотримання природоохоронних вимог або виконання визначених робіт; умови надавати право полювання, вилову риби, збирання дикорослих рослин на своїй земельній ділянці в установлений час і в установленому порядку; обов'язок щодо утримання та збереження ползахисних лісових смуг. Містобудівною документацією на місцевому рівні також встановлюються гранично допустима висотність будинків, будівель та споруд, максимально допустима щільність населення в межах житлової забудови відповідної житлової одиниці (кварталу, мікрорайону), мінімально допустимі відстані від об'єкта, що проектується, до червоних ліній, ліній регулювання забудови, існуючих будинків та споруд, планувальні обмеження використання приаеродромних територій, встановлені відповідно до Повітряного кодексу України (обмеження у використанні земель у сфері забудови). Обмеження у використанні земель у сфері забудови, що встановлюються певним видом містобудівної документації на місцевому рівні, визначаються Порядком розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації, що затверджується Кабінетом Міністрів України, та вносяться до Державного земельного кадастру, містобудівного кадастру. Обтяження прав на земельні ділянки (крім обтяжень, безпосередньо встановлених законом) підлягають державній реєстрації в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно у порядку, встановленому законом. Обмеження у використанні земель (крім обмежень, безпосередньо встановлених законом та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами) підлягають

Продовження табл. А.1

1	2
	<p>державній реєстрації в Державному земельному кадастрі у порядку, встановленому законом, і є чинними з моменту державної реєстрації. Обмеження у використанні земель, безпосередньо встановлені законами та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами, є чинними з моменту набрання чинності нормативно-правовими актами, якими вони були встановлені. Обмеження у використанні земель, встановлені містобудівною документацією на місцевому рівні, є чинними з моменту внесення відомостей про них до Державного земельного кадастру. Відомості про обмеження у використанні земель зазначаються у схемах землеустрою і техніко-економічних обґрунтуваннях використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, проектах землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів, проектах землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, проектах землеустрою щодо відведення земельних ділянок, технічній документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості), містобудівній документації, робочому проекті землеустрою. Відомості про такі обмеження вносяться до Державного земельного кадастру</p>
Охоронні зони	<p>створюються:</p> <p>навколо особливо цінних природних об'єктів, об'єктів культурної спадщини, гідрометеорологічних станцій тощо з метою охорони і захисту їх від несприятливих антропогенних впливів;</p> <p>навколо споруд електронних комунікацій, у тому числі базових станцій мобільного зв'язку, земних станцій супутникового зв'язку, уздовж ліній електронних комунікаційних мереж, електропередачі, земель транспорту, навколо промислових об'єктів для забезпечення нормальних умов їх експлуатації, запобігання ушкодження, а також зменшення їх негативного впливу на людей та довкілля, суміжні землі та інші природні об'єкти.</p> <p>Правовий режим земель охоронних зон визначається законодавством України</p>
Зони санітарної охорони	<p>створюються навколо об'єктів, де є підземні та відкриті джерела водопостачання, водозабірні та водоочисні споруди, водоводи, об'єкти оздоровчого призначення та інші, для їх санітарно-епідеміологічної захищеності. У межах зон санітарної охорони забороняється діяльність, яка може призвести до завдання шкоди підземним та відкритим джерелам водопостачання, водозабірним і водоочисним спорудам, водоводам, об'єктам оздоровчого призначення, навколо яких вони створені. Правовий режим земель зон санітарної охорони визначається законодавством України</p> <p>створюються навколо об'єктів, які є джерелами виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, ультразвукових і</p>

Продовження табл. А.1

1	2
Санітарно-захисні зони	<p>електромагнітних хвиль, електронних полів, іонізуючих випромінювань тощо, з метою відокремлення таких об'єктів від територій житлової забудови.</p> <p>У межах санітарно-захисних зон забороняється будівництво житлових об'єктів, об'єктів соціальної інфраструктури та інших об'єктів, пов'язаних з постійним перебуванням людей. Правовий режим земель санітарно-захисних зон визначається законодавством України.</p>
Зони особливого режиму використання земель	<p>створюються навколо військових об'єктів Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України, для забезпечення функціонування цих об'єктів, збереження озброєння, військової техніки та іншого військового майна, охорони державного кордону України, а також захисту населення, господарських об'єктів і довкілля від впливу аварійних ситуацій, стихійних лих і пожеж, що можуть виникнути на цих об'єктах. Уздовж державного кордону України встановлюється прикордонна смуга, у межах якої діє особливий режим використання земель. Розмір та правовий режим прикордонної смуги встановлюються відповідно до закону</p>
Набуття права на землю громадянами та юридичними особами	<p>громадяни та юридичні особи набувають права власності та права користування земельними ділянками із земель державної або комунальної власності за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування в межах їх повноважень, визначених Кодексом або за результатами аукціону. Набуття права на землю громадянами та юридичними особами здійснюється шляхом передачі земельних ділянок у власність або надання їх у користування. Безоплатна передача земельних ділянок у власність громадян провадиться у разі: приватизації земельних ділянок, які перебувають у користуванні громадян; одержання земельних ділянок внаслідок приватизації державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій; одержання земельних ділянок із земель державної і комунальної власності в межах норм безоплатної приватизації, визначених Кодексом. Передача земельних ділянок державної власності у комунальну власність чи навпаки здійснюється за рішеннями відповідних органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування, які здійснюють розпорядження землями державної чи комунальної власності відповідно до повноважень, визначених Кодексом. У рішенні органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування про передачу земельної ділянки у державну чи комунальну власність зазначаються кадастровий номер земельної ділянки, її місце розташування, площа, цільове призначення, відомості про обтяження речових прав на земельну ділянку, обмеження у її використанні. Громадянин, заінтересований у приватизації земельної ділянки у межах норм безоплатної приватизації, що перебуває у його користуванні, у тому числі земельної ділянки, на якій розташовані жилий будинок, господарські будівлі, споруди, що перебувають у його власності, подає клопотання до відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, що передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень. Громадяни, які добросовісно, відкрито і безперервно протягом п'ятнадцяти років користуються земельною ділянкою, але не мають документів, що засвідчують наявність у них прав на зазначену земельну ділянку, можуть звернутися до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування з клопотанням про передачу такої земельної ділянки у їхню власність. У разі набуття права</p>

Продовження табл. А.1

1	2
	<p>власності на об'єкт нерухомого майна (жилий будинок (крім багатоквартирного), іншу будівлю або споруду), об'єкт незавершеного будівництва, розміщений на земельній ділянці (крім земель державної, комунальної власності), право власності на таку земельну ділянку одночасно переходить від відчужувача (попереднього власника) такого об'єкта до набувача такого об'єкта без зміни її цільового призначення. У разі якщо відчужувачу (попередньому власнику) такого об'єкта належала частка у праві спільної власності на земельну ділянку, до набувача цього об'єкта переходить право власності на таку частку. Земельна ділянка державної власності, що належала на праві постійного користування державному підприємству, переходить до акціонерного товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, 100 відсотків акцій (часток) у статутному капіталі якого належать державі, яке утворилося шляхом перетворення такого державного підприємства і є його правонаступником, на праві оренди строком на 50 років. Орендна плата в такому разі встановлюється у розмірі не менше 12 відсотків нормативної грошової оцінки земельної ділянки, а якщо нормативну грошову оцінку земельної ділянки не проведено - не менше 12 відсотків нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або області.</p>

Таблиця А.2 – Шляхи щодо забезпечення використання земель за даними [80, 145]

Шляхи 1	Характеристика 2
<p>Визначення оптимального варіанта розв'язання проблеми використання та охорони земель на основі порівняльного аналізу можливих варіантів</p>	<p>Можливі три варіанти розв'язання проблеми. Перший - розроблення схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, територій територіальних громад, що буде недостатнім і не дасть змоги підвищити ефективність системи управління земельними ресурсами. Другий - розроблення схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, територій територіальних громад, запровадження моніторингу виконання заходів Програми, моніторингу земель, що не забезпечить здійснення повною мірою ефективного державного контролю за збереженням та підвищенням родючості ґрунтів, необхідного для: створення умов розвитку екологічного та інвестиційно привабливого землекористування, впровадження передових технологій, а також системного підходу до способів і механізму досягнення програмних цілей, еколого-економічного обґрунтування та механізму реалізації, узгодження обсягів наявних земельних ресурсів з їх потребою для розвитку економіки. Третій - розроблення і затвердження Програми, якою передбачається розроблення схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць, територій територіальних громад,</p>

Продовження табл. А.2

1	2
	<p>запровадження моніторингу виконання заходів Програми, моніторингу земель із створенням геоінформаційної платформи, що дасть змогу забезпечити раціональне використання земель, захист земель від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісового фонду, додержання особливого режиму використання земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, запобігти необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського призначення для несільськогосподарських потреб. Розроблення і подання на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України про затвердження Загальнодержавної цільової програми використання та охорони земель передбачено Законом України «Про охорону земель» [80].</p>
Способи забезпечення використання та охорони земель	<p>Передбачається: провести аналіз структури земельного фонду, його динаміки у межах України в цілому та у регіонах; вивчити стан використання земельних ресурсів у розрізі категорій земель, землекористувань, провести аналіз його стану; провести аналіз зарубіжного досвіду в галузі використання та охорони земель; навести характеристику деградаційних процесів та їх вплив на стан земельних ресурсів; визначити перелік розроблених та затверджених прогностичних і програмних документів щодо планування використання та охорони земель окремих галузей для узгодження дій і заходів. Ураховуючи загальнодержавні інтереси, необхідно розробити: прогноз і пріоритети використання земельних ресурсів;</p> <p>основні напрями використання земель залежно від їх категорій; напрями сталого землекористування; пропозиції щодо раціонального - економічно ефективного та екологічно безпечного використання земель; головні напрями охорони земельних ресурсів; заходи щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, досягнення нейтрального рівня деградації земель;</p> <p>шляхи охорони і відновлення родючості ґрунтів земель сільськогосподарського призначення; заходи з адаптації до зміни клімату; узгоджені заходи охорони земель лісового та водного фондів; напрями охорони земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення. Передбачені заходи Програми повинні здійснюватися шляхом розроблення необхідної землевпорядної документації, освоєння проектів з визначенням обсягів та джерел фінансування, проведенням моніторингу за здійсненням зазначених заходів [80].</p>
Забезпечення результатів використання та охорони земель	<p>Можливо отримати наступні результати: оптимізувати структуру земельних угідь; зменшити сільськогосподарську освоєність (на 5 відсотків) та розораність</p>

Продовження табл. А.2

1	2
	<p>території (на 10 відсотків); оптимізувати структуру агроландшафту; підвищити продуктивність сільськогосподарських угідь (на 40-50 відсотків) шляхом раціонального застосування органічних, органо-мінеральних та мінеральних добрив і хімічних меліорантів на кислих та солонцевих ґрунтах; збільшити площі земель із природними ландшафтами до рівня, достатнього для збереження ландшафтного і біологічного різноманіття (до 10,5 відсотка загальної площі території країни); створити єдину та завершену систему лісомеліоративних заходів; здійснити консервацію деградованих, малопродуктивних і техногенно забруднених земель; зберегти захисні лісові насадження, вжити заходів до їх відновлення;</p> <p>зберегти природні водно-болотні угіддя; здійснити екологічну та соціально-економічну реабілітацію забруднених радіонуклідами земель; зменшити загрозу земельним ресурсам від деградаційних процесів та сприяти досягненню нейтрального рівня деградації земель;</p> <p>створити та упорядкувати водоохоронні зони і прибережні захисні смуги водних об'єктів, запровадити особливий режим використання земель на ділянках витoku річок; домогтися збереження природних ландшафтів на землях промисловості, транспорту, зв'язку, оборони тощо; розробити еколого-економічне, ґрунтово-ерозійне та інші види районування земель України, які узагальнюють уявлення про земельний фонд країни і є основою інформаційної бази та обґрунтування системи природоохоронних заходів; удосконалити природно-сільськогосподарське районування земель України з урахуванням глобальних змін клімату; запровадити цілісну систему нормативно-правових актів і нормативно-технічних документів у галузі використання, обліку та охорони земель; обґрунтувати напрями фундаментальних і прикладних наукових досліджень у галузі використання та охорони земель; запровадити режим використання земель у захисних і охоронних зонах; запровадити періодичне ґрунтове обстеження; удосконалити моніторинг ґрунтів на землях усіх категорій та форм власності; посилити державний характер землеустрою і вдосконалити управління у галузі використання та охорони земель; розробити моделі сталого землекористування для природно-сільськогосподарських регіонів України і забезпечити сталий розвиток землекористування в цілому; розробити науково-методичні засади здійснення моніторингу земель на основі дистанційного зондування Землі, геоінформаційних технологій; забезпечити обмін інформацією за унікальними ідентифікаторами об'єктів інформаційних систем; установити обмеження щодо використання земель [80].</p>
Результати оцінки фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів для	Фінансування заходів Програми щодо використання та охорони земель здійснюватиметься за рахунок коштів державного бюджету, виходячи з його реальних можливостей, та залучення інших джерел, не заборонених законодавством [80].

Продовження табл. А.2

1	2
використання та охорони земель	
Здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування земель	<p>Районування земель здійснюється з урахуванням природних умов, агробіологічних особливостей сільськогосподарських культур, напрямів розвитку господарської діяльності та вимог екологічної безпеки шляхом обстеження стану земель і ґрунтів, збирання, аналізу, систематизації та узагальнення даних, що характеризують стан та особливості охорони і використання земель за окремими регіонами (зонами, провінціями, округами) або адміністративно-територіальними одиницями, проведення інших робіт.</p> <p>Природно-сільськогосподарське районування земель будується за системою, яка являє собою ієрархічні взаємопідпорядковані таксономічні виділи, - від природно-сільськогосподарської зони до природно-сільськогосподарського району в межах рівнинної частини України і від гірської природно-сільськогосподарської області до природно-сільськогосподарського району в межах гірських систем України.</p> <p>сільськогосподарських культур і відповідна агротехніка.</p> <p>Для потреб сільського господарства здійснюється також районування земель за ступенем забезпечення ґрунтів поживними речовинами, мікроелементами та за придатністю для вирощування основних сільськогосподарських культур [145].</p>

Таблиця А.3 – Чинники проведення інвестиційних конкурсів [144]

Чинники	Характеристика
1	2
Визначення стейкхолдерів	<p>У конкурсі можуть брати участь вітчизняні та іноземні юридичні особи, громадяни України, іноземні громадяни. До участі в конкурсі не допускаються особи, які: визнані банкрутами або стосовно яких порушено справу про банкрутство; не надали відповідні фінансові документи, які б підтверджували їх фінансові можливості щодо забезпечення виконання умов конкурсу, або знаходяться в стадії ліквідації, або майно (частина майна) яких перебуває в податковій заставі або на це майно накладено арешт, або мають прострочену заборгованість у сплаті податків, зборів(обов'язкових платежів), або не виконали або виконали неналежним чином умови попередніх інвестиційних договорів, або пов'язані з особами, що не виконали або виконали неналежним чином умови попередніх інвестиційних договорів, або інших договорів, які були підписані з міською радою.</p>
Формування переліку об'єктів на інвестиційний конкурс	<p>Пропозиції до переліку об'єктів, які потребують залучення інвестицій, надаються щомісячно організатору конкурсу структурними підрозділами: управлінням економіки, промисловості та праці - перелік об'єктів будівництва, реконструкції, реставрації, інженерної та транспортної інфраструктури тощо, об'єкти, по яких в Програмі</p>

Продовження табл. А.3

1	2
	<p>економічного та соціального розвитку м. Тернополя не передбачені бюджетні асигнування на фінансування капіталовкладень, та об'єкти будівництва, реконструкції, реставрації, інженерної та транспортної інфраструктури тощо, які включені в Програму соціально-економічного розвитку міста за рахунок всіх джерел фінансування в частині, що стосується інвестиційно привабливих складових проекту, перелік об'єктів щодо будівництва об'єктів комунального та комерційного призначення на земельних ділянках підприємств, установ та організацій за умови їх передислокації або ущільнення території; відділом земельних ресурсів - перелік земельних ділянок, по яких надійшли клопотання фізичних та юридичних осіб про відведення земельних ділянок для будівництва об'єктів нерухомості, їх реконструкції, реставрації тощо, та перелік земельних ділянок, запропонованих на продаж через аукціон; управлінням обліку та контролю за використанням комунального майна - перелік об'єктів щодо будівництва, в т.ч. реконструкції, реставрації тощо, нежитлових будинків та об'єктів незавершеного будівництва, що належать до комунальної власності територіальної громади, знаходяться на балансі комунальних підприємств, та інформація щодо обсягів відшкодувань та компенсацій; управлінням транспорту, комунікацій та зв'язку - перелік об'єктів щодо будівництва та/або реконструкція об'єктів інвестування на зупинках маршрутного транспорту, у підземних переходах, паркінгах, транспортно-пересадочних вузлах тощо, по яких Програмою соціально-економічного розвитку м. Тернополя непередбачені бюджетні асигнування на фінансування капітальних вкладень, та об'єкти будівництва, реконструкції, по яких передбачені бюджетні асигнування на фінансування капітальних вкладень в частині, що стосується інвестиційно привабливих складових проекту; відділом охорони здоров'я та медичного забезпечення - перелік об'єктів реконструкція існуючих та будівництво нових об'єктів охорони здоров'я на території діючих медичних закладів (у тому числі з можливою передислокацією діючих медичних закладів в заклади аналогічного напрямку із збільшенням їх потужності, здійсненням реконструкції, переобладнанням тощо) та об'єкти будівництва, реконструкції, по яких передбачені бюджетні асигнування на фінансування капітальних вкладень в частині, що стосується інвестиційно привабливих складових проекту; управління житлово-комунального господарства, благоустрою та екології - перелік новостворених об'єктів будівництва комерційного призначення, реконструкції, реставрації об'єктів комунального призначення, по яких Програмою соціально-економічного розвитку не передбачені бюджетні асигнування на фінансування капітальних вкладень, та об'єкти будівництва, реконструкції, по яких передбачені бюджетні асигнування на фінансування капітальних вкладень в частині, що стосується інвестиційно привабливих складових проекту, перелік об'єктів будівництва, реконструкції, розчистки об'єктів водного фонду, будівництва, реконструкції очисних споруд, зелених зон, по яких Програмою соціально-економічного розвитку міста не передбачені бюджетні асигнування на фінансування капітальних вкладень, та об'єкти будівництва, реконструкції, розчистки об'єктів водного фонду,</p>

Продовження табл. А.3

1	2
	будівництва, реконструкції очисних споруд, зелених зон, по яких передбачені асигнування на фінансування капітальних вкладень в частині, що стосується інвестиційно привабливих складових проекту та ін.
Забезпечення землекористування	<p>З метою залучення інвестицій до економіки міста набуття права на землю може вирішуватись одним з таких способів: шляхом надання інвестиційно привабливої земельної ділянки у власність або в оренду переможцеві інвестиційного конкурсу у відповідності до даного Положення; у випадках, передбачених ст. 134 Земельного кодексу України; шляхом викупу земельної ділянки на загальних підставах шляхом проведення аукціонів.</p> <p>Перелік земельних ділянок, які будуть надаватися переможцеві інвестиційного конкурсу за його результатами, готується організатором конкурсу на підставі затвердженого переліку інвестиційних об'єктів та у відповідності із наявними результатами планування використання земель міста, Генеральним планом розвитку міста, проектами забудови, іншою містобудівною документацією та державними будівельними нормами з урахуванням державних та громадських інтересів, а також зацікавленістю потенційних інвесторів щодо конкретних інвестиційних проектів. Розгляд матеріалів (клопотань, згод та інших матеріалів щодо оформлення проектів землеустрою) по цих земельних ділянках на замовлення інших фізичних та юридичних установ припиняється.</p>
Рівень вирішення майнових питань	<p>При проведенні інвестиційного конкурсу питання набуття права власності на майно (будинки, споруди, приміщення, горища тощо), що належить до комунальної власності територіальної громади може вирішуватись шляхом надання цього майна у власність або довгострокову оренду переможцеві інвестиційного конкурсу у відповідності до даного Положення після реалізації інвестиційного проекту та прийняття об'єкта інвестування в експлуатацію у встановленому порядку.</p>
Проведення інвестиційних конкурсів	<p>Замовник підготовчих робіт зобов'язаний надати організатору конкурсу в терміни, встановлені рішенням виконавчого комітету, умовами конкурсу та/або договором, наступні документи: рішення міської ради про затвердження переліку земельних ділянок для реалізації інвестиційного проекту та передачі її у власність або в оренду у випадках, коли об'єктом інвестиційного конкурсу є земельні ділянки, та матеріали, що містять інформацію про початкову ціну або початкову орендну ставку 1 кв.м земельної ділянки на підставі землепорядних та землеоціночних робіт, погоджених проектів землеустрою та звітів про грошову експертну оцінку земельних ділянок у випадку, коли об'єктом конкурсу є земельна ділянка; висновки суб'єктів погодження щодо можливості реалізації інвестиційного проекту з будівництва; результати передпроектних та/або проектних робіт з визначенням орієнтовних техніко-економічних показників інвестиційного проекту.</p>

ДОДАТОК Б

Нормативно-правове забезпечення щодо визначення інвестиційної привабливості
земель регіонів

Таблиця Б.1 – Характеристика розробки й впровадження комплексних планів
територій за даними [133, 164]

Чинники розробки та впровадження комплексних планів територій	Характеристика
1	2
Забезпечення комплексного плану	<p>Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади розробляється на всю територію територіальної громади. Комплексний план не розробляється, якщо територія громади включає лише територію населеного пункту. Комплексний план передбачає узгоджене прийняття рішень щодо цілісного (комплексного) просторового розвитку населених пунктів як єдиної системи розселення і території за їх межами. Комплексний план розробляється та затверджується з метою забезпечення сталого розвитку територіальної громади з додержанням принципу збалансованості державних, громадських та приватних інтересів та з урахуванням концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади (за наявності). При реалізації комплексного плану суб'єкти містобудування зобов'язані дотримуватися його положень.</p> <p>Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади - одночасно містобудівна документація на місцевому рівні та документація із землеустрою, що визначає планувальну організацію, функціональне призначення території, основні принципи і напрями формування єдиної системи громадського обслуговування населення, дорожньої мережі, інженерно-транспортної інфраструктури, інженерної підготовки і благоустрою, цивільного захисту території та населення від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони земель та інших компонентів навколишнього природного середовища, формування екомережі, охорони і збереження культурної спадщини та традиційного характеру середовища населених пунктів, а також послідовність реалізації рішень, у тому числі етапність освоєння території [133, 164].</p>
Структурні елементи комплексного плану	<p>Комплексний план включає планувальні рішення щодо перспективного використання всієї території територіальної громади, а також: генеральний план населеного пункту - адміністративного центру територіальної громади; генеральні плани населених пунктів та детальні плани території у межах території територіальної громади, затверджені до прийняття комплексного плану, які відповідно до цієї статті визнані такими, що відповідають вимогам законодавства, узгоджуються з планувальними рішеннями комплексного плану і підлягають включенню до нього; генеральні плани населених</p>

Продовження табл. Б.1

1	2
	<p>пунктів у межах території територіальної громади, необхідність розроблення яких встановлена рішенням про затвердження комплексного плану (включаються до складу комплексного плану одночасно з їх затвердженням); планувальні рішення генеральних планів інших населених пунктів та детальних планів територій у межах території територіальної громади в обсязі, визначеному Кабінетом Міністрів України; детальні плани території у межах території територіальної громади (включаються до складу комплексного плану одночасно з їх затвердженням); межі функціональних зон усієї території територіальної громади з вимогами до забудови та ландшафтної організації таких зон (плани зонування територій населених пунктів у межах території територіальної громади розробляються у складі генеральних планів та включаються до складу комплексного плану одночасно із затвердженням відповідних генеральних планів); історико-архітектурні опорні плани історичних ареалів населених пунктів, внесених до Списку історичних населених місць України (включаються до складу комплексного плану як невід’ємні складові генеральних планів відповідних населених пунктів) [164].</p>
<p>Рішення про затвердження комплексного плану</p>	<p>Повинно містити відомості про: генеральні плани населених пунктів та детальні плани території у межах території територіальної громади, затвержені до прийняття комплексного плану, які відповідно до цієї статті визнані такими, що відповідають вимогам законодавства, узгоджуються з планувальними рішеннями комплексного плану і включені до нього; генеральні плани населених пунктів та детальні плани території у межах території територіальної громади, які відповідно до цієї статті визнані такими, що не відповідають вимогам законодавства та/або не узгоджуються з планувальними рішеннями комплексного плану і втрачають чинність одночасно з набранням чинності комплексним планом; назви населених пунктів, генеральний план або планувальні рішення яких розроблені у складі комплексного плану та набирають чинності одночасно з набранням чинності комплексним планом; назви населених пунктів, щодо яких встановлена необхідність розроблення генеральних планів; опис меж територій у межах території територіальної громади, детальні плани яких розроблені у складі комплексного плану та набирають чинності одночасно з комплексним планом. [164].</p>
<p>Формування інформаційно-аналітичного та просторове забезпечення комплексного плану</p>	<p>Вихідними даними для розроблення комплексного плану є відомості про: об’єкти Державного земельного кадастру; об’єкти нерухомого майна (крім земельних ділянок); речові права на нерухоме майно (включаючи земельні ділянки); обмеження у використанні земель; об’єкти лісового фонду; території та об’єкти природно-заповідного фонду та інші території екомережі; об’єкти Смарагдової мережі; об’єкти водного фонду та водно-болотні угіддя; мінерально-сировинні ресурси; об’єкти всесвітньої спадщини, їх території та буферні зони; пам’ятки культурної спадщини, у тому числі археологічні, їх території та зони охорони; межі та правові режими використання історичних ареалів населених місць; історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території та їх зони охорони; охоронювані археологічні території, музеї; населення; об’єкти виробничого комплексу; об’єкти невиробничого комплексу (науково-дослідні та проектні організації, заклади освіти); об’єкти соціальної сфери; об’єкти цивільного захисту, інші дані, необхідні для</p>

Продовження табл. Б.1

1	2
	<p>розроблення розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту; об'єкти інженерної інфраструктури (водопостачання, водовідведення, тепло-, електро-, газопостачання, об'єкти телефонізації, трубопровідного транспорту); об'єкти дорожньо-транспортної інфраструктури (залізничні та автомобільні дороги, мостові споруди, підприємства та парк автотранспорту, об'єкти автосервісу, міжселенні транспортні маршрути, авто- та залізничні станції, авто-, залізничні, річкові, морські вокзали, об'єкти повітряного транспорту); об'єкти природної і техногенної небезпеки, розташовані на території територіальної громади та суміжних адміністративно-територіальних утворень; природно-кліматичні умови; стан навколишнього природного середовища (земель, ґрунтів, водного та повітряного простору, інших компонентів довкілля); ризик виникнення на території надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру; розміщення на території територіальної громади об'єктів, визначених Генеральною схемою планування території України, Державною стратегією регіонального розвитку, Стратегією сталого розвитку України; положення концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади; положення затвердженої містобудівної документації регіонального та місцевого рівнів, що стосуються використання території територіальної громади; стратегічні та оперативні цілі, визначені регіональною стратегією розвитку, що поширюються на територію територіальної громади, стратегію розвитку громади; прогнози та програми економічного і соціального розвитку, галузей економіки, прийняті на державному, обласному, районному та місцевому рівнях, що поширюються на територію територіальної громади; стратегії, програми та плани у сфері охорони навколишнього природного середовища і сталого використання земель, ґрунтів, вод, лісів та інших природних ресурсів, формування екомережі; плани управління річковими басейнами; положення схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць та проектів землеустрою щодо впорядкування території населених пунктів, проектів землеустрою щодо впорядкування територій для містобудівних потреб, планів земельно-господарського устрою, проектів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів у межах території територіальної громади, затверджені до прийняття комплексного плану. Склад та джерела отримання зазначених відомостей визначаються Кабінетом Міністрів України. Замовник та розробник комплексного плану мають право на їх безоплатне отримання від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій у наявній (цифровій, текстовій, графічній та іншій) формі. Комплексний план містить просторові дані, метадані та інші елементи, що складають його проектні рішення, і розробляється у формі електронного документа, формат якого визначається Кабінетом Міністрів України. Комплексний план підписують кваліфікованими електронними підписами відповідальні особи, які його</p>

Продовження табл. Б.1

1	2
	розробили, - архітектор, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат, та сертифікований інженер-землевпорядник. У разі якщо у процесі розроблення комплексного плану його проект зазнав змін (після проведення громадського обговорення, експертизи тощо), такі зміни також засвідчуються кваліфікованими електронними підписами відповідальних осіб, які розробили комплексний план. Візуалізація даних комплексного плану здійснюється за допомогою програмно-апаратних засобів Державного земельного кадастру, містобудівного кадастру, інших геоінформаційних систем, а також шляхом їх відтворення на паперових та/або інших твердих носіях у вигляді текстових, графічних та інших зручних для візуального сприйняття матеріалів [164].
Проектні рішення комплексного плану щодо перспективного використання території територіальної громади	Формуються з урахуванням: вимог законодавчих актів та інших обов'язкових до виконання нормативних документів щодо використання та охорони територій; вихідних даних; концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади (за наявності), що формується у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури [164].
Доступ до матеріалів комплексного плану	Доступ до матеріалів комплексного плану, крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом, не може обмежуватися. Загальна доступність матеріалів комплексного плану забезпечується відповідно до вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення, у тому числі у формі відкритих даних, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, веб-сайті відповідного органу місцевого самоврядування, внесення відповідних даних до Державного земельного кадастру та містобудівного кадастру. У разі наявності в комплексному плані інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом, така інформація подається у вигляді окремого файлу, формат якого визначається Кабінетом Міністрів України, та підписується кваліфікованими електронними підписами відповідальними особами, які розробили комплексний план [420].
Особливості розробки комплексних планів	Комплексний план розробляється за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради, виконавчий орган якої у встановлений у такому рішенні строк. [164].
Формування концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади	Документ стратегічного планування, який може розроблятися на замовлення органу місцевого самоврядування із залученням місцевих мешканців, суб'єктів господарювання, що зареєстровані та/або здійснюють господарську діяльність на території відповідної територіальної громади або мають намір здійснювати таку діяльність у межах відповідної території, і визначає довгострокові, міждисциплінарні, просторові та соціально-економічні пріоритети розвитку території, є вихідними даними для

Продовження табл. Б.1

1	2
	розроблення містобудівної документації на місцевому рівні на принципах сталого розвитку з метою підвищення якості життя, доступності та рівності можливостей, сприяння розвитку соціальних суспільних відносин та ділової активності, оптимізації адміністративної діяльності, відповідає державним і регіональним програмам розвитку та затверджується відповідним органом місцевого самоврядування [133].
Забезпечення сталого розвитку території територіальної громади	Соціально, економічно та екологічно збалансований розвиток території територіальної громади, спрямований на створення економічного потенціалу, повноцінного життєвого середовища для сучасних та майбутніх поколінь на основі раціонального використання ресурсів (природних, трудових, виробничих, науково-технічних, інтелектуальних тощо), технологічного переоснащення і реструктуризації підприємств, удосконалення соціальної, виробничої, транспортної, комунікаційно-інформаційної, інженерної, екологічної інфраструктури, поліпшення умов проживання, відпочинку та оздоровлення, збереження та збагачення біологічного різноманіття та культурної спадщини [133].

Таблиця Б.2 – Імплементация функцій земельного адміністрування відповідно існуючого нормативно-правового забезпечення (*систематизовано автором*)

Функції земельного адміністрування	Нормативно-правове забезпечення
1	2
Володіння земель	<p>Право власності на землю - це право володіти, користуватися і розпоряджатися земельними ділянками. Формування земельної ділянки передбачає визначення її площі, меж та внесення інформації про неї до Державного земельного кадастру. Формування земельних ділянок здійснюється: у порядку відведення земельних ділянок із земель державної та комунальної власності; шляхом поділу чи об'єднання раніше сформованих земельних ділянок; шляхом визначення меж земельних ділянок державної чи комунальної власності за проектами землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів, проектами землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб, проектами землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій; шляхом інвентаризації земель у випадках, передбачених законом; за проектами землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв); за затвердженими комплексними планами просторового розвитку території територіальних громад, генеральними планами населених пунктів, детальними планами території. Володіння, користування та розпорядження земельною ділянкою, що перебуває у спільній частковій власності, здійснюються за згодою всіх співвласників згідно з договором, а у разі недосягнення згоди - у судовому порядку.</p>

Продовження табл. Б.2

1	2
	Договір про спільну часткову власність на земельну ділянку укладається в письмовій формі і посвідчується нотаріально [65].
Використання земель	Право постійного користування земельною ділянкою - це право володіння і користування земельною ділянкою, яка перебуває у державній або комунальній власності, без встановлення строку [65].
Оцінка земель	<p>Нормативно-методичне регулювання оцінки земель здійснюється у відповідних нормативно-правових актах, що встановлюють порядок проведення оцінки земель, організації і виконання землеоціночних робіт, склад і зміст технічної документації та звітів з експертної грошової оцінки земельних ділянок, вимоги до них, порядок їх виконання.</p> <p>Нормативно-правові акти з проведення оцінки земель затверджуються Кабінетом Міністрів України. Нормативна грошова оцінка земельних ділянок може проводитися також на підставі договору, який укладається заінтересованими особами в порядку, встановленому законом [159].</p>
Розвиток земель	<p>Через механізм здійснення публічного моніторингу земельних відносин та моніторингу ринку земель у його складі шляхом систематичного збору, збереження, узагальнення та оприлюднення інформації про стан земельних відносин, яка надходить у порядку електронної інформаційної взаємодії автоматизованої системи публічного моніторингу земельних відносин з інформаційними системами суб'єктів інформаційної взаємодії (електронна інформаційна взаємодія) [161].</p> <p>Встановлено, що моніторинг земель – це система спостереження за станом земель з метою своєчасного виявлення змін, їх оцінки, відвернення та ліквідації наслідків негативних процесів. Об'єктом моніторингу є всі землі незалежно від форми власності на них. Складовою частиною моніторингу земель є моніторинг ґрунтів. Моніторинг ґрунтів на землях сільськогосподарського призначення проводиться Мінагрополітики відповідно до затвердженого ним положення. Залежно від мети спостережень та ступеня охоплення територій проводиться такий моніторинг земель: національний - на всіх землях у межах території України; регіональний - на територіях, що характеризуються єдністю фізико-географічних, екологічних та економічних умов; локальний - на окремих земельних ділянках та в окремих частинах (елементарних структурах) ландшафтно-екологічних комплексів. Моніторинг земель складається із систематичних спостережень за станом земель (агрохімічна паспортизація земельних ділянок, зйомка, обстеження і вишукування), виявлення у ньому змін, а також проведення оцінки: процесів, пов'язаних із змінами родючості ґрунтів (розвиток водної і вітрової ерозії, втрата гумусу, погіршення структури ґрунту, заболочення і засолення), заростання сільськогосподарських угідь, забруднення земель пестицидами, важкими металами, радіонуклідами та іншими токсичними речовинами; стану берегових ліній річок, морів, озер, заток, водосховищ, лиманів, гідротехнічних споруд; процесів, пов'язаних з утворенням ярів, зсувів, сільовими потоками, землетрусами, карстовими, криогенними та іншими явищами; стану земель населених пунктів, територій, зайнятих нафтогазодобувними об'єктами, очисними спорудами, гноєсховищами, складами пально-мастильних матеріалів, добрив, стоянками</p>

Продовження табл. Б.2

1	2
	автотранспорту, захороненням токсичних промислових відходів і радіоактивних матеріалів, а також іншими промисловими об'єктами [143].

ДОДАТОК В

Міжнародні аспекти використання земель для забезпечення інвестиційної привабливості

Таблиця В.1 – Особливості застосування моделі функціонування ринку землі у міжнародних практиках у контексті забезпечення інвестиційної привабливості земель (узагальнено автором)

Країна	Характеристика
Франція	<p>59% учасників ринку мають земельний банк менше 50 га. Будь-які фізичні та юридичні особи й органи місцевого самоврядування мають право власності на землю. Мінімальний термін оренди сільгоспземлі – 9 років. Заборонено продавати іноземцям виноградники (їх вважають національним багатством) [184].</p> <p>Всі операції з купівлі-продажу землі у Франції проходять під контролем Товариств земельного упорядкування та сільського господарства (Sociétés d'aménagement foncier et d'établissement rural, SAFER). Представлені організації є приватними, але функціонують не з метою отримання прибутку. Вони фактично виступають регуляторами землекористування в країні, іноді запобігають угодам купівлі, самостійно купують її, а потім перепродають. Метою формування організації є збільшення продуктивності сільського господарства, захист природного середовища.</p> <p>У складі SAFER діє технічний комітет, який розглядає досє людей, що планують купити землю. До його складу входять представники сільськогосподарських організацій та профспілок, місцевої влади, а також представники від міністерств фінансів та сільського господарства. Рішення ухвалює Рада директорів SAFER, яка складається з представників організацій аграріїв та місцевої влади, а затверджують його представники Мінфіну та Міністерства сільського господарства.</p> <p>Нотаріуси, які супроводжують угоду купівлі-продажу ділянки землі, зобов'язані повідомити SAFER про проект такої угоди і запитати, чи має регулятор якісь плани щодо купівлі саме цієї ділянки землі.</p> <p>Регіональне відділення SAFER має два місяці на відповідь. Якщо регулятор вирішить, що земля приносить більшу користь для Франції в руках іншого власника - фермера, місцевої громади, національного парку, держави - вона може застосувати так зване право переважної купівлі. Це означає, що власник землі зобов'язаний продати її саме SAFER. Водночас регулятор має публічно обґрунтувати своє рішення про переважну купівлю. Окрім того, якщо регулятор вирішить, що ціна землі не відповідає реаліям, її можуть намагатися змінити через суд. За даними SAFER, право переважної купівлі застосовується лише приблизно щодо десятої частини проектів угод купівлі-продажу землі.</p> <p>Іноземці можуть купувати землю у Франції. Проте система купівлі-продажу землі влаштована таким чином, що переваги при купівлі отримують орендарі.</p> <p>Переважно це французькі фермери або громадяни ЄС, які вже давно займаються сільським господарством у країні.</p> <p>Розроблено та застосовується Закон про оренду, основними положеннями якого є:</p>

Продовження табл. В.1

1	2
	<p>договір оренди укладається щонайменше на 9 років, навіть якщо сторони хочуть укласти його на менший строк, вони не мають на це права; суборенда є забороненою, навіть якщо на неї погодився землевласник; право оренди поновлюється за бажанням орендаря; землевласник не може відмовитися поновити договір оренди за виключенням ситуації, коли він оброблятиме землю за власний рахунок; у випадку смерті орендаря, орендний договір не припиняється, оренда передається його нащадкам; у випадку смерті землевласника, його наступник має виконувати чинні договори оренди, дія яких не припиняється; у випадку ухвалення рішення про продаж землі, чинний орендар має пріоритет на її купівлю; орендна плата не визначається на розсуд землевласника, а має бути в рамках діапазону, встановленого на рівні префектури на час укладання угоди. Представлений Закон передбачає кілька можливостей розірвання угоди оренди для землевласника: несплата хоча б однієї орендної плати; нездатність орендаря використовувати орендовану землю; випадок суборенди, до якої вдався орендар; передання землі для іншого господарського призначення (під будівництво), але це неможливо без згоди САФЕР; досягнення пенсійного віку орендарем бажання самостійно обробляти землю, або передати членам родини чи нащадкам для обробки [60].</p> <p>Законодавче забезпечення: особливості формування й використання земель щодо оренди земель (Загальні положення Титулу VIII Цивільного кодексу Франції, «Про договір найму» та окремо у ст.ст.1763-1778, Глави II «Про майновий найм» Розділу III «Про спеціальні правила сільськогосподарської оренди» Титулу VIII «Про договір найму», книга IV Сільськогосподарського кодексу Франції) [87].</p>
Німеччина	<p>61% учасників ринку мають земельний банк 5–50 га, у 1/3 – більші площі. 71% агропідприємств – сімейні ферми. Ринок землі повинен сприяти державним планам з розвитку інфраструктури – це основний принцип, за яким приймаються рішення про оренду та продаж землі. Державна форма володіння не має переваг над приватною. У деяких округах діють обмеження на максимальне придбання площ: від 0,15 га до 2 га. При перевищенні цих норм потрібен дозвіл влади. У випадку укладення договору купівлі ділянки не фермером місцева аграрна громада має право замінити покупця і придбати цю землю в рамках закону про поліпшення аграрної структури. Передати землю формально через продаж будинку, на якому вона стоїть, не можна.</p> <p>Діють незалежні комісії експертів з оцінки землі, завдяки яким підтримується прозорість ринку. Серед їх функцій – ведення баз даних про суми угод продажу ділянок, на підставі яких формуються ключові чинники ціноутворення. Це унеможливує спекуляції [184].</p> <p>Законодавче забезпечення: Німецьке цивільне уложення, Закон про заходи щодо поліпшення структури аграрного виробництва і забезпечення надійного функціонування сільськогосподарських і лісогосподарських підприємств (Grundstückverkehrsgesetz – GrdstVG); Закон про обіг земельних ділянок; Закон про повідомлення, укладання і про оскарження договорів оренди сільськогосподарських земель (Landpachtverkehrsgesetz – LpachtVG); Закон про земельну оренду; Положення про ведення поземельної книги (GBO); Положення про проведення кадастрового обліку (GBV); Закон про впорядкування земельного кадастру (GBBerG); Положення про правові угоди із земельними ділянками (GVO); Закон про землеустрій (Das Gesetz über die Flächen) та інші [87].</p>

Продовження табл. В.1

1	2
Нідерланди	16% учасників ринку мають земельний банк 30–50 га і займають 24% території, 13% – 50–100 га, 32% земель, 18% – понад 100 га, 3% земель. Землю дозволено купувати як громадянам країни, так і іноземцям. Мінімальний термін оренди – 6 років. Попередні орендарі мають преференції при продовженні наймання землі. Загальний податок на продаж землі, який повинен заплатити покупець, – 6%. Покупець звільняється від податку, якщо продовжує використовувати землю за призначенням протягом 10 років. Втручання держави в ринок землі – мінімальне. Будь-яка фізична або юридична особа домовляється з продавцем ділянки про купівлю або оренду. Завдяки відкритій можливості купівлі землі в країні високий попит на придбання сільгоспугідь, що зумовлює високі ціни [184].
Іспанія	70 % сільськогосподарських земель належать фізичним особам, 7,43% – державі, 11,14% – комерційним компаніям, 2,61% – кооперативам. Сільськогосподарські ферми поділяються на малі – до 5 га, середні – від 5 до 500 га; великі – більше 500 га [209]. Ринок земель сільськогосподарського призначення в Іспанії регулюється Конституцією та іншими законодавчими актами. Королівський законодавчий декрет визначаються напрями та виокремлюються особливості використання земель, характеризуються обмеження, права на землю, що реєструються у Поземельній книзі. Розвивається регіональне законодавство щодо використання земель: закон Андалусії «Про планування», Закон про Земельний банк, Закон Галісії «Про мобільність земель» [44]. Характеризуючи регіональне законодавство Іспанії, слід відзначити, що можливість держави проводити довгострокові структурні зміни земельних відносинах, створення ринку земель в регіоні, вирішення питань неефективного використання земель та скорочення площ запустіння, поліпшення управління землями, контроль за використанням земельних ділянок та оновлення кадастру. До недоліків цієї системи відносять повільний процес наповнення бази даних про земельні ділянки, низьку кооперацію між кваліфікованими органами [44]. Придбання та оренда земель в Іспанії надає рівні права як іноземцям, так і вітчизняним громадянам. Існують певні обмеження щодо використання земель, пов'язаних з їх розташуванням.

Таблиця В.2 – Формування механізмів оподаткування земель у країнах Європейського Союзу [118]

Країна	Назва податку	Напрями та особливості оподаткування
1	2	3
Данія	Податок на землю	Визначається як місцевий податок із ставкою оподаткування від 1,6 до 3,4% від вартості землі.
Естонія	Податок на землю	Державний податок, повністю зараховується до державного бюджету. Ставка податку від 0,1 % до 2,5 % від вартості земель. Земельним податком оподатковується вся земля, крім землі, де законом чи встановленому законом порядку заборонено господарську діяльність. Власник землі має право на звільнення від сплати земельного податку на земельну ділянку під будинком. Державний земельний податок сплачується з усіх

Продовження табл. В.2

1	2	3
		<p>земель, окрім: якщо економічна діяльність заборонена; земельні ділянки, приєднані до будівель дипломатичних чи консульських установ іноземних держав; кладовища та землі під церквами та храмами конгрегацій; землі, які використовуються іноземною державою або міжнародною організацією; земля у використанні штабу союзних сил; Крім того, місцевий земельний податок не сплачується із земель, що перебувають у комунальній власності або земельних ділянок у громадському користуванні за рішенням місцевого органу влади.</p>
Словаччина	Податок на землю	<p>Місцевий податок. 0,25% оподаткованої бази (вартості землі). Податкові органи можуть підвищувати або зменшувати ставку відповідно до місцевих умов. Податок на нерухоме майно складається з трьох податків: земельний податок; податок на споруди; податок на житло. Платником податку є власник нерухомого майна або розпорядник майна, що перебуває у власності центрального, регіонального чи місцевого самоврядування. Якщо платника податків визначити неможливо, то платником податків є особа, яка фактично користується майном. Якщо нерухоме майно перебуває у спільній власності кількох платників податку, то кожен співвласник нерухомого майна є платником податку виходячи з розміру його частки спільної власності. Податкову декларацію необхідно подати до 31 січня податкового періоду, протягом якого виникло податкове зобов'язання. Сплачений податок на нерухомість підлягає сплаті протягом 15 днів з дня набрання чинності податковою оцінкою. База оподаткування: земельний податок: визначається множення площі земельної ділянки в м² на вартість землі за м² (вартість відрізняється залежно від місця розташування землі); податок на споруди: розмір забудованої площі в м²;</p> <p>податок на житло: розмір площі квартири або нежитлового приміщення в податок на житло: розмір площі квартири або нежитлового приміщення в м². Ставка земельного податку: земельний податок – 0,25 % від бази оподаткування: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати в 5 разів нижчу річну ставку податку, встановлену ним. податок на споруди – 0,033 євро за кожен м² за будови: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати 10-кратну нижчу річну ставку податку. Для багатоповерхових будинків може бути збільшена ставка податку на 0,33 євро за кожен м² кожного поверху, крім першого надземного поверху. Податок на житло – 0,033 євро за м²: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати 10-кратну нижчу річну ставку податку, встановлену ним. Від сплати податку звільняються: майно, що належить муніципалітетам; офіційне місце проживання дипломатів; державні установи науки та</p>

Продовження табл. В.2

1	2	3
		<p>освіти; майно, яке використовується в релігійних цілях; майно, що належить Словацькому Червоному Хресту. Ставка земельного податку: земельний податок – 0,25 % від бази оподаткування: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати в 5 разів нижчу річну ставку податку, встановлену ним. податок на споруди – 0,033 євро за кожен податок на житло: розмір площі квартири або нежитлового приміщення в м2. Ставка земельного податку: земельний податок – 0,25 % від бази оподаткування: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати в 5 разів нижчу річну ставку податку, встановлену ним. податок на споруди – 0,033 євро за кожен м2 забудови: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати 10-кратну нижчу річну ставку податку. Для багатоповерхових будинків може бути збільшена ставка податку на 0,33 євро за кожен м2 кожного поверху, крім першого надземного поверху. Податок на житло – 0,033 євро за м2: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати 10-кратну нижчу річну ставку податку, встановлену ним. Від сплати податку звільняються: майно, що належить муніципалітетам; офіційне місце проживання дипломатів; державні установи науки та освіти; майно, яке використовується в релігійних цілях; майно, що належить Словацькому Червоному Хресту. Забудови: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати 10-кратну нижчу річну ставку податку. Для багатоповерхових будинків може бути збільшена ставка податку на 0,33 євро за кожен податок на житло: розмір площі квартири або нежитлового приміщення в м2. Ставка земельного податку: земельний податок – 0,25 % від бази оподаткування: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати в 5 разів нижчу річну ставку податку, встановлену ним. податок на споруди – 0,033 євро за кожен м2 забудови: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати 10-кратну нижчу річну ставку податку. Для багатоповерхових будинків може бути збільшена ставка податку на 0,33 євро за кожен м2 кожного поверху, крім першого надземного поверху. Податок на житло – 0,033 євро за м2: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати 10-кратну нижчу річну ставку податку, встановлену ним. Від сплати податку звільняються: майно, що належить муніципалітетам; офіційне місце проживання дипломатів; державні установи науки та освіти; майно, яке використовується в релігійних цілях; майно, що належить Словацькому Червоному Хресту. кожного поверху, крім першого надземного поверху. Податок на житло – 0,033 євро за податок на житло: розмір площі квартири або</p>

Продовження табл. В.2

1	2	3
		<p>нежитлового приміщення в м2. Ставка земельного податку: земельний податок – 0,25 % від бази оподаткування: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати в 5 разів нижчу річну ставку податку, встановлену ним. податок на споруди – 0,033 євро за кожен м2 за будови: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати 10-кратну нижчу річну ставку податку. Для багатоповерхових будинків може бути збільшена ставка податку на 0,33 євро за кожен м2 кожного поверху, крім першого надземного поверху. Податок на житло – 0,033 євро за м2: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати 10-кратну нижчу річну ставку податку, встановлену ним. Від сплати податку звільняються: майно, що належить муніципалітетам; офіційне місце проживання дипломатів; державні установи науки та освіти; майно, яке використовується в релігійних цілях; майно, що належить Словацькому Червоному Хресту.: муніципалітет може збільшувати або зменшувати ставку податку, але вона не може перевищувати 10-кратну нижчу річну ставку податку, встановлену ним.</p> <p>Від сплати податку звільняються: майно, що належить муніципалітетам; офіційне місце проживання дипломатів; державні установи науки та освіти; майно, яке використовується в релігійних цілях; майно, що належить Словацькому Червоному Хресту.</p>
Польща	Сільсько-господарський, лісовий податок	<p>Місцевий податок. Ставки сільськогосподарського податку залежать від виду землі та встановлюються відповідно до ціни так званого жито-гектара.</p> <p>Розрахунки лісового податку на га залежать від грошового еквівалента 0,22 кубометра деревини, яка розрахована на основі середньої ціни продажу деревини. Податок на нерухомість відноситься до групи податку на багатство (податок стягується лише за володіння певними активами: нерухомість та будівельні споруди). Є місцевим податком, тобто органами виконавчої влади муніципалітетів є податкові органи. Розмір податку на нерухоме майно встановлюється рішенням міської ради, однак річні ставки не можуть перевищувати межі, визначені відповідним актом. Земельний податок є складовою податку на багатство (податок стягується лише за володіння певними активами: нерухомість та будівельні споруди), офіційні джерела також не надають інформацію окремо по кожній складовій податку.</p> <p>Платниками податку на нерухоме майно є фізичні особи, юридичні особи, організаційні утворення, у тому числі підприємства без статусу юридичної особи, які є власниками нерухомого майна чи цивільних споруд, постійними узуплектуаріями або власниками нерухомого майна, що перебуває у державній власності, чи їх частин, цивільних</p>

Продовження табл. В.2

1	2	3
		<p>споруд, що належать державі чи органу місцевого самоврядування, якщо право власності випливає з договору, укладеного з власником, Агентством сільськогосподарського майна або за іншим правовим титулом, а також без правового титулу.</p> <p>Ставки визначаються радою кожного муніципалітету і застосовуються лише в межах їхньої юрисдикції. Максимально допустимі ставки вказані у відповідному Законі. Рішення щодо ставок у кожному муніципалітеті та відповідних податкових форм мають бути доступні на веб-сторінці кожного муніципалітету. З огляду на визначений критерій (наприклад, вид підприємницької діяльності), рада може диверсифікувати ставки податку. Від сплати податку звільняються:</p> <p>сільськогосподарські угіддя та ліси, не зайняті для підприємницької діяльності (які, однак, обкладаються сільськогосподарським податком або лісовим податком); перелоги, екологічні ділянки, ліси та чагарники, крім тих, що використовуються для ведення господарської діяльності; землі, зайняті під смуги на дорогах загального користування; нерухоме майно, зайняте громадсько-корисними організаціями для здійснення безоплатної законодавчо корисної діяльності; інші винятки, встановлені постановами муніципалітетів; історичні пам'ятки; залізнична та портова інфраструктура та нерухомість, розташована в аеропортах. Предметом оподаткування є: землі, пов'язані з веденням підприємницької діяльності; землі під стоячими поверхневими або поверхневими водами озер і техногенних водойм; відновлена земля; інші землі, у тому числі зайняті громадсько-корисними організаціями, які здійснюють благодійну діяльність; житлові будинки; будинки, призначені для ведення бізнесу; будівлі, зайняті для господарської діяльності у сфері збуту кваліфікованого насінневого матеріалу; інші будівлі, у тому числі ті, що займають громадські організації, які здійснюють благодійну діяльність.</p>
Литва	Податок на землю	Місцевий податок. 0,01–4% від вартості землі.
Румунія	Податок на землю	Місцевий податок. Органом місцевого самоврядування встановлюється фіксована сума податку на 1 км ² залежно від площі та особливостей землекористування.
Словенія	Плата за користування землею під будівлями	Місцевий податок. Суми до сплати податку визначаються муніципалітетами на основі врахування багатьох факторів розміщення та використання землі.
Угорщина	Податок на землю	Місцевий податок. Податок стягується або на суму, що перебуває у власності землі, з максимальною ставкою 345 форинтів за м ² , або на кориговану справедливою ринковою вартістю землі, не більше 3% від цієї вартості. Відкоригована справедлива ринкова вартість становить 50% від ринкової вартості.

Продовження табл. В.2

1	2	3
Чеська Республіка	Податок на землю	Місцевий податок. 2 крони за м ² для земельних ділянок і 0,2 крони за м ² в інших випадках. Ці ставки помножуються на коефіцієнти від 1,0 до 4,5 залежно від розміру муніципалітету.
Франція	Податок на нерозвинене майно	Місцевий податок. Сума податку визначається органом місцевого самоврядування.
Хорватія	Податок за користування державними землями	Місцевий податок. Сума податку визначається органом місцевого самоврядування.

Таблиця В.3 – Характеристика міжнародних кадастрових та реєстраційних систем за [6, 29, 121, 129, 177, 179, 181, 182, 186, 199, 203, 223, 232, 233]

Країна	Характеристика міжнародних кадастрових та реєстраційних систем
Моделі кадастрових систем	
1	2
Система «наполеонівського кадастру» (Італія, Іспанія, Бельгія, Франція, Греція, Польща)	Основним завданням системи є формування податкових механізмів стосовно об'єктів власності, тому земельний кадастр формується з інформації, яка групується відповідно до земельних ділянок та використовується лише з метою оподаткування. Спеціальні відомості про якісні та кількісні характеристики земель (стан ґрунтів, природних ресурсів, тощо) збираються та зберігаються в земельній інформаційній системі («Land Information System») [29, 129, 199].
Франція	Здійснення земляно-кадастрових робіт в країні діє Генеральна дирекція податкових служб, податкових і земельних операцій (Direction General des Import Services des Operations Fiscales et Fonciers), яка розташована в Парижі, а в кожному департаменті є окремі дирекції податкових служб. Податкові і кадастрові підрозділи Франції взаємодіють з Міністерством фінансів і Міністерством юстиції, ведучим реєстри справ. Функції кадастру у Франції полягають у визначенні місця розташування і ідентифікації земельних ділянок; описі їх кордонів, типа вирощуваних культур, характеристики будов; розрахунку бази для оподаткування земельних ділянок і будов; оновленні кадастрового плану і супутньої текстової інформації. Кадастрова документація комуни включає: кадастровий план, опис секції (легенди плану), кадастрову матрицю, а також додаткову інформацію, призначену для потреб кадастрової служби. На кадастровому плані показується зображення фізичного стану земельної власності (кордони, координати, ділення), що дозволяє визначити її площу. Формується класифікація земель для господарських і оцінних цілей. Проводиться морфолого-ґрунтова інвентаризація земель [182, 186].
Іспанія	Система функціонує на основі формування та використання «кадастрової ренти». Формування кадастру здійснюється шляхом застосування Закону про кадастр. При цьому формуються елементи багатоцільового кадастру через систему оновлення картографічної інформації.

Продовження табл. В.3

1	2
Італія	Функціонування земельно-кадастрової системи здійснюється через Міністерство економіки і фінансів, Департаментів казначейства й територій. Свою діяльність спрямовують на створення і наповнення кадастру, зберігання і актуалізацію інформації про земельно-майновий комплекс. Функціонують відповідно Закону про кадастр земель, Королівського декрету від 8 жовтня 1931 р. № 1572 [181].
Німецька багатоцільова кадастрова система (Німеччина, Австрія, Швейцарія, Нідерланди, Єгипет, Туреччина, Швеція, Данія, Норвегія, Фінляндія, Ісландія та країни Балтії)	Включає процеси для нарахування податків, затвердження права власності на землю, акумулює інформацію природного стану первинних одиниць земельної оцінки [179]. Формується на основі кадастрової, топографо-геодезичної і реєстраційної підсистем, які є взаємопов'язані та взаємоконтролюючі [29, с. 34].
Швеція	Формуються кадастрові індексні карти виготовляються у масштабі 1:1 000 або 1:2 000. Вся картографічна інформація конвертована в цифрові форми. Вся документація, карти та відмітки на місцевості, виготовлені в процесі створення нової одиниці землевласності, формують правову основу розподілу всієї землі країни. При цьому весь правовий та кадастровий процес однаковий як для міських, так і для сільських територій. Реєстр нерухомого майна містить інформацію щодо місця розташування нерухомості та прилеглої території. Також міститься інформація про сервітути, контроль за використанням земель, зональні регуляції і обмеження у використанні, архівні дані, координати центроїдів для кожної одиниці землевласності і поштову адресу. Земельний реєстр містить у собі інформацію про законного власника земельної ділянки (його ім'я та прізвище, адресу місця проживання, номер громадянської реєстрації). Також міститься інформація про заставу нерухомості, обтяження і обмеження з боку інших сторін, банкрутство та інші відомості. Система банку даних про землю також містить інформацію з реєстру грошової оцінки землі і нерухомості, а також з реєстру населення країни. Реєстр будинків включає в себе ідентифікаційну інформацію для кожного будинку житлового, комерційного або промислового призначення, яка нерозривно пов'язана з інформацією щодо розташування, цільового призначення й оцінки будівлі [186]. Для реєстрації нерухомості функціонує Національний кадастровий центр Швеції (NLS): правління, генеральний директор, служба внутрішнього аудиту, служба генеральної підтримки, відділи інформаційних технологій, загального планування і законодавства, фінансування, кадрів, маркетингу та інформації, адміністративний відділ, відділ міжнародних зв'язків, кадастрова служба, географічної та земельної інформації, вимірювань [121]. Національний кадастровий центр Швеції (NLS) та центр даних про

Продовження табл. В.3

1	2
	<p>землю і нерухомість (CFD) підпорядковані міністерству екології та природних ресурсів. Формується система бази даних про землю, яка включає наступну інформацію: офіційні документи, які базуються на її даних (документація, що підтверджує права власності на землю, та земельні сертифікати); витяги і узгодження для різних земельних справ; списки нерухомої власності та їх часток із визначенням їх власників; виготовлення карт заселення територій (завдяки зв'язку з реєстром населення); засоби масової інформації відповідними даними; пересічних громадян різноманітною і специфічною інформацією щодо земельних ресурсів [186].</p>
Німеччина	<p>Кадастрова система складається із поземельної книги та кадастру. Формування та ведення земельного кадастру здійснюється у федеральних землях. Поземельна книга в Німеччині призначена для: визначення та встановлення прав на окремі земельні ділянки; надання встановлених законом гарантій прав власності; реєстрації земельних ділянок. У поземельній книзі реєструються всі права на земельну ділянку, для кожного з яких є окремий аркуш у поземельній книзі, придбання прав на земельну ділянку відображається у Поземельній книзі. Земельні ділянки в Німеччині підлягають обов'язковій реєстрації, за винятком державної власності Федеративної Республіки Німеччина, власності федеральних земель, релігійних установ та шляхів залізничного сполучення. Реєстрація всіх прав власності в поземельній книзі служить зміцненню правової надійності в правових, економічних відносинах і в галузі управління [186].</p>
Австрія	<p>Реєстр прав для кожної ділянки складається з трьох розділів: відомості про об'єкт, право власності та власника, про зобов'язання власника. База даних по кадастру і реєстру прав знаходиться в одному органі, але доступ до нього розділений між різними кадастровими офісами і судами. Обліку підлягають всі одиниці власності. Їм видається унікальний кадастровий номер. Власність може складатися з декількох земельних ділянок. Дані номери використовуються в сполученні декількох автоматизованих баз даних. Кадастрові офіси забезпечують і ведення кадастрового обліку, і технічну підтримку всієї єдиної бази даних, а також питань, якими займаються не органи влади. Реєстрацію прав виробляють службовці, що знаходяться у підпорядкуванні спеціального судді [186].</p>
Швейцарія	<p>Кадастрові служби кантонів здебільшого самостійні. Державною встановлена форма і зміст книг Поземельного реєстра, а відомство реєстра визначає сам кантон. В одних кантонах - це відділ суду, в інших - спеціальні служби, які мають юридичні права реєстрації, тому кадастр в Швейцарії має юридичний характер. Влада кантону несуть відповідальність за належне ведення Поземельних книг [186].</p>
Нідерланди	<p>Функціонує через Агентство кадастру і реєстрації земель Нідерландів, створеного на базі однойменного департаменту Міністерства житлового господарства, територіального планування і навколишнього середовища. Агентство є незалежним державним органом, основною задачею якого є реєстрація прав на землю і кадастр, функціонує відповідно до принципів, якими керуються приватні компанії, а основні функції повинні виконуватися в рамках комерційної діяльності. У Нідерландах немає системи приватних землемірів, що мають ліцензію та уповноважених</p>

Продовження табл. В.3

1	2
	здійснювати кадастрову зйомку. Представлену роботу виконують геодезисти, які є співробітниками Агентства, тобто державними цивільними службовцями.
Англосаксонська кадастрова система (Великобританія, США, більшість провінцій Канади, частина штатів Австралії)	Спрямована на оподаткування землевласників, гарантій прав власності та використання земель, містить інформацію щодо обстеження, класифікації та оцінки земель, що являється базисом для надання рекомендацій фермерам стосовно оптимальних сівозмін, реалізації заходів щодо збільшення показника родючості ґрунтів та при проведенні організаційних робіт з земельними ділянками. Карти ґрунтів та аерофотознімки, що містять додаткову інформацію стосовно різних класів земель лягають в основу складених проектів раціонального використання земель [203, 223, 232].
Великобританія	Основою системи управління земельними ресурсами є «Земельний реєстр її Величності» (Her Majesty Land Register), який, по суті, є реєстром прав власності на нерухомість (або реєстром титулів). Королівський реєстр поширює свою юрисдикцію на територію Англії і Уельсу. До реєстру внесено більше 15 мільйонів власників, він відкритий і доступний для всіх. У режимі online можна одержати інформацію з комп'ютеризованого реєстру по всій території Англії і Уельсу, через запити по унікальному ідентифікатору або за адресою. Реєстр містить юридичні записи про всі продажі нерухомості й договори оренди більш ніж за 25 попередніх років. Після реєстрації нерухомості реєстр стає єдиним законним посвідченням прав власності. Головну роль відіграють Геодезична служба Великобританії (Ordnance Survey) та Земельний реєстр її Величності, або Королівський реєстр [6].
США	Формується та застосовується багатоцільовий кадастр. Основними відомствами, які створюють систему багатоцільового кадастру США, є: Бюро земельного управління, Земельна секція департаменту юстиції, Геологічна служба, Національна геодезична служба, Бюро (Census), Департамент сільського господарства, Департамент будівництва і містопланування, Лісова служба, Армійський корпус інженерів.
Болгарія	Формується кадастр і реєстр власності, який містить інформацію про земельну нерухомість, незавершене будівництво, документи, які підтверджують права або передачу у власність або зміни права на нерухоме майно, або викупу іпотеки на них [177].
Чехія	Формування кадастрової системи здійснюється на основі кадастрових карт, даних про земельні ділянки, будівлі, квартири, нежитлові приміщення, стейкхолдерів, правові відносини. Для функціонування системи створено й працює Управління з геодезії, картографії та кадастру. Функціонує кадастр нерухомості Чеської Республіки [177].
Моделі реєстрації прав на землю	
Австрія, Греція, Німеччина, Словенія, Хорватія, Швейцарія, Данія, Фінляндія, Швеція, Іспанія, Польща	Земельний реєстр прав є невід'ємною частиною системи судочинства. У представленій системі реєстр прав та кадастр являються незалежними реєстрами, відповідальність за ведення яких несуть різні відомства, проте, ці реєстри об'єднані в загальну базу нерухомості [129, 179, 223, 233].

Продовження табл. В.3

1	2
Англія, Ірландія, Канадія Нідерланди, США, Шотландія	Реєстр прав ведеться позавідомчим органом. Представлена модель організації зустрічається в більшості країн англосаксонської кадастрової системи та в деяких країнах німецької багатоцільової кадастрової системи. Реєстр складається із обліку земель і реєстрації прав на нерухоме майно [129, 179, 223, 233].
Бельгія, Франція, Італія, Чехія, Литва, Угорщина, Словаччина	Реєстр прав знаходиться у віданні державного органу з ведення кадастру. Формування та організація реєстру прав і кадастру покладено на різні відомства, які підпорядковуються єдиному державному органу. Реєстри постійно тісно взаємодіють з кадастром нерухомості, оскільки входять до його складу. Організаційні питання щодо планування та контролю обліку нерухомих об'єктів та кадастрового картографування реалізуються в межах одного органу державної влади [129, 179, 223, 233].

ДОДАТОК Г

Чинники, що впливають на формування інвестиційної привабливості земель
регіонівТаблиця Г.1 – Нормативно-правові аспекти формування геопросторового
забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів за даними [147, 155, 162]

Напрями формування	Характеристика
1	2
Доступ до геопросторових даних	Геопросторові дані поділяються на базові геопросторові дані та тематичні геопросторові дані [155].
Створення, функціонування та розвиток національної інфраструктури геопросторових даних	У складі національної інфраструктури геопросторових даних створюються та функціонують національний геопортал та інші геопортали за галузевим чи територіальним охопленням. Створення, функціонування та розвиток національного геопорталу забезпечує центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері національної інфраструктури геопросторових даних. Держателем національного геопорталу є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері національної інфраструктури геопросторових даних [155].
Моніторинг функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних	Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері національної інфраструктури геопросторових даних: здійснює моніторинг наявності, актуальності, відкритості, інтероперабельності геопросторових даних та метаданих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, інших держателів даних; у разі виявлення недостовірних чи помилково зазначених геопросторових даних та метаданих, відображених на національному геопорталі, повинен протягом трьох робочих днів з дня виявлення таких даних оприлюднити на національному геопорталі виявлений факт і звернутися до відповідного держателя даних для усунення неточностей; у разі невиконання держателем даних положень Закону готує та надсилає до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері національної інфраструктури геопросторових даних, відповідні пропозиції, вживає інших заходів для вирішення виявлених проблем; готує за результатами моніторингу щорічний звіт про стан функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних, який оприлюднюється та подається до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері національної інфраструктури геопросторових даних [155].
Участь у міжнародному співробітництві у сфері геопросторових даних, метаданих	Україна бере участь у міжнародному співробітництві з питань діяльності з геопросторовими даними, метаданими та інфраструктурами геопросторових даних відповідно до норм міжнародного права. У разі якщо міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України,

Продовження табл. Г.1

1	2
та інфраструктур геопросторових даних	встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені Законом, застосовуються правила міжнародного договору [155].
Фінансування діяльності у сфері національної інфраструктури геопросторових даних	Фінансування робіт із створення, функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів установ, організацій та підприємств, замовників робіт відповідно до укладених договорів та інших джерел, не заборонених законодавством. Обсяг коштів державного бюджету, що спрямовуються на створення, функціонування та розвиток національної інфраструктури геопросторових даних, визначається щороку у законі про Державний бюджет України на відповідний рік [155].
Рівень стейкхолдерних відносин у сфері формування геопросторових даних	Кабінет Міністрів України у сфері національної інфраструктури геопросторових даних: забезпечує проведення державної політики у відповідній сфері; затверджує концепції, стратегії, програми та плани у відповідній сфері; затверджує порядок функціонування національної інфраструктури геопросторових даних, яким встановлюються вимоги щодо виробництва, оновлення, оброблення, зберігання, постачання та використання геопросторових даних національної інфраструктури геопросторових даних; затверджує положення про Раду з національної інфраструктури геопросторових даних, її склад; здійснює інші повноваження відповідно до Закону. Рада з національної інфраструктури геопросторових даних є колегіальним дорадчим органом при Кабінеті Міністрів України, має консультативну функцію щодо формування та реалізації державної політики у сфері національної інфраструктури геопросторових даних. Рада з національної інфраструктури геопросторових даних складається з представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб та фахівців, які мають повноваження та/або досвід діяльності з геопросторовими даними та метаданими. Положення про Раду з національної інфраструктури геопросторових даних, її склад затверджує Кабінет Міністрів України. До обов'язків Ради з національної інфраструктури геопросторових даних належать: розроблення та подання до Кабінету Міністрів України пропозицій у сфері національної інфраструктури геопросторових даних; сприяння зменшенню дублювання геопросторових даних та метаданих у різних держателів даних; розгляд щорічного звіту про функціонування та розвиток національної інфраструктури геопросторових даних; сприяння розбудові інформаційної взаємодії між держателями даних. Рада з національної інфраструктури геопросторових даних у сфері національної інфраструктури геопросторових даних має право: направляти звернення до держателів даних; залучати до засідань та заслуховувати керівників держателів даних; утворювати міжвідомчі та експертні групи для вирішення питань у сфері національної інфраструктури геопросторових даних. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері національної інфраструктури геопросторових даних: формує державну політику у відповідній сфері; здійснює нормативно-правове забезпечення у відповідній сфері; розробляє концепції, стратегії, програми та плани у відповідній сфері; подає пропозиції у відповідній сфері та річний звіт про функціонування та

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>розвиток національної інфраструктури геопросторових даних до Ради з національної інфраструктури геопросторових даних та Кабінету Міністрів України; здійснює інші повноваження відповідно до Закону. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері національної інфраструктури геопросторових даних, належать: участь у формуванні та реалізація державної політики у відповідній сфері; розроблення нормативно-правових актів у відповідній сфері; участь у розробленні та виконання концепцій, стратегій, програм та планів у відповідній сфері; забезпечення створення, функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних, зокрема національного геопорталу; виконання функцій держателя національного геопорталу; призначення та організація діяльності адміністратора національного геопорталу; забезпечення створення технічних та програмних засобів національної інфраструктури геопросторових даних; замовлення, розроблення та/або оновлення технічних регламентів, стандартів, технічних специфікацій у відповідній сфері; моніторинг функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних; підготовка, оприлюднення та подання до центрального органу виконавчої влади, що формує державну політику у сфері національної інфраструктури геопросторових даних, річного звіту про функціонування та розвиток національної інфраструктури геопросторових даних; підготовка та направлення звернень, вжиття інших заходів щодо забезпечення ефективності діяльності з геопросторовими даними та метаданими, їх оприлюднення, інтероперабельності, недопущення дублювання, розбудови інформаційної взаємодії; забезпечення міжнародного співробітництва у сфері національної інфраструктури геопросторових даних; здійснення інших повноважень відповідно до Закону. До повноважень держателів даних у сфері національної інфраструктури геопросторових даних належать: забезпечення замовлення, створення, використання, оновлення, оприлюднення та виконання інших дій з геопросторовими даними та метаданими для відповідної галузі, сфери чи території; забезпечення актуальності, достовірності, обґрунтованості, повноти, точності, відкритості, інтероперабельності геопросторових даних та метаданих; забезпечення доступу до своїх геопросторових даних та метаданих, інформаційної взаємодії з іншими держателями даних, у тому числі за допомогою сервісів геопорталів; внесення пропозицій щодо формування та реалізації державної політики у відповідній сфері; здійснення інших повноважень відповідно до Закону. Адміністратор національного геопорталу - це державне унітарне підприємство, яке визначене центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері національної інфраструктури геопросторових даних, та належить до сфери його управління, уповноважене виконувати в установленому законодавством порядку функції із створення і підтримання геопорталу, бази метаданих, інтегрування геопросторових даних, що надходять від виробників даних. Адміністратор національного геопорталу відповідно до порядку функціонування національної інфраструктури геопросторових даних забезпечує: відображення на національному геопорталі геопросторових даних та метаданих, доступ до них користувачів;</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	створення та супроводження програмного забезпечення для функціонування та розвитку національного геопорталу; технічну і технологічну підтримку національного геопорталу; збереження та захист базових геопросторових даних та їх метаданих під час їх відображення на національному геопорталі; створення та обслуговування сервісів національного геопорталу [155].
Рівень відповідальності за порушення законодавства у сфері національної інфраструктури геопросторових даних	Особи, винні у порушенні законодавства у сфері національної інфраструктури геопросторових даних, несуть цивільну, кримінальну, адміністративну відповідальність за: порушення порядку створення і використання геопросторових даних та метаданих; втрату або несанкціоноване знищення геопросторових даних та метаданих; незаконне привласнення геопросторових даних та метаданих. Законом може бути встановлена відповідальність за інші порушення законодавства у сфері національної інфраструктури геопросторових даних [155].
Рівень інформаційного забезпечення національної інфраструктури геопросторових даних	Включає: геоінформаційні ресурси у вигляді баз геопросторових даних та каталогів і баз метаданих; метадані окремих геопросторових об'єктів, наборів геопросторових даних, комплектів наборів геопросторових даних та геоінформаційних сервісів; інформаційне забезпечення створення і використання геоінформаційних ресурсів: специфікації геопросторових даних; тематичні словники та класифікатори; технічні регламенти і стандарти моделювання геопросторових даних та метаданих; стандартні протоколи доступу та інтерфейси прикладного програмування сервісів та інші нормативно-технічні документи. До геоінформаційних ресурсів національної інфраструктури геопросторових даних, що використовуються для створення та оновлення наборів геопросторових даних, належать: банк геодезичних даних; бази топографічних даних; бази цифрових топографічних карт; бази цифрових топографічних планів; бази наборів базових геопросторових даних; бази наборів тематичних геопросторових даних; бази геопросторових даних у складі бази геопросторових даних у складі інформаційних систем кадастрів та реєстрів; дані дистанційного зондування Землі; цифрові моделі рельєфу; цифрові моделі місцевості; бази даних географічних назв; бази даних реєстрів вулиць і адрес; бази довідкових даних, у тому числі відомості, що перебувають у розпорядженні органів державної влади та органів місцевого самоврядування та підлягають відображенню з використанням просторової прив'язки за координатами та/або географічними ідентифікаторами. На основі геоінформаційних ресурсів національної інфраструктури геопросторових даних створюються набори базових і тематичних геопросторових даних. Геопросторові дані національної інфраструктури геопросторових даних виробляються, оновлюються, обробляються, зберігаються та постачаються в Державній геодезичній референційній системі координат УСК-2000 та Балтійській системі висот 1977 року, з 1 січня 2026 р. - у Європейській вертикальній референційній системі (EVR5). Під час створення, функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних повинні враховуватися вимоги міжнародних стандартів серії ISO 19100 «Географічна інформація/ Геоматика» та національних стандартів у сфері географічної інформації. Набори геопросторових даних, які

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>використовуються в національній інфраструктурі геопросторових даних, повинні відповідати вимогам національного стандарту ДСТУ ISO 19157 «Географічна інформація. Якість геопросторових даних». Відомості про опис якості включаються до опису метаданих і специфікації геопросторових даних. Метадані забезпечують виявлення, пошук, оцінювання придатності для використання та умов доступу і використання геопросторових даних та геоінформаційних сервісів. Вимоги до структури та змісту метаданих, їх мінімального набору, обов'язкових і необов'язкових елементів, методів їх розширення визначаються відповідно до вимог національного стандарту ДСТУ ISO 19115-1 (ISO 19115-1:2014, IDT) «Географічна інформація. Метадані - Частина 1: Основи». Технічні вимоги до метаданих для наборів геопросторових даних і геоінформаційних сервісів національної інфраструктури геопросторових даних визначаються Мінагрополітики та застосовуються до такого мінімального набору елементів метаданих: відомості про держателів даних, що відповідають за створення наборів геопросторових даних та геоінформаційних сервісів, керування ними, підтримку їх роботи та поширення даних; просторове охоплення і тематика набору геопросторових даних; якість, достовірність геопросторових даних, відомості про їх оновлення; опис набору геопросторових даних (найменування, анотація, проекція, система координат, масштаб (просторове розрізнення) набору геопросторових даних, дата створення, оновлення, зміни, перетворення тощо; посилання на специфікацію геопросторових даних або специфікацію геоінформаційного сервісу; умови доступу до набору геопросторових даних та використання даних та/або відповідних геоінформаційних сервісів; умови обмеження доступу до набору геопросторових даних із зазначенням підстав обмеження. Держателі даних забезпечують створення метаданих для наборів геопросторових даних і геоінформаційних сервісів, а також постійне оновлення метаданих, їх реєстрацію та відображення на національному геопорталі. Специфікації геопросторових даних розробляються держателями даних для кожної бази даних та кожного набору геопросторових даних відповідно до вимог національного стандарту ДСТУ ISO 19131:2019 (ISO 19131:2007; Amd 1:2011, IDT) «Географічна інформація. Специфікація геоінформаційного продукту». Технічні вимоги до специфікацій геопросторових даних національної інфраструктури геопросторових даних визначаються Мінагрополітики. Організаційно-технологічну основу функціонування національної інфраструктури геопросторових даних становлять геопортали, що за допомогою сервісів інформаційно взаємодіють в Інтернеті (геопортали, що взаємодіють в Інтернеті): національний геопортал; геопортали органів виконавчої влади; геопортали органів місцевого самоврядування; геопортали інших держателів даних. На національному геопорталі забезпечується доступ користувачів до наборів базових геопросторових даних у масштабах 1:10000 та 1:50000 і тематичних геопросторових даних про геопросторові об'єкти загальнодержавного значення та метадані про геопросторові дані і сервіси у складі національної інфраструктури геопросторових даних. Доступ користувачів до наборів базових геопросторових даних,</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>які містять геоінформаційні системи, ведення яких здійснюється органами державної влади та органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства, забезпечується шляхом відображення на національному геопорталі посилань на такі геоінформаційні ресурси. На геопорталах органів виконавчої влади забезпечується доступ користувачів до наборів тематичних геопросторових даних і метаданих, держателями яких є відповідні органи виконавчої влади. На геопорталах органів місцевого самоврядування забезпечується доступ користувачів до деталізованих наборів базових геопросторових даних у масштабах 1:2000 та 1:500 і тематичних геопросторових даних і метаданих про геопросторові об'єкти, що розташовані на території районів, міст, селищ або сіл, держателями яких є органи місцевого самоврядування. На геопорталах інших держателів даних забезпечується доступ користувачів до деталізованих наборів базових і тематичних геопросторових даних і метаданих про геопросторові об'єкти, що розташовані на території підприємств або інших територіальних об'єктів, виділених за природоохоронними, ландшафтними, планувальними або іншими ознаками, держателями яких є установи, підприємства та організації відповідно до закону. Вимоги до створення, функціонування та розвитку геопорталів, що взаємодіють в Інтернеті, визначаються їх держателями. Інтероперабельність геопорталів, що взаємодіють в Інтернеті, забезпечується шляхом дотримання всіма держателями геопорталів єдиних вимог, технічних методів забезпечення уніфікованої архітектури геопорталів, інтероперабельності і сумісності наборів геопросторових даних, метаданих та геоінформаційних сервісів, установлених Мінагрополітики. Адміністратор національного геопорталу забезпечує його функціонування, зберігання, підтримання та використання геопросторових даних і метаданих національної інфраструктури геопросторових даних з використанням таких технічних та програмних засобів: центрів оброблення даних, баз даних, репозитаріїв даних та сховищ даних, включаючи хмарні; інформаційно-телекомунікаційних мереж; геопорталів та мережевих сервісів; засобів технічного захисту інформації та безпеки. Вибір технічних та програмних засобів забезпечення функціонування національного геопорталу здійснює адміністратор національного геопорталу [147].</p>
Рівень організації виробництва, оновлення та зберігання тематичних геопросторових даних та метаданих	<p>Набори тематичних геопросторових даних, що формуються органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до покладених на них повноважень та забезпечуються відповідними метаданими, вносяться в каталог метаданих національного геопорталу з використанням електронного кабінету національного геопорталу.</p> <p>Відповідальність органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та інших держателів даних за набори тематичних геопросторових даних, перелік яких визначено у Законі. Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та інші держателі даних забезпечують: розроблення специфікацій тематичних геопросторових даних для наборів геопросторових даних; розміщення специфікацій тематичних геопросторових даних у базі даних реєстру специфікацій геопросторових даних національної інфраструктури геопросторових даних з використанням електронного кабінету</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>національного геопорталу; створення, використання, оновлення, оприлюднення та виконання інших дій з тематичними геопросторовими даними для відповідної галузі, сфери чи території; створення і оновлення метаданих для наборів тематичних геопросторових даних та їх обов'язкову реєстрацію з використанням електронного кабінету національного геопорталу; обов'язковість використання наборів базових геопросторових даних під час виробництва та оновлення тематичних геопросторових даних і забезпечення ідентифікаційної та координатно-топологічної сумісності тематичних даних з базовими; актуальність, достовірність, обґрунтованість, повноту, точність, відкритість, інтегрованість тематичних геопросторових даних та метаданих; зберігання та захист тематичних геопросторових даних та метаданих у геоінформаційних системах та базах даних, що створюються для виконання повноважень держателів даних; доступ користувачів до тематичних геопросторових даних та метаданих на своїх офіційних веб-сайтах та/або геопорталах; інформаційну взаємодію з іншими держателями даних та з адміністратором національного геопорталу, в тому числі з використанням геоінформаційних сервісів геопорталів. Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи можуть: виробляти та оновлювати тематичні геопросторові дані та метадані самостійно; одержувати геопросторові дані та метадані від інших осіб у передбачений законодавством спосіб; замовляти виробництво та оновлення тематичних геопросторових даних і метаданих в інших фізичних та юридичних осіб згідно із законодавством про публічні закупівлі. Органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та юридичні особи, які постійно збирають тематичні геопросторові дані у передбачений законодавством спосіб, розміщують метадані на національному геопорталі одноразово та оновлюють метадані один раз на рік та у разі зміни вимог у специфікаціях до геопросторових даних, які збираються [147].</p>
<p>Рівень використання, оброблення, оприлюднення та візуалізація геопросторових даних та метаданих</p>	<p>Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані, а фізичні та юридичні особи мають право оприлюднювати за допомогою сервісів національного геопорталу метадані, які є у їх володінні. Особи, які розміщують метадані про геопросторові дані на національному геопорталі, проходять процедуру реєстрації та одержують доступ у власний електронний кабінет або електронний кабінет особи, яку представляють. Розміщення метаданих на національному геопорталі здійснюється з накладенням кваліфікованого електронного підпису. Для мінімізації дублювання робіт з виробництва та оновлення геопросторових даних встановлюються такі загальні вимоги до організації виробництва/оновлення геопросторових даних: органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, юридичні особи до дня замовлення щодо вироблення, отримання чи оновлення геопросторових даних у межах своєї компетенції зобов'язані перевірити за допомогою сервісів національного геопорталу наявність відповідних геопросторових даних в інших держателів геопросторових даних чи їх замовлення іншими держателями даних; органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, юридичні особи не можуть замовляти за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів вироблення чи оновлення</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>геопросторових даних меншої повноти, актуальності або якості, ніж ті, які вже створені (вироблені) чи одержані іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування чи юридичними особами за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів; органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, юридичні особи, які замовляють, виробляють, отримують чи оновлюють геопросторові дані за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, розміщують мінімальний набір елементів метаданих про такі геопросторові дані за допомогою сервісів національного геопорталу протягом десяти робочих днів з дня отримання, створення (вироблення) та/або оновлення геопросторових даних; держателі геопросторових даних забезпечують загальний доступ до вироблених нових або оновлених геопросторових даних для їх перегляду на власних геопорталах з використанням геоінформаційного сервісу типу WMS, а також доступ зареєстрованих користувачів для отримання геопросторових даних у форматах векторних даних з використанням геоінформаційного сервісу типу WFS. Держателі геопросторових даних, які виробляють, отримують чи оновлюють геопросторові дані за рахунок коштів державного бюджету або в інший передбачений законодавством спосіб, повинні забезпечити збереження даних за допомогою власних програмно-технічних засобів захисту інформації. Держателі геопросторових даних та метаданих забезпечують їх захист згідно із Законом України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах». Геопросторові дані органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб, крім даних, віднесених до інформації з обмеженим доступом, оприлюднюються на національному геопорталі на підставі: заяви про оприлюднення геопросторових даних та метаданих на національному геопорталі (заява) до Держгеокадастру; рішення держателя даних за результатами розгляду звернення Держгеокадастру; рішення Держгеокадастру про відображення на національному геопорталі наборів геопросторових даних та метаданих, які вже перебувають у відкритому доступі; спільного рішення (угоди про співпрацю) про інформаційну взаємодію Держгеокадастру з іншими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, юридичними особами або громадськими об'єднаннями. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування протягом десяти робочих днів з дня вироблення або оновлення геопросторових даних та метаданих зобов'язані з використанням засобів електронного кабінету національного геопорталу оприлюднити метадані на національному геопорталі та забезпечити доступ до відповідних геопросторових даних на геоінформаційних сервісах типу WFS геопорталів держателів даних або національного геопорталу. Фізичні та юридичні особи можуть подати до Держгеокадастру в електронній формі заяву незалежно від періоду вироблення або оновлення геопросторових даних та метаданих. Разом із заявою органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи подають метадані або зазначають посилання на їх реєстраційний номер у каталозі метаданих національного порталу, якщо вони були подані раніше. Адміністратором національного геопорталу створюються електронні сервіси, розміщується довідкова</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>інформація для заповнення та подання заяви. Заява приймається з використанням засобів національного геопорталу тільки у разі заповнення обов'язкових полів електронної форми заяви. Заявник забезпечує доступ адміністратора національного геопорталу до геопросторових даних та метаданих шляхом посилання на ресурс, на якому зберігаються геопросторові дані, та/або шляхом опису інформації про геоінформаційні сервіси, за допомогою яких можливо одержати доступ до відповідних геопросторових даних та метаданих. Під час подання заяви фізична особа або юридична особа погоджується з умовою щодо вільного (без згоди держателя) та безоплатного розповсюдження їх геопросторових даних та метаданих, які вони бажають оприлюднити за допомогою сервісів національного геопорталу. Фізична або юридична особи, які виконують роботи за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, відповідно до законодавства: можуть описати у заяві чи зазначити посилання на умови, в яких міститься опис правил використання, одержання, оброблення та розповсюдження оприлюднених ними на національному геопорталі геопросторових даних; зобов'язані обрати один із варіантів - дозвіл або заборону на отримання їх геопросторових даних із національного геопорталу. Заява розглядається Держгеокадастром протягом десяти робочих днів з дня її реєстрації. За результатами розгляду заяви Держгеокадастр приймає одне із таких рішень: відмовити у задоволенні заяви; оприлюднити геопросторові дані та метадані частково; оприлюднити геопросторові дані та метадані повністю. Держгеокадастр відмовляє у задоволенні заяви за наявності таких підстав: геопросторові дані та метадані не відповідають законодавству; відсутній доступ до заявлених геопросторових даних та метаданих; геопросторові дані та метадані належать до видів інформації з обмеженим доступом; на заявлену територію наявні більш точні, повні та/або актуальні відповідні геопросторові дані та метадані; набір (набори) геопросторових даних та метаданих містить недостовірну інформацію; більше 10 відсотків геопросторових даних та метаданих містять помилки та/або не відповідають заявленому рівню якості та рівню відповідності специфікації геопросторових даних; зміст заяви, геопросторові дані та метадані містять інформацію з ненормативною лексикою, образи, заклики до розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі. У разі виникнення необхідності в залученні адміністратора національного геопорталу для проведення додаткового аналізу геопросторових даних та метаданих, забезпечення доступу до відповідних геопросторових даних та метаданих, налаштування мережевих та геоінформаційних сервісів заява розглядається Держгеокадастром протягом місяця з дня її реєстрації. За результатом розгляду заяви Держгеокадастр приймає рішення про оприлюднення геопросторових даних та метаданих і доручає адміністратору національного геопорталу забезпечити оприлюднення відповідних геопросторових даних та метаданих на національному геопорталі. Адміністратор національного геопорталу оприлюднює заявлені геопросторові дані та метадані не пізніше 15 днів з дати одержання доручення Держгеокадастру. Рішення Держгеокадастру про відмову в оприлюдненні геопросторових даних та метаданих або рішення про</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>часткове оприлюднення геопросторових даних та метаданих повинне містити не менше однієї з таких підстав для відмови в оприлюдненні геопросторових даних та метаданих на національному геопорталі: невідповідність геопросторових даних та метаданих законодавству - у відповіді заявнику зазначається назва нормативно-правового акта, стаття та за наявності - частина або пункт положення нормативно-правового акта, якому не відповідають геопросторові дані та/або метадані; наявність у наборі геопросторових даних інформації з обмеженим доступом - у відповіді заявнику зазначається вид такої інформації; наявність більш точних, повних та/або актуальних геопросторових даних та метаданих - у відповіді зазначається назва (назви) таких геопросторових даних та ідентифікатор метаданих у базі метаданих національного геопорталу для таких геопросторових даних; недостовірність інформації - у відповіді заявнику зазначаються факти, що дають підстави стверджувати про недостовірність інформації; значна кількість помилок та/або порушення топології - у відповіді заявнику зазначається опис помилок та найбільш явних порушень топології місця розташування об'єкта; наявність ненормативної лексики, образ, закликів до розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі - у відповіді заявнику зазначається місцезнаходження чи форма відображення такої інформації у складі геопросторових даних чи метаданих. У рішенні про часткове оприлюднення геопросторових даних та метаданих окремо зазначаються геопросторові дані, в оприлюдненні яких на національному геопорталі відмовлено, про що Держгеокадастр повідомляє листом заявника.</p> <p>Держгеокадастр для одержання доступу та оприлюднення геопросторових даних та метаданих на національному геопорталі може надсилати запит до держателів даних [147].</p>
Рівень реалізації умов поширення та використання геопросторових даних і геоінформаційних сервісів	<p>Держателі даних зобов'язані забезпечувати доступ до наборів геопросторових даних та геоінформаційних сервісів, здійснювати обмін і використовувати їх для забезпечення державних потреб, функціонування і розвитку національної інфраструктури геопросторових даних. Для поширення наборів геопросторових даних та інформаційної взаємодії геопорталів та геоінформаційних сервісів в Інтернеті держателі даних укладають угоди про співпрацю з Держгеокадастром. Перелік та формати геопросторових даних, що підлягають інтеграції, додаються до зазначеної угоди. Фізична або юридична особа (третя особа) може укласти угоду про співпрацю з Держгеокадастром щодо поширення наборів геопросторових даних та надання доступу до геоінформаційних сервісів у разі, коли вона має у своєму розпорядженні геопросторові дані, забезпечені метаданими та геоінформаційними сервісами, що відповідають вимогам Закону.</p> <p>Основні принципи співпраці визначаються в угодах про співпрацю стосуються: умов використання наборів геопросторових даних і отримання дозволу на доступ до них і використання; визначення тарифів у випадках, коли треті особи, відповідальні за набори геопросторових даних та геоінформаційні сервіси, мають право відповідно до закону отримувати плату. Поширення наборів геопросторових даних у цифрових форматах здійснюється за допомогою: геоінформаційних сервісів картографічної візуалізації геопросторових даних з використанням</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>інтерфейсів прикладного програмування веб-сервісів WMS та/або WMTS; геоінформаційних сервісів, що дають змогу здійснювати візуалізацію і отримання геопросторових даних у векторних форматах завантаження даних з використанням інтерфейсів прикладного програмування веб-сервісів WFS, WGS та WCS; електронних носіїв інформації в разі, коли неможливо негайно надати доступ до сервісів. Адміністратор національного геопорталу, держателі геопросторових даних і треті особи забезпечують користувачам такі варіанти доступу до геопросторових даних та геоінформаційних сервісів: загальний публічний, який надає користувачам можливість безоплатного доступу до метаданих та геоінформаційних сервісів картографічної візуалізації геопросторових даних без необхідності реєстрації на геопорталі, але під час дотримання умов використання геопросторових даних, описаних у метаданих для наборів геопросторових даних та геоінформаційних сервісів; захищений, за якого необхідна реєстрація користувача з іменем і паролем користувача та заповненням електронної заяви про одноразове або систематичне отримання геопросторових даних у векторних форматах завантаження даних з використанням геоінформаційних сервісів типу WFS, WGS та WCS. Незалежно від варіантів доступу держателі даних або треті особи, відповідальні за набори геопросторових даних та геоінформаційні сервіси, повинні описати умови використання та поширення даних у відповідних метаданих, а також зазначити посилання для отримання дозволу на доступ і використання (за потреби). Право доступу та використання наборів геопросторових даних і геоінформаційних сервісів, відображених на національному геопорталі, надається будь-якій особі, якщо це не має негативних наслідків для: державної безпеки, оборони і правопорядку; міжнародних відносин; прав людини та персональних даних особи; здійснення юридичних процедур, права на справедливий судовий розгляд; конфіденційності комерційної, промислової, податкової, статистичної інформації або державної таємниці; захисту персональних даних і прав інтелектуальної власності; захисту навколишнього середовища, до якого належить інформація, наприклад місцезнаходження рідкісних видів; охорони культурної спадщини, до якої належить інформація з обмеженим доступом щодо розташування об'єктів культурної спадщини охоронюваних археологічних територій чи водних об'єктів.</p> <p>Адміністратор національного геопорталу забезпечує блокування доступу користувачів до національного геопорталу із території держави-агресора. Поширення наборів геопросторових даних та оприлюднення даних на геоінформаційних сервісах держателями даних, адміністратором національного геопорталу і третіми особами здійснюється з дотриманням вимог Законів України», «Про державну таємницю», «Про захист персональних даних», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах». Для отримання захищеного доступу до наборів геопросторових даних та геоінформаційних сервісів, відображених на національному геопорталі, зацікавлені користувачі подають електронну заяву, яка заповнюється на національному геопорталі. Держателі геопросторових даних і треті особи, відповідальні за набори геопросторових даних та геоінформаційні сервіси, відображені</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>на національному геопорталі, надають не більше ніж протягом п'яти робочих днів з використанням засобів електронного кабінету користувачу відповідь про надання захищеного доступу з урахуванням відповідних умов. Геопросторові дані та метадані, створені за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, а також геопросторові дані та метадані фізичних і юридичних осіб, що погодилися з вільним та безоплатним поширенням геопросторових даних та метаданих, вільно вивантажуються з національного геопорталу, оброблюються та розповсюджуються без необхідності окремої згоди їх держателів. Геопросторові дані та метадані фізичних та юридичних осіб, які були створені за їх рахунок або у межах договірних відносин з фізичними чи юридичними особами приватного права, що не погодилися з вільним та безоплатним розповсюдженням геопросторових даних, одержуються в їх держателів, використовуються та оброблюються на умовах, визначених їх держателями. Геопросторові дані органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування або юридичної особи, які створені за рахунок коштів державного або місцевого бюджету чи одержані ними в інший передбачений законодавством спосіб та оприлюднені на їх офіційних геопорталах, можуть бути відображені в ідентичному, трансформованому чи генералізованому вигляді на національному геопорталі чи інших геопорталах без згоди держателя чи виробника таких геопросторових даних. За будь-яких умов та видів доступу до геопросторових даних та геоінформаційних сервісів у разі повторного використання геопросторових даних усі суб'єкти повинні зазначати посилання на джерело та держателя даних, що були використані [147].</p>
<p>Рівень розробки та реалізації сервісів доступу, пошуку, відображення та перегляду геопросторових даних та метаданих на геопорталах, що взаємодіють в Інтернеті</p>	<p>На геопорталах, що взаємодіють в Інтернеті, забезпечується загальний публічний доступ до геопросторових даних та метаданих усім користувачам без необхідності реєстрації та авторизації з використанням таких засобів геопорталу: сервіс пошуку, що забезпечує виявлення геопросторових даних, геоінформаційних сервісів та метаданих на основі використання пошукової веб-сторінки геопорталу та інтерфейсу прикладного програмування геоінформаційного сервісу каталогу метаданих CSW; сервіс перегляду метаданих на основі використання веб-сторінки геопорталу для перегляду метаданих та інтерфейсу прикладного програмування геоінформаційного сервісу каталогу метаданих CSW; сервіси відображення, перегляду та використання геопросторових даних у вигляді електронних карт на основі веб-сторінки геопорталу для відображення інтерактивних електронних карт та інтерфейсу прикладного програмування картографічного веб-сервісу WMS та/або геоінформаційного сервісу картографічних тайлів WMTS. Доступ до геопросторових даних у форматах завантаження векторних даних на геопорталах, що взаємодіють в Інтернеті, надається користувачам, що зареєструвалися в електронному кабінеті геопорталу для одноразового або систематичного отримання певних наборів геопросторових даних, у тому числі оновлених, у форматах завантаження даних з використанням таких засобів: веб-сервісу геопросторових об'єктів WFS для отримання векторних моделей геопросторових об'єктів із сервера бази геопросторових даних в уніфікованих форматах (GML, GeoJSON тощо); веб-сервісу географічних назв WGS для отримання векторних моделей</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>даних з баз даних та реєстрів географічних назв, вулиць та адрес; веб-сервісу покриття WCS для отримання цифрових сіткових моделей рельєфу, растрових моделей даних дистанційного зондування Землі, забруднення атмосферного повітря та інших географічних полів, що описують неперервне просторове поширення певної характеристики; веб-сервіс опрацювання геопросторових даних WPS для опрацювання геопросторових даних з використанням програм засобів для перетворення, аналізу та моделювання даних, розміщених на геопорталі.</p> <p>Держателями геопорталів, що взаємодіють в Інтернеті, здійснюється підтримка двох режимів доступу користувачів до геопросторових даних та метаданих національної інфраструктури геопросторових даних: інтерактивний з використанням веб-клієнтів геоінформаційних сервісів геопорталу для формування запитів до геоінформаційних сервісів, отримання результатів таких запитів, їх перегляд, збереження та документування на комп'ютері користувача; електронної взаємодії геоінформаційних систем користувачів з геоінформаційними сервісами геопорталів з використанням їх уніфікованих адрес в Інтернеті типу URL та інтерфейсів прикладного програмування геоінформаційних сервісів за специфікаціями Відкритого геопросторового консорціуму OGC.</p> <p>Пошукові сервіси геопорталів забезпечують виявлення геопросторових даних та геоінформаційних сервісів з урахуванням їх метаданих за такими критеріями: місцезнаходження (за координатами області запиту, за географічною назвою, за адресою, за ідентифікатором об'єкта тощо); назва організації, підприємства, установи, закладу тощо; ключові слова тематичного змісту даних; тип установи, організації, підприємства, закладу тощо; формат постачання даних; стан готовності даних (завершено, в стадії виробництва тощо); вихідний масштаб (просторове розрізнення) джерела даних; актуальність даних; умови отримання та використання даних. Обов'язковою вимогою забезпечення пошуку необхідних даних є можливість попереднього перегляду геопросторових даних з використанням засобів візуалізації у процесі пошуку. Веб-клієнти геоінформаційних сервісів повинні забезпечувати подання геопросторових даних у вигляді картографічних зображень, а також у вигляді ортофотокарт та ортофотопланів різного просторового розрізнення та надавати типові засоби інтерактивної роботи з електронними картами (управління шарами, панорамування, зміни масштабу зображення тощо). Додаткові засоби візуалізації можуть передбачати формування похідних зображень на основі таких геопросторових даних, як візуалізація тривимірних моделей, динамічних зображень тощо. Для досягнення інтегрованості геоінформаційних сервісів геопорталів, що взаємодіють в Інтернеті, держателі геопорталів забезпечують реалізацію геоінформаційних сервісів за єдиними вимогами до функцій, базових операцій та інтерфейсів прикладного програмування геоінформаційних сервісів за специфікаціями Відкритого геопросторового консорціуму OGC та відповідно до Технічних вимог до специфікацій геопросторових даних національної інфраструктури геопросторових даних, встановлених Мінагрополітики [147].</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
Рівень розвитку Національного геоportалу	<p>Національний геоportал реалізується як комплекс програмно-технічних засобів, мережевих та геоінформаційних сервісів, що забезпечують автоматизацію процесів реєстрації метаданих про геопросторові дані та геоінформаційні сервіси національної інфраструктури геопросторових даних, відображення геопросторових даних і метаданих та доступ користувачів до них в Інтернеті. Національний геоportал складається із: сховища даних національного геоportалу, що містить: базу даних реєстру держателів і виробників геопросторових даних та адміністраторів їх геоportалів (зареєстровані користувачі геоportалу); базу даних реєстру користувачів геоportалу, що підписалися на одноразове або систематичне завантаження наборів базових і тематичних геопросторових даних національної інфраструктури геопросторових даних у векторних форматах даних (далі - зареєстровані користувачі геопросторових даних); базу метаданих геопросторових даних та геоінформаційних сервісів мережі геоportалів, що взаємодіють в Інтернеті; базу даних наборів базових геопросторових даних, що зберігаються та відображаються на національному геоportалі; базу даних реєстру специфікацій геопросторових даних національної інфраструктури геопросторових даних; базу даних електронних каталогів типів об'єктів наборів геопросторових даних держателів даних, їх атрибутів та класифікаторів значень атрибутів; базу даних загальної інформації щодо національної інфраструктури геопросторових даних, у тому числі нормативні основи, плани заходів із створення і розвитку національної інфраструктури геопросторових даних, інформаційні матеріали щодо діяльності Ради з національної інфраструктури геопросторових даних, технічні регламенти, стандарти, специфікації, тематичні словники, результати моніторингу функціонування національного геоportалу, результати моніторингу національної інфраструктури геопросторових даних тощо; файл-сервер растрових зображень (тайлів) електронних карт, цифрових ортофотопланів та цифрових ортофотокарт, призначених для відображення на національному геоportалі; базу даних реєстру отримання (вивантаження) користувачами даних із сховища національного геоportалу наборів геопросторових даних у форматах векторних даних; мережевих та геоінформаційних сервісів, що забезпечують пошук, відображення, перегляд, перетворення геопросторових даних і метаданих та доступ користувачів до таких даних в Інтернеті з використанням відповідних веб-клієнтів геоінформаційних сервісів геоportалу та інтерфейсів прикладного програмування мережевих і геоінформаційних сервісів; програмних засобів веб-клієнтів геоінформаційних сервісів геоportалу, що забезпечують формування запитів та використання геоінформаційних сервісів геоportалу в середовищі звичайних веб-браузерів на комп'ютерах користувачів; електронного кабінету, прикладні сервіси якого забезпечують зареєстрованим держателям і виробникам геопросторових даних та адміністраторам їх геоportалів віддалений регламентований доступ до баз даних національного геоportалу в режимі завантаження, введення та редагування відомостей, що стосуються їх відповідних інформаційних ресурсів; програмних засобів, що забезпечують верифікацію та оцінювання відповідності геопросторових даних та</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>метаданих, що завантажуються або вводяться в сховище даних геопорталу, вимогам технічних регламентів і специфікаціям геопросторових даних національної інфраструктури геопросторових даних; програмних засобів, що забезпечують функції моніторингу якості сервісів геопорталу, включаючи збір різної статистичної інформації та проведення її аналізу з метою підвищення якості сервісів; програмних засобів, що забезпечують: захист інформації, програмного забезпечення, в тому числі від несанкціонованого доступу; шифрування та розшифрування електронних документів під час їх передачі; управління правами доступу до інформації (відомостей та/або даних); інтеграцію з інформаційними системами органів виконавчої влади, державних органів, органів місцевого самоврядування та іншими інформаційними системами, які використовують геопросторові дані та метадані, що зберігаються у сховищі даних національного геопорталу. Держгеокадастр як держатель національного геопорталу: призначає адміністратора національного геопорталу; замовляє, розробляє та/або переглядає нормативно-правові акти, технічні регламенти з питань функціонування національного геопорталу та специфікації геопросторових даних та геоінформаційних сервісів; забезпечує розроблення та модернізацію програмного забезпечення національного геопорталу; координує діяльність з електронної взаємодії адміністратора національного геопорталу, держателів та виробників геопросторових даних, пов'язану з реєстрацією геопросторових даних та метаданих на національному геопорталі; організовує підключення держателів та виробників геопросторових даних національної інфраструктури геопросторових даних, адміністраторів їх геопорталів до електронного кабінету національного геопорталу шляхом укладення відповідних угод із держателями та виробниками геопросторових даних; із залученням адміністратора національного геопорталу: забезпечує сумісність геопросторових даних і метаданих на техніко-технологічному рівні; розглядає заяви користувачів на одноразове або систематичне завантаження наборів базових і тематичних геопросторових даних національної інфраструктури геопросторових даних у векторних форматах даних; здійснює моніторинг та аналіз якості функціонування національного геопорталу; за зверненнями фізичних та юридичних осіб стосовно виявлених недоліків у роботі національного геопорталу вносить пропозиції щодо їх усунення та вдосконалення роботи національного геопорталу; забезпечує фінансування заходів адміністратора національного геопорталу, пов'язаних із створенням, модернізацією та адмініструванням національного геопорталу. Адміністратор національного геопорталу забезпечує: відображення на національному геопорталі геопросторових даних та метаданих; доступ користувачів до геопросторових даних та метаданих із використанням відповідних програмних засобів національного геопорталу, що забезпечують верифікацію та оцінювання відповідності геопросторових даних та метаданих, які завантажуються або вводяться у сховище даних національного геопорталу, вимогам технічних регламентів і специфікаціям геопросторових даних держателів даних; технічну і технологічну підтримку національного геопорталу; збереження та захист</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
<p>Рівень електронної інформаційної взаємодії між національним геоportалом та інформаційними системами</p>	<p>базових геопросторових даних та їх метаданих під час їх відображення на національному геоportалі; створення та обслуговування сервісів національного геоportалу; проведення моніторингу функціонування національного геоportалу; здійснення заходів щодо усунення виявлених недоліків у роботі національного геоportалу та вдосконалення його функціонування; методичну та консультативну підтримку держателів і виробників геопросторових даних з питань інформаційної взаємодії з національним геоportалом та забезпечення інтеперабельності геоінформаційних сервісів геоportалів, що взаємодіють в Інтернеті [147]. Національний геоportал забезпечує сумісність та електронну інформаційну взаємодію в режимі реального часу з інформаційними системами, що становлять інформаційний ресурс держави: Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських об'єднань, Державним земельним кадастром, Державним реєстром географічних назв, Державним адресним реєстром, містобудівним кадастром, іншими кадастрами природних ресурсів та реєстрами. Електронна інформаційна взаємодія національного геоportалу з інформаційними системами здійснюється відповідно до Порядку організації електронної інформаційної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 357 «Деякі питання організації електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» (Офіційний вісник України, 2018 р., № 41, ст. 1450), або на підставі спільного рішення держателів/розпорядників таких систем. У разі відсутності реєстрації інформаційних систем у системі електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів електронна інформаційна взаємодія національного геоportалу з інформаційними системами здійснюється на підставі спільного рішення держателів/розпорядників таких систем про встановлення порядку інформаційної взаємодії. Структура і формат інформаційних файлів, що передаються та приймаються в порядку інформаційної взаємодії, процедури взаємодії між національним геоportалом та інформаційними системами, зміни до них визначаються Держгеокадастром та відповідними держателями/ розпорядниками систем шляхом прийняття спільних рішень. До налагодження інформаційної взаємодії з кадастрами, реєстрами, базами даних та іншими інформаційними ресурсами, які не мають інтеграції із системою електронної взаємодії органів виконавчої влади, для цілей функціонування національного геоportалу можливе використання відомостей таких інформаційних ресурсів у складі національного геоportалу відповідно до укладених угод про співпрацю з Держгеокадастром [147].</p>
<p>Рівень адміністрування національного геоportалу</p>	<p>Адміністрування національного геоportалу здійснюється відповідно до Закону та договору, який укладається між Держгеокадастром та адміністратором національного геоportалу. Адміністрування національного геоportалу здійснюється з метою забезпечення функціонування національного геоportалу, а саме: основних засобів автоматизованого оброблення, зберігання, передачі та захисту геопросторових даних, метаданих та іншої інформації, у тому числі:</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>серверного обладнання; систем зберігання інформації (у тому числі носіїв); автоматизованих робочих місць користувачів системи; комплексу засобів захисту інформації; мережевого обладнання та інформаційно-телекомунікаційних мереж, у тому числі: мережевого обладнання всіх рівнів; мережі передачі інформації; локальних обчислювальних мереж; комплексів забезпечення середовища функціонування засобів оброблення та зберігання інформації, мережевого обладнання, у тому числі: мереж електропостачання та систем електроживлення; систем забезпечення кліматичних умов функціонування обладнання; систем здійснення контролю доступу до об'єктів; систем технічної охорони та безпеки об'єктів; систем та комплексів моніторингу, безпеки та сигналізації, у тому числі: систем моніторингу функціонування обладнання обробки та зберігання інформації; систем моніторингу функціонування мережі передачі інформації; систем сигналізації про виникнення нештатних та аварійних ситуацій; об'єктів та окремих комплексів, у тому числі: центрів оброблення даних (основних, резервних); місць зберігання носіїв та електронних архівів; місць та комплексів резервного електропостачання; загального програмного забезпечення для створення та забезпечення функціонування національного геопорталу, в тому числі: серверних операційних систем; локальних операційних систем; серверного забезпечення загального призначення; програмного забезпечення загального використання (робота з текстами, електронні таблиці, програми для роботи в Інтернеті); програмного забезпечення баз даних; геоінформаційного програмного забезпечення; національного геопорталу, в тому числі: сервісів відкритого доступу; сервісів, які створені для окремих категорій користувачів; сервісів, які створені для службовців Держгеокадастру; сервісів, які створені для працівників адміністратора національного геопорталу; спеціалізованого програмного забезпечення, яке використовується для: створення резервних копій програмного забезпечення, геопросторових даних та метаданих, іншої інформації національної інфраструктури геопросторових даних; здійснення контролю за технічним станом обладнання; захисту інформації; здійснення моніторингу параметрів безпеки об'єктів та місць розташування складових систем.</p> <p>Адміністратор національного геопорталу з метою його безперебійного та надійного функціонування здійснює заходи щодо: створення, забезпечення функціонування та вдосконалення програмного забезпечення національного геопорталу; виявлення та виправлення помилок під час створення, забезпечення функціонування та вдосконалення національного геопорталу; підготовки методичних та навчальних матеріалів щодо використання національного геопорталу; доопрацювання інтерфейсів прикладного програмування, геопросторових даних та метаданих держателів геопросторових даних з метою забезпечення електронної інформаційної взаємодії та інтегрованості даних на підставі доручень Держгеокадастру та/або договору з держателем даних; забезпечення необхідними матеріалами, комплектувальними виробами та технічним обладнанням працівників, які забезпечують</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>функціонування та вдосконалення національного геопорталу; придбання необхідного програмного забезпечення та їх оновлених версій; обслуговування технічної інфраструктури (центру оброблення даних, мережі передачі даних тощо), у тому числі шляхом укладення договорів та залучення фахівців для такого обслуговування; введення в експлуатацію апаратних, програмних засобів, засобів телекомунікації; забезпечення створення, функціонування та модернізації комплексної системи захисту інформації національного геопорталу та інших складових національної інфраструктури геопросторових даних; впровадження та забезпечення використання засобів криптографічного та технічного захисту інформації; застосування засобів кваліфікованого електронного підпису чи печатки та кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів з метою підтвердження цілісності геопросторових даних, метаданих та іншої інформації національної інфраструктури геопросторових даних; забезпечення належного порядку поводження з технічними засобами для збереження інформації та їх охорони від доступу сторонніх осіб; здійснення контролю за станом захищеності інформації національного геопорталу [147].</p>
<p>Рівень розробки та здійснення моніторингу функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних</p>	<p>Держгеокадастр: визначає та оприлюднює на власному офіційному веб-сайті показники та методику моніторингу функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних та результати такого моніторингу; проводить моніторинг функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних; оприлюднює на власному офіційному веб-сайті та подає Мінагрополітики щорічний звіт про стан функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних. Під час моніторингу проводиться пошук, збір, узагальнення, оцінка та рейтингування показників щодо наявності, актуальності, відкритості, інтероперабельності геопросторових даних та метаданих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, інших держателів даних. Моніторинг функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних проводиться щороку до 1 березня. За результатами моніторингу та інших заходів згідно з цим Порядком Держгеокадастр готує, оприлюднює на власному офіційному веб-сайті та подає до 15 квітня кожного року Мінагрополітики щорічний звіт про стан функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних [147].</p>
<p>Рівень формування та ведення геоінформаційної системи щодо моніторингу завданих пошкоджень та руйнувань за регіонами України внаслідок</p>	<p>Геоінформаційна система складається із: сховища даних геоінформаційної системи, яке містить: базу даних об'єктів моніторингу, показників та індикаторів, встановлених для моніторингу завданих пошкоджень та руйнувань за регіонами України внаслідок збройної агресії Російської Федерації; базу даних суб'єктів, відповідальних за подання даних за показниками, та їх уповноважених осіб; програмних засобів, що забезпечують функції моніторингу якості шарів геоінформаційної системи, включаючи збір різної інформації та її аналіз з метою підвищення якості шарів геоінформаційної системи; програмних засобів, що забезпечують захист інформації, програмного забезпечення, в тому числі від несанкціонованого доступу; шифрування та розшифрування</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
збройної агресії РФ	<p>електронних документів під час їх передачі; управління правами доступу до інформації (відомостей та/або даних). Адміністратор геоінформаційної системи та уповноважені особи, які пройшли процедуру ідентифікації та автентифікації, є зареєстрованими користувачами геоінформаційної системи. Мінрегіон: визначає адміністратора геоінформаційної системи; розробляє нормативно-правові акти щодо функціонування геоінформаційної системи; відповідає за координацію роботи, пов'язаної з електронною взаємодією адміністратора геоінформаційної системи із суб'єктами, відповідальними за подання даних за показниками, пов'язану з реєстрацією даних та метаданих в геоінформаційній системі; організовує підключення суб'єктів, відповідальних за подання даних за показниками, до електронного кабінету геоінформаційної системи, зокрема шляхом укладення відповідних меморандумів (угод) із надавачами відповідних даних; визначає вимоги до форматів, протоколів та інформаційних угод обміну даними, інтерфейсів прикладного програмування та функцій сервісів геоінформаційної системи; здійснює моніторинг та аналіз якості функціонування геоінформаційної системи; забезпечує фінансування заходів щодо функціонування та удосконалення програмного забезпечення геоінформаційної системи, а також інших витрат, пов'язаних з її створенням, адмініструванням та модернізацією; залучає в установленому законодавством порядку в разі потреби фахівців сторонніх організацій для виконання робіт з технічного супроводу геоінформаційної системи; координує та надає методичну, консультативну підтримку роботи адміністраторів геоінформаційної системи, суб'єктів, відповідальних за подання даних за показниками, з питань інформаційної взаємодії в рамках функціонування геоінформаційної системи та забезпечення інтеоперабельності; залучає кошти міжнародної технічної допомоги для утримання, удосконалення та розвитку програмного і апаратного забезпечення геоінформаційної системи, навчання адміністратора геоінформаційної системи, уповноважених осіб, а також вивчення міжнародного досвіду функціонування подібних систем у сфері моніторингу регіонального та місцевого розвитку. Програмне забезпечення та база даних геоінформаційної системи є власністю держави. Адміністратор геоінформаційної системи забезпечує супроводження програмного забезпечення геоінформаційної системи, збереження та захист бази даних геоінформаційної системи, відповідає за його функціонування, надання доступу до нього та організовує обмін даними з іншими інформаційними системами. Геоінформаційна система ведеться в електронній формі державною мовою. За рішенням адміністратора геоінформаційної системи можуть застосовуватися засоби електронної ідентифікації за допомогою інформаційно-комунікаційної системи мобільної ідентифікації та кваліфікованого електронного підпису та/або підтвердження рішення за допомогою додаткового методу ідентифікації користувача з використанням одноразового паролю. Уповноважені особи отримують доступ до сервісів геоінформаційної системи після проходження процедури ідентифікації та автентифікації. Під час</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>проходження первинної електронної ідентифікації уповноважена особа зазначає засоби зв'язку (адресу електронної пошти, номер мобільного телефону), підтверджує правильність своїх ідентифікаційних даних. За достовірність відомостей, зазначених під час електронної ідентифікації в сервісах геоінформаційної системи, відповідає суб'єкт, відповідальний за подання даних за показниками. Функціональні можливості геоінформаційної системи забезпечують: автоматичну прив'язку об'єктів моніторингу, показників та метаданих до геопросторових даних відповідних регіонів, районів, територіальних громад та населених пунктів для цілей моніторингу та оцінювання стану соціальної та адміністративної інфраструктури територій, що постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України; контекстний пошук та пошук за ключовими словами, об'єктами моніторингу, назвами регіонів, районів, територіальних громад та населених пунктів; моніторинг відвідувань та дій з даними адміністратором геоінформаційної системи, уповноваженими особами та користувачами геоінформаційної системи, крім осіб, які здійснюють доступ до її публічної частини; захист даних (у тому числі персональних даних) від несанкціонованого доступу, знищення, зміни та блокування доступу до них шляхом здійснення організаційних і технічних заходів, впровадження засобів та методів технічного захисту інформації; розмежування та контроль доступу до даних геоінформаційної системи згідно з повноваженнями суб'єктів, відповідальних за подання даних за показниками; зручність для користувачів інтерфейсів та сервісів; електронну ідентифікацію суб'єктів, відповідальних за подання даних за показниками, крім користувачів публічної частини геоінформаційної системи; інтеграцію та обмін даними з інформаційно-комунікаційними і довідковими системами, реєстрами, банками даних, у тому числі тими, що містять інформацію з обмеженим доступом суб'єктів, відповідальних за подання даних за показниками; контроль за своєчасністю подання та оновлення інформації суб'єктами, відповідальними за подання даних за показниками [162].</p>
<p>Врахування особливостей функціонування електронного кабінету</p>	<p>Електронний кабінет геоінформаційної системи призначено для: подання заявки на реєстрацію уповноважених осіб у базі даних геоінформаційної системи; внесення для оприлюднення, оновлення та завантаження в базу даних інформації щодо об'єктів моніторингу, показників, геопросторових даних та метаданих у визначений строк; введення та завантаження в базу даних геоінформаційної системи електронних каталогів типів об'єктів наборів геопросторових даних, їх атрибутів та класифікаторів значень атрибутів; верифікації внесених для оприлюднення даних за об'єктами моніторингу, показниками, геопросторовими даними та метаданими у визначені строки [162].</p>
<p>Врахування особливостей електронної інформаційної взаємодії між геоінформаційною системою та</p>	<p>Геоінформаційна система забезпечує сумісність та електронну інформаційну взаємодію у режимі реального часу з іншими інформаційними системами України. У разі відсутності реєстрації інформаційних систем у системі електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів електронна інформаційна взаємодія геоінформаційної системи з інформаційними системами здійснюється на підставі спільного наказу про встановлення порядку</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
інформаційними системами	інформаційної взаємодії суб'єктів, відповідальних за подання даних за показниками. Структура та формат інформаційних файлів, що передаються та приймаються в порядку інформаційної взаємодії, процедури взаємодії між геоінформаційною системою та інформаційними системами, зміни до них визначаються Мінрегіоном [162].
(матеріали Рівень формування базових геопросторових даних, основних геоінформаційних ресурсів та інших інформаційних ресурсів) для створення та оновлення наборів базових геопросторових даних	<p>Системи відліку координат і висот (банк геодезичних даних). Державний кордон України (міжнародні договірні документи: делімітаційні, демаркаційні та редемаркаційні документи, чергова довідкова карта України масштабу 1:100000, базова державна топографічна карта масштабу 1:10000, основна державна топографічна карта масштабу 1:50000, цифрові топографічні карти масштабів 1:10000, 1:50000, 1:100000). Адміністративно-територіальні одиниці, в тому числі їх межі (довідник адміністративно-територіального устрою України, державний земельний кадастр, державний реєстр географічних назв, чергова довідкова карта України масштабу 1:100000, базова державна топографічна карта масштабу 1:10000, основна державна топографічна карта масштабу 1:50000, цифрові топографічні карти масштабів 1:10000, 1:50000, 1:100000). Територіальні громади, в тому числі межі їх територій (довідник адміністративно-територіального устрою України, державний земельний кадастр, державний реєстр географічних назв, чергова довідкова карта України масштабу 1:100000, базова державна топографічна карта масштабу 1:10000, основна державна топографічна карта масштабу 1:50000, цифрові топографічні карти масштабів 1:10000, 1:50000, 1:100000). Гідрографічні об'єкти та гідротехнічні споруди (державний водний кадастр, базова державна топографічна карта масштабу 1:10000, основна державна топографічна карта масштабу 1:50000, чергова довідкова карта України масштабу 1:100000, цифрові топографічні карти масштабів 1:10000, 1:50000, 1:100000, цифрові топографічні плани масштабів 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000). Населені пункти, в тому числі їх вулично-дорожня мережа (базова державна топографічна карта масштабу 1:10000, основна державна топографічна карта масштабу 1:50000, чергова довідкова карта України масштабу 1:100000, цифрові топографічні карти масштабів 1:10000, 1:50000, 1:100000). Будівлі та споруди (містобудівний кадастр, базова державна топографічна карта масштабу 1:10000, цифрові топографічні карти масштабів 1:10000, 1:50000, 1:100000, цифрові топографічні плани масштабів 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000). Автомобільні дороги (базова державна топографічна карта масштабу 1:10000, основна державна топографічна карта масштабу 1:50000, чергова довідкова карта України масштабу 1:100000, цифрові топографічні карти масштабів 1:10000, 1:50000, 1:100000). Залізниці (базова державна топографічна карта масштабу 1:10000, основна державна топографічна карта масштабу 1:50000, чергова довідкова карта України масштабу 1:100000, цифрові топографічні карти масштабів 1:10000, 1:50000, 1:100000, цифрові топографічні плани масштабів 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000). Інженерні комунікації (цифрові топографічні плани масштабів 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000). Аеропорти, морські та річкові порти (базова державна топографічна карта масштабу</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>1:10000, основна державна топографічна карта масштабу 1:50000, чергова довідкова карта України масштабу 1:100000, цифрові топографічні карти масштабів 1:10000, 1:50000, 1:100000, цифрові топографічні плани масштабів 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000). Земний покрив та ґрунти (базова державна топографічна карта масштабу 1:10000, основна державна топографічна карта масштабу 1:50000, державний земельний кадастр, цифрові топографічні карти масштабів 1:10000, 1:50000, 1:100000, цифрові топографічні плани масштабів 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000). Земельні ділянки (державний земельний кадастр). Реєстри вулиць та адреси об'єктів (державний адресний реєстр, базова державна топографічна карта масштабу 1:10000, цифрові топографічні карти масштабу 1:10000, цифрові топографічні плани масштабів 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000, реєстри вулиць та адреси об'єктів). Географічні назви (державний реєстр географічних назв, чергова довідкова карта України масштабу 1:100000). Цифрова модель рельєфу (цифрова модель рельєфу на основі: цифрових топографічних карт масштабів 1:10000, 1:50000, 1:100000, цифрових топографічних планів масштабів 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000). Ортофотоплани (ортофотоплани, ортофотокарти, цифрові ортофотокарти масштабу 1:10000, цифрові ортофотоплани масштабів 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000) [147].</p>
<p>Рівень стейкхолдерних відносин у системі формування та використання геопросторових даних</p>	<p>1. Державна геодезична референцна система координат УСК-2000 (банк геодезичних даних): Держгеокадастр, державне підприємство «Науково-дослідний інститут геодезії і картографії». 2. Державна геодезична мережа, крім гравіметричної мережі, в тому числі геодезичні пункти та нівелірні репери (банк геодезичних даних): Держгеокадастр, державне підприємство «Науково-дослідний інститут геодезії і картографії». 3. Географічні назви. Власні назви географічних об'єктів (орографічних, гідрографічних, адміністративно-територіальних, соціально-економічних, природно-заповідних та інших) (Державний реєстр географічних назв, Чергова довідкова карта України масштабу 1:100000): Держгеокадастр. Адміністративно-територіальний устрій. Автономна Республіка Крим, області, міста, райони в містах, селища, села, об'єднані територіальні громади, територіальне море (довідник адміністративно-територіального устрою України): Державний реєстр географічних назв, Мінрегіон, Держгеокадастр. Чергова довідкова карта України масштабу 1:100000, Державний земельний кадастр: державне підприємство «Центр Державного земельного кадастру», органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування. 5. Адреси. Опис місцезнаходження нерухомого майна та інших об'єктів адресації відповідно до поштового індексу, найменування елементів планувальної структури населених пунктів, елементів вулично-дорожньої мережі, а також цифрового та/або буквено-цифрового позначення об'єкта адресації, що дає можливість його ідентифікувати (Єдина державна електронна система у сфері будівництва, реєстри вулиць та адреси об'єктів, Державний адресний реєстр, Державна базова топографічна карта масштабу 1:10000, цифрові топографічні карти масштабу 1:10000, цифрові топографічні плани масштабів 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000): Мінрегіон, Мін'юст, ПАТ «Укрпошта», Держгеокадастр, Укравтодор,</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	<p>органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, державне підприємство «УкрДАГП». 6. Земельні ділянки та кадастрове зонування. Сформовані земельні ділянки та їх частини, земельні угіддя, масиви земель сільсько-господарського призначення, кадастрові зони та квартали (Державний земельний кадастр): Держгеокадастр, державне підприємство «Центр Державного земельного кадастру». 7. Транспортні мережі та ін. [147].</p>
<p>Особливості формування структури геоданих, що застосовуються для відбудови земельно-майнового комплексу</p>	<p>Показники вносяться до геоінформаційної системи суб'єктами, відповідальними за подання даних за показниками, в розрізі регіонів, районів, територіальних громад та населених пунктів, крім населених пунктів, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні). Категорії пошкоджень об'єкта: I категорія пошкоджень - рекомендовано виконання робіт з відновлення шляхом ремонту, в тому числі капітального ремонту - наявні незначні пошкодження несучих та огорожувальних конструкцій, але без порушення вимог щодо механічного опору та стійкості за граничним станом першої та другої групи. II категорія пошкоджень - рекомендовано виконання робіт з відновлення та капітального ремонту, реконструкції - наявні пошкодження несучих та огорожувальних конструкцій, ступінь та характер яких свідчить про необхідність виконання робіт із часткового аварійного демонтажу частин об'єкта або його окремих конструкцій (далі - частковий аварійний демонтаж), підсиленням об'єкта або його окремих несучих та огорожувальних конструкцій. III категорія пошкоджень - рекомендовано виконання невідкладних робіт з демонтажу (ліквідації) об'єкта - об'єкти, не придатні для використання за цільовим призначенням, повністю втратили свою економічну цінність, наявні пошкодження несучих та огорожувальних конструкцій, ступінь та характер яких свідчить про небезпеку аварійного обвалення об'єкта. Показник «проектна потужність» застосовується виключно до будівель і споруд, які використовуються безпосередньо у забезпеченні відповідної функції (будівля школи, де розміщено навчальні класи, будівля котельні, де розміщене обладнання). У разі коли було пошкоджено допоміжні будівлі, без експлуатації яких заклад може здійснювати свої основні функції (їдальня, гараж, господарська будівля тощо), значення показника «проектна потужність» має нульове значення. До показника «площа» застосовується значення загальної площі будівлі чи споруди, що зазнала пошкоджень і не може експлуатуватися без відновлення. Рішення про експлуатацію частини будівлі може бути ухвалене лише за результатами експертної оцінки стану будівлі. Під час проведення аналізу інформації необхідно забезпечити вибірку за категоріями з урахуванням площі: до 120 кв. метрів, 120-180 кв. метрів, 180-250 кв. метрів, понад 250 кв. метрів. Інформація щодо закладів охорони здоров'я подається із зазначенням їх видів (типів) відповідно до наказу МОЗ від 28 жовтня 2002 р. № 385 «Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських посад, посад фармацевтів, посад фахівців з фармацевтичною освітою (асистентів фармацевтів), посад професіоналів у галузі охорони здоров'я, посад фахівців у галузі охорони здоров'я та посад</p>

Продовження табл. Г.1

1	2
	професіоналів з вищою немедичною освітою у закладах охорони здоров'я» [162].

Таблиця Г.2 – Результати стану та функціонування й розвитку національної інфраструктури геопросторових даних [63]

Результати	Характеристика
1	2
Стан нормативно-правового регулювання сфери національної інфраструктури геопросторових даних	<p>З 1 січня 2021 року вступив в дію Закон України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних», яким Порядком функціонування національної інфраструктури геопросторових даних затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 26 травня 2021р. № 532, встановлено вимоги та запроваджено Наказом Мінагрополітики від 10 листопада 2021 р. № 347 «Про затвердження технічних вимог до геопросторових даних, метаданих і геоінформаційних сервісів національної інфраструктури геопросторових даних» (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 12 січня 2022 року № 21/37357) встановлено єдині технічні вимоги до метаданих, геоінформаційних сервісів, структури та складу специфікацій геопросторових даних, правил та методів забезпечення інтероперабельності та сумісності наборів геопросторових даних і геоінформаційних сервісів, які створюються та оприлюднюються відповідно до Закону.</p> <p>Також, статтею 12 Закону України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних» передбачено діяльність та організаційні засади створення, функціонування та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних спрямована на забезпечення формування та реалізацію державної політики у сфері національної інфраструктури геопросторових даних. З метою забезпечення створення та підтримання національного геопорталу, бази метаданих, інтегрування геопросторових даних, що надходять від виробників даних, наказом Держгеокадастру від 28.01.2021 № 47 «Про призначення адміністратора національного геопорталу» адміністратором національного геопорталу призначено ДП «НДІГК» [63].</p>
Створення національного геопорталу	<p>Відповідно до частини 1 статті 6 Закону доступ користувачів до геопросторових даних та метаданих забезпечується через геопортали держателів даних та офіційний веб-сайт національної інфраструктури геопросторових даних. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері національної інфраструктури геопросторових даних, забезпечує доступ користувачів до геопросторових даних та метаданих національної інфраструктури геопросторових даних через національний геопортал. Разом з тим, відповідно до пункту 4 частини 1 статті 14 Закону та підпункту 15 пункту 4 Положення про Державну службу України з питань геодезії картографії та кадастру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2021 р. № 15 (у редакції затвердженій постановою</p>

Продовження табл. Г.2

1	2
	<p>Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2021 р. № 1302), на Держгеокадастр, як центральний орган державної влади, функціонування та розвиток національної інфраструктури геопросторових даних, зокрема національного геопорталу.</p> <p>Відповідно до пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 р. № 134 «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» державним підприємством «Науково-дослідний інститут геодезії і картографії» (далі – ДП«НДІГК») протягом 2020 – 2021 років успішно реалізовано інноваційний пілотний проект щодо національної інфраструктури геопросторових даних на територіях Львівської і Харківської областей, міст Львів, Житомир, Біла Церква, Миколаїв, Маріуполь, Полтава, який 26 травня 2021 року під час проведення всеукраїнського форуму «Україна 30. Земля» було презентовано широкому колу користувачів як прототип національного геопорталу (nsdi.gov.ua), що функціонує у режимі дослідної експлуатації.</p> <p>Реалізацію національного геопорталу Держгеокадастром було заплановано здійснити у 2022 році, проте у зв'язку із повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України та оголошенням в Україні воєнного стану, заплановані кошти у 2022 році не виділялись, відповідно заходи щодо реалізації національного геопорталу не виконувалися. Натомість адміністратором національного геопорталу на час дії воєнного стану закрито доступ широкому колу користувачів до геопорталу пілотного проекту національної інфраструктури геопросторових даних та забезпечено можливість реєстрації та подальшої роботи на геопорталі верифікованим користувачам, в першу чергу органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, юридичним особам публічного права та суб'єктам природних монополій, яких Закон зобов'язує оприлюднювати на національному геопорталі геопросторові дані та метадані, держателями яких вони є. Виконання заходів із створення національного геопорталу планується завершити у 2023 році, у разі виділення запланованого фінансового ресурсу.</p> <p>Також Держгеокадастром проводяться заходи щодо залучення небюджетних коштів для розвитку сфери національної інфраструктури геопросторових даних. Так у кінці 2022 році налагоджена співпраця з консалтинговою компанією KOKUSAI KOGYO CO. LTD. щодо реалізації Проекту з розвитку потенціалу використання національної інфраструктури геопросторових даних в Україні. За підтримки програми USAID з аграрного і сільського розвитку (Agro) у 2022 році була розпочата робота щодо проведення просвітницьких заходів із держателями геопросторових даних, такі заходи будуть проведені протягом 2023 року.</p> <p>Також програмою USAID з аграрного і сільського розвитку (Agro) у 2022 році підтримано розроблення технічного завдання на створення національного геопорталу. Його розроблення</p>

Продовження табл. Г.2

1	2
	<p>завершено на початку 2023 року та оприлюднено на офіційному сайті Держгеокадастру за посиланням https://bit.ly/3QiGNIH. Завершити реалізацію національного геопорталу у відповідності до цього технічного завдання, з урахуванням наданих пропозицій планується у 2023 році [63].</p>
<p>Забезпечення наборами базових геопросторових даних про геопросторові об'єкти загальнодержавного значення</p>	<p>Функціонування національної інфраструктури геопросторових даних Держгеокадастр забезпечує створення, оновлення, оброблення та візуалізацію наборів базових геопросторових даних про геопросторові об'єкти загальнодержавного значення у масштабах 1:10 000 та 1:50 000 та доступ до них за допомогою сервісів національного геопорталу. З метою забезпечення національної інфраструктури геопросторових даних наборами базових геопросторових даних загальнодержавного значення Держгеокадастром у січні 2022 року було презентовано оновлену цифрову топографічну карту масштабу 1:50000 на територію України, створену у вигляді безшовної бази топографічних до якої завантажено 1965 оновлених номенклатурних аркушів цифрових карт. Ця карта завантажена на геопорталі пілотного проекту НІГД та доступна верифікованим користувачам у режимі перегляду. Наразі здійснюються заходи щодо усунення технічних помилок після чого верифікованим користувачам буде надано доступ також до базових геопросторових даних. Відповідно до пункту 22 Порядку Держгеокадастр забезпечує створення, оновлення, оброблення та візуалізацію наборів базових геопросторових даних про геопросторові об'єкти загальнодержавного значення у масштабах 1:10 000 та 1:50 000 та доступ до них за допомогою сервісів національного геопорталу. З метою забезпечення національної інфраструктури геопросторових даних наборами базових геопросторових даних загальнодержавного значення Держгеокадастром у векторному вигляді, що за точністю і змістом відповідають топографічній карті масштабу 1:50 000. Також наприкінці 2022 року розпочато роботи щодо відображення на геопорталі пілотного проекту національної інфраструктури геопросторових даних основних наборів базових геопросторових даних, створених на основі бази топографічних даних масштабу 1:50 000 та інших інформаційних ресурсів, держателем яких є Держгеокадастр. Такі роботи продовжено у 2023 році [63].</p>
<p>Створення тематичних геопросторових даних та метаданих, геопорталів національної інфраструктури геопросторових даних іншими держателями таких даних</p>	<p>Відповідно до частини 1 статті 6 Закону доступ користувачів до геопросторових даних та метаданих забезпечується, зокрема через геопортали держателів даних. Також статтею 15 Закону визначаються повноваження держателів геопросторових даних, зокрема: забезпечення замовлення, створення, використання, оновлення, оприлюднення та виконання інших дій з геопросторовими даними та метаданими для відповідної галузі, сфери чи території; забезпечення актуальності, достовірності, обґрунтованості, повноти, точності, відкритості, інтегрованості геопросторових даних та метаданих;</p>

Продовження табл. Г.2

1	2
	<p>забезпечення доступу до своїх геопросторових даних та метаданих, інформаційної взаємодії з іншими держателями даних, у тому числі за допомогою сервісів геопорталів. Наразі питання створення тематичних геопросторових даних та метаданих, підтримання їх в актуальному стані, створення геопорталів держателів потребує організації належного фінансування, як на загальнодержавному так і на місцевому рівнях [63].</p>
<p>Звіту з Рамкової програми інтегрованої геопросторової інформації (IGIF)</p>	<p>У лютому 2022 року Комітетом експертів ООН з управління глобальною геопросторовою інформацією (UN-GGIM) схвалено частину 3 Звіту IGIF «Національні чи регіональні плани дій», де надано в цілому позитивну оцінку щодо стану побудови національної інфраструктури геопросторових даних в Україні, визначені перспективні напрямки використання національної інфраструктури геопросторових даних та розроблені рекомендації для України щодо покращення функціонування національної інфраструктури геопросторових даних у найближчі п'ять років: узгодження протоколів обміну геопросторовими даними з метою зменшення дорогого дублювання даних, підвищення якості та узгодженості; створення єдиної Національної бази даних вуличних адрес з прив'язкою до місцевості; удосконалення мережі постійно діючих референцних станцій на основі співпраці з операторами мереж державного та приватного секторів; завершення наповнення Державного земельного кадастру; визначення та впровадження стійкої бізнес-моделі для національної інфраструктури геопросторових даних, заснованої на довгостроковому бюджетному розрахунку, що підтримує необхідні інвестиції; створення національного геопорталу, що забезпечує онлайн доступ до базових геопросторових даних через засоби веб-перегляду та API; оцифрування та покращення якості для додаткових базових наборів геопросторових даних; прийняття міжнародних специфікацій даних для базових наборів і створення національних профілів, де це необхідно; розвиток геопросторової екосистеми шляхом більш ефективного партнерства з широким колом користувачів, особливо в комерційному секторі; підтримка інновацій у розробці нових додатків з використанням геопросторових даних; підвищення кваліфікації державних установ, включаючи, але не обмежуючись Держгеокадастром, з метою забезпечення більш ефективного лідерства та координації; підвищення авторитету національної інфраструктури геопросторових даних на основі широкомасштабної комунікаційної стратегії, акцентуючи увагу на її ролі в цифровій трансформації та позитивному впливі, який вона приносить багатьом секторам економіки [63].</p>
<p>Заходи для функціонування та розвитку національної інфраструктури даних</p>	<p>У зв'язку із повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України та оголошенням в Україні військового стану діяльність зі створення та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних з 24 лютого 2022 року у</p>

Продовження табл. Г.2

1	2
	<p>першому півріччі було призупинено. Разом з тим, для вирішення питань у сфері національної інфраструктури геопросторових даних, наказом Держгеокадастру від 11 серпня 2022 року № 226 створено відповідну робочу групу, до складу якої включено широке коло представників центральних органів виконавчої влади, державних підприємств, установ (організацій), органів місцевого самоврядування та експертів. У другому півріччі 2022 року було проведено два засідання цієї робочої групи. Також рамках роботи цієї робочої групи проводяться спільні робочі зустрічі Держгеокадастру та органами державної влади, які є держателями геопросторових даних, з метою налагодження інформаційної взаємодії, уточнення переліків геопросторових даних, наявних геоінформаційних сервісів та опрацювання питань їх підключення до національного геопорталу. На виконання протокольного рішення № 128 засідання Уряду від 08.10.2022 в частині стану розвитку національної інфраструктури геопросторових даних Держгеокадастром, спільно з іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями організовано заходи із підключення держателів геопросторових даних до геопорталу пілотного проекту національної інфраструктури геопросторових даних. Держгеокадастром забезпечується постійне супроводження підключення до геопорталу пілотного проекту національної інфраструктури геопросторових даних держателів геопросторових даних. За результатами проведеної у 2022 році роботи на геопорталі пілотного проекту національної інфраструктури геопросторових даних зареєстровано понад 50% держателів (органи місцевого самоврядування та органи виконавчої влади). Реєстрацію держателів геопросторових даних та їх метаданих на геопорталі пілотного проекту національної інфраструктури геопросторових даних планується продовжувати у 2023 році. Водночас Держгеокадастром заплановано у 2023 році здійснити бюджетне фінансування заходів щодо завершення створення офіційного геопорталу національної інфраструктури геопросторових даних шляхом реалізації технічного та робочого проектів національного геопорталу. Також Держгеокадастром спільно із обласними військово-цивільними адміністраціями у 2022 році розпочата робота щодо аналізу наявності та стану актуальності геопросторових даних, держателями яких є територіальні громади з метою забезпечення подальшої реєстрації відповідних метаданих на національному геопорталі. Виконання заходів із створення та розвитку національної інфраструктури геопросторових даних на загальнодержавному та місцевому рівнях продовжується у 2023 році [63].</p>
Ведення Державного картографо-геодезичного фонду для	Згідно з підпунктами 12, 26 пункту 4 Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14

Продовження табл. Г.2

1	2
<p>формування інформаційно-просторового забезпечення функціонування Національного геопорталу</p>	<p>січня 2015 року № 15 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2021 року № 1302), Держгеокадастр здійснює ведення державного обліку топографо-геодезичних і картографічних робіт, організовує зберігання матеріалів, одержаних за результатами їх виконання, і забезпечує формування та ведення Державного картографо-геодезичного фонду України. Надання у користування топографо-геодезичної і картографічної інформації здійснюється відповідно до вимог статті 20 Закону України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» та Положення про порядок надходження, зберігання, використання та обліку матеріалів Державного картографо-геодезичного фонду України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 липня 1999 року № 1344. Наказом Держгеокадастру від 12.12.2016 № 332 «Про покладення функцій з ведення Державного картографо-геодезичного фонду України» функції з ведення Держкартгеофонду покладено на державне науково-виробниче підприємство «Картографія».</p> <p>Держгеокадастром забезпечується ведення Державного картографо-геодезичного фонду України, а саме: приймання, облік, систематизація, накопичення та зберігання страхового фонду геодезичних, топографічних, картографічних матеріалів, інформації та даних, у тому числі в цифровій формі, отриманих в результаті здійснення топографо-геодезичної і картографічної діяльності суб'єктами господарювання усіх форм власності; забезпечення органів державного управління, органів місцевого самоврядування, оборони, науки, культури, освіти та населення геодезичними, топографічними, картографічними матеріалами; надання у користування юридичним та фізичним особам топографо-геодезичних та картографічних матеріалів та інформації. З метою ведення Державного картографо-геодезичного фонду України Держгеокадастром забезпечено створення геоінформаційної системи Державного картографо-геодезичного фонду України. На даний час приймання геодезичних, топографічних та картографічних матеріалів (топографічні плани та карти всього масштабного ряду від 1:500 до 1:1 000 000), гідрографічних, аерозйомочних матеріалів до Державного картографо-геодезичного фонду передбачено здійснювати через геоінформаційну систему з урахуванням вимог: Державний картографо-геодезичний фонд України функціонує у складі національної інфраструктури геопросторових даних і формується на основі збирання, обробки, обліку топографо-геодезичних і картографічних матеріалів в електронній (цифровій) формі, отриманих у результаті виконання загальнодержавних топографо-геодезичних і картографічних робіт, а також спеціальних топографо-геодезичних і картографічних робіт, результати яких мають міжвідомче значення, для використання їх органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також</p>

Продовження табл. Г.2

1	2
	<p>фізичними та юридичними особами; ведення Державного картографо-геодезичного фонду України здійснюється шляхом створення та підтримання функціонування геоінформаційної системи та відповідних геоінформаційних сервісів, які забезпечують приймання, облік, зберігання, аналіз і оброблення матеріалів та даних, що надходять на зберігання, а також оприлюднення метаданих про них на національному геопорталі; формування та ведення Державного картографо-геодезичного фонду України, приймання матеріалів та їх автоматизована перевірка (валідація) здійснюються адміністратором – визначеним державним унітарним підприємством, державною організацією (установою, закладом), що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин; адміністратор Державного картографо-геодезичного фонду України забезпечує доступ сертифікованим інженерам-геодезистам для здійснення автоматизованої перевірки (валідації) відповідності електронного документа, що містить відомості про результати топографо-геодезичних і картографічних робіт в електронній (цифровій) формі, встановленим вимогам щодо змісту, структури і технічних характеристик до розроблення такого документа до подання заяви про внесення відповідних відомостей до Державного картографо-геодезичного фонду України. За результатами перевірки формується електронний протокол перевірки з описом помилок (за наявності). Наразі геоінформаційна система Державного картографо-геодезичного фонду України працює у режимі дослідної експлуатації. З 24.02.2022 року до завершення воєнного стану в Україні Адміністратором Державного картографо-геодезичного фонду України прийнято рішення про обмеження доступу до даних, що зберігаються у Державному картографо-геодезичному фонді. Про повне відновлення роботи Державного картографо-геодезичного фонду користувачів буде повідомлено додатково. Для забезпечення користування геоінформаційною системою Державного картографо-геодезичного фонду України користувачі повинні пройти процедуру реєстрації та верифікації [34].</p>

Таблиця Г.3 – Результати земельних торгів з продажу прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної власності, проведених територіальними органами Держгеокадастру за даними [69]

№ з/п	Адміністративно-територіальна одиниця	Торги відбулися, продано лотів		Стартовий розмір річної орендної плати по проданих лотах тис. грн.	Розмір річної орендної плати за результатами торгів	
		Кількість	Площа, га		тис. грн.	% від Н.Г.О.
1	2	3	4	5	6	7
1	Вінницький	129	1276,6875	3770,61	8577,97	27,30
2	Волинський	240	4857,0891	3377,93	7848,03	18,59
3	Дніпропетровський	95	1741,5795	1573,55	4883,38	24,83
4	Донецький	116	2106,2292	2622,37	3740,20	11,64
5	Житомирський	54	1256,8342	1514,88	5368,77	28,35
6	Закарпатський	49	778,2943	901,37	1083,79	9,62
7	Запорізький	25	650,6594	682,45	1459,82	17,11
8	Івано-Франківський	122	1301,1638	2319,58	4781,40	24,69
9	Київський	75	1093,1595	1117,97	4248,46	30,40
10	Кіровоградський	202	3373,2123	6807,03	22623,92	26,59
11	Луганський	75	1592,6438	2531,29	4692,96	14,83
12	Львівський	195	2711,8791	2418,33	9783,06	32,40
13	Миколаївський	196	4322,7851	4824,87	16722,74	27,73
14	Одеський	467	9804,1321	19381,77	34756,42	14,35
15	Полтавський	155	2749,2719	4753,81	18370,69	36,94
16	Рівненський	123	2134,2653	1101,28	2933,89	21,31
17	Сумський	141	2950,8653	2177,81	8409,31	30,89
18	Тернопільський	311	2989,7042	3027,96	9497,91	25,09
19	Харківський	76	1025,6179	1890,99	3589,83	15,19
20	Херсонський	141	6930,6723	5292,83	11549,35	17,46
21	Хмельницький	69	1138,4450	2007,48	5529,92	22,04
22	Черкаський	169	1609,1797	2946,73	8011,91	21,75
23	Чернівецький	50	433,1825	723,56	1336,42	14,78
24	Чернігівський	103	2745,0671	4299,35	11488,28	26,72
Всього		3378	61572,620	82065,81	211288,41	21,58

Таблиця Г.4 – Площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення
набутих у власність юридичною особою станом на 01.01.2024 р. за даними [99]
(фрагмент)

№ з/п	Найменування	Загальна кількість земельних ділянок, од.	Загальна площа земельних ділянок, га
1	2	3	4
1	приватне сільськогосподарське підприємство «АГРОФІРМА «СВІТАНОК»	2123	5047,12666
2	Публічне акціонерне товариство "Дружківське рудоуправління"	729	3342,78013
3	Товариство з обмеженою відповідальністю «ЗЕМЛЕТРЕЙД»	1587	3161,4717
4	товариство з обмеженою відповідальністю "ЗЕРНЯТКО-ПІВДЕНЬ"	1475	2882,325
5	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АГРОФОРЕСТ"	79	1803,0901
6	Товариство з обмеженою відповідальністю «БОБРОВИЦЬКИЙ ХЛІБОЗАВОД»,	733	1376,5591
7	Товариство з обмеженою відповідальністю «Агроголдєн»	616	1338,507
8	Товариство з обмеженою відповідальністю "Південний земельний фонд"	134	1335,4221
9	Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю "КРАЙАГРО-2020"	49	1321,3953
10	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "КУЯЛЬНИК"	52	1283,3315
11	ПРИВАТНЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО "СЕДНІВСЬКЕ"	405	1221,9064
12	Товариство з обмеженою відповідальністю "Агрофірма "Каравай"	181	1048,0033
13	ПРИВАТНЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛУТОВИНІВСЬКЕ"	92	1034,5525
14	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО АГРОКОМПАНІЯ "СВОБОДА"	1	969,41
15	Товариство з обмеженою відповідальністю "Глобал Агроленд"	489	966,637
16	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "МУСКАТЕЛЬ ЛТД"	25	920,9243
17	Товариство з обмеженою відповідальністю «А.Т.К.»	399	865,7276
18	Товариство з обмеженою відповідальністю "Мединівський край"	45	818,9228
19	Товариство з обмеженою відповідальністю «ОЛАНТА ЛЕНД»	393	769,98626
20	Товариство з обмеженою відповідальністю "ХАРРЕНХОЛ"	70	763,2565
21	ПРИВАТНЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО "БЕРЕЗНИКИ"	26	762,1205

Продовження табл. Г.4

1	2	3	4
22	Держава в особі Головного управління Держгеокадастру у Запорізькій області	12	756,4825
23	Товариство з обмеженою відповідальністю "Нива Фарм"	116	736,4222
24	СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ВИРОБНИЧИЙ КООПЕРАТИВ "ВІКОНТ"	212	729,5088
25	Публічне акціонерне товариство "НОВООЛЕКСАНДРІВСЬКЕ"	23	711,4452
26	Товариство з обмеженою відповідальністю "АГЕРА ЛТД"	12	699,2618
27	Публічне акціонерне товариство "Веско"	175	685,911
28	Товариство з обмеженою відповідальністю "УКРАГРОНІК" код: 43242723	326	671,1262
29	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ГОЛОВКИ-АГРО"	46	649,4424
30	Товариство з обмеженою відповідальністю "Недашківське-земля"	55	643,4732
31	Товариство з обмеженою відповідальністю компанія "Укрелітагро"	77	608,2858
32	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «РЕСПІЄНТ АГРО»	304	583,006

Таблиця Г.5 – Площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення набутих у власність фізичною особою станом на 01.01.2024 р. за даними [99] (фрагмент)

№ з/п	Фізична особа (знеособлені дані)	Загальна кількість земельних ділянок, од.	Загальна площа земельних ділянок, га
1	2	3	4
1	Особа 1	1	9470,9156
2	Особа 2	1412	6957,5543
3	Особа 3	1532	4167,6414
4	Особа 4	1728	4161,5227
5	Особа 5	613	2727,3154
6	Особа 6	626	2709,0555
7	Особа 7	3	2141,6641
8	Особа 8	604	2139,676
9	Особа 9	999	2067,6813
10	Особа 10	568	1783,9706
11	Особа 11	2	1760,2431
12	Особа 12	621	1595,6151
13	Особа 13	387	1573,8879

Продовження табл. Г.5

1	2	3	4
14	Особа 14	515	1562,8235
15	Особа 15	439	1558,0515
16	Особа 16	392	1508,9752
17	Особа 17	272	1417,7835
18	Особа 18	439	1134,82
19	Особа 19	214	1132,1578
20	Особа 20	561	1110,5408
21	Особа 21	191	1082,9402
22	Особа 22	304	1049,4482
23	Особа 23	274	1044,9589
24	Особа 24	124	1004,3916
25	Особа 25	276	972,344
26	Особа 26	268	945,7143
27	Особа 27	199	923,7899
28	Особа 28	548	911,2112
29	Особа 29	515	907,1671
30	Особа 30	237	898,7274
31	Особа 31	188	872,6649
32	Особа 32	271	860,7873

Таблиця Г.6 – Динаміка кількості підприємств за регіонами за [108]

Регіони	Кількість діючих суб'єктів господарювання				
	усього, од.	підприємства		фізичні особи-підприємці	
		од.	у % до загального показника	од.	у % до загального показника
1	2	3	4	5	6
Україна					
Базовий індекс	1,136	0,943	1,0	1,193	1,0
Вінницький					
Базовий індекс	1,273	1,078	1,125	1,315	1,121
Волинський					
Базовий індекс	1,275	1,139	1,214	1,302	1,1
Дніпропетровський					
Базовий індекс	1,433	1,082	1,139	1,558	1,305
Донецький					
Базовий індекс	0,424	0,320	0,342	0,449	0,375
Житомирський					
Базовий індекс	1,352	1,058	1,118	1,416	1,174
Закарпатський					
Базовий індекс	1,226	1,091	1,2	1,251	1,04
Запорізький					
Базовий індекс	1,09	1,04	1,108	1,103	0,905

Продовження табл. Г.6

1	2	3	4	5	6
Івано-Франківський					
Базовий індекс	1,335	0,975	1,05	1,422	1,2
Київський					
Базовий індекс	1,459	1,085	1,17	1,577	1,311
Кіровоградський					
Базовий індекс	1,107	1,131	1,158	1,101	0,9
Луганський					
Базовий індекс	0,28	0,295	0,31	0,277	0,229
Львівський					
Базовий індекс	1,604	1,129	1,188	1,743	1,458
Миколаївський					
Базовий індекс	1,036	1,066	1,148	1,028	0,871
Одеський					
Базовий індекс	1,17	0,921	0,97	1,244	1,045
Полтавський					
Базовий індекс	1,238	1,111	1,154	1,268	1,063
Рівненський					
Базовий індекс	1,286	1,191	1,308	1,303	1,091
Сумський					
Базовий індекс	1,442	1,054	1,067	1,54	1,353
Тернопільський					
Базовий індекс	1,214	0,981	1,077	1,26	1,05
Харківський					
Базовий індекс	1,4	0,989	1,061	1,514	1,268
Херсонський					
Базовий індекс	1,064	0,964	1,0	1,09	0,917
Хмельницький					
Базовий індекс	1,35	1,112	1,167	1,392	1,172
Черкаський					
Базовий індекс	1,215	1,165	1,25	1,225	1,036
Чернівецький					
Базовий індекс	1,145	0,983	1,0	1,166	1,0
Чернігівський					
Базовий індекс	1,125	0,995	1,063	1,151	0,957

Таблиця Г.7 – Динаміка витрат на персонал за регіонами за даними [108]

Регіони	Усього, тис. грн.	У тому числі							
		великі підприємства		середні підприємства		малі підприємства		з них мікропідприємства	
		тис. грн.	у % до загальних витрат на персонал відповідного регіону	тис. грн.	у % до загальних витрат на персонал відповідного регіону	тис. грн.	у % до загальних витрат на персонал відповідного регіону	тис. грн.	у % до загальних витрат на персонал відповідного регіону
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Україна									
Базовий індекс	3,093	2,458	0,794	3,88	1,255	3,085	1,0	2,866	0,912
Вінницький									
Базовий індекс	4,69	5,372	1,146	4,771	1,017	3,83	0,816	3,139	0,667
Волинський									
Базовий індекс	4,446	3,795	0,853	4,894	1,101	3,942	0,887	3,558	0,795
Дніпропетровський									
Базовий індекс	3,1	2,748	0,886	3,596	1,16	3,638	1,173	3,4	1,105
Донецький									
Базовий індекс	1,034	0,809	0,782	1,661	1,607	0,928	0,898	0,823	0,8
Житомирський									
Базовий індекс	4,747	4,239	0,891	5,261	1,108	3,659	0,773	3,449	0,731
Закарпатський									
Базовий індекс	4,849	5,306	1,094	5,217	1,075	3,598	0,745	3,001	0,622
Запорізький									
Базовий індекс	3,312	2,735	0,824	4,349	1,313	3,228	0,979	2,844	0,857
Івано – Франківський									
Базовий індекс	4,994	5,093	1,016	5,461	1,094	3,899	0,781	3,513	0,704
Київський									
Базовий індекс	3,508	2,754	0,785	4,310	1,23	3,733	1,061	3,39	0,981
Кіровоградський									
Базовий індекс	4,185	3,475	0,827	4,42	1,056	3,926	0,94	3,466	0,826

Продовження табл. Г.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Луганський									
Базовий індекс	0,559	-	-	-	-	0,94	1,678	0,758	1,344
Львівський									
Базовий індекс	3,581	2,029	0,567	4,968	1,388	4,203	1,172	3,786	1,063
Миколаївський									
Базовий індекс	3,464	2,631	0,759	4,226	1,222	3,43	0,99	3,236	0,931
Одеський									
Базовий індекс	2,776	1,262	0,454	4,013	1,446	3,345	1,206	3,182	1,141
Полтавський									
Базовий індекс	3,23	2,025	0,627	4,234	1,311	3,412	1,057	3,282	1,0
Рівненський									
Базовий індекс	4,386	3,548	0,809	4,938	1,125	3,562	0,814	3,370	0,773
Сумський									
Базовий індекс	3,725	1,91	0,511	5,238	1,407	3,373	0,908	3,191	0,863
Тернопільський									
Базовий індекс	5,046	5,263	1,045	5,366	1,063	4,172	0,826	4,224	0,845
Харківський									
Базовий індекс	2,976	1,066	0,358	4,507	1,514	3,388	1,143	3,047	1,029
Херсонський									
Базовий індекс	4,077	5,0	1,232	4,322	1,06	3,311	0,811	2,93	0,723
Хмельницький									
Базовий індекс	4,543	4,057	0,889	5,098	1,122	3,544	0,782	3,157	0,687
Черкаський									
Базовий індекс	3,9	3,066	0,787	4,443	1,139	3,59	0,92	3,357	0,859
Чернівецький									
Базовий індекс	4,496	-	-	-	-	3,369	0,749	3,107	0,693
Чернігівський									
Базовий індекс	4,383	2,764	0,632	5,338	1,218	3,482	0,793	3,232	0,743

Таблиця Г.8 – Динаміка чистого прибутку (непокритого збитку) підприємств за регіонами за [108]

Регіони	Чистий прибуток (збиток), млн.грн.	Підприємства, які одержали прибуток		Підприємства, які одержали збиток	
		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн.грн.	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат, млн.грн.
Україна	-276277,7	65,8	639197,7	34,2	915475,4
Вінницький	10789,4	72,8	19620,7	27,2	8831,3
Волинський	2717,1	73,2	10063,1	26,8	7346,0
Дніпропетровський	-44776,9	68,6	52539,4	31,4	97316,3
Донецький	-19125,0	57,2	11907,7	42,8	31032,7
Житомирський	3622,5	67,7	10528,1	32,3	6905,6
Закарпатський	-858,6	69,4	5485,2	30,6	6343,8
Запорізький	-29213,5	62,8	8731,0	37,2	37944,5
Івано-Франківський	-7568,8	75,2	9884,2	24,8	17453,0
Київський	-3476,0	68,4	38797,8	31,6	42273,8
Кіровоградський	10237,9	77,1	14523,1	22,9	4285,2
Луганський	-295,5	52,9	383,2	47,1	678,7
Львівський	20103,4	69,1	40219,1	30,9	20115,7
Миколаївський	-18666,5	68,6	9976,0	31,4	28642,5
Одеський	-14545,5	63,4	23871,4	36,6	38416,9
Полтавський	7943,1	70,9	25043,5	29,1	17100,4
Рівненський	-7677,7	69,2	7798,1	30,8	15475,8
Сумський	1706,3	65,5	11874,7	34,5	10168,4
Тернопільський	5638,8	72,6	9973,9	27,4	4335,1
Харківський	-6585,2	60,6	17618,1	39,4	24203,3
Херсонський	-8549,9	48,0	905,3	52,0	9455,2
Хмельницький	6996,5	74,3	16784,9	25,7	9788,4
Черкаський	-736,6	73,4	16395,8	26,6	17132,4
Чернівецький	2423,1	68,8	3629,0	31,2	1205,9
Чернігівський	10146,1	65,3	14270,9	34,7	4124,8

Таблиця Г.9 – Елементи містобудівного забезпечення територій за [164]

Елементи містобудівного забезпечення	Характеристика
1	2
Фінансування робіт з планування територій	Фінансування робіт з планування територій на державному рівні, розроблення нормативних актів з питань планування і забудови територій, проведення пріоритетних науково-дослідних робіт здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів міжнародної технічної та фінансової допомоги (у тому числі у вигляді грантів).

Продовження табл. Г.9

1	2
Планування територій на державному рівні	Планування територій на державному рівні здійснюється шляхом розроблення відповідно до закону Генеральної схеми планування території України, схем планування окремих частин території України, а також внесення змін до них. Містобудівна документація на державному рівні підлягає експертизі та стратегічній екологічній оцінці.
Розроблення та затвердження схем планування окремих частин території України	За рішенням Кабінету Міністрів України розробляються схеми планування окремих частин території України: кількох областей, узбережжя Чорного та Азовського морів, гірських територій Карпат, територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, та інших територій з підвищеним техногенним навантаженням чи ризиком виникнення надзвичайних ситуацій. Замовниками схем планування окремих частин території України є Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідні обласні ради. Схеми планування окремих частин території України затверджуються рішенням замовників таких схем. Склад, зміст, порядок розроблення схем планування окремих частин території України визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування.
Планування територій на регіональному рівні	Планування територій на регіональному рівні здійснюється шляхом розроблення схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів. За рішенням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних (районних) державних адміністрацій можуть розроблятися схеми планування окремих частин Автономної Республіки Крим, областей (районів).
Розроблення та затвердження схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів	Рішення про розроблення схем планування території Автономної Республіки Крим, областей, районів або про внесення змін до них чи окремих їх розділів приймає Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідна обласна або районна рада. Організація розроблення та внесення змін до схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів здійснюється відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними та районними державними адміністраціями. Замовником схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів є Верховна Рада Автономної Республіки Крим, відповідні обласні та районні ради. Схеми планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів затверджуються рішенням відповідних рад за умови здійснення стратегічної екологічної оцінки та отримання позитивного висновку державної експертизи. Склад, зміст, порядок розроблення містобудівної документації на регіональному рівні визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування. Містобудівна документація на регіональному рівні містить розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту. Затвердження містобудівної документації на регіональному рівні за відсутності такого розділу забороняється.
Реалізація схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів	Реалізація схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів здійснюється шляхом розроблення, затвердження і виконання відповідних програм економічного і соціального розвитку. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні та районні державні адміністрації забезпечують проведення моніторингу реалізації схем планування території Автономної Республіки Крим, областей та районів. У разі зміни соціально-економічних показників, на основі яких розроблено

Продовження табл. Г.9

1	2
	<p>схеми планування території Автономної Республіки Крим, області, району, або виникнення потреби у розміщенні об'єктів державного, регіонального значення Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласна або районна рада приймають рішення про розроблення чи про внесення змін до схеми планування відповідної території.</p>
<p>Програма комплексного відновлення області</p>	<p>Програма комплексного відновлення області розробляється за рішенням голови обласної державної адміністрації. Програма комплексного відновлення області розробляється у формі електронного документа та вноситься до Реєстру будівельної діяльності у форматі, визначеному Кабінетом Міністрів України в Порядку ведення електронної системи. Програма комплексного відновлення області включає: загальний опис області; інформацію про наявність містобудівної документації на території області, аналіз щодо її актуальності та ступінь її реалізації; аналіз негативних впливів (у тому числі бойових дій, терористичних актів, диверсій, надзвичайних ситуацій), що призвели до необхідності розроблення програми; аналіз ресурсів території для відновлення життєдіяльності області; інформацію щодо необхідності підготовки території (у тому числі здійснення розмінування, демонтажу зруйнованих будівель та споруд, рекультивациі земель); інформацію щодо технічної можливості, економічної доцільності відновлення населених пунктів (територій), що постраждали внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, надзвичайних ситуацій; інформацію щодо технічної можливості, економічної доцільності відновлення інженерно-транспортної, енергетичної інфраструктури, інфраструктури електронних комунікаційних мереж, інженерної інфраструктури меліоративних систем; обґрунтовані пропозиції щодо зміни функціонального призначення окремих територій області (які мають вплив на інтереси декількох територіальних громад) з урахуванням існуючої забудови та наявної містобудівної документації; обґрунтовані пропозиції щодо перенесення об'єктів виробничої сфери (які мають вплив на інтереси декількох територіальних громад); загальні підходи та пропозиції щодо комплексного відновлення, розвитку території області та заходи для їх реалізації; попередній фінансово-економічний розрахунок заходів для забезпечення комплексного відновлення області; пропозиції щодо джерел фінансування заходів для забезпечення комплексного відновлення області.</p>
<p>Програма комплексного відновлення території територіальної громади (її частини)</p>	<p>Програма комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) розробляється за рішенням виконавчого органу сільської, селищної, міської ради. Програма комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) розробляється у формі електронного документа та вноситься до Реєстру будівельної діяльності у форматі, визначеному Кабінетом Міністрів України в Порядку ведення електронної системи. Програма комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) включає: загальний опис населеного пункту (території), для якого (якої) вона розробляється, у тому числі: географічне розташування; загальна економічна оцінка; загальна екологічна оцінка; кількість постійного населення; кількість тимчасово переміщеного населення; інформацію про наявність містобудівної документації на території територіальної громади (її частини), аналіз щодо її актуальності та ступінь її реалізації; аналіз негативних впливів (у тому числі бойових дій, терористичних актів, диверсій, надзвичайних ситуацій), що призвели до необхідності розроблення</p>

Продовження табл. Г.9

1	2
	<p>програми; аналіз негативних впливів, що призвели до необхідності розроблення програми, на традиційний характер середовища, історичні ареали населених місць, об'єкти культурної спадщини; аналіз ресурсів території для відновлення життєдіяльності території територіальної громади (її частини); інформацію щодо необхідності підготовки території (у тому числі здійснення розмінування, демонтажу зруйнованих будівель та споруд, рекультивациі земель); інформацію про шкоду, заподіяну бойовими діями, терористичними актами, диверсіями, надзвичайними ситуаціями: об'єктам житлової нерухомості та об'єктам громадського призначення; об'єктам виробничого комплексу (промисловості, сільського господарства тощо); об'єктам соціальної сфери; об'єктам культурної спадщини; об'єктам житлово-комунального господарства; об'єктам інженерно-транспортної, енергетичної інфраструктури, інфраструктури електронних комунікаційних мереж, інженерної інфраструктури меліоративних систем; захисним спорудам цивільного захисту; іншим об'єктам, що мають вплив на життєдіяльність відповідної території територіальної громади (її частини) (за наявності); інформацію щодо технічної можливості, економічної доцільності відновлення пошкоджених об'єктів шляхом виконання робіт з реконструкції, реставрації, капітального чи поточного ремонту; інформацію щодо технічної можливості, економічної доцільності відновлення об'єктів шляхом нового будівництва або пропозиції щодо будівництва нових об'єктів замість тих, що зазнали пошкоджень або зруйновані, з визначенням застосування проектів повторного використання та розроблення індивідуальних проектних рішень; інформацію щодо необхідних заходів інженерної підготовки та інженерного захисту території; обґрунтовані пропозиції щодо доцільності зміни функціонального призначення територій територіальної громади (її частини) з урахуванням існуючої забудови та наявної містобудівної документації; пропозиції щодо внесення змін або розроблення містобудівної документації на місцевому рівні; обґрунтовані пропозиції щодо перенесення об'єктів виробничої сфери; план заходів для забезпечення комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) з визначенням пріоритетності; попередній фінансово-економічний розрахунок для забезпечення заходів комплексного відновлення території територіальної громади (її частини); пропозиції щодо джерел фінансування заходів для забезпечення комплексного відновлення території. Виконавчий орган відповідної сільської, селищної, міської ради протягом п'яти робочих днів з дня оприлюднення звіту про громадське обговорення програми комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) вносить її на розгляд відповідної сільської, селищної, міської ради. Програма комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) погоджується уповноваженим органом містобудування та архітектури обласної державної адміністрації протягом 10 календарних днів з дня її надходження. Програма комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) затверджується відповідною сільською, селищною, міською радою протягом 30 календарних днів з дня її внесення на розгляд. Положення затвердженої програми комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) є складовими вихідних даних для розроблення та внесення змін до містобудівної документації на місцевому рівні. Програма комплексного відновлення території територіальної громади</p>

Продовження табл. Г.9

1	2
	<p>(її частини) розробляється виконавчим органом відповідної сільської, селищної, міської ради самостійно або із залученням відповідних фахівців підприємств, установ, організацій. Закупівля послуг з розроблення програми комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) здійснюється відповідно до закону. Склад, зміст, порядок розроблення, проведення громадського обговорення, погодження, внесення змін до програми комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) визначаються Кабінетом Міністрів України. Програма комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) не підлягає стратегічній екологічній оцінці, розгляду архітектурно-містобудівною радою. Фінансування робіт з розроблення програми комплексного відновлення території територіальної громади (її частини) здійснюється за рахунок бюджетних коштів, міжнародної технічної та/або поворотної чи безповоротної фінансової допомоги міжнародних організацій.</p>
<p>Планування територій на місцевому рівні</p>	<p>Планування територій на місцевому рівні здійснюється шляхом розроблення та затвердження комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів і детальних планів території, їх оновлення та внесення змін до них. Містобудівна документація на місцевому рівні розробляється з урахуванням відомостей Державного земельного кадастру на актуалізованій картографічній основі у цифровій формі в державній системі координат у формі електронних документів, що містять базові і тематичні геопросторові дані.</p> <p>Порядок обміну інформацією між містобудівним кадастром та Державним земельним кадастром встановлюється Кабінетом Міністрів України.</p> <p>Містобудівна документація на місцевому рівні може бути оновлена за рішенням місцевих рад. Оновлення містобудівної документації передбачає: актуалізацію картографо-геодезичної основи; перенесення з паперових носіїв у векторну цифрову форму; приведення містобудівної документації у відповідність із вимогами законодавства в частині формату зберігання та оброблення даних. Затвердження оновленої містобудівної документації на місцевому рівні, що не пов'язано із внесенням змін до неї, не потребує звернення до відповідних органів виконавчої влади для визначення державних інтересів, проведення громадського обговорення.</p>
	<p>Стратегічна екологічна оцінка такої документації не здійснюється, крім випадку, якщо замовником відповідно до законодавства прийнято рішення про здійснення стратегічної екологічної оцінки незначних змін до документа державного планування. Внесення змін до містобудівної документації на місцевому рівні здійснюється у порядку, визначеному законодавством для її розроблення та затвердження. Склад, зміст, порядок розроблення та оновлення містобудівної документації на місцевому рівні встановлюються Кабінетом Міністрів України у Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації. Містобудівна документація на місцевому рівні містить розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту. Затвердження містобудівної документації на місцевому рівні за відсутності такого розділу забороняється. Обмеження у використанні земель (територій), визначені комплексним планом просторового розвитку території територіальної громади, генеральним планом населеного пункту, детальним планом території, підлягають внесенню до містобудівного</p>

Продовження табл. Г.9

1	2
	<p>кадастру, а також Державного земельного кадастру в порядку, встановленому Законом України "Про Державний земельний кадастр". Класифікація обмежень у використанні земель, що можуть встановлюватися комплексним планом просторового розвитку території територіальної громади, генеральним планом населеного пункту, детальним планом території, затверджується Кабінетом Міністрів України.</p>
<p>Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади</p>	<p>Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади (комплексний план) розробляється на всю територію територіальної громади. Комплексний план не розробляється, якщо територія громади включає лише територію населеного пункту. Комплексний план передбачає узгоджене прийняття рішень щодо цілісного (комплексного) просторового розвитку населених пунктів як єдиної системи розселення і території за їх межами. Комплексний план розробляється та затверджується з метою забезпечення сталого розвитку територіальної громади з дотриманням принципу збалансованості державних, громадських та приватних інтересів та з урахуванням концепції інтегрованого розвитку території територіальної громади (за наявності). При реалізації комплексного плану суб'єкти містобудування зобов'язані дотримуватися його положень. Комплексний план включає планувальні рішення щодо перспективного використання всієї території територіальної громади, а також: генеральний план населеного пункту - адміністративного центру територіальної громади; генеральні плани населених пунктів та детальні плани території у межах території територіальної громади, затверджені до прийняття комплексного плану, які відповідно до цієї статті визнані такими, що відповідають вимогам законодавства, узгоджуються з планувальними рішеннями комплексного плану і підлягають включенню до нього; генеральні плани населених пунктів у межах території територіальної громади, необхідність розроблення яких встановлена рішенням про затвердження комплексного плану (включаються до складу комплексного плану одночасно з їх затвердженням); планувальні рішення генеральних планів інших населених пунктів та детальних планів територій у межах території територіальної громади в обсязі, визначеному Кабінетом Міністрів України; детальні плани території у межах території територіальної громади (включаються до складу комплексного плану одночасно з їх затвердженням); межі функціональних зон усієї території територіальної громади з вимогами до забудови та ландшафтної організації таких зон (плани зонування територій населених пунктів у межах території територіальної громади розробляються у складі генеральних планів та включаються до складу комплексного плану одночасно із затвердженням відповідних генеральних планів); історико-архітектурні опорні плани історичних ареалів населених пунктів, внесених до Списку історичних населених місць України.</p>
<p>Генеральний план населеного пункту</p>	<p>Генеральний план населеного пункту є одночасно видом містобудівної документації на місцевому рівні та документацією із землеустрою і призначений для обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови території населеного пункту. У разі якщо територія територіальної громади не обмежується територією одного населеного пункту, генеральні плани населених пунктів у межах такої громади розробляються у складі комплексного плану або включаються до нього як складові відповідно</p>

Продовження табл. Г.9

1	2
	<p>до Закону. Положення генеральних планів таких населених пунктів мають узгоджуватися з іншими положеннями комплексного плану. Генеральні плани населених пунктів, включення до складу комплексного плану або необхідність розроблення яких не встановлена рішенням про затвердження комплексного плану, не розробляються. Планувальні рішення генеральних планів таких населених пунктів включаються до складу комплексного плану.</p>
<p>План зонування територій</p>	<p>План зонування території розробляється у складі комплексного плану, генерального плану населеного пункту з метою визначення умов та обмежень використання території у межах визначених функціональних зон. До затвердження генерального плану населеного пункту в межах території територіальної громади, щодо якої затверджено комплексний план (якщо обов'язковість розроблення генерального плану населеного пункту визначена рішенням про затвердження комплексного плану), межі функціональних зон та функціональне призначення територій у такому населеному пункті визначаються комплексним планом. План зонування території розробляється з метою створення сприятливих умов для життєдіяльності людини, забезпечення захисту територій від надзвичайних ситуацій, запобігання надмірній концентрації населення і об'єктів виробництва, зниження рівня забруднення навколишнього природного середовища, охорони та використання територій з особливим статусом, у тому числі ландшафтів, об'єктів історико-культурної спадщини, а також земель сільськогосподарського призначення і лісів та підлягає стратегічній екологічній оцінці. План зонування території встановлює функціональне призначення, вимоги до забудови окремих територій (функціональних зон) населеного пункту, їх ландшафтної організації. Зонування території здійснюється з дотриманням таких вимог: урахування попередніх рішень щодо планування і забудови території; виділення зон обмеженої містобудівної діяльності; відображення існуючої забудови територій, інженерно-транспортної інфраструктури, а також основних елементів планувальної структури територій; урахування місцевих умов під час визначення функціональних зон; установлення для кожної зони дозволених і допустимих видів використання територій для містобудівних потреб, умов та обмежень щодо їх забудови; узгодження меж зон з межами територій природних комплексів, смугами санітарно-захисних, санітарних, охоронних та інших зон обмеженого використання земель, червоними лініями; відображення меж прибережних захисних смуг і пляжних зон водних об'єктів; відображення обмежень (у тому числі меж) використання приаеродромної території, встановлених відповідно до Повітряного кодексу України. Параметри використання території та будівель, запропонованих для розташування у межах декількох земельних ділянок або окремої земельної ділянки, зокрема функціональне призначення, граничні поверховість та площа забудови, можливе розміщення на ділянці, є обов'язковими для врахування під час зонування відповідної території. Внесення змін до плану зонування території допускається за умови їх відповідності іншим положенням генерального плану населеного пункту, комплексного плану (за наявності). Такі зміни розробляються, узгоджуються та затверджуються в порядку, визначеному Законом для розроблення, узгодження та затвердження комплексного плану, генерального плану населеного пункту.</p>

Продовження табл. Г.9

1	2
	За порушення вимог, встановлених планом зонування території, фізичні та юридичні особи несуть відповідальність відповідно до закону.
Детальний план території	Детальний план території деталізує положення генерального плану населеного пункту або комплексного плану та визначає планувальну організацію і розвиток частини території населеного пункту або території за його межами без зміни функціонального призначення цієї території.
Архітектурно-містобудівні ради	Для професійного обговорення проектних рішень у сфері містобудування центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування, уповноважені органи містобудування та архітектури можуть утворювати архітектурно-містобудівні ради як дорадчі органи, що діють на громадських засадах.
Громадське обговорення проектів містобудівної документації на місцевому рівні	Громадському обговоренню підлягають розроблені в установленому законодавством порядку проекти містобудівної документації на місцевому рівні.
Містобудівний кадастр	Містобудівний кадастр - державна або комунальна система зберігання і використання геопросторових даних про територію, адміністративно-територіальні одиниці, екологічні, інженерно-геологічні умови, будівельну діяльність, інформаційних ресурсів будівельних норм і правил для задоволення інформаційних потреб у плануванні територій та будівництві, формування галузевої складової державних геоінформаційних ресурсів.
Єдина державна електронна система у сфері будівництва	Єдина державна електронна система у сфері будівництва (електронна система) - це єдина інформаційно-комунікаційна система у складі містобудівного кадастру, що забезпечує створення, перегляд, відправлення, прийняття, збирання, внесення, накопичення, обробку, використання, розгляд, зберігання, захист, облік та надання інформації у сфері будівництва, а також електронну взаємодію між фізичними та юридичними особами, державними органами, органами місцевого самоврядування, центрами надання адміністративних послуг з метою отримання визначених цим Законом послуг у сфері будівництва.
Реєстр будівельної діяльності	Реєстр будівельної діяльності є компонентом електронної системи, який забезпечує створення, збирання, накопичення, обробку, захист, облік такої інформації: містобудівних умов та обмежень; завдання на проектування та технічних умов (у тому числі договорів про надання технічних умов, укладених відповідно до вимог законів України).
Електронний кабінет	Електронний кабінет є компонентом електронної системи, який забезпечує електронну взаємодію між фізичними та юридичними особами, державними органами, органами місцевого самоврядування, центрами надання адміністративних послуг.
Портал електронної системи	Портал електронної системи є компонентом електронної системи, який забезпечує: доступ користувачів до електронного кабінету; перегляд заявником стану розгляду поданих документів у режимі реального часу; доступ заявника до результатів адміністративних та інших послуг, що надаються за допомогою електронної системи, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України в Порядку ведення електронної системи; відкритий доступ у режимі реального часу будь-яких фізичних та юридичних

Продовження табл. Г.9

1	2
	<p>осіб до відомостей та документів Реєстру будівельної діяльності, у тому числі у розрізі кожного об'єкта будівництва та закінченого будівництвом об'єкта (крім реєстраційних номерів облікових карток платників податків, паспортних даних, місця проживання фізичної особи, договорів про надання послуг, документів, поданих фізичними та юридичними особами для отримання послуг, визначених цим Законом, та іншої інформації, перелік якої визначається Кабінетом Міністрів України в Порядку ведення електронної системи); автоматизоване електронне консультування в режимі реального часу з питань надання адміністративних послуг у сфері будівництва та здійснення заходів державного архітектурно-будівельного контролю; оприлюднення та відкритий доступ будь-яких фізичних та юридичних осіб до будівельних норм, обов'язкових для виконання національних кодексів усталеної практики, інших нормативних документів технічного характеру, які є обов'язковими для виконання відповідно до закону, з можливістю їх пошуку за датою прийняття та/або номером, назвою, контекстом, органом, який видав документ, галуззю економічної діяльності, видом будівельних робіт та іншими параметрами пошуку, визначеними Кабінетом Міністрів України в Порядку ведення електронної системи та ін. оприлюднення та відкритий доступ будь-яких фізичних та юридичних осіб до нормативно-правових актів (крім актів, що мають гриф обмеження доступу), дотримання яких перевіряється під час здійснення заходів контролю; доступ будь-яких фізичних та юридичних осіб до публічних інформаційних ресурсів містобудівного кадастру; подання повідомлення про технічні помилки, виявлені в роботі порталу електронної системи. Портал електронної системи може забезпечувати доступ до іншої інформації та документів, визначених Кабінетом Міністрів України в Порядку ведення електронної системи. Для відображення геопросторової інформації на порталі електронної системи використовується картографічна основа Державного земельного кадастру.</p>
Містобудівний моніторинг	<p>Містобудівний моніторинг - система спостережень, аналіз реалізації містобудівної документації, оцінки та прогнозу стану і змін об'єктів містобудування, які проводяться відповідно до вимог містобудівної документації та спрямовані на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних і громадських інтересів. Результати містобудівного моніторингу постійно вносяться до містобудівного кадастру та оформляються у вигляді аналітичного звіту, який враховується під час розроблення програм соціально-економічного розвитку та внесення змін до містобудівної документації. Під час проведення містобудівного моніторингу використовуються аерокосмічні матеріали, просторово орієнтовані дані наземного лазерного сканування, матеріали виконавчої зйомки результатів завершеного будівництва. Порядок проведення містобудівного моніторингу встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування.</p>
Особливості регулювання земельних відносин при здійсненні	<p>Зміна функціонального призначення територій не тягне за собою припинення обмежень у використанні земель, а також припинення права власності або права користування земельними ділянками, які були передані (надані) у власність чи користування до встановлення нового функціонального призначення територій, а також не тягне за собою обов'язковості зміни виду цільового призначення земельної ділянки</p>

Продовження табл. Г.9

1	2
містобудівної діяльності	незалежно від того, чи належить цей вид до переліку видів цільового призначення, встановлення яких є можливим у межах такої зони. Забудова земельної ділянки здійснюється в межах її цільового призначення, встановленого відповідно до законодавства. Передача (надання) земельних ділянок із земель державної або комунальної власності у власність чи користування фізичним або юридичним особам для містобудівних потреб допускається за умови, що відповідні земельні ділянки розташовані в межах території, щодо якої затверджено принаймні один із таких видів містобудівної документації на місцевому рівні: комплексний план, складовою частиною якого є план зонування території; генеральний план населеного пункту, складовою якого є план зонування території; план зонування території як окремих видів містобудівної документації на місцевому рівні, затверджений до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель»; детальний план території.
Регулювання забудови територій	Режим забудови територій, визначених для містобудівних потреб, встановлюється містобудівною документацією на місцевому рівні. Режим забудови територій, визначених для містобудівних потреб, обов'язковий для врахування під час розроблення землепорядної документації. Узгодження питань щодо забудови визначених для містобудівних потреб територій суміжних територіальних громад здійснюється на підставі відповідних угод, відображається у схемах планування зазначених територій та генеральних планах населених пунктів.
Особливості ліцензування будівельної діяльності	Господарська діяльність з будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними наслідками (СС3), підлягає ліцензуванню за переліком видів робіт, що визначається Кабінетом Міністрів України, відповідно до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» з урахуванням особливостей, визначених Законом. Органом ліцензування є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду. Контроль за дотриманням ліцензійних умов та здійсненням будівельних робіт на об'єктах будівництва здійснюється органом ліцензування.
Знесення самочинно збудованих об'єктів	У разі виявлення факту самочинного будівництва об'єкта, перебудова якого з метою усунення істотного відхилення від проекту або усунення порушень законних прав та інтересів інших осіб, істотного порушення будівельних норм є неможливою, посадова особа органу державного архітектурно-будівельного контролю видає особі, яка здійснила (здійснює) таке будівництво, припис про усунення порушень вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм і правил з визначенням строку для добровільного виконання припису. У разі якщо особа в установленний строк добровільно не виконала вимоги, встановлені у приписі, орган державного архітектурно-будівельного контролю подає позов до суду про знесення самочинно збудованого об'єкта та компенсацію витрат, пов'язаних з таким знесенням. За рішенням суду самочинно збудований об'єкт підлягає знесенню з компенсацією витрат, пов'язаних із знесенням об'єкта, за рахунок особи, яка здійснила (здійснює) таке самочинне будівництво. У разі неможливості виконання рішення суду особою, яка здійснила таке самочинне будівництво (смерть цієї особи, оголошення її померлою,

Продовження табл. Г.9

1	2
	визнання безвісно відсутньою, ліквідація чи визнання її банкрутом тощо), знесення самочинно збудованого об'єкта здійснюється за рішенням суду за рахунок коштів правонаступника або за рішенням органу місцевого самоврядування за рахунок коштів місцевого бюджету та в інших випадках, передбачених законодавством. Виконання рішення суду, що набрало законної сили, щодо знесення самочинно збудованого об'єкта здійснюється відповідно до Закону України «Про виконавче провадження».
Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів	Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з незначними наслідками (СС1), та об'єктів, будівництво яких здійснювалося на підставі будівельного паспорта, здійснюється шляхом реєстрації відповідним органом державного архітектурно-будівельного контролю на безоплатній основі поданої замовником декларації про готовність об'єкта до експлуатації протягом десяти робочих днів з дня реєстрації заяви.
Технічна інвентаризація об'єкту нерухомого майна	Технічна інвентаризація об'єкта нерухомого майна - це комплекс робіт з метою визначення складу, фактичної площі, об'єму, технічного стану та/або визначення змін зазначених характеристик за певний період часу із виготовленням відповідних документів (матеріалів технічної інвентаризації, технічного паспорта) з використанням Реєстру будівельної діяльності. Технічна інвентаризація об'єкта нерухомого майна проводиться юридичною особою або фізичною особою - підприємцем, у складі яких працює один або більше відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури, які пройшли професійну атестацію та отримали кваліфікаційний сертифікат на право виконання робіт із технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна відповідно до Закону України «Про архітектурну діяльність».
Державний архітектурно-будівельний контроль	Державний архітектурно-будівельний контроль - це сукупність заходів, спрямованих на дотримання замовниками, проектувальниками, підрядниками та експертними організаціями вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм і правил під час виконання підготовчих та будівельних робіт. Державний архітектурно-будівельний контроль здійснюється органами державного архітектурно-будівельного контролю відповідно до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Таблиця Г.10 – Характеристика чинників, що характеризують рівень планування використання земель та їх охорони за даними [133, 156]

Чинники	Характеристика
1	2
Встановлення та зміна цільового призначення земельних ділянок	при встановленні цільового призначення земельних ділянок здійснюється віднесення їх до певної категорії земель та виду цільового призначення [133]
Примусове відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності	підстави та порядок примусового відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності визначаються законом [133]

Продовження табл. Г.10

1	2
Рівень формування та використання Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель	Державний фонд документації із землеустрою та оцінки земель формується на основі збирання, обробки, обліку матеріалів, отриманих у результаті здійснення землеустрою та оцінки земель. Державний фонд документації із землеустрою та оцінки земель ведеться в електронній формі. Ведення та адміністрування Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, який є держателем цього фонду [133]
Рівень розробки та застосування комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генерального плану населеного пункту, детального плану території	комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план населеного пункту, детальний план території є одночасно документацією із землеустрою та містобудівною документацією на місцевому рівні. Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план населеного пункту. Детальний план території також повинен містити переліки обмежень у використанні земель та переліки земельних ділянок, щодо яких встановлено обмеження у використанні земель [133]
Рівень державного контролю за використанням та охороною земель	державний контроль за використанням та охороною земель здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, а за додержанням вимог законодавства про охорону земель – центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища [156]
Рівень реалізації заходів у галузі охорони земель	система заходів у галузі охорони земель включає: державну комплексну систему спостережень; розробку загальнодержавних і регіональних (республіканських) програм використання та охорони земель, документації із землеустрою в галузі охорони земель; створення екологічної мережі; здійснення природно-сільськогосподарського, еколого-економічного, протиерозійного та інших видів районування (зонування) земель; економічне стимулювання впровадження заходів щодо охорони та використання земель і підвищення родючості ґрунтів; нормування. Державна комплексна система спостережень включає топографо-геодезичні, картографічні, ґрунтові, агрохімічні, радіологічні та інші обстеження і розвідування стану земель і ґрунтів, їх моніторинг [156]
Рівень нормування в галузі охорони земель	нормування в галузі охорони земель полягають у забезпеченні екологічної та санітарно-гігієнічної безпеки громадян шляхом визначення вимог щодо якості земель, родючості ґрунтів і допустимого антропогенного навантаження та господарського освоєння земель [156]
Забезпечення охорони земель при здійсненні охорони земель	власники і землекористувачі, в тому числі орендарі, земельних ділянок при здійсненні господарської діяльності мають зобов'язання. Охорона земель сільськогосподарського призначення забезпечується на основі реалізації комплексу заходів щодо збереження продуктивності сільськогосподарських угідь, підвищення їх екологічної стійкості та родючості ґрунтів, а також

Продовження табл. Г.10

1	2
	обмеження їх вилучення (викупу) для несільськогосподарських потреб. Зміна цільового призначення земель сільськогосподарського призначення допускається лише за умови обґрунтування доцільності такої зміни в порядку, визначеному законом [156]
Рівень фінансування в галузі охорони земель і ґрунтів	фінансування заходів щодо охорони земель і ґрунтів здійснюється за рахунок Державного бюджету України, місцевих бюджетів, у тому числі коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат лісогосподарського виробництва, від плати за землю, а також коштів землевласників і землекористувачів та інших джерел, не заборонених законом. Видатки Державного бюджету України на фінансування заходів з охорони земель і ґрунтів визначаються окремим рядком [156]
Відповідальність за порушення законодавства України про охорону земель	Юридичні і фізичні особи, винні в порушенні законодавства України про охорону земель, несуть відповідальність згідно із законом. Застосування заходів дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної або кримінальної відповідальності не звільняє винних від відшкодування шкоди, заподіяної земельним ресурсам. Шкода, заподіяна внаслідок порушення законодавства України про охорону земель, підлягає відшкодуванню в повному обсязі [156]

Таблиця Г.11 – Екологічні чинники, що мають якісні параметри та базуються на нормативно-правовому забезпеченні за даними [138, 146, 157, 158]

Екологічні чинники	Характеристика
1	2
Рівень створення та реалізації державних цільових та інших екологічних програм	З метою проведення ефективної і цілеспрямованої діяльності України по організації і координації заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів на перспективу розробляються і приймаються державні цільові, міждержавні, місцеві програми. Порядок розробки державних цільових екологічних програм визначається Кабінетом Міністрів України. Центральні та місцеві органи виконавчої влади, а також органи місцевого самоврядування під час розробки екологічних програм залучають громадськість до їх підготовки шляхом оприлюднення проектів екологічних програм для їх вивчення громадянами, підготовки громадськістю зауважень та пропозицій щодо запропонованих проектів, проведення публічних слухань стосовно екологічних програм [157].
Рівень забезпечення освіти і виховання в галузі охорони навколишнього	Підвищення екологічної культури суспільства і професійна підготовка спеціалістів забезпечуються загальною обов'язковою комплексною освітою та вихованням в галузі охорони навколишнього природного середовища, в тому числі в дошкільних дитячих закладах, в системі загальної середньої, професійної та вищої освіти, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів. Екологічні знання є обов'язковою кваліфікаційною вимогою для всіх посадових осіб, діяльність яких пов'язана з використанням природних

Продовження табл. Г.11

1	2
природного середовища	ресурсів та призводить до впливу на стан навколишнього природного середовища. Спеціально визначені вищі та професійні навчальні заклади здійснюють підготовку спеціалістів у галузі охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням суспільних потреб [157].
Рівень проведення наукових досліджень у сфері охорони навколишнього природного середовища	В Україні проводяться систематичні комплексні наукові дослідження навколишнього природного середовища та природних ресурсів з метою розробки наукових основ їх охорони та раціонального використання, забезпечення екологічної безпеки. Координацію та узагальнення результатів цих досліджень здійснюють Академія наук України та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища [157].
Рівень забезпечення екологічних прав і обов'язків громадян	<p>Кожний громадянин України має право на: безпечне для його життя та здоров'я навколишнє природне середовище; участь в обговоренні та внесення пропозицій до проектів нормативно-правових актів, матеріалів щодо розміщення, будівництва і реконструкції об'єктів, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища, внесення пропозицій до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, юридичних осіб, що беруть участь в прийнятті рішень з цих питань;</p> <p>участь в розробці та здійсненні заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального і комплексного використання природних ресурсів; здійснення загального і спеціального використання природних ресурсів; об'єднання в громадські природоохоронні формування; вільний доступ до інформації про стан навколишнього природного середовища (екологічна інформація) та вільне отримання, використання, поширення та зберігання такої інформації, за винятком обмежень, встановлених законом; участь у громадських обговореннях з питань впливу планованої діяльності на довкілля; одержання екологічної освіти; подання до суду позовів до державних органів, підприємств, установ, організацій і громадян про відшкодування шкоди, заподіяної їх здоров'ю та майну внаслідок негативного впливу на навколишнє природне середовище; оскарження у судовому порядку рішень, дій або бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб щодо порушення екологічних прав громадян у порядку, передбаченому законом; участь у процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки [157].</p>
Рівень формування та реалізації стейкхолдерних відносин у сфері забезпечення екологічної безпеки	До виключної компетенції Верховної Ради України у галузі регулювання відносин щодо охорони навколишнього природного середовища відповідно до Конституції України належать: визначення основних напрямів державної політики у галузі охорони навколишнього природного середовища; затвердження загальнодержавних екологічних програм; затвердження указів Президента України про оголошення окремих місцевостей зонами надзвичайної екологічної ситуації; вирішення інших питань у галузі охорони навколишнього природного середовища відповідно до Конституції України [157].

Продовження табл. Г.11

1	2
Рівень формування та функціонування органів управління у системі забезпечення екологічної безпеки	<p>Управління охороною навколишнього природного середовища полягає у здійсненні в цій галузі функцій спостереження, дослідження, стратегічної екологічної оцінки, оцінки впливу на довкілля, контролю, прогнозування, програмування, інформування та іншої виконавчо-розпорядчої діяльності.</p> <p>Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві ради та виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, державні органи по охороні навколишнього природного середовища і використанню природних ресурсів та інші державні органи відповідно до законодавства України [157].</p>
Рівень формування та реалізації моніторингу навколишнього природного середовища	<p>З метою забезпечення збору, обробки, збереження та аналізу інформації про стан навколишнього природного середовища, прогнозування його змін та розробки науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття ефективних управлінських рішень в Україні створюється система державного моніторингу навколишнього природного середовища.</p> <p>Спостереження за станом навколишнього природного середовища, рівнем його забруднення здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, іншими спеціально уповноваженими державними органами, а також підприємствами, установами та організаціями, діяльність яких призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища. Зазначені підприємства, установи та організації зобов'язані безоплатно передавати відповідним державним органам аналітичні матеріали своїх спостережень. Порядок здійснення державного моніторингу навколишнього природного середовища визначається Кабінетом Міністрів України. Державні органи разом з відповідними науковими установами забезпечують організацію короткострокового і довгострокового прогнозування змін навколишнього природного середовища, які повинні враховуватися при розробці і виконанні програм та заходів щодо економічного та соціального розвитку України, в тому числі щодо охорони навколишнього природного середовища, використання і відтворення природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки [157].</p>
Рівень формування та використання кадастрів природних ресурсів	<p>Для обліку кількісних, якісних та інших характеристик природних ресурсів, обсягу, характеру та режиму їх використання ведуться державні кадастри природних ресурсів. Державні кадастри ведуться в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України. Державні кадастри природних ресурсів включають геопросторові дані, метадані та сервіси, оприлюднення, інша діяльність з якими та доступ до яких здійснюються у мережі Інтернет згідно із Законом України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних» [157].</p>
Рівень формування та здійснення державного обліку об'єктів, що шкідливо впливають на стан	<p>Об'єкти, що шкідливо впливають або можуть вплинути на стан навколишнього природного середовища, види та кількість шкідливих речовин, що потрапляють у навколишнє природне середовище, види й розміри шкідливих фізичних та біологічних впливів на нього підлягають державному обліку. Підприємства, установи та організації проводять первинний облік у галузі охорони навколишнього природного середовища і безоплатно подають відповідну інформацію органам, що ведуть державний облік у цій галузі. Збір, обробка і подання відповідним державним органам</p>

Продовження табл. Г.11

1	2
<p>навколишнього природного середовища</p>	<p>зведеної статистичної звітності про обсяги викидів, скидів забруднюючих речовин, використання природних ресурсів, виконання завдань по охороні навколишнього природного середовища та іншої інформації, ведення екологічних паспортів здійснюється в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України. Особливості державного обліку у сфері реєстрації викидів та перенесення забруднювачів і відходів та у сфері моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів визначаються законами України» та «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів» [157].</p>
<p>Рівень інформаційного забезпечення про стан навколишнього природного середовища</p>	<p>Інформація про стан навколишнього природного середовища (екологічна інформація) - це будь-яка інформація в письмовій, аудіовізуальній, електронній чи іншій матеріальній формі про: стан навколишнього природного середовища чи його об'єктів - землі, вод, надр, атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу та рівні їх забруднення; біологічне різноманіття і його компоненти, включаючи генетично видозмінені організми та їх взаємодію із об'єктами навколишнього природного середовища; джерела, фактори, матеріали, речовини, продукцію, енергію, фізичні фактори (шум, вібрацію, електромагнітне випромінювання, радіацію), які впливають або можуть вплинути на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людей; загрозу виникнення і причини надзвичайних екологічних ситуацій, результати ліквідації цих явищ, рекомендації щодо заходів, спрямованих на зменшення їх негативного впливу на природні об'єкти та здоров'я людей;</p> <p>екологічні прогнози, плани і програми, заходи, в тому числі адміністративні, державну екологічну політику, законодавство про охорону навколишнього природного середовища; витрати, пов'язані із здійсненням природоохоронних заходів за рахунок фондів охорони навколишнього природного середовища, інших джерел фінансування, економічний аналіз, проведений у процесі прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля. Основними джерелами такої інформації є дані моніторингу довкілля, кадастрів природних ресурсів, реєстри, автоматизовані бази даних, архіви, а також довідки, що видаються уповноваженими на те органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, окремими посадовими особами. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, а на території Автономної Республіки Крим - орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, діяльність яких може негативно вплинути або впливає на стан навколишнього природного середовища, життя і здоров'я людей, зобов'язані забезпечувати вільний доступ населення до інформації про стан навколишнього природного середовища. Екологічне інформаційне забезпечення здійснюється органами державної влади та органами місцевого самоврядування в межах їх повноважень шляхом: підготовки центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, і подання на розгляд Верховної Ради України щорічної Національної доповіді про стан</p>

Продовження табл. Г.11

1	2
	<p>навколишнього природного середовища в Україні, а після її розгляду Верховною Радою України - опублікування окремим виданням та розміщення в системі Інтернет; щорічного інформування Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними державними адміністраціями, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями відповідних рад та населення про стан навколишнього природного середовища відповідних територій; систематичного інформування населення через засоби масової інформації про стан навколишнього природного середовища, динаміку його змін, джерела забруднення, управління відходами чи іншої зміни навколишнього природного середовища і характер впливу екологічних факторів на здоров'я людей; негайного інформування про надзвичайні екологічні ситуації; передачі інформації, отриманої в результаті проведення моніторингу довкілля, каналами інформаційних зв'язків органам, уповноваженим приймати рішення щодо отриманої інформації; забезпечення вільного доступу до екологічної інформації, яка не становить державної таємниці і міститься у списках, реєстрах, архівах та інших джерелах [157].</p>
<p>Рівень нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища</p>	<p>Екологічне нормування проводиться з метою встановлення комплексу обов'язкових норм, правил, вимог щодо охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Екологічні нормативи встановлюють гранично допустимі викиди та скиди у навколишнє природне середовище забруднюючих хімічних речовин, рівні допустимого шкідливого впливу на нього фізичних та біологічних факторів. Законодавством України можуть встановлюватися нормативи використання природних ресурсів та інші екологічні нормативи. Екологічні нормативи повинні встановлюватися з урахуванням вимог санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм, гігієнічних нормативів. Нормативи гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у навколишньому природному середовищі та рівні шкідливих фізичних та біологічних впливів на нього є єдиними для всієї території України. У разі необхідності для курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних та інших окремих районів можуть встановлюватися більш суворі нормативи гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин та інших шкідливих впливів на навколишнє природне середовище. Екологічні нормативи розробляються і вводяться в дію центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, та іншими уповноваженими на те державними органами відповідно до законодавства України [157].</p>
<p>Рівень забезпечення контролю і нагляду у галузі охорони навколишнього природного середовища</p>	<p>Завдання контролю у галузі охорони навколишнього природного середовища полягають у забезпеченні додержання вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища всіма державними органами, підприємствами, установами та організаціями, незалежно від форм власності і підпорядкування, а також громадянами. Державний контроль у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального</p>

Продовження табл. Г.11

1	2
	<p>використання, відтворення і охорони природних ресурсів. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад здійснюють державний контроль у сфері охорони навколишнього природного середовища. Державному контролю підлягають використання і охорона земель, надр, поверхневих і підземних вод, атмосферного повітря, лісів та іншої рослинності, тваринного світу, морського середовища та природних ресурсів територіальних вод, континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України, природних територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні, стан навколишнього природного середовища, а також дотримання заходів біологічної і генетичної безпеки щодо біологічних об'єктів навколишнього природного середовища при створенні, дослідженні та практичному використанні генетично модифікованих організмів у відкритій системі та додержання операторами вимог законодавства у сфері реєстрації викидів та перенесення забруднювачів і відходів. Порядок здійснення державного контролю за охороною навколишнього природного середовища та використанням природних ресурсів визначається Законами. Громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля згідно з Положенням, яке затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища. Громадські інспектори з охорони довкілля: беруть участь у проведенні спільно з працівниками органів державного контролю рейдів та перевірок додержання підприємствами, установами, організаціями та громадянами законодавства про охорону навколишнього природного середовища, додержання норм екологічної безпеки та використання природних ресурсів; проводять перевірки і складають протоколи про порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища і подають їх органам державного контролю в галузі охорони навколишнього природного середовища та правоохоронним органам для притягнення винних до відповідальності; подають допомогу органам державного контролю в галузі охорони навколишнього природного середовища в діяльності по запобіганню екологічним правопорушенням.</p> <p>Органи громадського контролю в галузі охорони навколишнього природного середовища можуть здійснювати й інші функції відповідно до законодавства України [157].</p>
Рівень регулювання використання природних ресурсів	<p>Використання природних ресурсів в Україні здійснюється в порядку загального і спеціального використання природних ресурсів. Законодавством України громадянам гарантується право загального використання природних ресурсів для задоволення життєво необхідних потреб (естетичних, оздоровчих, рекреаційних, матеріальних тощо) безоплатно, без закріплення цих ресурсів за окремими особами і надання відповідних дозволів, за винятком обмежень, передбачених законодавством України. В порядку спеціального використання природних ресурсів громадянам, підприємствам, установам і організаціям надаються у володіння, користування або оренду природні ресурси на підставі спеціальних дозволів, зареєстрованих у встановленому порядку, за плату для здійснення виробничої та іншої діяльності, а у випадках, передбачених законодавством України, - на пільгових умовах. До природних ресурсів</p>

Продовження табл. Г.11

1	2
	<p>загальнодержавного значення належать: внутрішні морські води та територіальне море; природні ресурси континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони; атмосферне повітря; підземні води; поверхневі води, що знаходяться або використовуються на території більш як однієї області; лісові ресурси державного значення; природні ресурси в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення; дикі тварини, які перебувають у стані природної волі в межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, інші об'єкти тваринного світу, на які поширюється дія Закону України «Про тваринний світ» і які перебувають у державній власності, а також об'єкти тваринного світу, що у встановленому законодавством порядку набуті в комунальну або приватну власність і визнані об'єктами загальнодержавного значення; корисні копалини, за винятком загальнопоширених. Законодавством України можуть бути віднесені до природних ресурсів загальнодержавного значення й інші природні ресурси. До природних ресурсів місцевого значення належать природні ресурси, не віднесені законодавством України до природних ресурсів загальнодержавного значення. Використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з дотриманням обов'язкових екологічних вимог: раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій; здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища; здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів; застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища і безпеку здоров'я населення; збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні; здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб; здійснення заходів щодо збереження і невиснажливого використання біологічного різноманіття під час провадження діяльності, пов'язаної з поводженням з генетично модифікованими організмами. При використанні природних ресурсів має забезпечуватися виконання й інших вимог, встановлених Законами [157].</p>
<p>Рівень формування та використання економічного механізму забезпечення охорони навколишнього природного середовища</p>	<p>Економічні заходи забезпечення охорони навколишнього природного середовища передбачають: взаємозв'язок усієї управлінської, науково-технічної та господарської діяльності підприємств, установ та організацій з раціональним використанням природних ресурсів та ефективністю заходів по охороні навколишнього природного середовища на основі економічних важелів; визначення джерел фінансування заходів щодо охорони навколишнього природного середовища; встановлення лімітів використання природних ресурсів, скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище; встановлення ставок екологічного податку; надання підприємствам, установам і організаціям, а також громадянам податкових, кредитних та інших пільг при впровадженні ними маловідходних, енерго- і ресурсозберігаючих технологій та нетрадиційних видів енергії, здійсненні інших ефективних заходів щодо охорони</p>

Продовження табл. Г.11

1	2
	навколишнього природного середовища; відшкодування в установленому порядку збитків, завданих порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища [157].
Рівень формування та реалізації заходів щодо забезпечення екологічної безпеки	Екологічна безпека є такий стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей. Екологічна безпека гарантується громадянам України здійсненням широкого комплексу взаємопов'язаних політичних, економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів. Діяльність фізичних та юридичних осіб, що завдає шкоди навколишньому природному середовищу, може бути припинена за рішенням суду [157].
Рівень забезпечення особливої охорони природних територій та об'єктів	Особливій охороні підлягають природні території та об'єкти, що мають велику екологічну цінність як унікальні та типові природні комплекси, для збереження сприятливої екологічної обстановки, попередження та стабілізації негативних природних процесів і явищ. Природні території та об'єкти, що підлягають особливої охороні, утворюють єдину територіальну систему і включають території та об'єкти природно-заповідного фонду, курортні та лікувально-оздоровчі, рекреаційні, водозахисні, полезахисні та інші типи територій та об'єктів, що визначаються законодавством України [157].
Рівень попередження та протидії надзвичайним екологічним ситуаціям	Окрема місцевість України, на якій виникла надзвичайна екологічна ситуація, може бути оголошена зоною надзвичайної екологічної ситуації. Надзвичайна екологічна ситуація - надзвичайна ситуація, за якої на окремій місцевості сталися негативні зміни в навколишньому природному середовищі, що потребують застосування надзвичайних заходів з боку держави. Негативні зміни в навколишньому природному середовищі - це втрата, виснаження чи знищення окремих природних комплексів та ресурсів внаслідок надмірного забруднення навколишнього природного середовища, руйнівного впливу стихійних сил природи та інших факторів, які обмежують або виключають можливість життєдіяльності людини та провадження господарської діяльності в цих умовах [157].
Рівень вирішення спорів у галузі охорони навколишнього природного середовища	Спори у галузі охорони навколишнього природного середовища вирішуються судом, місцевими радами чи органами, які утворюються ними, відповідно до їх компетенції і в порядку, встановленому законодавством України. Спори підприємств, установ і організацій України у галузі охорони навколишнього природного середовища з підприємствами, установами та організаціями інших держав, розглядаються комісіями, що утворюються на паритетних засадах із представників України і заінтересованих держав, або третейським судом [157].
Рівень відповідальності за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища	Порушення законодавства України про охорону навколишнього природного середовища тягне за собою встановлену законодавством України дисциплінарну, адміністративну, цивільну і кримінальну відповідальність [157].

Продовження табл. Г.11

1	2
<p>Рівень міжнародних відносин у сфері охорони навколишнього природного середовища</p>	<p>Україна бере участь у міжнародному співробітництві у галузі охорони навколишнього природного середовища на державному рівні відповідно до законодавства України та міжнародного права. Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про охорону навколишнього природного середовища, то застосовуються правила міжнародного договору. Україна здійснює заходи щодо розвитку та зміцнення міжнародного співробітництва у галузі охорони навколишнього природного середовища з іншими державами, а також в рамках природоохоронної діяльності ООН та організацій, що входять в її систему, інших урядових і неурядових міжнародних організацій. Іноземці та особи без громадянства, іноземні юридичні особи зобов'язані на території України додержувати вимог законодавчих актів у галузі охорони навколишнього природного середовища та несуть відповідальність за їх порушення відповідно до законодавства України [157].</p>
<p>Рівень стейкхолдерних відносин щодо формування, збереження та використання екомережі</p>	<p>Державне управління у сфері формування, збереження та використання екомережі здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, інші центральні органи виконавчої влади, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом. Державне управління у сфері формування, збереження та використання екомережі здійснюється із залученням громадян та їх об'єднань і забезпеченням їх широкого доступу до інформації з цих питань. До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері формування, збереження та використання екомережі належать: забезпечення реалізації державної політики у сфері формування, збереження та використання екомережі; забезпечення розроблення Зведеної схеми формування екомережі України, виконання Загальнодержавної програми формування національної екомережі України на 2000-2015 роки; спрямування і координація роботи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади у сфері формування, збереження та використання екомережі; вирішення відповідно до закону питань щодо надання фінансової та іншої підтримки власникам та користувачам земельних ділянок, включених до переліків територій та об'єктів екомережі; здійснення інших повноважень відповідно до закону. До повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим у сфері формування, збереження та використання екомережі належать: участь у розробленні та забезпеченні виконання схеми формування екомережі Автономної Республіки Крим; координація діяльності органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим - виконавців Загальнодержавної програми формування національної екомережі України на 2000-2015 роки; здійснення контролю за використанням коштів, що надходять на реалізацію заходів щодо формування, збереження та використання екомережі. До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, у сфері формування, збереження та використання екомережі належать: внесення пропозицій щодо формування державної політики у цій сфері; забезпечення</p>

Продовження табл. Г.11

1	2
	<p>розвитку відповідних наукових досліджень та їх координація разом з Національною академією наук України; організація розроблення та затвердження науково-методичних документів щодо проектування екомережі; виконання функцій державного замовника розроблення Зведеної схеми формування екомережі України; внесення у встановленому порядку пропозицій щодо фінансування за рахунок коштів Державного бюджету України заходів, направлених на формування та збереження екомережі; координація діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та раціонального використання екомережі; здійснення міжнародного співробітництва у сфері формування, збереження та використання екомережі України. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у сфері формування, збереження та використання екомережі в межах своїх повноважень забезпечують: розроблення та виконання регіональних і місцевих схем та програм розвитку екомережі, проведення необхідних для цього наукових досліджень; надання відповідно до закону фінансової та іншої підтримки власникам і користувачам земельних ділянок, що знаходяться в межах територій та об'єктів екомережі [138].</p>
<p>Рівень застосування засобів забезпечення формування, збереження та раціонального використання екомережі</p>	<p>З метою забезпечення науково обґрунтованого формування, збереження та використання екомережі, поліпшення збереження та відновлення ландшафтного та біорізноманіття, прискорення створення банків даних та географічних інформаційних систем проводяться відповідні наукові дослідження згідно з програмами, що затверджуються в установленому законом порядку. Розроблення проектів таких програм забезпечується в установленому порядку центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, за участю Національної академії наук України, відповідних центральних органів виконавчої влади в межах повноважень, визначених законом [138].</p>
<p>Рівень забезпечення інформування оцінки впливу на довкілля</p>	<p>У процесі оцінки впливу на довкілля забезпечується своєчасне, адекватне та ефективне інформування громадськості. Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, інформація про висновок з оцінки впливу на довкілля та рішення про провадження планованої діяльності (із зазначенням органу, номера та дати їх прийняття) оприлюднюються шляхом розміщення на веб-сайті Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля із зазначенням дати офіційного оприлюднення документа, адресної розсилки згідно з абзацом п'ятим частини десятої цієї статті, а також шляхом оприлюднення на офіційних веб-сайтах районних державних адміністрацій та на офіційних веб-сайтах і дошках оголошень органів місцевого самоврядування територіальних громад, що можуть зазнати впливу планованої діяльності [158].</p>
<p>Рівень формування повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці</p>	<p>Суб'єкт господарювання інформує уповноважений територіальний орган про намір провадити плановану діяльність та оцінку її впливу на довкілля шляхом заповнення форми повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, засобами Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, а також засобами інших інформаційних, електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем, користувачами</p>

Продовження табл. Г.11

1	2
впливу на довкілля, визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації	яких є уповноважений територіальний орган та суб'єкт господарювання, з дотриманням законодавства у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг [158].
Рівень громадського обговорення	Громадське обговорення у процесі оцінки впливу на довкілля проводиться з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності [158].
Рівень врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності	Звіт з оцінки впливу на довкілля, звіт про громадське обговорення та висновок з оцінки впливу на довкілля подаються суб'єктом господарювання для отримання рішення органу державної влади або органу місцевого самоврядування про провадження планованої діяльності, яке є підставою для початку провадження цієї діяльності, встановлює (затверджує) параметри та умови провадження планованої діяльності і приймається у формі документа дозвільного характеру або іншого акта органу державної влади чи органу місцевого самоврядування у порядку, встановленому законодавством для відповідних рішень. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, приймаючи рішення про провадження планованої діяльності, зобов'язані врахувати висновок з оцінки впливу на довкілля. У рішенні про провадження планованої діяльності зазначається, що екологічні умови провадження планованої діяльності визначені у висновку з оцінки впливу на довкілля. За рішенням органу державної влади або органу місцевого самоврядування рішення про провадження планованої діяльності може включати екологічні умови провадження планованої діяльності, зазначені у Законі. Якщо після ухвалення висновку з оцінки впливу на довкілля законодавством не передбачається прийняття рішення про провадження планованої діяльності для початку її провадження, висновок з оцінки впливу на довкілля, у якому визначено допустимість провадження планованої діяльності, вважається рішенням про провадження планованої діяльності. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування оприлюднюють інформацію про рішення про провадження планованої діяльності не пізніше наступного робочого дня з дня його прийняття та забезпечують громадськості можливість ознайомлення з ним. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування не пізніше наступного робочого дня з дня прийняття рішення про провадження планованої діяльності надають інформацію про нього уповноваженим органам, які ухвалювали висновок з оцінки впливу на довкілля. Інформація про рішення про провадження планованої діяльності вноситься уповноваженими органами до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля протягом трьох робочих днів з дня її отримання [158].
Забезпечення післяпроектного моніторингу	Якщо це передбачено висновком з оцінки впливу на довкілля, суб'єкт господарювання забезпечує здійснення післяпроектного моніторингу з метою виявлення будь-яких розбіжностей і відхилень у прогнозованих рівнях впливу та ефективності заходів із запобігання забрудненню довкілля та його зменшення. Порядок, строки і вимоги до здійснення післяпроектного моніторингу визначаються у висновку з оцінки впливу на

Продовження табл. Г.11

1	2
	<p>довкілля. За результатами післяпроектного моніторингу, за потреби, суб'єкт господарювання та уповноважений територіальний орган, а у випадках, визначених Законами, - уповноважений центральний орган узгоджують вжиття додаткових заходів і дій із запобігання, уникнення, зменшення (пом'якшення), усунення, обмеження впливу господарської діяльності на довкілля. Якщо під час провадження господарської діяльності, щодо якої здійснювалася оцінка впливу на довкілля, виявлено значний негативний вплив цієї діяльності на життя і здоров'я населення чи довкілля та якщо такий вплив не був оцінений під час здійснення оцінки впливу на довкілля та/або істотно змінює результати оцінки впливу цієї діяльності на довкілля, рішення про провадження такої планованої діяльності за рішенням суду підлягає скасуванню, а діяльність - припиненню. У випадку, визначеному частиною другою цієї статті, у разі звернення за новим рішенням про провадження планованої діяльності процедура оцінки впливу на довкілля здійснюється повторно, з урахуванням виявленої інформації, у порядку, визначеному Законами [158].</p>
<p>Рівень оцінки транскордонного впливу на довкілля</p>	<p>Планована діяльність, яка може мати значний негативний транскордонний вплив на довкілля, підлягає оцінці транскордонного впливу на довкілля відповідно до міжнародних договорів України до прийняття рішення про провадження такої планованої діяльності. Оцінка транскордонного впливу на довкілля здійснюється за рішенням уповноваженого центрального органу. При розгляді та визначенні можливого значного негативного транскордонного впливу на довкілля беруться до уваги масштаби планованої діяльності, місце її провадження, а також можливі наслідки. Рішення про здійснення транскордонної оцінки впливу на довкілля приймається уповноваженим центральним органом відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України, на підставі наявної інформації щодо планованої діяльності або звернення іноземної держави [158].</p>
<p>Рівень відповідальності за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля</p>	<p>Правопорушеннями у сфері оцінки впливу на довкілля є: надання завідомо неправдивих чи неповних відомостей про вплив на довкілля планованої діяльності; порушення встановленої законодавством процедури здійснення оцінки впливу на довкілля, у тому числі порядку інформування громадськості та порядку проведення громадського обговорення і врахування його результатів; неврахування у встановленому порядку результатів оцінки впливу на довкілля при прийнятті рішення про провадження планованої діяльності; підготовка завідомо неправдивого звіту з оцінки впливу на довкілля чи завідомо неправдивого висновку з оцінки впливу на довкілля; незаконне втручання у підготовку та надання висновку з оцінки впливу на довкілля; провадження планованої діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, без здійснення такої оцінки та отримання рішення про провадження планованої діяльності; недотримання під час провадження господарської діяльності, експлуатації об'єктів, інших втручань у природне середовище і ландшафти, у тому числі з видобуванням корисних копалин, використанням техногенних родовищ корисних копалин, екологічних умов, визначених у висновку з оцінки впливу на довкілля, рішення про провадження планованої діяльності та проектах будівництва, розширення, перепрофілювання, ліквідації (демонтажу) об'єктів, інших втручань у природне середовище і ландшафти, у тому числі з видобуванням корисних копалин, використанням техногенних родовищ</p>

Продовження табл. Г.11

1	2
	корисних копалин, а також змін у цій діяльності або подовження строків її провадження. Законами України може бути встановлена відповідальність і за інші правопорушення у сфері оцінки впливу на довкілля. Особи, винні в порушенні законодавства про оцінку впливу на довкілля, притягаються до дисциплінарної, адміністративної, цивільної чи кримінальної відповідальності [158].
Рівень проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля	Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган забезпечує проведення громадських слухань у процесі громадського обговорення планованої діяльності шляхом: оприлюднення оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, а в разі необхідності - оголошення про проведення повторних громадських слухань; проведення громадських слухань; розгляду, повного врахування, часткового врахування або обґрунтованого відхилення зауважень і пропозицій громадськості, отриманих під час громадських слухань; підготовки і оприлюднення шляхом внесення до Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля звіту про громадське обговорення. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган може залучати до проведення громадських слухань організатора громадських слухань. У період воєнного стану в Україні громадські слухання проводяться в режимі відеоконференції. Організатор громадських слухань визначається уповноваженим центральним або уповноваженим територіальним органом один раз на рік на конкурсній основі за договором з урахуванням вимог Закону України «Про публічні закупівлі» [146].

Таблиця Г.12 – Чинники, що забезпечують інноваційну діяльність за [151]

Чинники	Характеристика
1	2
Рівень державного регулювання інноваційної діяльності	Державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється шляхом: визначення і підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності; формування і реалізації державних, галузевих, регіональних і місцевих інноваційних програм; створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності; захисту прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності; фінансової підтримки виконання інноваційних проектів; стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проектів; встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності; підтримки функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури.
Рівень державного контролю у сфері інноваційної діяльності	Державний контроль у сфері інноваційної діяльності здійснюється для забезпечення дотримання всіма її суб'єктами вимог законодавства щодо інноваційної діяльності. Державний контроль у сфері інноваційної діяльності здійснюється: центральним органом виконавчої влади, що реалізує єдину державну податкову політику; Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування у межах їх повноважень; врахуванням особливостей оподаткування - центральним органом виконавчої влади, що реалізує єдину державну податкову політику.

Продовження табл. Г.12

1	2
<p>Рівень забезпечення правового режиму інноваційних проектів, продуктів і продукції, інноваційних підприємств та державна реєстрація інноваційних проектів</p>	<p>Інноваційним визнається проект, яким передбачаються розробка, виробництво і реалізація інноваційного продукту і (або) інноваційної продукції, що відповідають вимогам Закону. Передбачена Законом державна підтримка реалізації інноваційного проекту надається за умови його державної реєстрації. Державна реєстрація інноваційного проекту здійснюється за ініціативою суб'єкта інноваційної діяльності відповідно до положень Закону. Державна реєстрація інноваційних проектів здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Державну реєстрацію інноваційних проектів здійснює, за поданням суб'єктів інноваційної діяльності, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності.</p>
<p>Рівень фінансової підтримки інноваційної діяльності</p>	<p>Суб'єктам інноваційної діяльності для виконання ними інноваційних проектів може бути надана фінансова підтримка шляхом: повного безвідсоткового кредитування (на умовах інфляційної індексації) пріоритетних інноваційних проектів за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів; часткового (до 50 %) безвідсоткового кредитування (на умовах інфляційної індексації) інноваційних проектів за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів за умови залучення до фінансування проекту решти необхідних коштів виконавця проекту і (або) інших суб'єктів інноваційної діяльності; повної чи часткової компенсації (за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів) відсотків, сплачених суб'єктами інноваційної діяльності комерційним банкам та іншим фінансово-кредитним установам за кредитування інноваційних проектів; надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів; майнового страхування реалізації інноваційних проектів у страховиків відповідно до Закону України «Про страхування». Фінансова підтримка інноваційної діяльності за рахунок Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів надається у межах коштів, передбачених відповідними бюджетами. Джерелами фінансової підтримки інноваційної діяльності є: кошти Державного бюджету України; кошти місцевих бюджетів і кошти бюджету Автономної Республіки Крим; власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ; власні чи запозичені кошти суб'єктів інноваційної діяльності; кошти (інвестиції) будь-яких фізичних і юридичних осіб; інші джерела, не заборонені законодавством України.</p>
<p>Рівень забезпечення міжнародної діяльності у сфері інноваційної діяльності у сфері земельних відносин</p>	<p>Якщо міжнародними договорами, учасником яких є Україна і згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством України у сфері інноваційної діяльності, застосовуються правила міжнародних договорів.</p>

Таблиця Г.13 – Безпекові чинники щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану за [132]

Назва безпекових чинників	Характеристика
1	2
Рівень передачі земельних ділянок державної, комунальної власності в оренду без проведення земельних торгів	<p>допускається також для:</p> <p>розміщення виробничих потужностей підприємств, переміщених (евакуйованих) із зони бойових дій (у тому числі тих, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави); розміщення річкових портів (терміналів) на річці Дунай, доцільність будівництва (розширення) яких визначена рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері внутрішнього водного транспорту, відповідно до пункту 11¹ розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внутрішній водний транспорт»; розміщення мультимодальних терміналів та виробничо-перевантажувальних комплексів, доцільність будівництва (розширення) яких визначена центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, відповідно до статті 43 Закону України «Про транспорт»; будівництва мереж електропостачання, газорозподільних, водопровідних, теплопровідних, каналізаційних мереж, електронних комунікаційних мереж, об'єктів магістральних газопроводів; товарного сільськогосподарського виробництва; розміщення морських портів.</p>
Рівень забезпечення договірних відносин щодо оренди земельних ділянок	<p>Умови договору оренди земельних ділянок визначаються з урахуванням таких особливостей: орендар не має права змінювати цільове призначення земельної ділянки; відчуження, застава (іпотека) права користування земельною ділянкою забороняється; передача земельної ділянки в суборенду забороняється; орендар зобов'язаний здійснити розміщення об'єктів, для яких земельна ділянка передана в оренду, протягом строку, визначеного договором оренди земельної ділянки (з припиненням орендодавцем дії такого договору, якщо орендар не виконав це зобов'язання, в односторонньому порядку, без урахування волевиявлення орендаря); передача в оренду земельних ділянок державної, комунальної власності не допускається, якщо земельна ділянка віднесена до категорії земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, земель історико-культурного призначення; повідомлення може також бути направлено в той самий строк особою, яка передала відповідне право землекористування, до сільської, селищної, міської ради, на території територіальної громади якої розташована земельна ділянка. Зазначений орган місцевого самоврядування, який отримав таке повідомлення, зобов'язаний повідомити про передачу права землекористування власників земельних ділянок, у тому числі шляхом розміщення відповідного оголошення у загальнодоступних місцях населених пунктів за місцем розташування земельних ділянок; зміни цільового призначення земельної ділянки у період, коли функціонування Державного земельного кадастру призупинено.</p>
Врахування особливостей державної	Здійснюється за заявою органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, що прийняв рішення про зміну цільового призначення земельної ділянки, яка складається в електронній формі, до якої

Продовження табл. Г.13

1	2
реєстрації зміни цільового призначення земельної ділянки без внесення відомостей про це до Державного земельного кадастру	додається копія рішення про зміну цільового призначення земельної ділянки. Заява з доданими документами надсилається до районної військової адміністрації електронною поштою. Державна реєстрація зміни цільового призначення земельної ділянки або надання вмотивованої відмови у державній реєстрації здійснюється протягом п'яти робочих днів з дня подання заяви. Підставою для відмови у державній реєстрації може бути лише невідповідність поданих документів закону.
Рівень зміни цільового призначення земель	Встановлення, зміна цільового призначення земельної ділянки для цілей землекористування, а також для нового будівництва, реконструкції будівель для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури (крім об'єктів дорожнього сервісу), місць тимчасового зберігання відходів від руйнувань, зумовлених бойовими діями, терористичними актами, диверсіями або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків, допускається без дотримання правил співвідношення між видом цільового призначення земельної ділянки та видом функціонального призначення території, визначеним відповідною містобудівною документацією, за умови що розміщення на земельній ділянці відповідних об'єктів не призведе до порушення обмежень у використанні земель (у тому числі у сфері забудови), вимог нормативно-правових актів, будівельних норм та інших нормативних документів, обов'язковість застосування яких встановлена законодавством. Не допускається встановлення, зміна цільового призначення земельної ділянки без дотримання співвідношення між видом цільового призначення земельної ділянки та видом функціонального призначення території у випадку, якщо земельна ділянка розташована на ландшафтно-рекреаційній території, визначеній містобудівною документацією на місцевому рівні (крім річкових портів (терміналів), рішення про доцільність розміщення яких прийнято центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері внутрішнього водного транспорту), природоохоронній території, визначеній такою документацією, або віднесена до категорії земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, земель історико-культурного призначення, земель водного фонду (крім розміщення річкових портів (терміналів), а також у випадку, якщо згідно з містобудівною документацією на місцевому рівні на території, на якій розташована земельна ділянка, передбачено розміщення об'єктів освіти, охорони здоров'я, культури, соціального забезпечення, житлово-комунального господарства, цивільного захисту, військових та інших оборонних об'єктів, лінійних об'єктів інженерно-транспортної та енергетичної інфраструктури, інженерної інфраструктури меліоративних систем.
Врахування можливостей функціонування Державного земельного кадастру	Рішення про відновлення або подальше призупинення функціонування Державного земельного кадастру приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин. Порядком ведення Державного земельного кадастру можуть

Продовження табл. Г.13

1	2
	<p>встановлюватися обмеження щодо повноважень державних кадастрових реєстраторів, а також визначатися інші особливості ведення Державного земельного кадастру. Передача органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування земельних ділянок державної, комунальної власності у власність, користування у період, коли функціонування Державного земельного кадастру призупинено, не здійснюється.</p>
<p>Врахування особливостей використання земель на основі визначення безпекових параметрів</p>	<p>Оператор газотранспортної системи, оператор газорозподільної системи, оператор газосховища, оператор системи розподілу, оператор системи передачі, підприємство питного водопостачання, підприємство централізованого водовідведення, теплогенеруюча, теплотранспортуюча, теплопостачальна організація, оператор електронних комунікацій: має право, без попереднього погодження з власниками та користувачами земельних ділянок, безперешкодного та безоплатного доступу до земельних ділянок усіх форм власності, на яких розташовані його об'єкти, а також у межах їх охоронних (спеціальних) зон, для забезпечення експлуатації та підтримання в належному стані газопроводів, газосховищ, об'єктів розподілу, передачі електричної енергії, об'єктів/систем централізованого водопостачання і водовідведення, об'єктів, призначених для виробництва, транспортування та постачання теплової енергії, електронної комунікаційної мережі, а також у разі аварії або загрози її виникнення (аварійної ситуації) для ліквідації аварії, її наслідків, проведення ремонту чи здійснення контролю за об'єктами газотранспортної системи, газосховищами, газорозподільної системи, об'єктами розподілу, передачі електричної енергії, об'єктами/системами централізованого водопостачання і водовідведення, об'єктами, призначеними для виробництва, транспортування та постачання теплової енергії, об'єктами електронної комунікаційної мережі, для забезпечення захисту довкілля та екологічної безпеки, для забезпечення захисту населення та господарських об'єктів від впливу можливих аварій (аварійних ситуацій), а також у разі проведення капітальних та інших планових робіт - за умови повідомлення про це власників та користувачів земельних ділянок за три дні до початку таких робіт (крім випадків, якщо зазначені особи, що проводять такі роботи, не мають інформації про власника, користувача земельної ділянки, у тому числі у зв'язку з призупиненням або обмеженням функціонування Державного земельного кадастру). При цьому всі капітальні та планові роботи здійснюються згідно з технологічними вимогами та правилами, що встановлені для таких робіт; у разі аварії або загрози її виникнення (аварійної ситуації), які є наслідками бойових дій, звільняється від обов'язку відшкодування власникам землі та землекористувачам збитків, заподіяних, зокрема, внаслідок тимчасового зайняття земельних ділянок, погіршення якості ґрунтового покриву, недержання доходів за час тимчасового невикористання земельної ділянки, понесення витрат на поліпшення якості земель, за незавершений цикл сільськогосподарського обробітку ґрунту (оранка, внесення добрив, посів, інші види робіт); під час проведення у встановленому порядку капітальних та інших планових робіт, а також у</p>

Продовження табл. Г.13

1	2
	<p>разі аварії або загрози її виникнення (аварійної ситуації) зобов'язаний здійснювати відновлення земель, які зазнали змін у структурі рельєфу, до стану, придатного для обробітку, придатного для подальшого використання за цільовим призначенням, та звільняється від обов'язку за свій рахунок проводити рекультивацію земель після закінчення планових та аварійно-відновлювальних робіт.</p>
<p>Визначення можливостей зняття та перенесення ґрунтового покриття земельних ділянок здійснюються без розроблення робочого проекту землеустрою</p>	<p>У випадках: розміщення тимчасових споруд, їх комплексів, призначених для життєзабезпечення (тимчасового проживання та обслуговування) внутрішньо переміщених осіб, або проведення робіт з ліквідації наслідків такого розміщення; будівництва (нового будівництва, реконструкції) будівель для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб; проведення оператором газотранспортної системи, оператором газосховища, оператором системи розподілу, оператором системи передачі, підприємством питного водопостачання, підприємством централізованого водовідведення, теплогенеруючою, теплотранспортуючою, тепlopостачальною організацією капітальних та інших планових робіт, а також у разі аварії або загрози її виникнення (аварійної ситуації); розміщення місць тимчасового зберігання відходів від руйнувань, зумовлених бойовими діями, терористичними актами, диверсіями або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків (з необхідністю розроблення такого проекту землеустрою для проведення рекультивації земель після видалення таких відходів).</p>
<p>Скасування обмежень щодо землекористування на територіях регіонів</p>	<p>Під час дії воєнного стану на відповідних територіях не підлягає обмеженню (крім комендантської години) виконанням сертифікованим інженером-землевпорядником та/або сертифікованим інженером-геодезистом обстежувальних, вишукувальних, топографо-геодезичних робіт, у тому числі для складання документації із землеустрою, використання геодезичного обладнання (геодезичних ГНСС-приймачів, електронних тахеометрів, теодолітів), користування геодезичними та картографічними даними, відомостями про координати пунктів Державної геодезичної мережі, а також надання відомостей про координати поворотних точок меж об'єктів Державного земельного кадастру, за умови надання сертифікованому інженеру-землевпоряднику та/або сертифікованому інженеру-геодезисту, який виконує такі роботи, органом Служби безпеки України спеціального дозволу на виконання топографо-геодезичних вишукувань під час дії воєнного стану, в якому зазначаються: прізвище, ім'я та по батькові (за наявності); серія та номер паспорта громадянина України; дата видачі та номер кваліфікаційного сертифіката; місце роботи; район (райони) виконання топографо-геодезичних вишукувань. Спеціальний дозвіл на виконання топографо-геодезичних вишукувань під час дії воєнного стану не надається сертифікованому інженеру-землевпоряднику та/або сертифікованому інженеру-геодезисту, який сприяв діяльності держави-агресора, організаціям держави-агресора чи їх представникам, що завдало шкоди інтересам національної безпеки України, або який брав участь у діяльності політичних партій чи громадських організацій, діяльність яких заборонена у порядку, встановленому законом. Для отримання спеціального дозволу на виконання топографо-геодезичних</p>

Продовження табл. Г.13

1	2
	<p>вишукувань під час дії воєнного стану сертифікований інженер-землевпорядник та/або сертифікований інженер-геодезист подає до відповідного органу Служби безпеки України клопотання про надання спеціального дозволу із зазначенням планованого району (районів) виконання топографо-геодезичних вишукувань, адреси місця проживання та контактного номера телефону, до якого додаються копія паспорта громадянина України, копія довідки про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків та копія кваліфікаційного сертифіката. Перевірка сертифікованих інженерів-землевпорядників, сертифікованих інженерів-геодезистів у зв'язку з наданням спеціального дозволу на виконання топографо-геодезичних вишукувань під час дії воєнного стану здійснюється органами Служби безпеки України протягом 10 днів з дня подання клопотання та доданих до нього документів. Спеціальний дозвіл на виконання топографо-геодезичних вишукувань під час дії воєнного стану анулюється органом Служби безпеки України у разі виявлення недостовірних відомостей у документах, що надавалися для його отримання, або якщо підстава для відмови у наданні спеціального дозволу виникла після його надання.</p>
<p>Рівень врахуванням особливостей розміщення мультимодальних терміналів та виробничо-перевантажувальних комплексів в умовах воєнного стану</p>	<p>Доцільність термінового розміщення нових та розширення існуючих мультимодальних терміналів і виробничо-перевантажувальних комплексів визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, виходячи з необхідності розміщення такого об'єкта для подолання негативних наслідків бойових дій у сфері транспортного забезпечення та/або задоволення потреб населення і суспільного виробництва в перевезеннях та потреб оборони України у період воєнного стану, з урахуванням стратегічних та програмних документів у сфері транспорту, а також звернень суб'єктів господарювання, військових адміністрацій, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо розміщення таких об'єктів. У таких зверненнях та рішеннях зазначаються: об'єкт, що передбачається розмістити (розширити); орієнтовне місце розташування об'єкта; обґрунтування необхідності розміщення нового об'єкта або розширення існуючого. Особливості передачі у користування, встановлення, зміни цільового призначення земельних ділянок державної, комунальної власності, на яких здійснюється розміщення мультимодальних терміналів та виробничо-перевантажувальних комплексів, доцільність термінового розміщення (розширення) яких визначена центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, визначаються пунктом 27 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України, а особливості будівництва (нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту) таких об'єктів - Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності». Розміщення інших мультимодальних терміналів та виробничо-перевантажувальних комплексів в умовах воєнного стану здійснюється в порядку, визначеному законодавством.</p>
<p>Рівень врахування особливостей передачі у</p>	<p>Під час дії воєнного стану з метою задоволення потреб оборони України, потреб населення і суспільного виробництва у перевезеннях, подолання наслідків бойових дій у сфері транспортного забезпечення</p>

Продовження табл. Г.13

1	2
<p>користування, встановлення, зміни цільового призначення земельних ділянок державної, комунальної власності, на яких здійснюється під час дії воєнного стану</p>	<p>центральною владою, що забезпечує формування державної політики у сфері внутрішнього водного транспорту, приймає рішення про доцільність термінового будівництва нових та розширення існуючих річкових портів (терміналів) з урахуванням звернень суб'єктів господарювання, військових адміністрацій, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо розміщення таких об'єктів. У таких зверненнях та рішеннях зазначаються: об'єкт, що передбачається побудувати (розширити); орієнтовне місце розташування об'єкта; обґрунтування необхідності розміщення нового об'єкта або розширення існуючого. Особливості передачі у користування, встановлення, зміни цільового призначення земельних ділянок державної, комунальної власності, на яких здійснюється розміщення річкових портів (терміналів), доцільність термінового розміщення (розширення) яких визначена центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері внутрішнього водного транспорту, визначаються пунктом 27 розділу X «Перехідні положення» Земельного кодексу України, а особливості будівництва (нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту) таких об'єктів - Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності». Розміщення інших річкових портів (терміналів) в умовах воєнного стану здійснюється в порядку, визначеному законодавством.</p>
<p>Рівень регулювання земельних відносин під час дії воєнного стану</p>	<p>Під час дії воєнного стану земельні відносини регулюються з урахуванням таких особливостей: 1) вважаються поновленими на один рік без волевиявлення сторін відповідних договорів і без внесення відомостей про поновлення договору до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно договори оренди, суборенди, емфітевзису, суперфіцію, земельного сервітуту, строк користування земельними ділянками щодо яких закінчився після введення воєнного стану, щодо земельних ділянок сільськогосподарського призначення: а) державної, комунальної власності, невитребуваних, нерозподілених земельних ділянок, а також земельних ділянок, що залишилися у колективній власності і були передані в оренду органами місцевого самоврядування; б) приватної власності; 2) передача в оренду для ведення товарного сільськогосподарського виробництва на строк до одного року земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності (крім тих, що перебувають у постійному користуванні осіб, які не належать до державних, комунальних підприємств, установ, організацій), а також земельних ділянок, що залишилися у колективній власності колективного сільськогосподарського підприємства, сільськогосподарського кооперативу, сільськогосподарського акціонерного товариства, нерозподілених та невитребуваних земельних ділянок і земельних часток (паїв) здійснюється на таких умовах: а) розмір орендної плати не може перевищувати 8 відсотків нормативної грошової оцінки земельної ділянки, що визначається від середньої нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по області; б) орендар земельної ділянки не має права на: компенсацію власних витрат на поліпшення земельної ділянки; поновлення договору оренди землі, укладення договору оренди землі на новий строк з використанням переважного права орендаря;</p>

Продовження табл. Г.13

1	2
	<p>передачу земельної ділянки в суборенду; встановлення земельного сервітуту; зміну угідь земельної ділянки; будівництво на земельній ділянці об'єктів нерухомого майна (будівель, споруд); закладення на земельній ділянці багаторічних насаджень; переважне право на купівлю орендованої земельної ділянки у разі її продажу; відчуження, передачу в заставу (іпотеку) права користування земельною ділянкою; поділ земельної ділянки, об'єднання її з іншою земельною ділянкою; використання для власних потреб наявних на земельній ділянці загальнопоширених корисних копалин, торфу, лісу, водних об'єктів, а також інших корисних властивостей землі; зміну цільового призначення земельної ділянки; в) договір оренди земельної ділянки укладається лише в електронній формі, та засвідчується кваліфікованими електронними підписами орендаря і орендодавця; г) передача в оренду земельної ділянки здійснюється без проведення земельних торгів; г) формування земельної ділянки з метою передачі її в оренду здійснюється без внесення відомостей про таку земельну ділянку до Державного земельного кадастру (державної реєстрації) та присвоєння їй кадастрового номера, на підставі технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель, яка розробляється за рішенням органу, уповноваженого передавати земельну ділянку в оренду, та затверджується таким органом. Така технічна документація включає лише: пояснювальну записку; матеріали топографо-геодезичних вишукувань; відомості про обчислення площі земельної ділянки; кадастровий план земельної ділянки; перелік обмежень у використанні земельної ділянки; відомості про встановлені межові знаки. Технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель, яка розробляється відповідно до цього підпункту, не може передбачати поділ, об'єднання земельних ділянок. Відповідність технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель, складеної в електронній формі, положенням нормативно-технічних документів, норм і правил у сфері землеустрою засвідчується кваліфікованим електронним підписом, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, сертифікованого інженера-землевпорядника, який відповідає за якість робіт із землеустрою, з використанням кваліфікованої електронної позначки часу, а складеної у паперовій формі - підписом та особистою печаткою сертифікованого інженера-землевпорядника, який відповідає за якість робіт із землеустрою. Тимчасове зберігання технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель, складеної у паперовій та електронній формах, разом із рішенням про її затвердження у період воєнного стану забезпечує орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, який її затвердив, з наступною передачею до Державного фонду документації із землеустрою та оцінки земель. Технічна документація із землеустрою щодо інвентаризації земель, складена в електронній формі, протягом п'яти днів після її затвердження направляється органом, який її затвердив, електронною поштою до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин (або до визначеного ним територіального органу, державного підприємства, що належить до</p>

Продовження табл. Г.13

1	2
	<p>сфери його управління). Земельна ділянка, формування якої здійснювалося з метою передачі в оренду відповідно до підпункту 2 цього пункту, вважається сформованою з моменту укладення договору її оренди і припиняє бути об'єктом цивільних прав з моменту припинення договору її оренди, для укладення якого така земельна ділянка була сформована. У рішенні про передачу в оренду земельної ділянки та договорі її оренди не зазначаються відомості про кадастровий номер земельної ділянки; д) вимоги цього Кодексу та Закону України «Про оренду землі» щодо мінімального строку договору оренди землі не застосовуються до договорів, визначених законом; е) право оренди земельної ділянки, переданої в оренду відповідно до закону, не підлягає державній реєстрації. Договір оренди землі, а також зміни до нього, договір про розірвання такого договору оренди підлягає державній реєстрації. Державна реєстрація договору оренди землі здійснюється районною військовою адміністрацією. Право оренди земельної ділянки виникає з дня державної реєстрації договору оренди земельної ділянки; є) примірник договору оренди землі протягом трьох робочих днів надсилається орендодавцем електронною поштою до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин (або до визначеного ним територіального органу, державного підприємства, що належить до сфери його управління); ж) договір оренди землі не може бути поновлений, укладений на новий строк і припиняється зі спливом строку, на який його укладено; з) якщо договір оренди землі, укладений відповідно до підпункту 2 цього пункту, закінчився до збирання врожаю, посіяного орендарем на земельній ділянці, орендар має право на збирання такого врожаю з компенсацією ним орендодавцю збитків, спричинених тимчасовим зайняттям земельної ділянки, у розмірі орендної плати за період з дня закінчення строку дії договору оренди до дня закінчення збирання врожаю; и) договір оренди землі, укладений відповідно до закону, може передбачати передачу в оренду декількох земельних ділянок одним орендодавцем; 3) власники, користувачі земельних ділянок не несуть відповідальності за невиконання вимог щодо використання земель за цільовим призначенням, що полягає у невикористанні земельної ділянки; 4) земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності можуть надаватися у користування лише для ведення товарного сільськогосподарського виробництва; 5) безоплатна передача земель державної, комунальної власності у приватну власність, надання дозволів на розроблення документації із землеустрою з метою такої безоплатної передачі, розроблення такої документації забороняється; 6) земельні торги щодо прав оренди, емфітевзису, суперфіцію щодо земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності не проводяться. Земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності, права оренди, емфітевзису щодо яких виставлені на земельні торги, переможець у яких не визначений, підлягають передачі в оренду на умовах, визначених законом. Земельні торги щодо набуття права оренди, емфітевзису, суперфіцію щодо земельних ділянок</p>

Продовження табл. Г.13

1	2
	<p>сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності, які оголошені і не завершені до набрання чинності, вважаються скасованими. Оголошення нових земельних торгів щодо набуття права оренди, емфітевзису, суперфіцію щодо земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності забороняється; 7) землекористувачі, які використовують земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної, комунальної власності на праві постійного користування (крім державних, комунальних підприємств, установ, організацій), емфітевзису, можуть передавати такі земельні ділянки в оренду строком до одного року для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. У разі передачі постійним користувачем земельної ділянки в оренду відповідно до цього підпункту право постійного користування зберігається, а вимоги частини п'ятої статті 116 Земельного кодексу, абзацу третього частини четвертої статті 102- Кодексу щодо передачі такої земельної ділянки в оренду не застосовуються. Договір оренди земельної ділянки, що передається в оренду постійним користувачем, емфітевтом відповідно до цього підпункту, укладається в електронній формі. Такий договір, а також зміни до нього, договір про розірвання такого договору оренди підлягають державній реєстрації, що здійснюється районною військовою адміністрацією. Право оренди земельної ділянки, яке виникає відповідно до цього підпункту, не підлягає державній реєстрації. Право оренди земельної ділянки виникає з дня державної реєстрації договору оренди землі. Орендар земельної ділянки, переданої в оренду відповідно до цього підпункту, набуває прав та обов'язків орендаря з урахуванням відповідних особливостей. Договір оренди може передбачати передачу в оренду декількох земельних ділянок одним орендодавцем. Договір оренди землі не може бути поновлений, укладений на новий строк і припиняється зі спливом строку, на який його укладено. Вимоги Земельного кодексу та Закону України «Про оренду землі» щодо мінімального строку договору оренди землі не застосовуються до договорів, укладених відповідно до визначеного договору. У разі передачі земельної ділянки в оренду в порядку, визначеному цим підпунктом, кадастровий номер якій не присвоєно, у договорі оренди такої земельної ділянки кадастровий номер не зазначається; 8) орендарі, суборендарі земельних ділянок сільськогосподарського призначення усіх форм власності можуть передавати на строк до одного року належне їм право оренди, суборенди іншій особі для використання земельної ділянки за цільовим призначенням. Така передача здійснюється без згоди власника земельної ділянки на підставі письмового договору про передачу права землекористування між землекористувачем та особою, якій передається право користування земельною ділянкою, що укладається в електронній формі і має містити відомості про: Сторони договору; право землекористування, яке передається (із зазначенням площі, кадастрового номера земельної ділянки (за наявності), її цільового призначення, місця розташування, документа, що посвідчує право землекористування); строк, на який передається право (із зазначенням дати закінчення дії договору).</p>

Продовження табл. Г.13

1	2
<p>Рівень здійснення дій щодо використання земель у період можливого припинення або скасування воєнного стану</p>	<p>Припинення дії, зміни договорів оренди, укладених відповідно до пункту 27 цього розділу, припинення прав оренди, які виникли на підставі таких договорів. Після припинення або скасування воєнного стану в Україні або у відповідних окремих її місцевостях такі договори не можуть бути поновлені, укладені на новий строк та продовжують діяти до закінчення строку, на який вони укладені; припинення дії, зміни договорів оренди, суборенди земельних ділянок, емфітевзису, суперфіцію, земельного сервітуту, припинення відповідних прав оренди, суборенди земельних ділянок, емфітевзису, суперфіцію, земельного сервітуту. Після припинення або скасування воєнного стану в Україні або у відповідних окремих її місцевостях такі договори продовжують діяти до закінчення строку, на який вони поновлені; припинення дії договорів про передачу права землекористування та припинення права оренди, суборенди земельних ділянок, переданих на підставі таких договорів. Після припинення або скасування воєнного стану в Україні або у відповідних окремих її місцевостях такі договори не можуть бути поновлені, укладені на новий строк та продовжують діяти, а відповідне право оренди, суборенди земельної ділянки вважається переданим до закінчення строку, на який воно передано; припинення існування як об'єктів цивільних прав земельних ділянок. Після закінчення строку дії договору оренди земельної ділянки, сформованої для передачі її в оренду відповідно до закону, така земельна ділянка припиняє своє існування як об'єкт цивільних прав. Забороняється формування інших земельних ділянок у межах земельної ділянки, сформованої відповідно до закону, до припинення її існування як об'єкта цивільних прав. У місячний строк з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні або у відповідних окремих її місцевостях книги реєстрації землеволодінь і землекористувань в умовах воєнного стану підлягають передачі до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин (або визначеного ним територіального органу, державного підприємства, що належить до сфери його управління).</p>

ДОДАТОК Д

Результати оцінки локальних чинників інвестиційної привабливості земель
регіонівТаблиця Д.1 – Результати оцінки локальних просторових чинників (LI_{314}) за
регіонами, відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Значення чинника (LI_{314})												
	E_1	E_2	E_3	E_4	E_5	E_6	E_7	E_8	E_9	E_{10}	E_{11}	E_{12}	E_{13}
Вінницький	7	6	6	6	7	6	6	6	7	5	6	5	5
Волинський	4	4	5	4	4	6	5	5	4	5	5	6	5
Дніпропетровський	7	7	6	6	7	7	7	6	7	7	5	6	7
Донецький	4	4	5	5	5	6	5	5	6	5	5	5	6
Житомирський	4	4	5	4	4	4	4	4	5	6	5	6	5
Закарпатський	4	5	5	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5
Запорізький	5	5	5	6	5	5	5	4	4	5	5	4	4
Івано-Франківський	5	6	6	6	5	6	6	6	5	6	6	5	6
Київський	7	7	7	6	7	7	7	8	7	7	6	7	6
Кіровоградський	5	5	5	4	5	5	5	5	6	5	6	6	5
Луганський	4	4	3	3	2	3	3	3	2	2	2	3	3
Львівський	7	7	7	8	7	7	6	6	6	6	7	6	7
Миколаївський	6	5	5	5	6	5	5	5	6	5	5	5	6
Одеський	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	4	5	5
Полтавський	6	6	4	5	5	5	4	5	5	6	5	5	4
Рівненський	5	5	4	4	4	5	4	4	6	5	5	4	5
Сумський	5	5	6	5	4	4	4	5	5	4	5	5	4
Тернопільський	5	5	6	6	6	5	5	6	6	5	5	5	6
Харківський	5	6	6	6	5	7	6	6	6	5	5	6	7
Херсонський	4	4	5	4	5	4	4	5	5	6	5	5	4
Хмельницький	5	5	5	6	5	5	5	5	6	5	5	5	4
Черкаський	5	4	4	4	6	6	5	6	5	5	6	6	5
Чернівецький	4	5	5	6	5	5	6	5	5	6	5	5	5
Чернігівський	5	5	4	5	5	6	6	5	6	5	4	5	6

Таблиця Д.1 – Результати оцінки локальних просторових чинників (LI_{314}) за регіонами, відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Значення чинника (LI_{314})													Серед- не значен- ня
	E_{14}	E_{15}	E_{16}	E_{17}	E_{18}	E_{19}	E_{20}	E_{21}	E_{22}	E_{23}	E_{24}	E_{25}	E_{26}	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Вінницький	7	6	6	6	7	6	6	6	7	5	6	5	5	6,0
Волинський	4	4	5	4	4	6	5	5	4	5	5	6	5	4,769
Дніпро- петровський	7	7	6	6	7	7	7	6	7	7	5	6	7	6,538
Донецький	4	4	5	5	5	6	5	5	6	5	5	5	6	5,077
Житомирський	4	4	5	4	4	4	4	4	5	6	5	6	5	4,615
Закарпатський	4	5	5	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5	4,769
Запорізький	5	5	5	6	5	5	5	4	4	5	5	4	4	4,769
Івано- Франківський	5	6	6	6	5	6	6	6	5	6	6	5	6	5,692
Київський	7	7	7	6	7	7	7	8	7	7	6	7	6	6,846
Кіровоградський	5	5	5	4	5	5	5	5	6	5	6	6	5	5,154
Луганський	4	4	3	3	2	3	3	3	2	2	2	3	3	2,846
Львівський	7	7	7	8	7	7	6	6	6	6	7	6	7	6,692
Миколаївський	6	5	5	5	6	5	5	5	6	5	5	5	6	5,308
Одеський	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	4	5	5	4,846
Полтавський	6	6	4	5	5	5	4	5	5	6	5	5	4	5,0
Рівненський	5	5	4	4	4	5	4	4	6	5	5	4	5	4,615
Сумський	5	5	6	5	4	4	4	5	5	4	5	5	4	4,692
Тернопільський	5	5	6	6	6	5	5	6	6	5	5	5	6	5,462
Харківський	5	6	6	6	5	7	6	6	6	5	5	6	7	5,846
Херсонський	4	4	5	4	5	4	4	5	5	6	5	5	4	4,615
Хмельницький	5	5	5	6	5	5	5	5	6	5	5	5	4	5,077
Черкаський	5	4	4	4	6	6	5	6	5	5	6	6	5	5,154
Чернівецький	4	5	5	6	5	5	6	5	5	6	5	5	5	5,154
Чернігівський	5	5	4	5	5	6	6	5	6	5	4	5	6	5,154

Таблиця Д.2 – Результати оцінки локальних просторових чинників (LI_{315}) та (LI_{316}), відн. од. (розроблено автором)

Експерти	Показники	
	LI_{315}	LI_{316}
1	2	3
E_1	4	3
E_2	3	3
E_3	4	4
E_4	4	4
E_5	4	3
E_6	3	3
E_7	4	3
E_8	4	4

Продовження табл. Д.2

1	2	3
E_9	5	3
E_{10}	4	3
E_{11}	3	4
E_{12}	4	3
E_{13}	3	3
E_{14}	4	4
E_{15}	5	3
E_{16}	4	4
E_{17}	4	4
E_{18}	3	3
E_{19}	5	3
E_{20}	4	3
E_{21}	4	4
E_{22}	3	3
E_{23}	4	3
E_{24}	3	3
E_{25}	3	4
E_{26}	4	5
Середнє значення	3,808	3,423

Таблиця Д.3 – Кількісні характеристики локального просторового показника (LI_{317}) за регіонами, відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Значення чинника (LI_{317})												
	E_1	E_2	E_3	E_4	E_5	E_6	E_7	E_8	E_9	E_{10}	E_{11}	E_{12}	E_{13}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Вінницький	6	7	7	7	7	6	7	6	7	6	5	6	7
Волинський	5	5	5	6	5	5	6	5	6	5	6	5	4
Дніпропетровський	6	6	6	5	6	7	7	6	7	6	6	5	6
Донецький	2	2	1	2	4	3	3	3	2	3	2	3	2
Житомирський	3	4	5	3	4	5	6	4	5	6	6	6	4
Закарпатський	5	5	6	5	5	4	5	6	5	5	5	4	5
Запорізький	4	5	5	6	4	5	4	4	4	5	4	4	5
Івано-Франківський	4	6	6	4	5	6	6	5	5	6	5	4	6
Київський	6	6	5	6	7	5	7	7	6	7	6	5	6
Кіровоградський	4	5	5	6	5	4	5	5	6	5	5	6	6
Луганський	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	0	1
Львівський	6	5	5	6	6	6	5	5	6	6	6	5	6
Миколаївський	3	4	5	3	4	5	4	5	5	4	5	4	3
Одеський	5	5	6	6	5	5	6	5	5	6	4	6	5
Полтавський	5	6	5	5	6	5	5	5	6	6	5	5	5
Рівненський	4	5	4	4	4	5	4	4	5	5	4	4	5
Сумський	4	5	4	5	5	4	4	5	4	5	5	5	4
Тернопільський	5	5	5	4	6	5	5	4	6	5	4	5	4
Харківський	5	4	6	4	5	6	4	6	5	5	6	6	5
Херсонський	2	3	2	1	2	2	3	2	2	3	2	2	3

Продовження табл. Д.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Хмельницький	3	5	5	3	4	4	5	4	3	5	5	4	4
Черкаський	4	4	3	4	6	5	5	4	5	4	6	4	3
Чернівецький	4	5	4	5	5	4	6	4	3	3	5	3	4
Чернігівський	5	4	3	5	3	4	3	5	6	5	4	3	4

Таблиця Д.3 – Кількісні характеристики локального просторового показника (LI_{317}) за регіонами, відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Значення чинника (LI_{317})													Середнє значення
	E_{14}	E_{15}	E_{16}	E_{17}	E_{18}	E_{19}	E_{20}	E_{21}	E_{22}	E_{23}	E_{24}	E_{25}	E_{26}	
Вінницький	7	5	6	6	5	6	7	6	5	5	5	5	6	6,077
Волинський	5	4	5	5	4	5	5	5	4	5	4	5	4	4,923
Дніпропетровський	6	5	6	5	5	6	6	6	5	5	5	6	6	5,808
Донецький	2	2	3	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2	2,346
Житомирський	4	3	3	4	3	4	3	3	5	4	3	4	3	4,115
Закарпатський	4	4	5	4	5	4	4	5	4	4	5	4	5	4,692
Запорізький	3	3	4	3	4	5	3	4	3	5	3	4	3	4,077
Івано-Франківський	4	5	5	5	4	6	5	5	4	5	4	5	4	4,962
Київський	5	7	6	6	5	5	6	6	5	5	6	6	5	5,846
Кіровоградський	4	4	5	4	5	4	5	4	4	5	4	3	4	4,692
Луганський	1	1	0	2	1	1	1	0	1	1	1	2	1	1,038
Львівський	5	6	5	6	6	5	6	6	5	6	6	5	5	5,577
Миколаївський	2	3	3	2	2	2	3	3	3	4	3	3	2	3,423
Одеський	4	4	5	5	4	4	5	4	5	4	4	3	5	4,808
Полтавський	5	5	4	4	4	5	4	5	5	6	5	5	4	5,000
Рівненський	4	4	4	4	3	4	4	3	5	4	5	3	3	4,115
Сумський	3	5	3	4	4	4	3	5	3	4	5	4	4	4,231
Тернопільський	4	5	4	5	4	5	5	4	4	5	3	3	4	4,538
Харківський	4	5	4	3	4	4	4	3	5	4	4	5	4	4,615
Херсонський	2	2	2	1	3	2	2	2	1	2	2	1	3	2,077
Хмельницький	4	4	5	4	5	3	4	3	4	4	3	4	3	4,000
Черкаський	3	4	4	3	3	3	3	4	4	3	3	2	3	3,808
Чернівецький	3	4	3	3	4	4	3	4	3	4	4	3	5	3,923
Чернігівський	3	3	3	3	2	3	2	2	4	3	4	3	4	3,577

Таблиця Д.4 – Результати оцінки локальних просторових показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{318}) - (LI_{3140}), відн. од. (розроблено автором) (початок)

Експерти	Показники								
	LI_{318}	LI_{319}	LI_{3110}	LI_{3111}	LI_{3112}	LI_{3113}	LI_{3114}	LI_{3115}	LI_{3116}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_1	3	4	2	3	4	3	4	5	5
E_2	3	4	2	3	4	3	2	4	5
E_3	4	3	1	4	4	3	2	5	6
E_4	3	3	2	3	3	2	3	5	5
E_5	4	4	2	3	4	3	3	6	5
E_6	2	4	1	4	4	3	4	5	5
E_7	4	5	2	4	5	3	3	5	5
E_8	3	5	2	4	4	4	3	5	6
E_9	3	3	3	3	4	4	3	5	4
E_{10}	4	4	2	4	4	3	2	5	5
E_{11}	3	4	2	4	4	2	3	6	5
E_{12}	4	3	3	3	5	2	3	6	5
E_{13}	4	4	3	4	4	4	2	4	6
E_{14}	4	4	1	4	4	3	4	5	5
E_{15}	3	3	2	5	5	3	4	5	5
E_{16}	4	5	2	4	5	3	2	6	6
E_{17}	4	4	1	4	4	2	3	5	5
E_{18}	4	4	2	3	5	4	3	5	5
E_{19}	3	3	1	3	5	3	2	6	6
E_{20}	3	5	1	2	4	3	2	5	5
E_{21}	4	4	2	3	5	4	4	5	5
E_{22}	3	3	2	3	5	3	3	5	4
E_{23}	2	4	3	4	4	3	3	5	6
E_{24}	3	3	2	3	5	2	2	6	6
E_{25}	4	4	1	3	5	3	3	5	5
E_{26}	2	5	2	2	5	3	2	4	5
Середнє значення	3,346	3,885	1,885	3,423	4,385	3,0	2,846	5,115	5,192

Таблиця Д.4 – Результати оцінки локальних просторових показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{318}) - (LI_{3140}), відн. од. (розроблено автором) (продовження)

Експерти	Показники								
	LI_{3117}	LI_{3118}	LI_{3119}	LI_{3120}	LI_{3121}	LI_{3122}	LI_{3123}	LI_{3124}	LI_{3125}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_1	4	3	3	2	5	2	4	3	6
E_2	5	3	3	3	4	3	3	4	5
E_3	5	3	4	2	4	3	2	3	6
E_4	6	4	2	3	5	2	3	3	5

Продовження табл. Д.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_5	6	3	3	3	4	3	4	3	5
E_6	5	4	2	2	4	3	4	4	6
E_7	5	4	3	2	5	3	3	5	5
E_8	5	3	4	4	4	2	3	4	6
E_9	6	3	3	1	5	4	4	4	6
E_{10}	5	3	2	4	4	3	2	3	5
E_{11}	5	5	3	3	4	2	3	3	5
E_{12}	6	4	3	3	5	2	4	4	5
E_{13}	6	3	3	2	4	4	3	3	6
E_{14}	5	3	2	4	5	3	4	3	6
E_{15}	7	3	2	2	5	2	4	4	5
E_{16}	6	4	3	4	5	3	3	5	6
E_{17}	6	3	4	2	5	2	3	4	5
E_{18}	6	4	2	3	5	3	4	3	6
E_{19}	5	3	3	2	5	3	2	3	6
E_{20}	5	4	4	2	4	2	4	3	5
E_{21}	6	3	2	3	5	4	4	4	5
E_{22}	6	3	4	3	5	3	3	4	5
E_{23}	5	3	3	2	4	3	3	3	6
E_{24}	5	4	3	3	5	2	5	3	6
E_{25}	5	3	4	1	6	2	3	5	5
E_{26}	6	3	4	2	5	3	5	3	6
Середнє значення	5,462	3,385	3,0	2,577	4,654	2,731	3,423	3,577	5,5

Таблиця Д.4 – Результати оцінки локальних просторових показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{318}) - (LI_{3140}), відн. од. (розроблено автором) (продовження)

Експерти	Показники								
	LI_{3126}	LI_{3127}	LI_{3128}	LI_{3129}	LI_{3130}	LI_{3131}	LI_{3132}	LI_{3133}	LI_{3134}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_1	2	4	5	4	4	5	4	5	5
E_2	2	3	3	3	5	4	5	4	5
E_3	3	3	3	4	4	4	5	5	4
E_4	3	4	2	3	5	5	4	3	4
E_5	2	3	3	3	5	4	5	4	5
E_6	2	4	4	4	4	4	4	4	4
E_7	2	4	3	2	5	5	4	5	5
E_8	2	3	4	4	4	6	5	4	6
E_9	3	2	3	3	5	5	5	4	4
E_{10}	3	3	4	4	4	5	4	5	5
E_{11}	2	2	3	3	5	4	3	5	5
E_{12}	2	4	3	3	5	5	4	4	5
E_{13}	3	3	4	4	4	4	5	3	4
E_{14}	2	3	3	4	5	5	4	5	6

Продовження табл. Д.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>E</i> ₁₅	2	2	4	3	5	5	5	4	5
<i>E</i> ₁₆	3	3	3	4	4	6	5	5	6
<i>E</i> ₁₇	2	3	4	4	5	5	3	4	5
<i>E</i> ₁₈	2	4	4	3	5	5	4	3	4
<i>E</i> ₁₉	2	2	3	3	4	4	4	5	6
<i>E</i> ₂₀	3	4	4	3	4	4	4	3	4
<i>E</i> ₂₁	2	2	4	3	5	6	4	4	5
<i>E</i> ₂₂	2	3	4	3	4	5	3	4	5
<i>E</i> ₂₃	2	2	3	2	4	5	5	5	4
<i>E</i> ₂₄	3	4	3	3	4	5	5	4	4
<i>E</i> ₂₅	3	3	4	3	5	4	3	5	5
<i>E</i> ₂₆	2	3	5	2	5	5	4	4	4
Середнє значення	2,346	3,077	3,538	3,231	4,538	4,769	4,231	4,231	4,769

Таблиця Д.4 – Результати оцінки локальних просторових показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (*LI*₃₁₈) - (*LI*₃₁₄₀), відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Експерти	Показники					
	<i>LI</i> ₃₁₃₅	<i>LI</i> ₃₁₃₆	<i>LI</i> ₃₁₃₇	<i>LI</i> ₃₁₃₈	<i>LI</i> ₃₁₃₉	<i>LI</i> ₃₁₄₀
<i>E</i> ₁	4	3	4	4	5	5
<i>E</i> ₂	4	3	4	5	5	6
<i>E</i> ₃	3	3	4	4	4	4
<i>E</i> ₄	3	4	5	5	4	5
<i>E</i> ₅	4	3	4	5	5	6
<i>E</i> ₆	4	4	4	4	4	6
<i>E</i> ₇	3	2	5	5	3	5
<i>E</i> ₈	4	3	4	5	4	6
<i>E</i> ₉	3	2	5	6	3	5
<i>E</i> ₁₀	4	3	4	4	4	5
<i>E</i> ₁₁	3	3	5	5	3	6
<i>E</i> ₁₂	3	4	5	5	3	6
<i>E</i> ₁₃	4	3	4	4	4	5
<i>E</i> ₁₄	3	3	5	4	3	5
<i>E</i> ₁₅	3	2	4	5	5	5
<i>E</i> ₁₆	3	3	5	4	4	6
<i>E</i> ₁₇	4	3	4	5	3	5
<i>E</i> ₁₈	3	4	5	5	5	6
<i>E</i> ₁₉	4	2	5	5	4	4
<i>E</i> ₂₀	3	4	4	4	4	6
<i>E</i> ₂₁	3	2	4	4	3	6
<i>E</i> ₂₂	4	3	5	5	3	5
<i>E</i> ₂₃	4	3	4	5	4	5
<i>E</i> ₂₄	3	4	4	4	4	6
<i>E</i> ₂₅	3	2	4	6	3	5

Продовження табл. Д.4

1	2	3	4	5	6	7
E_{26}	4	3	5	5	5	5
Середнє значення	3,462	3,0	4,423	4,692	3,885	5,346

Таблиця Д.5 – Результати оцінки локальних економічних показників (LI_{323}) та (LI_{324}), відн. од. (розроблено автором)

Експерти	Показники	
	LI_{323}	LI_{324}
E_1	3	2
E_2	3	3
E_3	4	4
E_4	2	4
E_5	4	3
E_6	3	2
E_7	4	3
E_8	2	4
E_9	2	3
E_{10}	4	2
E_{11}	3	4
E_{12}	4	2
E_{13}	3	3
E_{14}	3	4
E_{15}	2	3
E_{16}	4	4
E_{17}	4	2
E_{18}	3	3
E_{19}	2	3
E_{20}	4	3
E_{21}	4	4
E_{22}	3	3
E_{23}	4	3
E_{24}	3	2
E_{25}	3	4
E_{26}	2	2
Середнє значення	3,154	3,038

Таблиця Д.6 – Результати оцінки локального містобудівного показника формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{335}), відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Значення чинника (LI_{335})												
	E_1	E_2	E_3	E_4	E_5	E_6	E_7	E_8	E_9	E_{10}	E_{11}	E_{12}	E_{13}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Вінницький	3	3	3	4	4	5	4	3	3	3	4	3	4
Волинський	2	2	2	4	3	3	3	3	2	2	3	4	2

Продовження табл. Д.6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Дніпропетровський	4	3	4	5	4	4	4	5	3	4	5	4	5
Донецький	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1
Житомирський	3	2	2	3	2	3	2	3	4	2	3	2	2
Закарпатський	2	2	3	3	4	3	2	2	3	3	4	2	3
Запорізький	2	2	4	2	3	2	4	3	2	4	2	3	2
Івано-Франківський	3	4	2	2	5	4	3	2	4	2	2	4	3
Київський	4	5	4	4	4	5	5	3	4	5	4	5	4
Кіровоградський	3	3	2	3	2	4	2	2	3	3	2	2	3
Луганський	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	0	0
Львівський	4	5	5	4	5	4	5	5	4	5	4	5	4
Миколаївський	2	2	3	2	3	1	3	3	4	3	3	4	2
Одеський	4	3	3	4	2	4	3	5	4	3	4	4	3
Полтавський	3	4	5	2	3	3	4	3	5	3	3	4	3
Рівненський	2	2	3	2	4	2	4	3	4	5	3	3	4
Сумський	3	3	2	3	5	4	3	3	4	3	4	5	3
Тернопільський	5	5	4	4	3	5	3	4	3	4	4	3	3
Харківський	3	4	3	2	4	2	4	5	4	3	3	4	4
Херсонський	2	2	1	1	2	2	1	2	1	2	2	1	3
Хмельницький	4	4	3	3	4	3	2	4	3	3	4	3	4
Черкаський	3	4	3	4	3	4	5	3	4	4	3	3	2
Чернівецький	2	4	4	3	3	4	2	4	3	2	4	2	3
Чернігівський	2	3	3	4	3	3	3	2	2	3	2	3	3

Таблиця Д.6 – Результати оцінки локального містобудівного показника формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{335}), відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Значення чинника (LI_{335})													Середнє значення
	E_{14}	E_{15}	E_{16}	E_{17}	E_{18}	E_{19}	E_{20}	E_{21}	E_{22}	E_{23}	E_{24}	E_{25}	E_{26}	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Вінницький	3	2	3	3	3	2	4	2	4	3	2	3	2	3,154
Волинський	2	2	3	4	2	3	2	3	2	2	3	2	3	2,615
Дніпропетровський	4	3	3	5	4	5	4	3	5	4	3	3	4	4,000
Донецький	2	1	1	2	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1,308
Житомирський	2	3	3	2	2	2	3	3	2	2	3	2	3	2,500
Закарпатський	3	2	3	4	3	4	3	2	2	3	2	3	2	2,769
Запорізький	2	3	2	3	2	1	1	3	3	3	3	2	2	2,500
Івано-Франківський	3	3	2	4	4	3	3	4	2	3	4	3	3	3,115
Київський	5	4	5	5	4	5	5	5	4	5	4	5	4	4,462
Кіровоградський	3	3	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2,577
Луганський	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0,500
Львівський	5	4	5	4	4	3	4	4	5	4	3	5	3	4,308

Продовження табл. Д.6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Миколаївський	2	1	3	2	2	1	3	2	2	1	3	2	2	2,346
Одеський	4	3	4	3	4	3	4	4	3	4	3	3	2	3,462
Полтавський	3	3	4	2	3	5	4	3	4	3	3	4	3	3,423
Рівненський	3	2	3	2	3	4	2	3	3	4	3	2	3	3,000
Сумський	2	3	2	3	4	3	3	2	3	4	2	3	2	3,115
Тернопільський	3	5	4	3	4	5	4	3	4	3	3	2	4	3,731
Харківський	2	4	3	3	2	4	3	3	3	4	3	5	3	3,346
Херсонський	2	1	2	1	1	2	1	2	1	2	1	1	2	1,577
Хмельницький	3	2	3	4	3	3	2	3	4	3	3	2	3	3,154
Черкаський	2	4	2	3	2	3	3	2	4	3	2	2	2	3,038
Чернівецький	3	2	3	3	3	2	3	3	2	4	3	3	2	2,923
Чернігівський	2	3	2	3	2	2	2	2	3	3	3	2	3	2,615

Таблиця Д.7 – Результати оцінки локального містобудівного показника формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{336}), відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Значення чинника (LI_{336})												
	E_1	E_2	E_3	E_4	E_5	E_6	E_7	E_8	E_9	E_{10}	E_{11}	E_{12}	E_{13}
Вінницький	2	3	3	2	4	3	4	3	3	3	2	3	3
Волинський	2	2	2	3	3	2	3	3	2	2	3	2	2
Дніпропетровський	4	3	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	5
Донецький	1	1	1	1	1	2	1	0	2	1	1	0	1
Житомирський	2	2	1	1	2	3	2	3	1	2	3	2	1
Закарпатський	2	1	3	3	2	3	2	2	3	3	4	2	2
Запорізький	2	1	3	2	3	2	2	3	2	1	2	1	2
Івано-Франківський	3	4	2	2	3	4	3	2	3	2	2	2	3
Київський	4	5	4	3	4	5	5	3	4	4	4	5	3
Кіровоградський	2	3	2	1	2	3	2	1	3	2	2	2	1
Луганський	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0
Львівський	4	5	3	4	3	4	5	3	3	2	4	5	4
Миколаївський	2	2	1	2	2	1	3	3	2	3	2	4	2
Одеський	3	3	2	4	2	4	2	3	4	3	2	2	3
Полтавський	3	3	4	2	3	3	3	3	5	2	3	2	3
Рівненський	2	2	1	2	2	2	4	3	4	2	3	1	2
Сумський	2	3	2	2	3	1	3	3	4	3	1	2	3
Тернопільський	3	2	2	3	3	3	3	2	3	2	4	3	3
Харківський	2	4	3	2	2	2	1	2	2	3	3	2	4
Херсонський	2	2	1	1	2	1	1	2	1	2	2	1	2
Хмельницький	3	2	3	2	4	3	2	4	2	3	4	3	2
Черкаський	2	4	3	4	3	4	3	3	2	2	3	2	2
Чернівецький	2	2	3	3	2	4	2	4	3	2	2	2	1
Чернігівський	2	2	3	4	1	3	2	2	2	3	2	3	2

Таблиця Д.7 – Результати оцінки локального містобудівного показника формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{336}), відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Значення чинника (LI_{336})													Середнє значення
	E_{14}	E_{15}	E_{16}	E_{17}	E_{18}	E_{19}	E_{20}	E_{21}	E_{22}	E_{23}	E_{24}	E_{25}	E_{26}	
Вінницький	2	2	3	2	3	2	4	2	4	3	3	3	3	2,846
Волинський	2	2	1	4	2	1	2	3	2	1	3	2	2	2,231
Дніпропетровський	4	3	3	3	4	3	2	3	3	4	3	3	3	3,385
Донецький	1	0	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1,077
Житомирський	2	3	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2	3	2,115
Закарпатський	2	2	3	4	3	4	3	2	2	2	2	3	2	2,538
Запорізький	2	3	2	3	2	1	1	3	2	3	2	2	2	2,077
Івано-Франківський	3	2	2	4	2	3	3	4	2	3	4	3	2	2,769
Київський	5	4	5	4	4	5	4	5	4	5	4	4	3	4,192
Кіровоградський	3	2	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	2	2,192
Луганський	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0,385
Львівський	5	4	4	4	4	3	4	3	5	4	3	4	3	3,808
Миколаївський	2	1	1	2	2	1	3	2	2	1	1	2	2	1,962
Одеський	2	3	4	3	4	3	2	4	3	4	2	3	2	2,923
Полтавський	3	2	4	2	3	3	4	3	4	2	3	4	3	3,038
Рівненський	3	2	3	2	3	2	2	2	3	4	3	2	3	2,462
Сумський	2	3	2	2	4	3	3	2	2	4	2	2	2	2,500
Тернопільський	3	3	4	3	2	4	4	3	3	3	3	2	3	2,923
Харківський	2	3	3	3	2	2	3	3	2	4	3	2	3	2,577
Херсонський	2	1	0	1	1	1	1	2	1	0	1	1	2	1,308
Хмельницький	3	2	3	2	3	2	2	3	4	3	2	2	3	2,731
Черкаський	2	4	2	1	2	3	2	2	4	3	2	1	2	2,577
Чернівецький	3	2	3	2	3	2	3	1	2	4	3	2	2	2,462
Чернігівський	2	3	2	3	1	2	1	2	3	3	2	2	3	2,308

Таблиця Д.8 – Кількісні характеристики локальних містобудівних показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{337}) - (LI_{3328}), відн. од. (розроблено автором) (початок)

Експерти	Показники									
	LI_{337}	LI_{338}	LI_{339}	LI_{3310}	LI_{3311}	LI_{3312}	LI_{3313}	LI_{3314}	LI_{3315}	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
E_1	4	4	3	2	3	2	2	3	3	
E_2	3	4	2	3	4	2	2	3	2	
E_3	4	3	3	4	4	3	2	2	4	
E_4	3	5	2	3	3	2	3	3	3	
E_5	4	4	2	3	4	1	3	2	5	

Продовження табл. Д.8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_6	4	4	3	4	3	3	4	4	4
E_7	4	5	2	2	3	3	3	3	4
E_8	3	5	3	4	4	2	3	3	3
E_9	4	5	3	3	4	4	2	2	4
E_{10}	4	4	2	4	3	3	2	3	5
E_{11}	3	4	3	2	4	2	3	3	4
E_{12}	4	3	3	3	3	1	3	2	4
E_{13}	4	4	3	4	4	4	2	4	3
E_{14}	4	4	2	4	4	3	2	3	5
E_{15}	3	3	2	3	5	2	4	3	3
E_{16}	4	4	3	4	3	3	2	3	3
E_{17}	4	4	3	4	4	2	3	2	4
E_{18}	4	4	2	3	2	2	2	3	3
E_{19}	3	5	3	3	3	3	2	4	4
E_{20}	5	5	3	2	4	2	2	3	5
E_{21}	4	4	2	3	5	1	3	3	4
E_{22}	3	4	2	3	3	3	3	2	4
E_{23}	5	4	3	2	4	3	2	3	4
E_{24}	3	5	2	3	3	2	2	3	3
E_{25}	4	4	3	2	3	2	3	2	3
E_{26}	5	5	2	2	2	3	1	4	5
Середнє значення	3,808	4,192	2,538	3,038	3,5	2,423	2,5	2,885	3,769

Таблиця Д.8 – Кількісні характеристики локальних містобудівних показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{337}) - (LI_{3328}), відн. од. (розроблено автором) (продовження)

Експерти	Показники								
	LI_{3316}	LI_{3317}	LI_{3318}	LI_{3319}	LI_{3320}	LI_{3321}	LI_{3322}	LI_{3323}	LI_{3324}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_1	4	4	3	4	3	4	2	3	1
E_2	3	4	2	3	2	5	2	4	2
E_3	4	5	3	4	2	5	1	5	1
E_4	3	5	2	3	3	4	3	3	3
E_5	3	4	2	3	2	5	1	4	1
E_6	4	5	2	4	3	5	2	4	2
E_7	4	5	2	2	3	3	3	3	4
E_8	2	5	3	4	4	5	3	5	3
E_9	4	5	3	3	1	4	2	4	1
E_{10}	2	4	4	4	3	5	1	4	2
E_{11}	3	5	4	4	4	5	3	3	4
E_{12}	4	5	3	3	1	4	2	5	2
E_{13}	2	4	3	4	4	4	1	4	3
E_{14}	4	4	2	4	2	3	2	3	2

Продовження табл. Д.8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_{15}	3	5	4	3	3	5	4	5	3
E_{16}	4	4	3	4	3	3	1	5	1
E_{17}	2	4	4	4	4	5	1	4	4
E_{18}	2	5	2	3	2	4	2	3	1
E_{19}	3	5	3	4	3	4	2	4	2
E_{20}	5	5	4	2	1	5	1	4	3
E_{21}	4	4	2	3	2	3	3	3	2
E_{22}	3	6	2	3	3	5	1	4	3
E_{23}	3	5	4	4	4	3	2	3	3
E_{24}	3	5	2	3	3	5	1	4	2
E_{25}	4	6	3	2	1	4	3	4	2
E_{26}	3	5	4	4	2	3	1	5	3
Середнє значення	3,269	4,731	2,885	3,385	2,615	4,231	1,923	3,923	2,308

Таблиця Д.8 – Кількісні характеристики локальних містобудівних показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{337}) - (LI_{3328}), відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Експерти	Показники			
	LI_{3325}	LI_{3326}	LI_{3327}	LI_{3328}
1	2	3	4	5
E_1	6	4	4	5
E_2	5	5	3	3
E_3	5	5	3	4
E_4	6	5	4	5
E_5	7	6	2	3
E_6	6	5	4	4
E_7	5	5	2	4
E_8	6	6	3	4
E_9	6	5	3	5
E_{10}	5	6	4	4
E_{11}	5	5	4	4
E_{12}	5	5	3	5
E_{13}	6	4	3	4
E_{14}	6	6	3	4
E_{15}	6	5	4	5
E_{16}	5	4	4	4
E_{17}	5	6	4	5
E_{18}	7	5	3	3
E_{19}	6	5	3	4
E_{20}	6	5	4	4
E_{21}	5	4	2	3
E_{22}	5	6	4	5
E_{23}	6	5	4	4
E_{24}	7	6	3	3

Продовження табл. Д.8

1	2	3	4	5
E_{25}	6	6	4	4
E_{26}	5	5	4	4
Середнє значення	5,692	5,154	3,385	4,077

Таблиця Д.9 – Результати оцінки локального екологічного чинника формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{3423}), відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Значення чинника (LI_{3423})												
	E_1	E_2	E_3	E_4	E_5	E_6	E_7	E_8	E_9	E_{10}	E_{11}	E_{12}	E_{13}
Вінницький	4	3	4	3	4	4	4	5	4	3	4	4	4
Волинський	3	3	3	4	4	3	4	4	3	3	4	3	4
Дніпропетровський	4	5	5	4	4	4	5	4	3	4	5	4	5
Донецький	0	1	1	0	1	2	1	0	2	1	0	0	1
Житомирський	3	4	4	4	3	3	4	3	4	4	3	4	3
Закарпатський	3	3	4	4	3	4	4	3	3	4	4	3	4
Запорізький	3	3	3	2	1	2	1	3	2	2	2	1	1
Івано-Франківський	4	4	3	4	4	4	3	4	3	4	2	3	3
Київський	6	5	4	3	6	5	5	4	4	5	4	5	5
Кіровоградський	4	3	4	3	3	3	4	3	3	4	3	4	4
Луганський	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Львівський	5	5	4	4	3	4	4	3	4	4	4	5	5
Миколаївський	3	2	3	2	2	3	3	3	2	3	2	3	2
Одеський	4	3	2	4	3	4	4	3	4	3	4	4	3
Полтавський	5	3	4	5	3	5	3	5	5	4	3	4	3
Рівненський	4	4	3	4	3	3	4	3	4	4	3	4	3
Сумський	4	3	4	3	3	3	3	4	4	4	3	2	3
Тернопільський	5	4	3	3	4	3	4	3	3	4	4	3	4
Харківський	4	4	5	4	3	4	4	3	5	5	3	4	4
Херсонський	2	1	1	1	0	1	0	1	1	0	0	1	1
Хмельницький	5	4	3	4	4	5	5	4	4	3	4	4	3
Черкаський	4	4	5	4	3	4	5	3	3	4	3	3	4
Чернівецький	3	3	4	3	4	4	3	4	5	5	4	3	4
Чернігівський	4	4	3	4	3	3	4	5	4	3	4	3	4

Таблиця Д.9 – Результати оцінки локального екологічного чинника формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{3423}), відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Значення чинника (LI_{3423})													Середнє значення
	E_{14}	E_{15}	E_{16}	E_{17}	E_{18}	E_{19}	E_{20}	E_{21}	E_{22}	E_{23}	E_{24}	E_{25}	E_{26}	
Вінницький	4	4	3	5	3	5	4	4	4	3	5	4	3	3,885
Волинський	3	2	3	4	4	3	3	3	3	4	3	4	3	3,346
Дніпропетровський	4	5	5	5	4	3	4	4	3	4	5	5	4	4,269
Донецький	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0,654
Житомирський	3	3	3	4	2	3	2	3	4	2	4	2	3	3,231
Закарпатський	4	2	3	4	3	4	3	4	2	4	2	3	3	3,346
Запорізький	2	1	2	3	2	1	1	2	2	1	2	1	2	1,846
Івано-Франківський	4	3	4	4	4	3	5	4	5	5	4	5	4	3,808
Київський	5	6	5	6	6	5	7	5	6	5	6	4	5	5,077
Кіровоградський	3	4	2	3	3	2	3	3	3	4	3	4	3	3,269
Луганський	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0,269
Львівський	5	4	5	4	6	5	4	5	5	4	5	4	5	4,423
Миколаївський	3	2	3	2	3	3	3	2	3	3	2	2	3	2,577
Одеський	4	3	4	3	4	4	4	4	3	4	3	3	4	3,538
Полтавський	5	4	4	5	3	4	4	5	4	5	4	4	3	4,077
Рівненський	4	3	3	5	4	4	3	5	4	4	3	5	3	3,692
Сумський	5	4	4	3	4	5	3	4	3	4	3	4	4	3,577
Тернопільський	4	3	4	5	5	4	4	3	5	3	4	4	3	3,769
Харківський	4	5	3	4	3	5	3	4	4	4	3	4	3	3,885
Херсонський	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0,654
Хмельницький	4	5	3	4	3	4	4	3	4	3	4	4	5	3,923
Черкаський	5	4	3	4	5	3	4	3	4	3	4	4	5	3,846
Чернівецький	4	4	3	4	3	4	3	5	3	4	3	5	4	3,769
Чернігівський	5	3	4	3	4	4	5	3	4	3	4	4	5	3,808

Таблиця Д.10 – Результати оцінки локальних екологічних показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{3424}) - (LI_{3439}), відн. од. (розроблено автором) (початок)

Експерти	Показники									
	LI_{3424}	LI_{3425}	LI_{3426}	LI_{3427}	LI_{3428}	LI_{3429}	LI_{3430}	LI_{3431}	LI_{3432}	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
E_1	3	4	3	5	5	3	4	4	3	
E_2	3	3	2	3	5	4	4	3	3	
E_3	4	4	3	4	4	4	5	3	4	
E_4	5	4	3	3	3	3	4	4	4	
E_5	3	3	3	4	4	3	5	5	3	
E_6	4	3	3	4	6	4	4	3	4	

Продовження табл. Д.10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>E</i> ₇	3	3	2	5	5	3	4	3	5
<i>E</i> ₈	3	4	3	3	5	4	5	5	3
<i>E</i> ₉	3	3	3	4	4	5	4	5	4
<i>E</i> ₁₀	4	3	3	4	5	4	3	3	3
<i>E</i> ₁₁	3	3	2	5	4	3	4	3	3
<i>E</i> ₁₂	3	4	4	4	5	5	5	4	4
<i>E</i> ₁₃	3	2	3	4	4	4	4	5	5
<i>E</i> ₁₄	4	3	3	3	6	3	5	3	3
<i>E</i> ₁₅	5	3	2	3	5	4	5	3	3
<i>E</i> ₁₆	3	3	4	4	6	5	4	4	4
<i>E</i> ₁₇	3	4	3	5	4	3	4	5	3
<i>E</i> ₁₈	4	5	3	4	5	4	4	3	5
<i>E</i> ₁₉	5	3	2	5	5	5	5	3	4
<i>E</i> ₂₀	3	5	3	4	4	3	4	5	3
<i>E</i> ₂₁	3	4	3	5	5	5	5	4	3
<i>E</i> ₂₂	2	3	2	3	6	4	5	4	3
<i>E</i> ₂₃	3	2	4	4	6	4	3	3	4
<i>E</i> ₂₄	2	3	3	5	5	5	4	5	4
<i>E</i> ₂₅	2	3	4	4	5	5	5	3	4
<i>E</i> ₂₆	3	4	3	5	6	4	3	4	3
Середнє значення	3,308	3,385	2,923	4,077	4,885	3,962	4,269	3,808	3,615

Таблиця Д.10 – Результати оцінки локальних екологічних показників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (*LI*₃₄₂₄) - (*LI*₃₄₃₉), відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Експерти	Показники						
	<i>LI</i> ₃₄₃₃	<i>LI</i> ₃₄₃₄	<i>LI</i> ₃₄₃₅	<i>LI</i> ₃₄₃₆	<i>LI</i> ₃₄₃₇	<i>LI</i> ₃₄₃₈	<i>LI</i> ₃₄₃₉
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>E</i> ₁	3	3	3	3	4	3	4
<i>E</i> ₂	4	3	2	3	3	4	5
<i>E</i> ₃	4	2	3	2	4	4	5
<i>E</i> ₄	3	4	2	3	3	3	4
<i>E</i> ₅	3	3	3	2	3	2	5
<i>E</i> ₆	4	2	2	2	3	2	4
<i>E</i> ₇	3	3	2	2	4	3	5
<i>E</i> ₈	3	4	3	3	4	4	5
<i>E</i> ₉	3	2	2	2	3	2	4
<i>E</i> ₁₀	3	3	3	2	3	2	5
<i>E</i> ₁₁	3	3	2	3	4	3	4
<i>E</i> ₁₂	2	2	3	2	3	2	5
<i>E</i> ₁₃	3	2	3	4	4	4	4
<i>E</i> ₁₄	3	3	2	3	3	3	5
<i>E</i> ₁₅	2	3	2	3	4	4	5
<i>E</i> ₁₆	3	3	4	4	3	3	4

Продовження табл. Д.10

1	2	3	4	5	6	7	8
E_{17}	3	2	3	2	4	3	5
E_{18}	4	3	2	2	3	2	4
E_{19}	4	3	2	3	3	4	5
E_{20}	3	2	3	4	4	3	5
E_{21}	3	3	3	2	3	3	5
E_{22}	2	3	2	3	3	2	5
E_{23}	3	2	2	3	4	4	4
E_{24}	3	3	3	2	3	3	4
E_{25}	4	2	2	4	3	3	5
E_{26}	3	4	3	3	4	4	5
Середнє значення	3,115	2,769	2,538	2,731	3,423	3,038	4,615

Таблиця Д.11 – Результати оцінки локального інноваційного чинника формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{355}), відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Значення чинника (LI_{355})												
	E_1	E_2	E_3	E_4	E_5	E_6	E_7	E_8	E_9	E_{10}	E_{11}	E_{12}	E_{13}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Вінницький	4	3	4	3	4	4	4	3	4	3	4	5	4
Волинський	2	2	3	4	3	3	4	3	3	3	3	3	3
Дніпропетровський	4	4	4	4	3	4	5	4	3	4	3	4	4
Донецький	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	0
Житомирський	2	4	2	4	3	3	4	3	2	4	2	3	4
Закарпатський	2	3	2	3	3	4	2	3	2	3	2	3	2
Запорізький	1	1	3	2	1	2	1	1	2	2	1	1	1
Івано-Франківський	2	4	3	4	2	4	3	4	3	2	2	3	2
Київський	4	5	4	3	3	5	4	3	4	5	4	5	4
Кіровоградський	2	3	2	3	1	3	2	3	3	2	3	4	2
Луганський	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Львівський	5	3	3	4	3	4	3	3	4	2	4	5	3
Миколаївський	2	2	1	2	1	3	1	3	2	1	2	1	1
Одеський	3	3	2	2	3	4	2	3	2	2	4	2	3
Полтавський	4	3	4	3	3	5	3	2	2	4	3	4	2
Рівненський	3	4	3	3	2	3	4	3	1	2	3	1	2
Сумський	4	2	4	2	3	2	3	2	4	1	3	2	3
Тернопільський	4	2	3	2	2	3	4	1	3	4	3	3	4
Харківський	2	4	2	4	3	1	4	3	2	5	3	2	4
Херсонський	1	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0	1	1
Хмельницький	3	4	3	2	4	2	3	4	4	3	4	3	3
Черкаський	2	2	3	4	3	1	2	3	3	2	3	3	3
Чернівецький	3	2	2	3	1	4	3	3	2	3	4	3	2
Чернігівський	2	4	3	1	3	2	4	2	4	3	3	3	4

Таблиця Д.11 – Результати оцінки локального інноваційного чинника формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{355}), відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Значення чинника (LI_{355})													Середнє значення
	E_{14}	E_{15}	E_{16}	E_{17}	E_{18}	E_{19}	E_{20}	E_{21}	E_{22}	E_{23}	E_{24}	E_{25}	E_{26}	
Вінницький	4	4	3	4	3	3	4	4	3	3	4	4	3	3,654
Волинський	2	2	3	3	3	3	2	3	3	2	3	2	3	2,808
Дніпропетровський	4	5	4	5	4	3	4	3	3	4	5	4	4	3,923
Донецький	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0,462
Житомирський	2	3	1	4	2	3	2	3	2	2	4	2	3	2,808
Закарпатський	2	2	3	2	3	4	1	4	2	3	2	3	2	2,577
Запорізький	2	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	1	2	1,462
Івано-Франківський	4	3	3	4	4	3	3	4	3	5	4	3	4	3,269
Київський	5	6	5	6	4	5	4	5	4	5	3	4	5	4,385
Кіровоградський	2	3	2	3	1	2	3	2	3	3	3	2	3	2,5
Луганський	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0,115
Львівський	5	4	3	4	4	5	4	4	5	4	3	4	5	3,846
Миколаївський	2	2	1	2	3	1	3	2	3	2	2	2	1	1,846
Одеський	3	3	4	1	3	4	2	2	3	4	3	2	2	2,731
Полтавський	4	4	3	5	3	2	3	2	4	2	4	2	3	3,192
Рівненський	4	3	2	5	1	4	2	2	4	2	3	4	3	2,808
Сумський	2	3	3	3	4	2	3	4	3	2	3	2	4	2,808
Тернопільський	2	4	4	3	5	2	3	3	5	3	4	2	3	3,115
Харківський	3	3	3	4	3	2	3	4	2	2	3	4	2	2,962
Херсонський	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0,5
Хмельницький	3	4	3	4	3	2	4	3	4	3	4	2	5	3,308
Черкаський	2	4	3	4	2	3	4	3	3	3	2	4	5	2,923
Чернівецький	2	4	3	2	3	4	3	5	3	2	3	3	4	2,923
Чернігівський	3	3	4	3	4	2	2	3	4	3	2	4	5	3,077

Таблиця Д.12 – Результати оцінки локальні інноваційні показники формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{356}) - (LI_{3531}), відн. од. (розроблено автором) (початок)

Експерти	Показники									
	LI_{356}	LI_{357}	LI_{358}	LI_{359}	LI_{3510}	LI_{3511}	LI_{3512}	LI_{3513}	LI_{3514}	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
E_1	3	2	4	4	5	2	3	2	3	
E_2	2	1	3	3	6	3	2	3	2	
E_3	2	2	3	4	6	3	2	3	4	
E_4	3	2	3	3	5	3	3	4	2	
E_5	3	2	4	4	5	3	4	2	2	

Продовження табл. Д.12

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_6	2	3	3	4	6	4	4	3	2
E_7	3	2	4	4	5	3	3	3	3
E_8	3	2	3	3	5	4	3	2	3
E_9	2	1	4	4	4	2	4	2	2
E_{10}	1	3	4	4	5	4	3	3	3
E_{11}	3	2	4	3	4	3	4	3	3
E_{12}	2	2	4	4	5	2	3	4	2
E_{13}	3	2	3	4	5	4	4	2	2
E_{14}	2	2	5	3	6	3	3	3	3
E_{15}	2	3	4	3	5	2	2	3	2
E_{16}	3	3	4	4	6	2	4	4	3
E_{17}	3	2	3	3	5	3	4	2	3
E_{18}	1	2	4	4	5	4	2	3	5
E_{19}	2	3	3	3	5	2	3	3	4
E_{20}	1	2	4	4	6	3	4	2	3
E_{21}	1	2	4	4	5	2	3	4	2
E_{22}	2	3	2	3	6	4	3	4	3
E_{23}	2	2	4	4	6	3	3	3	2
E_{24}	2	1	4	5	6	5	4	2	2
E_{25}	1	2	4	3	5	3	5	3	4
E_{26}	2	2	4	3	5	4	3	2	2
Середнє значення	2,154	2,115	3,654	3,615	5,269	3,077	3,269	2,846	2,731

Таблиця Д.12 – Результати оцінки локальні інноваційні показники формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{356}) - (LI_{3531}), відн. од. (розроблено автором) (продовження)

Експерти	Показники								
	LI_{3515}	LI_{3516}	LI_{3517}	LI_{3518}	LI_{3519}	LI_{3520}	LI_{3521}	LI_{3522}	LI_{3523}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_1	2	1	2	4	5	2	1	3	1
E_2	2	1	3	5	6	2	1	3	1
E_3	2	2	2	5	6	1	2	4	0
E_4	3	2	2	5	7	1	1	4	1
E_5	2	2	3	6	6	1	0	3	1
E_6	2	3	3	5	6	0	0	3	2
E_7	3	2	2	6	5	1	1	3	1
E_8	2	2	3	5	7	1	1	4	1
E_9	2	1	4	6	6	2	2	4	0
E_{10}	1	3	2	6	5	2	1	3	1
E_{11}	3	2	4	5	6	1	1	3	1
E_{12}	2	2	2	5	5	2	0	4	2
E_{13}	1	1	3	6	5	1	1	4	0
E_{14}	2	2	2	6	6	0	1	3	1
E_{15}	1	3	3	5	6	2	1	4	1

Продовження табл. Д.12

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E_{16}	3	3	1	6	6	2	0	4	0
E_{17}	3	2	3	5	5	1	2	2	1
E_{18}	1	1	4	5	7	1	2	4	2
E_{19}	2	1	2	5	5	2	1	3	1
E_{20}	1	2	2	6	6	1	1	4	1
E_{21}	1	1	3	6	5	2	2	4	0
E_{22}	2	1	2	5	6	1	1	4	0
E_{23}	2	2	1	5	6	1	2	4	1
E_{24}	1	1	2	5	6	1	1	3	2
E_{25}	1	2	2	6	6	2	2	3	1
E_{26}	2	1	3	6	7	1	0	3	1
Середнє значення	1,885	1,769	2,5	5,385	5,846	1,308	1,077	3,462	0,923

Таблиця Д.12 – Результати оцінки локальні інноваційні показники формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{356}) - (LI_{3531}), відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Експерти	Показники							
	LI_{3524}	LI_{3525}	LI_{3526}	LI_{3527}	LI_{3528}	LI_{3529}	LI_{3530}	LI_{3531}
1	2	3	4	5	6	7	8	9
E_1	4	3	4	2	1	1	2	4
E_2	4	4	4	3	2	2	3	3
E_3	4	3	3	3	1	1	2	4
E_4	3	3	5	2	1	1	2	4
E_5	4	4	4	3	2	2	2	3
E_6	4	4	4	3	2	2	2	5
E_7	5	3	5	4	2	1	1	3
E_8	4	4	4	3	3	1	3	4
E_9	4	4	4	3	2	2	2	4
E_{10}	5	3	5	4	2	2	2	4
E_{11}	4	4	4	3	2	1	3	3
E_{12}	4	4	4	3	1	2	3	4
E_{13}	5	3	5	2	1	3	2	4
E_{14}	4	4	5	3	2	2	1	3
E_{15}	5	4	4	3	1	2	2	4
E_{16}	4	4	4	4	2	3	3	3
E_{17}	3	3	3	3	1	1	2	2
E_{18}	4	3	5	3	1	3	2	4
E_{19}	4	4	4	2	2	2	3	3
E_{20}	3	4	5	3	3	3	2	4
E_{21}	4	3	4	2	3	3	2	5
E_{22}	5	4	5	3	2	2	3	4
E_{23}	5	5	5	2	2	2	2	4
E_{24}	5	4	4	2	2	3	3	5
E_{25}	4	5	4	1	1	2	2	3

Продовження табл. Д.12

1	2	3	4	5	6	7	8	9
E_{26}	4	4	5	1	2	2	3	4
Середнє значення	4,154	3,731	4,308	2,692	1,769	1,962	2,269	3,731

Таблиця Д.13 – Результати оцінки локальних безпекових чинників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{3616}) - (LI_{3620}), відн. од. (розроблено автором)

Експерти	Показники				
	LI_{3616}	LI_{3617}	LI_{3618}	LI_{3619}	LI_{3620}
1	2	3	4	5	6
E_1	3	4	5	4	6
E_2	3	3	6	5	6
E_3	4	3	6	5	4
E_4	3	4	5	6	5
E_5	3	5	6	5	6
E_6	4	5	6	5	6
E_7	5	3	7	5	5
E_8	4	5	6	4	5
E_9	3	4	6	5	5
E_{10}	3	3	5	5	4
E_{11}	4	3	5	5	5
E_{12}	5	4	5	4	5
E_{13}	4	5	6	4	6
E_{14}	4	4	7	5	7
E_{15}	3	4	6	5	5
E_{16}	3	3	6	4	5
E_{17}	4	3	5	6	6
E_{18}	5	5	5	4	6
E_{19}	4	5	6	4	5
E_{20}	3	4	5	5	6
E_{21}	4	3	5	5	6
E_{22}	5	4	7	4	5
E_{23}	4	4	6	5	6
E_{24}	4	3	5	5	6
E_{25}	3	5	5	4	5
E_{26}	3	4	6	5	5
Середнє значення	3,731	3,923	5,692	4,731	5,423

Таблиця Д.14 – Результати оцінки локального чинника використання провідної вітчизняної практики щодо формування та застосування нормативно-правового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{374}) (початок)

Регіони	Значення чинника (LI_{374})												
	E_1	E_2	E_3	E_4	E_5	E_6	E_7	E_8	E_9	E_{10}	E_{11}	E_{12}	E_{13}
Вінницький	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5	4	5
Волинський	4	3	4	3	5	3	4	3	3	4	3	3	4
Дніпропетровський	6	5	6	5	6	5	5	6	5	6	5	6	6
Донецький	2	2	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	3
Житомирський	5	5	4	5	5	5	4	5	5	4	5	4	5
Закарпатський	6	4	4	5	5	4	4	5	4	5	4	4	5
Запорізький	4	5	5	4	5	3	4	3	3	5	4	5	3
Івано-Франківський	5	6	5	6	4	5	6	6	5	6	5	5	5
Київський	7	7	6	5	6	5	6	7	6	5	6	5	7
Кіровоградський	5	5	5	4	5	4	5	5	4	5	4	5	5
Луганський	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0
Львівський	5	6	6	5	5	6	5	4	4	5	4	5	5
Миколаївський	4	5	5	4	5	4	4	5	4	5	5	5	4
Одеський	5	4	4	5	5	4	4	5	4	5	4	5	5
Полтавський	6	5	5	6	5	5	6	4	5	4	5	4	5
Рівненський	5	6	5	4	5	4	5	5	4	5	4	5	5
Сумський	4	4	4	5	6	5	5	6	5	5	4	5	5
Тернопільський	5	5	6	6	5	5	6	5	4	5	5	5	6
Харківський	5	4	5	5	4	5	5	6	6	5	5	4	5
Херсонський	4	4	3	4	5	4	5	5	5	4	5	3	4
Хмельницький	5	6	5	6	4	5	5	4	6	5	6	5	5
Черкаський	5	5	6	4	5	5	6	5	4	4	5	4	5
Чернівецький	5	6	5	5	4	4	6	4	4	5	5	5	4
Чернігівський	4	5	5	5	6	5	5	6	4	5	5	5	6

Таблиця Д.14 – Результати оцінки локального чинника використання провідної вітчизняної практики щодо формування та застосування нормативно-правового забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{374}) (закінчення)

Регіони	Значення чинника (LI_{374})													Середнє значення
	E_{14}	E_{15}	E_{16}	E_{17}	E_{18}	E_{19}	E_{20}	E_{21}	E_{22}	E_{23}	E_{24}	E_{25}	E_{26}	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Вінницький	5	5	5	6	5	5	6	5	6	6	5	6	5	5,077
Волинський	3	4	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	6	4,115
Дніпропетровський	6	5	6	7	6	5	5	6	5	6	5	5	6	5,577

Продовження табл. Д.14

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Донецький	2	2	1	2	3	3	1	2	3	2	3	2	3	1,962
Житомирський	5	5	4	5	5	6	4	5	5	4	5	6	5	4,808
Закарпатський	5	4	5	4	5	4	5	5	4	6	4	5	5	4,615
Запорізький	4	5	5	5	5	4	5	4	5	5	4	5	5	4,385
Івано-Франківський	5	6	6	5	6	5	4	5	4	5	4	5	6	5,192
Київський	5	6	6	6	6	5	6	6	6	7	7	6	6	6,000
Кіровоградський	5	5	5	4	4	5	5	6	5	5	6	5	5	4,846
Луганський	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0,192
Львівський	5	6	6	5	6	5	6	6	5	5	6	5	6	5,269
Миколаївський	4	4	5	4	4	4	5	5	4	4	4	3	5	4,385
Одеський	5	6	5	5	4	5	5	6	5	4	5	6	5	4,808
Полтавський	6	5	5	5	4	4	5	5	5	5	6	5	4	4,962
Рівненський	5	5	6	5	5	4	5	5	5	5	4	5	4	4,808
Сумський	5	5	5	4	6	5	4	5	6	5	5	6	5	4,962
Тернопільський	5	6	5	6	5	5	5	6	5	4	5	5	6	5,231
Харківський	4	5	5	4	5	5	4	5	5	5	6	5	4	4,846
Херсонський	3	4	3	4	4	2	3	3	2	2	4	3	2	3,615
Хмельницький	5	6	6	5	5	6	5	5	4	5	5	4	5	5,115
Черкаський	5	5	6	4	5	5	4	5	5	4	5	6	5	4,885
Чернівецький	5	4	5	5	6	5	5	5	4	5	5	5	5	4,846
Чернігівський	5	5	5	4	5	4	5	5	4	5	5	4	5	4,885

Таблиця Д.15 – Результати оцінки локальних нормативно-правових чинників формування інвестиційної привабливості земель регіонів (LI_{375}) - (LI_{377}), відн. од. (розроблено автором)

Експерти	Показники		
	LI_{375}	LI_{376}	LI_{377}
1	2	3	4
E_1	5	4	2
E_2	5	3	3
E_3	4	3	3
E_4	5	4	2
E_5	5	5	2
E_6	6	4	3
E_7	5	4	2
E_8	6	3	3
E_9	5	4	2
E_{10}	5	5	3
E_{11}	4	3	2
E_{12}	5	4	2
E_{13}	5	4	3
E_{14}	6	4	2
E_{15}	6	5	3
E_{16}	5	4	3

Продовження табл. Д.14

1	2	3	4
E_{17}	6	3	2
E_{18}	5	4	3
E_{19}	4	5	2
E_{20}	5	3	3
E_{21}	5	4	2
E_{22}	6	4	2
E_{23}	5	5	3
E_{24}	6	4	3
E_{25}	5	3	2
E_{26}	5	4	2
Середнє значення	5,154	3,923	2,462

ДОДАТОК Ж

Результати прогнозування змін чинників інвестиційної привабливості земель
регіонів

Таблиця Ж.1 – Значення величини змін інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного просторового чинника, відн. од. (розроблено автором)

Регіони	Збільшення системного просторового чинника на:			
	1%	2%	3%	4%
Вінницький	0,035	0,064	0,094	0,124
Волинський	-0,021	0,008	0,038	0,067
Дніпропетровський	0,056	0,086	0,116	0,146
Донецький	0,162	0,191	0,22	0,249
Житомирський	-0,047	-0,017	0,012	0,041
Закарпатський	-0,072	-0,044	-0,015	0,013
Запорізький	0,121	0,15	0,18	0,209
Івано-Франківський	-0,033	-0,005	0,024	0,053
Київський	0,018	0,048	0,078	0,107
Кіровоградський	0,074	0,103	0,133	0,163
Луганський	0,237	0,265	0,293	0,321
Львівський	-0,008	0,022	0,051	0,081
Миколаївський	0,051	0,08	0,109	0,139
Одеський	0,056	0,086	0,115	0,145
Полтавський	0,03	0,059	0,089	0,119
Рівненський	-0,027	0,002	0,031	0,06
Сумський	-0,003	0,027	0,056	0,085
Тернопільський	-0,017	0,012	0,042	0,071
Харківський	0,059	0,089	0,119	0,148
Херсонський	0,106	0,135	0,164	0,193
Хмельницький	-0,011	0,018	0,048	0,077
Черкаський	-0,001	0,028	0,058	0,087
Чернівецький	-0,072	-0,044	-0,015	0,013
Чернігівський	0,014	0,044	0,073	0,102

Таблиця Ж.2 – Значення величини змін інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного економічного чинника, відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Збільшення системного економічного чинника на:								
	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%
Вінницький	-0,03	-0,025	-0,02	-0,015	-0,01	-0,005	-0,001	0,004	0,009
Волинський	-0,022	-0,017	-0,012	-0,008	-0,003	0,002	0,006	0,011	0,016
Дніпропетровський	-0,075	-0,071	-0,066	-0,062	-0,058	-0,053	-0,049	-0,044	-0,040
Донецький	0,048	0,051	0,055	0,058	0,062	0,065	0,069	0,073	0,076
Житомирський	0,107	0,113	0,119	0,126	0,132	0,138	0,144	0,151	0,157
Закарпатський	0,033	0,038	0,043	0,048	0,053	0,058	0,063	0,069	0,074
Запорізький	-0,039	-0,036	-0,032	-0,029	-0,025	-0,022	-0,018	-0,014	-0,011
Івано-Франківський	-0,005	-0,001	0,004	0,009	0,014	0,018	0,023	0,028	0,033
Київський	-0,022	-0,017	-0,012	-0,007	-0,002	0,003	0,008	0,013	0,018
Кіровоградський	0,019	0,023	0,028	0,033	0,037	0,042	0,047	0,051	0,056
Луганський	0,161	0,164	0,167	0,17	0,173	0,176	0,179	0,182	0,185
Львівський	-0,005	0,0002	0,005	0,01	0,015	0,021	0,026	0,031	0,036
Миколаївський	-0,064	-0,060	-0,056	-0,052	-0,048	-0,045	-0,041	-0,037	-0,033
Одеський	-0,009	-0,004	0,001	0,005	0,01	0,015	0,019	0,024	0,029
Полтавський	-0,028	-0,023	-0,018	-0,014	-0,009	-0,004	0,0005	0,005	0,01
Рівненський	0,036	0,041	0,046	0,051	0,056	0,061	0,066	0,072	0,077
Сумський	0,007	0,012	0,017	0,022	0,027	0,032	0,037	0,042	0,047
Тернопільський	0,018	0,023	0,028	0,033	0,038	0,043	0,048	0,054	0,059
Харківський	-0,067	-0,062	-0,058	-0,054	-0,05	-0,046	-0,042	-0,037	-0,033
Херсонський	0,014	0,018	0,021	0,025	0,029	0,032	0,036	0,039	0,043
Хмельницький	-0,03	-0,025	-0,02	-0,016	-0,011	-0,006	-0,002	0,003	0,008
Черкаський	0,032	0,037	0,043	0,048	0,053	0,058	0,063	0,068	0,074
Чернівецький	0,002	0,007	0,011	0,016	0,021	0,026	0,03	0,035	0,04
Чернігівський	0,016	0,021	0,026	0,031	0,036	0,041	0,046	0,051	0,056

Таблиця Ж.2 – Значення величини змін інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного економічного чинника, відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Збільшення системного економічного чинника на:		
	10%	15%	20%
1	2	3	4
Вінницький	0,014	0,039	0,063
Волинський	0,021	0,044	0,068
Дніпропетровський	-0,036	-0,014	0,008
Донецький	0,08	0,097	0,115
Житомирський	0,163	0,195	0,226
Закарпатський	0,079	0,104	0,129
Запорізький	-0,007	0,01	0,028
Івано-Франківський	0,037	0,061	0,085

Продовження табл. Ж.2

1	2	3	4
Київський	0,023	0,048	0,073
Кіровоградський	0,061	0,084	0,107
Луганський	0,187	0,202	0,216
Львівський	0,041	0,067	0,093
Миколаївський	-0,029	-0,01	0,009
Одеський	0,034	0,057	0,081
Полтавський	0,015	0,038	0,062
Рівненський	0,082	0,107	0,132
Сумський	0,052	0,077	0,102
Тернопільський	0,064	0,089	0,114
Харківський	-0,029	-0,008	0,013
Херсонський	0,047	0,064	0,082
Хмельницький	0,013	0,036	0,06
Черкаський	0,079	0,104	0,13
Чернівецький	0,045	0,068	0,092
Чернігівський	0,061	0,086	0,112

Таблиця Ж.3 – Значення величини змін інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного містобудівного чинника, відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Збільшення системного містобудівного чинника на:								
	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Вінницький	-0,003	0,005	0,014	0,022	0,031	0,039	0,048	0,056	0,064
Волинський	0,037	0,046	0,054	0,063	0,071	0,080	0,088	0,097	0,106
Дніпропетровський	-0,034	-0,026	-0,018	-0,01	-0,002	0,006	0,014	0,022	0,03
Донецький	-0,009	-0,003	0,003	0,009	0,016	0,022	0,028	0,035	0,041
Житомирський	-0,038	-0,03	-0,022	-0,014	-0,006	0,003	0,011	0,019	0,027
Закарпатський	0,042	0,05	0,059	0,067	0,076	0,084	0,093	0,101	0,109
Запорізький	0,03	0,038	0,045	0,053	0,061	0,068	0,076	0,083	0,091
Івано-Франківський	0,056	0,065	0,073	0,082	0,091	0,099	0,108	0,117	0,125
Київський	0,033	0,042	0,051	0,06	0,069	0,077	0,086	0,095	0,104
Кіровоградський	-0,024	-0,016	-0,009	-0,001	0,007	0,014	0,022	0,029	0,037
Луганський	0,094	0,1	0,105	0,111	0,116	0,122	0,127	0,133	0,138
Львівський	0,025	0,034	0,043	0,051	0,06	0,069	0,078	0,087	0,095
Миколаївський	-0,096	-0,089	-0,082	-0,076	-0,069	-0,062	-0,055	-0,048	-0,041
Одеський	-0,02	-0,013	-0,005	0,003	0,011	0,019	0,027	0,035	0,043
Полтавський	0,003	0,011	0,019	0,028	0,036	0,044	0,053	0,061	0,069
Рівненський	0,031	0,039	0,047	0,056	0,064	0,072	0,081	0,089	0,097
Сумський	-0,036	-0,029	-0,021	-0,013	-0,005	0,003	0,011	0,019	0,027
Тернопільський	0,027	0,035	0,044	0,052	0,061	0,069	0,078	0,086	0,094
Харківський	-0,031	-0,024	-0,016	-0,008	-0,0002	0,008	0,015	0,023	0,031
Херсонський	0,079	0,087	0,094	0,102	0,11	0,117	0,125	0,132	0,140
Хмельницький	0,001	0,009	0,017	0,026	0,034	0,042	0,051	0,059	0,067
Черкаський	0,011	0,019	0,028	0,036	0,044	0,052	0,060	0,069	0,077
Чернівецький	0,028	0,036	0,045	0,053	0,061	0,069	0,078	0,086	0,094
Чернігівський	-0,013	-0,005	0,003	0,011	0,019	0,027	0,035	0,043	0,051

Таблиця Ж.3 – Значення величини змін інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного містобудівного чинника, відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Збільшення системного містобудівного чинника на:		
	10%	15%	20%
1	2	3	4
Вінницький	0,073	0,115	0,157
Волинський	0,114	0,157	0,2
Дніпропетровський	0,038	0,079	0,119
Донецький	0,047	0,078	0,110
Житомирський	0,035	0,076	0,117
Закарпатський	0,118	0,16	0,202
Запорізький	0,098	0,136	0,173
Івано-Франківський	0,134	0,177	0,22
Київський	0,113	0,157	0,201
Кіровоградський	0,044	0,082	0,119
Луганський	0,144	0,171	0,199
Львівський	0,104	0,148	0,192
Миколаївський	-0,035	-0,0004	0,034
Одеський	0,050	0,09	0,129
Полтавський	0,078	0,119	0,160
Рівненський	0,106	0,147	0,188
Сумський	0,034	0,074	0,113
Тернопільський	0,103	0,145	0,187
Харківський	0,039	0,078	0,117
Херсонський	0,147	0,185	0,222
Хмельницький	0,076	0,117	0,158
Черкаський	0,085	0,126	0,167
Чернівецький	0,103	0,144	0,186
Чернігівський	0,059	0,099	0,14

Таблиця Ж.4 – Значення величини змін інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного екологічного чинника, відн. од. (розроблено автором) (початок)

Регіони	Збільшення системного екологічного чинника на:								
	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Вінницький	-0,016	-0,01	-0,003	0,004	0,011	0,018	0,024	0,031	0,038
Волинський	0,043	0,05	0,057	0,064	0,071	0,078	0,085	0,093	0,1
Дніпропетровський	-0,004	0,003	0,01	0,016	0,023	0,03	0,037	0,044	0,051
Донецький	0,028	0,033	0,038	0,043	0,048	0,054	0,059	0,064	0,069
Житомирський	-0,001	0,006	0,013	0,02	0,027	0,034	0,041	0,048	0,055
Закарпатський	0,045	0,052	0,059	0,066	0,073	0,08	0,087	0,094	0,101
Запорізький	-0,051	-0,046	-0,04	-0,035	-0,03	-0,025	-0,02	-0,014	-0,009
Івано-Франківський	0,011	0,017	0,024	0,031	0,037	0,044	0,051	0,057	0,064

Продовження табл. Ж.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Київський	-0,053	-0,046	-0,04	-0,033	-0,027	-0,02	-0,014	-0,007	-0,001
Кіровоградський	-0,042	-0,036	-0,03	-0,024	-0,018	-0,012	-0,007	-0,001	0,005
Луганський	0,118	0,122	0,127	0,131	0,135	0,139	0,144	0,148	0,152
Львівський	-0,015	-0,008	-0,001	0,005	0,012	0,019	0,026	0,033	0,04
Миколаївський	0,075	0,082	0,089	0,096	0,103	0,11	0,117	0,124	0,131
Одеський	-0,008	-0,001	0,005	0,012	0,018	0,025	0,031	0,038	0,044
Полтавський	-0,005	0,002	0,009	0,015	0,022	0,029	0,036	0,042	0,049
Рівненський	0,001	0,008	0,014	0,021	0,027	0,034	0,04	0,047	0,053
Сумський	0,015	0,022	0,029	0,035	0,042	0,049	0,056	0,063	0,07
Тернопільський	-0,014	-0,007	-0,001	0,006	0,012	0,019	0,025	0,032	0,038
Харківський	0,016	0,023	0,029	0,036	0,043	0,05	0,056	0,063	0,07
Херсонський	-0,051	-0,047	-0,042	-0,037	-0,033	-0,028	-0,023	-0,018	-0,014
Хмельницький	0,024	0,031	0,038	0,045	0,052	0,059	0,066	0,073	0,080
Черкаський	-0,009	-0,002	0,004	0,011	0,017	0,024	0,031	0,037	0,044
Чернівецький	0,053	0,061	0,068	0,075	0,082	0,089	0,096	0,103	0,11
Чернігівський	-0,006	0,001	0,007	0,014	0,02	0,027	0,034	0,04	0,047

Таблиця Ж.4 – Значення величини змін інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного екологічного чинника, відн. од. (розроблено автором) (закінчення)

Регіони	Збільшення системного екологічного чинника на:	
	10%	15%
Вінницький	0,045	0,079
Волинський	0,107	0,142
Дніпропетровський	0,058	0,092
Донецький	0,074	0,100
Житомирський	0,062	0,097
Закарпатський	0,108	0,143
Запорізький	-0,004	0,022
Івано-Франківський	0,071	0,104
Київський	0,006	0,038
Кіровоградський	0,011	0,04
Луганський	0,156	0,178
Львівський	0,047	0,081
Миколаївський	0,138	0,173
Одеський	0,051	0,083
Полтавський	0,056	0,089
Рівненський	0,06	0,092
Сумський	0,077	0,111
Тернопільський	0,045	0,078
Харківський	0,077	0,111
Херсонський	-0,009	0,015
Хмельницький	0,087	0,122
Черкаський	0,05	0,083
Чернівецький	0,117	0,152
Чернігівський	0,053	0,086

Таблиця Ж.5 – Значення величини змін інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного інноваційного чинника, відн. од. (розроблено автором)

Регіони	Збільшення системного інноваційного чинника на:	
	1%	2%
Вінницький	0,037	0,071
Волинський	0,011	0,045
Дніпропетровський	0,041	0,075
Донецький	0,016	0,048
Житомирський	-0,022	0,012
Закарпатський	0,03	0,064
Запорізький	0,059	0,091
Івано-Франківський	0,049	0,083
Київський	0,031	0,065
Кіровоградський	0,056	0,09
Луганський	0,067	0,098
Львівський	0,03	0,064
Миколаївський	0,028	0,062
Одеський	0,024	0,058
Полтавський	0,031	0,065
Рівненський	0,033	0,067
Сумський	0,008	0,042
Тернопільський	0,041	0,075
Харківський	0,046	0,080
Херсонський	-0,022	0,010
Хмельницький	0,029	0,063
Черкаський	0,047	0,080
Чернівецький	0,056	0,090
Чернігівський	0,044	0,077

Таблиця Ж.6 – Значення величини змін інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного безпекового чинника, відн. од. (розроблено автором)

Регіони	Збільшення системного безпекового чинника на:	
	1%	2%
1	2	3
Вінницький	0,013	0,046
Волинський	0,004	0,036
Дніпропетровський	0,021	0,053
Донецький	0,059	0,09
Житомирський	-0,022	0,01
Закарпатський	0,019	0,052
Запорізький	0,11	0,142
Івано-Франківський	0,037	0,07
Київський	0,032	0,065
Кіровоградський	0,059	0,092

Продовження табл. Ж.6

1	2	3
Луганський	0,006	0,034
Львівський	0,006	0,039
Миколаївський	0,036	0,068
Одеський	0,017	0,049
Полтавський	0,019	0,052
Рівненський	0,036	0,069
Сумський	0,022	0,055
Тернопільський	0,036	0,069
Харківський	0,034	0,067
Херсонський	0,134	0,166
Хмельницький	0,02	0,053
Черкаський	0,024	0,056
Чернівецький	0,041	0,073

Таблиця Ж.7 – Значення величини змін інтегрального показника рівня інвестиційної привабливості земель регіонів за рахунок збільшення системного нормативно-правового чинника, відн. од. (розроблено автором)

Регіони	Збільшення системного нормативно-правового чинника на:					
	1%	2%	3%	4%	5%	6%
1	2	3	4	5	6	7
Вінницький	-0,027	-0,017	-0,006	0,004	0,015	0,025
Волинський	-0,024	-0,014	-0,004	0,006	0,017	0,027
Дніпропетровський	0,0002	0,011	0,021	0,032	0,043	0,053
Донецький	0,058	0,067	0,076	0,086	0,095	0,104
Житомирський	-0,034	-0,024	-0,013	-0,003	0,008	0,018
Закарпатський	0,007	0,017	0,027	0,037	0,048	0,058
Запорізький	0,075	0,085	0,095	0,105	0,116	0,126
Івано-Франківський	0,023	0,033	0,044	0,054	0,065	0,075
Київський	0,002	0,012	0,023	0,034	0,045	0,055
Кіровоградський	0,044	0,054	0,065	0,075	0,086	0,096
Луганський	-0,026	-0,02	-0,013	-0,007	-0,0002	0,006
Львівський	-0,022	-0,012	-0,001	0,009	0,02	0,03
Миколаївський	0,019	0,029	0,039	0,049	0,06	0,07
Одеський	0,012	0,022	0,033	0,043	0,054	0,064
Полтавський	-0,007	0,003	0,014	0,024	0,035	0,045
Рівненський	0,021	0,031	0,042	0,052	0,063	0,073
Сумський	-0,004	0,006	0,017	0,027	0,038	0,048
Тернопільський	0,015	0,025	0,036	0,046	0,057	0,067
Харківський	0,008	0,018	0,029	0,039	0,05	0,06
Херсонський	0,101	0,111	0,121	0,131	0,141	0,151
Хмельницький	-0,009	0,001	0,012	0,022	0,033	0,043
Черкаський	0,008	0,019	0,029	0,040	0,05	0,06
Чернівецький	0,018	0,029	0,039	0,049	0,06	0,07
Чернігівський	0,006	0,016	0,026	0,037	0,047	0,058

ДОДАТОК К
Акти впровадження

Акт № 10
про впровадження результатів дисертаційної роботи
складено «05» березня 2022

Ми, що нижче підписалися, представники Виконавця, доценткафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем, к.т.н., доц. Радзінська Ю. Б. та здобувач кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова Багін М. Л. з однієї сторони; і представник Замовника, Голова громадської організації «Земля громад» Векленко Ю. О. з іншої сторони, цим актом підтверджуємо факт впровадження в практичну діяльність розробок, моделей, алгоритмів та висновків дисертаційної роботи, що подається здобувачем Багіним М. Л. на здобуття ступеня доктора філософії, які полягають у:

- використанні результатів прогнозування інтегрального показника інвестиційної привабливості земель регіонів;
- застосуванні науково обґрунтованих рекомендацій забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

Роботу виконав

Від виконавця

[Підпис] к.т.н., доц. Радзінська Ю. Б.

[Підпис] Багін М. Л.

Підпис Радзінська

Засвідчує: Кач відд. кадрів

В.О.

Роботу прийняв

[Підпис] Замовника

[Підпис] Векленко Ю. О.

[Підпис] Вікторія Квачова

ТОВ «ГИС КОНСАЛТИНГ»
ЄДРПОУ: 43541945
61140, М. ХАРКІВ, ПРОСП. ГАГАРИНА 74, 51

GIS-CONS@UKR.NET
+380 93 428 92 34

Акт № 1703/24

про впровадження результатів дисертаційної роботи
складено 18 березня 2024 року

Ми, що нижче підписалися, представники *Виконавця*, Доцент кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова, к.т.н., доц. Радзінська Ю. Б. та здобувач кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова Багін М. Л. з однієї сторони; і представник *Замовника*,

Директор ТОВ «ГИС КОНСАЛТИНГ», к.т.н. Штерндок Ернест Сергійович з іншої сторони, цим актом підтверджуємо факт впровадження в практичну діяльність розробок, моделей, алгоритмів та висновків дисертаційної роботи, що подається здобувачем Багіним М. Л. на здобуття ступеня доктора філософії, які полягають у:

- застосуванні кількісної основи прийняття обґрунтованих рішень щодо забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів;
- реалізації геоінформаційного інструментарію забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

Роботу виконав

Від виконавця

Роботу прийняв

Від замовника

Директор ТОВ «ГИС КОНСАЛТИНГ»,

к.т.н., доц. Радзінська Ю. Б. Ернест ШТЕРНДОК

Багін М. Л.

Радзінська Ю. Б.

Вікторія Хвопова

В.О. Кош

**Асоціація
Фахівців
Землеустрою
України**

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«АСОЦІАЦІЯ ФАХІВЦІВ ЗЕМЛЕУСТРОЮ
УКРАЇНИ»
саморегульована організація у сфері
землеустрою**

м. Київ, просп. Перемоги 131А, оф.93

Тел.(068)-001-07-02

afzy@ukr.net

afz.com.ua

Вих. № 34 від 25 березня 2024 р.

**ДОВІДКА
про впровадження/використання результатів
дисертаційної роботи**

Громадською організацією «Асоціація фахівців землеустрою України» (далі – АФЗУ), що є саморегульованою організацією у сфері землеустрою, яка об'єднує сертифікованих інженерів-землевпорядників, були впроваджені в виробничий процес результати дисертаційної роботи здобувача кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова Багіна М. Л..

Цією довідкою підтверджуємо факт впровадження в практичну діяльність розробок, моделей, алгоритмів та висновків дисертаційної роботи, що подається здобувачем Багіним М. Л. на здобуття ступеня доктора філософії, які полягають у:

- використанні геоінформаційних моніторингових карт забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів;
- застосуванні заходів забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

Голова Правління,
доктор економічних наук

Анатолій ПОЛТАВЕЦЬ

Акт № 15
 про впровадження результатів дисертаційної роботи
 складено «18» квітня 2024

Ми, що нижче підписалися, представники *Виконавця*, доцент кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем, к.т.н., доц. Радзінська Ю. Б. та здобувач кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова Багін М. Л. з однієї сторони; і представник *Замовника*, Голова Височанської селищної ради Харківського району Харківської області Мороз О. В. з іншої сторони, цим актом підтверджуємо факт впровадження в практичну діяльність розробок, моделей, алгоритмів та висновків дисертаційної роботи, що подається здобувачем Багіним М. Л. на здобуття ступеня доктора філософії, які полягають у:

- застосуванні методу інтегральної оцінки рівня інвестиційної привабливості земель регіонів, який базується на сукупності показників, методах і моделях, що дозволило сформувати кількісну основу для математичного моделювання й прогнозування чинників інвестиційної привабливості;
- використанні математичних моделей залежності між інтегральним чинником інвестиційної привабливості земель регіонів й індексом зміни валового регіонального продукту на одну особу для визначення прогнозних тенденцій.

Роботу виконав

Від виконавця

 к.т.н., доц. Радзінська Ю. Б.

 Багін М. Л.

Підпис Радзінська
 Звернуто: каб
 відд. кадрів

В.о

Роботу прийняв

Від замовника

 Мороз О. В.

Акт № 21

про впровадження результатів дисертаційної роботи

складено «10» травня 2024

Ми, що нижче підписалися, представники Виконавця, доцент кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем, к.т.н., доц. Радзінська Ю. Б. та здобувач кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова Багін М. Л. з однієї сторони; і представник Замовника, голова Харківської обласної громадської організації «спілка землевпорядників Харківщини» Леонов Р. М. з іншої сторони, цим актом підтверджуємо факт впровадження в практичну діяльність розробок, моделей, алгоритмів та висновків дисертаційної роботи, що подається здобувачем Багіним М. Л. на здобуття ступеня доктора філософії, які полягають у:

- застосуванні багаторівневої системи показників оцінки інвестиційної привабливості земель регіонів;
- використанні результатів математичного моделювання чинників інвестиційної привабливості земель регіонів на основі застосування кореляційно-регресійного аналізу, критеріїв адекватності моделей для розробки відповідних заходів.

Роботу виконав

Від виконавця

 к.т.н., доц. Радзінська Ю. Б.

 Багін М. Л.

Роботу прийняв

Від замовника

 Леонов Р. М.

В-0.

Пісання	<u>Радзінська</u>
Засвідчує:	<u>нос</u>
відт. кадрів	<u>Харківська область</u>

Харківська область

Акт № 10

про впровадження результатів дисертаційної роботи

складено « 15 » травня _____ 2024

Ми, що нижче підписалися, представники *Виконавця*, доцент кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем, к.т.н., доц. Радзінська Ю. Б. та здобувач кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова Багін М. Л. з однієї сторони; і представник *Замовника*, Секретар Південної міської ради Харківського району Харківської області Біліченко В. В. з іншої сторони, цим актом підтверджуємо факт впровадження в практичну діяльність розробок, моделей, алгоритмів та висновків дисертаційної роботи, що подається здобувачем Багіним М. Л. на здобуття ступеня доктора філософії, які полягають у:

- використанні типологічної структури інвестиційної привабливості земель регіонів, яка надає можливості виокремити чинники для побудови багатофакторної системи показників оцінки інвестиційної привабливості;
- застосуванні категоріального апарату щодо визначення інвестиційної привабливості земель регіонів.

Роботу виконав

Роботу прийняв

Від виконавцяВід замовника

 к.т.н., доц. Радзінська Ю. Б.
 Багін М. Л.
 Вікторія Хавова
 Біліченко В. В.

Ім'я: Радзінська Ю. Б.
 Засвідчує: каге відділ кадрів
 20 _____ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о ректора

Харківського національного
університету міського міського
господарства ім. О. М. Бекетова

 В. М. Бабаєв
« 22 » _____ 2024 р.
ДОВІДКА

**про впровадження у навчальний процес
результатів дисертаційної роботи
здобувача кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних
систем Багіна Михайла Леонідовича**

Ректорат Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова підтверджує впровадження у навчальний процес результатів дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії здобувача кафедри земельного адміністрування та геоінформаційних систем Багіна М. Л., а саме:

формування категоріального апарату щодо визначення поняття інвестиційної привабливості земель регіонів;

визначення типологічних засад формування чинників забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів.

Розробки та рекомендації запропоновані автором впроваджено в навчальний процес при викладанні таких дисциплін як «Основи земельно-кадастрових робіт», «Методологія оцінки нерухомості», «Математичні методи і моделі у землеустрої», «Управління земельними ресурсами», у курсовому та дипломному проектуванні студентів.

Завідувач кафедри
земельного адміністрування та
геоінформаційних систем

Костянтин МАМОНОВ

« 22 » травня _____ 2024 р.

ДОДАТОК Л

Список публікацій здобувача

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Багін М. Л. Забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. *Комунальне господарство міст. Серія: Технічні науки та архітектура*. 2024. Том 4. № 185. С. 103–107. DOI: <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2024-4-185-103-107>.
2. Багін М. Л. Науково обґрунтовані рекомендації забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів. *Технічні науки та технології*. 2024. № 2(36). С. 290–296. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5363-2024-2\(36\)-290-296](https://doi.org/10.25140/2411-5363-2024-2(36)-290-296).
3. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Фролов В. О. Математичне моделювання чинників інвестиційної привабливості земель регіонів. *Комунальне господарство міст. Серія: Технічні науки та архітектура*. 2024. Том 3. № 184. С. 169–173. DOI: <https://doi.org/10.33042/2522-1809-2024-3-184-169-173>. (Особистий внесок: автором запропоновані напрями та представлені результати математичного моделювання чинників інвестиційної привабливості земель регіонів).
4. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Фролов В. О. Містобудівні чинники забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів: стан та напрями трансформацій. *Гірничий вісник*. 2024. Вип. 112. С. 68–73. DOI: <https://doi.org/10.31721/2306-5435-2024-1-112-68-73>. (Особистий внесок: здобувачем виокремлені містобудівні чинники забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів).

Праці апробаційного характеру:

5. Багін М. Л. Формування інвестиційної привабливості земель регіонів: міжнародний досвід. IX Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні технології землеустрою, кадастру та управління земельними ресурсами». 2024. Київ, Україна. С. 9–12. URL: <https://gis.nau.edu.ua/sites/default/files/conf/land/2024/Land2024.pdf>.

6. Багін М. Л., Горб О. І. Інвестиційна привабливість земель регіонів: теоретичні положення. Матеріали XLI-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку». 2024, Анкара, Туреччина. С 350–353. URL: <http://perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-41.pdf>. (Особистий внесок: здобувачем обгрунтовані теоретичні положення щодо визначення інвестиційної привабливості земель регіонів).

7. Багін М. Л., Горб О. І. Оцінка інвестиційної привабливості земель в умовах відбудови регіонів. The 5th International scientific and practical conference «Modern technologies and processes of implementation of new methods» (February 06–09, 2024) Madrid, Spain. International Science Group. С. 37–39. URL: <https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2024/02/MODERN-TECHNOLOGIES-AND-PROCESSES-OF-IMPLEMENTATION-OF-NEW-METHODS.pdf>. (Особистий внесок: здобувачем запропоновані напрями оцінки інвестиційної привабливості земель).

8. Багін М. Л., Горб О. І. Теоретичні підходи до визначення інвестиційної привабливості земель в умовах відбудови регіонів. Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference «Modern problems of science, education and society». Kyiv, Ukraine. 2024. С. 249–252. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/02/MODERN-PROBLEMS-OF-SCIENCE-EDUCATION-AND-SOCIETY-5-7.02.24.pdf>. (Особистий внесок: здобувачем обгрунтовані теоретичні підходи до визначення інвестиційної привабливості земель).

9. Багін М. Л., Горб О. І., Гой В. В., Величко В. А. Методи і моделі оцінки інвестиційної привабливості земель в умовах відбудови регіонів. I Міжнародна наукова конференція «Технології та суспільство: взаємодія, вплив, трансформація». 2024. Кременчук, Україна С. 373–374. URL: <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/16.02.2024/53>. (Особистий внесок: здобувачем запропоновані методи і моделі оцінки інвестиційної привабливості земель).

10. Багін М. Л., Гой В. В., Штерндок А. В. Безпекові та інноваційні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів. Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні світові тенденції розвитку науки, освіти і технологій». 2024. Біла Церква, Україна. С. 39–40. URL: <https://www.economics.in.ua/2024/03/20->

[2.html](#). (Особистий внесок: здобувачем виокремлені безпекові та інноваційні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів).

11. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б. Аналіз складу та вимог до проектною документації з розробки проектів землеустрою. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Новітні технології та досягнення земельного адміністрування та територіального планування», ред. кол.: М. К. Сухонос, С. Г. Нестеренко, Ю. Б. Радзінська – Х.: ХНУМГ, 2022. С. 91–92. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2022/Tezy_2022/Zbirnyk_6_10_2022.pdf. (Особистий внесок: здобувачем представлені результати аналізу складу та вимог до проектною документації з розробки проектів землеустрою).

12. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б. Багаторівневість системи обмежень та її вплив на планування використання земель населених пунктів. Перспективи розвитку територій: теорія і практика. поствоєнне відновлення: матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених / Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Рада молодих вчених при МОН України, Рада молодих вчених при Харківській обласній військовій адміністрації, Varna free university «Chernorizets hrabar», Slovak technical university in Bratislava, Czestochowa university of technology, Одеський національний економічний університет [та ін.] – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. 580 с. С. 61–63. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2023/Tezy_2023/Zbirnyk%20tez_16-17_11_23_2_compressed.pdf. (Особистий внесок: здобувачем охарактеризовано систему обмежень та її вплив на планування використання земель населених пунктів).

13. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б. Вплив на інвестиційну привабливість земель прифронтових міст внаслідок агресії Росії. Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє (інноваційний ліфт): поствоєнна розбудова : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2024. 324 с. С. 178–181. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2024/Tezy_2024/Konferencia_tez_i_15%20berezna.pdf. (Особистий внесок: здобувачем визначено вплив на інвестиційну привабливість наслідків агресії РФ).

14. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б. Нові підходи у плануванні використання земель населених пунктів в об'єднаних громадах. Матеріали VI Міжнародної

науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених : «Перспективи розвитку територій: теорія і практика» / Рада молодих вчених при МОН України, Рада молодих учених при Харківській обласній військовій адміністрації, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Varna Free University «Chernorizets Hrabar», Slovak Technical University in Bratislava, Czestochowa University of Technology – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 274 с. С. 52–54. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2022/Tezy_2022/2022_molodi_v_cheni.pdf. (Особистий внесок: здобувачем запропоновані підходи для планування використання земель населених пунктів територіальних громад).

15. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Штерндок Е. С. Економічні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів. I Міжнародна науково-практична конференція «Perspectives of contemporary science: theory and practice». 2024. Львів, Україна. С. 231–234. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/03/PERSPECTIVES-OF-CONTEMPORARY-SCIENCE-THEORY-AND-PRACTICE-4-6.03.24.pdf>. (Особистий внесок: здобувачем виокремлені економічні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів).

16. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Штерндок Е. С. Містобудівні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів. X Міжнародна науково-практична конференція «Problems and prospects of modern science and education». 2024. Стокгольм, Швеція. С. 27–29. URL: https://www.researchgate.net/publication/381375609_PROBLEMS_AND_PROSPECTS_OF_MODERN_SCIENCE_AND_EDUCATION. (Особистий внесок: здобувачем обгрунтовані містобудівні чинники інвестиційної привабливості земель регіонів).

17. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Штерндок А. В. Просторові чинники інвестиційної привабливості земель регіонів. Матеріали XLIII-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку». 2024 р. Пештера Болгарія (дистанційно). С. 197–199. URL: <http://perspectives.pp.ua/public/site/conferency/conf-43.pdf>. (Особистий внесок: здобувачем виокремлені просторові чинники інвестиційної привабливості земель регіонів).

18. Багін М. Л., Радзінська Ю. Б., Гой В. В., Штерндок А. В., Кривенко С. В. Формування просторових чинників забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів / Науковий вісник будівництва. 2024. № 110. С.114 – 118. URL: <https://svc.kname.edu.ua/index.php/svc/article/view/1767/1748>. (Особистий внесок:

здобувачем охарактеризовані просторові чинники забезпечення інвестиційної привабливості земель регіонів).

19. Bahin M. L., Radzynska Y. B., Iliencko O. L. The economic efficiency of land use of the rural settlements. Research and education in the global world: eurointegration processes: Book of papers of the 2023 International Forum for Young Researchers. 2023 / O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, TESOL-Ukraine [and oth.]. – Kharkiv : O. M. Beketov NUUE in Kharkiv, 2023. 508 p. Pp. 269–271. URL: https://eprints.kname.edu.ua/63575/1/%D0%A4%D0%9E%D0%A0%D0%A3%D0%9C_2023%2017.10.pdf. (*Особистий внесок: здобувачем визначена ефективність використання земель*).

ДОДАТОК М

Відомості про апробацію результатів дисертації

Міжнародні та вітчизняні конференції:

- Міжнародна науково-практична конференція «Новітні технології та досягнення земельного адміністрування та територіального планування» (Харків, ХНУМГ, 6 жовтня 2022 р., очно);
- VI Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Перспективи розвитку територій: теорія і практика» (Харків, ХНУМГ, 16–17 листопада 2022 р., очно);
- Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Перспективи розвитку територій: теорія і практика. поствоєнне відновлення» (Харків, ХНУМГ, 16–17 листопада 2023 р., очно);
- International Forum for Young Researchers «Research and education in the global world: eurointegration processes» (Харків, ХНУМГ, 12 травня 2023 р., очно);
- XII International Scientific and Practical Conference «Modern problems of science, education and society» (Київ, 05 – 07 лютого 2024 р., дистанційно);
- The 5th International scientific and practical conference «Modern technologies and processes of implementation of new methods» (Madrid, Spain, 06 – 09 лютого 2024 р., дистанційно);
- XLI-ої Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (Анкара, Туреччина, 07 лютого 2024 року, дистанційно);
- I Міжнародна наукова конференція «Технології та суспільство: взаємодія, вплив, трансформація» (Кременчук, 16 лютого 2024 р., дистанційно);
- Міжнародна науково-практична конференція «Perspectives of contemporary science: theory and practice» (Львів, 04 – 06 березня 2024 р., дистанційно);
- Міжнародна науково-практична конференція «Problems and prospects of modern science and education» (Стокгольм, Швеція, 12 – 15 березня 2024 р., дистанційно);

- IX Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні технології землеустрою, кадастру та управління земельними ресурсами» (Київ, 14-15 березня 2024 р., дистанційно);
- Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні світові тенденції розвитку науки, освіти і технологій» (Біла Церква, 20 березня 2024 р., дистанційно);
- XLIII-ої Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку» (Пештера Болгарія, 07 квітня 2024 р., дистанційно);
- Міжнародна науково-практична конференція «Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє (інноваційний ліфт): поствоєнна розбудова» (Харків, ХНУМГ, квітень 2024 р., очно).